MARK TWAIN

Dobrodružství Huckleberryho Finna

AUDIOKNIHY CZ · AUDIOKNIHYCZ.CZ

Mark Twain

Oznámení

Vosoby, co se v tomhle vyprávění budou pokoušet najít motiv, budou stíhány; vosoby, co v něm budou pokoušet najít mravní ponaučení, budou vypovězeny ze země; vosoby, co v něm budou pokoušet najít zápletku, budou zastřeleny.

Z PŘÍKAZU AUTORA
PROSTŘEDNICTVÍM G. G., VRCHNÍHO POLNÍHO ZBROJMISTRA.

Vysvětlivka

V týhle knížce je použito několik nářečí, a sice: mluva černošských otroků v Missouri; nejzazší forma jižanskýho hovoru z pralesů; obyčejný „pikecountský" hovor; a čtyři obměny toho posledního. Ty odstíny nebyly voleny nahodile nebo vod oka; ale pečlivě, a s věrohodným vedením a oporou osobní znalosti několika těchhle řečovejch forem.

Tenhle výklad podávám z toho důvodu, že bez něj by si mnoho čtenářů myslelo, že se ty všechny postavy snažej mluvit stejně a nedaří se jim to.

AUTOR.

Kapitola první

Vo mně nevíte, pokavaď ste nečetli knížku, co se menuje *Dobrodružství Toma Sawyera*; ale to nic nevadí. Tu knížku napsal pan Mark Twain a hlavně v ní řek pravdu. Něco si teda přibarvil, ale hlavně to byla pravda. Pročpak ne. V životě sem neviděl nikoho, kdo by někdy něco nezelhal, snad až na tetu Polly, nebo paní vdovu, nebo možná Mary. O tetě Polly – Tomově tetě Polly – a vo Mary a vo paní vdově Douglasové, vo tom je v tej knížce napsáno, a je to většinou pravda, s pár přibarvenýma místama, jak sem už povídal.

Teď ta knížka končí takhle: Tom a já sme našli ty peníze, co lupiči schovali v jeskyni, a byli sme z toho boháči. Dostali sme každej šest tisíc dolarů – samý zlato. Byla to hrůza peněz, když to leželo na hromadě. No a soudce Thatcher je vzal a dal je na úroky, a nám to vynášelo dolar na den na každýho po celej rok – víc, než by si člověk uměl představit, co s tím dělat. Paní vdova Douglasová si mě vzala za syna a povídala, že mě bude civilizovat. Jenže bydlet v tom baráku pořád mi lezlo na nervy, dyť ta paní vdova byla ve všech svejch zvycích tak nábožně pravidelná a slušná, až to člověka bolelo. A tak jak sem to nemoh dál snášet, upláchnul sem. Zase sem si navlíkl svý starý hadry a zalez sem do svýho sudu vod cukru, a byl sem svobodnej a spokojenej. Jenže Tom Sawyer mě vyšťáral a povídal, že chce udělat loupežnickou partu, a já se k ní můžu přidat, dyž se vrátím k paní vdově a budu se chovat slušně. Tak sem se vrátil.

Paní vdova nade mnou brečela, menovala mě ztracenou ovečkou a ještě spoustou jinejch jmen, ale myslela to vždycky dobře. Zase mě

navlíkla do novejch šatů, a já sem v nich jenom potil a potil a cítil se celej stažený. No a začlo to starý povídání znova. Paní vdova zazvonila na večeři, a člověk musel přijít na čas. Dyž se došlo ke stolu, nesmělo se hned začít jíst, ale muselo se čekat, až paní vdova skloní hlavu a trošku zabrumlá nad jídlem, i když s tím jídlem vopravdu nebylo nic špatně, – akorát že se vařilo každý zvlášť. V sudu samejch kousků je to jiný; věci se smíchaj a šťáva se nějak profrkne a všecko dohromady líp chutná.

Po večeři vytáhla knížku a učila mě vo Mojžíšovi a Rákosí, a já sem byl celej napjatej, abych se o něm všechno dozvěděl; ale nakonec vyklopila, že ten Mojžíš je už strašně dlouho mrtvej; tak sem se vo něj dál nestaral, protože na mrtvý lidi já nedám.

Za chvíli sem si chtěl zakouřit a požádal sem paní vdovu, jestli bych mohl. Jenže vona nedala. Povídala, že je to sprostý zvyk a není to čistý, a já se musím snažit, abych s tím přestal. Takovýdle sou někerý lidi. Hubujou na věc, vo kerý nic nevědí. Tadyhle se vobírá Mojžíšem, co s ní nemá nic společnýho a nikomu nic není, dyť je po smrti, a přitom na mně hledá vinu za něco, v čem je přece něco dobrýho. A sama šňupala tabák – samozřejmě, to bylo v pořádku, protože to dělala ona.

Její sestra, slečna Watsonová, taková hubenější stará panna s brejlema, se právě k paní vdově nastěhovala a hned se do mě pustila se slabikářem. Dřela mě dobrou hodinu a potom ji paní vdova donutila povolit. Víc bych už nevydržel. Pak byla hodina smrtelně nudná a já se vrtěl. Slečna Watsonová pořád jen říkala: „Nedávej nohy nahoru, Huckleberry!" a „Nekrč se takhle, Huckleberry – seď rovně!" a za chvíli zase: „Nezívej a neprotahuj se takhle, Huckleberry – pročpak se nesnažíš chovat slušně?" Potom mi vyprávěla všecko vo tom špatným místě, a já povídám, že bych tam rád byl. To se dopálila, jenže já to nemyslel nijak zle. Chtěl sem akorát jít někam; chtěl sem akorát nějakou změnu, bylo mi fuk kam. Vona povídala, že je hříšný říkat, co sem řek; že by to neřekla za celej svět; že žije tak, aby šla na to dobrý místo. No

a já sem neviděl žádnou výhodu v tom jít tam, kam de vona, tak sem si řek, že se vo to teda snažit nebudu. Jenže sem to neřek nahlas, protože by z toho byly jen potíže a stejně by to k ničemu nebylo.

Teď dyž už jednou začla, tak povídala dál a vyprávěla mi všecko vo tom dobrým místě. Řekla, že by člověk celej den chodil dokola s harfou a zpíval, pořád a pořád. Takže sem si vo tom moc nemyslel. Jenže sem to neřek. Zeptal sem se jí, jestli si myslí, že tam přijde Tom Sawyer, a vona řekla, že ani náhodou. To sem byl rád, protože sem chtěl, abysme s Tomem byli spolu.

Slečna Watsonová do mě dloubala dál, až to bylo únavný a smutný. Za chvíli přivedli dovnitř černochy a byla modlitba, a pak šli všichni spát. Vylezl sem do svýho pokoje s kouskem svíčky a postavil ji na stůl. Potom sem si sed na židli u okna a zkusil sem myslet na něco veselýho, ale nebylo to k ničemu. Byl sem tak smutnej, až bych skoro radši byl mrtvej. Hvězdy svítily a listí v lese tak smutně šelestilo; a slyšel sem někde v dálce výra, jak húká o někom, kdo je mrtvej, a lelka a psa, co kňučeli o někom, co bude umírat; a vítr se mi snažil něco pošeptat, a já nemoh pochopit, co to má bejt, a tak mi po zádech přejel mráz. Pak sem někde daleko v lese zaslech ten zvuk, co dělá duch, dyž chce vo něčem povědět, co má na srdci, a nemůže se dát pochopit, a tak nemůže v hrobě spočinout a musí každou noc chodit a lkát. Byl sem z toho tak sklíčenej a vyděšenej, až sem si přál, abych neseděl sám. Za chvíli po mně vylez pavouk, já ho sfouk, a von spad do svíčky; a než sem se stačil hnout, byl celej scvrklej. Nemusel mi nikdo říkat, že je to děsně špatný znamení a přinese mi smůlu, takže sem byl vyděšenej a bylo mi, jako by ze mě spadly i hadry. Vstal sem a třikrát se votočil na místě a pokaždý sem se křižoval; pak sem si uvázal pramínek vlasů niťou, abych odehnal čarodějnice. Jenže sem si tím nebyl jistej. Dělá se to tak, dyž ztratíš podkovu, co si našel, místo abys ji přibil nad dveře, ale eště sem neslyšel nikoho říkat, že je to způsob, jak odehnat smůlu, dyž si zabil pavouka.

Zase sem si sedl, celej roztřesenej, a vytáh sem fajfku, abych si zakouřil; dům byl teď tichej jako hrob, takže by to paní vdova nepoznala. No, za dlouhou dobu sem zaslech, jak hodiny daleko ve městě odbijou buum – buum – buum – dvanáctkrát; a zase bylo ticho – tišší než dřív. Za chvíli sem zaslech, jak dole mezi stromama ve tmě praskla větvička – něco se tam hýbalo. Seděl sem tiše a poslouchal. Hned nato sem zaslech slabounký „*mňau! mňau!*" tam dole. To bylo dobrý! Já povídám „*mňau! mňau!*" tak potichu, jak sem jen uměl, a potom sem zhasnul světlo a vylez sem z vokna na kůlnu. Pak sem sklouz na zem, prolez se mezi stromama, a jistě – byl tam Tom Sawyer a čekal na mě.

Kapitola druhá

Šlapali sme po špičkách po pěšině mezi stromama k zadnímu konci zahrady paní vdovy a shýbali sme se, aby nás větvičky netahaly za hlavu. Jak sme procházeli kolem kuchyně, zakop sem o kořen a udělal rámus. Přikrčili sme se a zůstali tiše ležet. Velkej černoch slečny Watsonový, kerýmu říkali Jim, seděl ve dveřích do kuchyně; viděli sme ho docela jasně, protože za ním bylo světlo. Vstal a asi minutu natahoval krk a poslouchal. Pak povídá:

„Kdopa je tam?"

Chvíli eště poslouchal; potom se došoural po špičkách dolů a postavil se přímo mezi nás; skoro by nám stačilo natáhnout ruku. No, byly to minuty a minuty, co nebylo slyšet ani hlásek, a my sme tam všichni tak blízko. Na kotníku mě začlo svrbit, ale netroufal sem si poškrábat se; a potom mě začlo svrbit v uchu; a potom záda, zrovna mezi lopatkama. Zdálo se mi, že umřu, dyž se nepoškrábu. No, všim sem si toho mockrát od tý doby. Dyž je člověk ve společnosti pánů, nebo na pohřbu, nebo se chce vyspat, dyž ani není ospalej – kamkoli, kde se nehodí škrabat, tam ho začne svědit na tisíci místech. Za chvilku povídá Jim:

„Hele, kdopa seš? Kdepa seš? Pes mě seže, dyž sem něco nezaslech. No, vím, co udělám: sednu si tadyhle a budu poslouchat, dokud to zas nezaslechnu."

A tak si sednul na zem mezi mě a Toma. Zády se opřel vo strom a natáh nohy, až se jedna skoro dotýkala jedný mý. Začlo mě svrbit v nose. Svrbělo mě tak, že se mi hrnuly slzy do očí. Jenže sem se net-

roufal poškrábat. Potom to začlo svrbět uvnitř. Pak mě začlo svědit pod zády. Nevěděl sem, jak zůstat tiše. Tahle útrapa trvala tak šest nebo sedum minut; ale zdálo se to mnohem dýl. Teď mě svědilo na jedenácti různejch místech. Řek sem si, že vydržím eště sotva minutu, ale zatnul sem zuby a chystal se to zkusit. Zrovna v tu chvíli začal Jim dejchat ztěžka; potom začal chrápat – a mně se hned uvolnilo.

Tom mi naznačil znamení – takovej malej cvakavej zvuk pusou – a plazili sme se pryč po rukou a kolenou. Dyž sme byli deset stop od něj, Tom mi šeptem povídá, že by chtěl Jima pro legraci přivázat ke stromu. Jenže já na to ne; von by se moh probudit a udělat rámus a potom by přišli na to, že nejsem doma. Pak Tom povídal, že nemá dost svíček a sklouzne se do kuchyně pro další. Nechtěl sem, aby to zkoušel. Řek sem, že by se Jim moh probudit a přijít. Jenže Tom to chtěl risknout; a tak sme se tam vplížili a vzali sme tři svíčky a Tom položil na stůl pět centů jako platbu. Potom sme vylezli ven, a já se nemoh dočkat, až budem pryč; ale Tomovi nedalo pokoj a musel se eště plazit po rukou a kolenou tam, kde seděl Jim, a něco mu provést. Čekal sem, a zdálo se mi to na dlouho, všecko bylo tak tichý a opuštěný.

Jakmile se Tom vrátil, vyrazili sme po pěšině, kolem plotu zahrady, a za chvíli sme vyšplhali na strmej vrch na druhý straně domu. Tom povídal, že sundal Jimovi klobouk z hlavy a pověsil ho na větev přímo nad ním, a Jim se trochu zahejbal, ale neprobudil se. Potom Jim vyprávěl, že ho očarovaly čarodějnice a uvedly ho do transu a jezdily na něm po celým státě, a potom ho zase posadily pod stromy a pověsily mu klobouk na větev, aby bylo vidět, kdo to udělal. A dyž to Jim vyprávěl podruhý, povídal, že na něm jezdily až do New Orleans; a potom pokaždý, dyž to vyprávěl, trošku to roztáh, až nakonec říkal, že na něm jezdily po celým světě, uhnaly ho skoro k smrti a měl záda celý vod sedla rozedřený. Jim byl na to strašně hrdej a došlo to tak daleko, že si ostatních černochů skoro nevšímal. Černoši přicházeli míle daleko, aby slyšeli, jak to Jim vypráví, a byl v tom kraji víc respektovanej

než kterejkoli jinej černoch. Cizí černoši stáli s pusou dokořán a čuměli na něj, jako by to byl zázrak. Černoši u ohně v kuchyni furt mluvěj v noci vo čarodějnicích; ale kdykoli jeden mluvil a dělal, že vo tom všecko ví, Jim se tam nahodil a řek: „Hmf! Co ty víš vo čarodějnicích?" a ten černoch byl zacpanej a musel sednout na vedlejší kolej. Jim ten pěticent nosil pořád na krku na provázku a říkal, že je to kouzlo, kerý mu dal sám ďábel vlastníma rukama, a řek mu, že s ním může vyléčit kohokoli a přivolat čarodějnice, kdy chce, dyž tomu něco řekne; ale nikdy neřek, co tomu teda říká. Černoši přicházeli ze širokýho okolí a dávali Jimovi všecko, co měli, jen aby ten pěticent zahlídli; ale sáhnout na něj by nikdo nechtěl, protože se ho dotýkaly ďáblovy ruce. Jim byl pro službu skoro ztracenej, protože zpychnul z toho, že viděl ďábla a jezdily na něm čarodějnice.

No, dyž sme s Tomem došli až na kraj vrchu, podívali sme se dolů do vsi a viděli sme tři nebo čtyři světla, co se třpytily – byli tam třeba nemocný; a nad náma se nádherně třpytily hvězdy; a pod vsí tekla řeka, celou míli široká a strašně tichá a velkolepá. Sešli sme z vrchu a našli Jo Harpera a Bena Rogerse a ještě dva nebo tři kluky, schovaný ve starý koželužně. Odvázali sme teda člun a popluli dvě a půl míle po proudu k velkýmu srázu na úbočí a vystoupili sme na břeh.

Došli sme ke keřům a Tom donutil každýho přísahat, že to tajemství udrží, a potom jim ukázal díru ve stráni, přímo v nejhustším houští. Pak sme zapálili svíčky a lezli dovnitř po rukou a kolenou. Šli sme asi dvě stě yardů, a potom se jeskyně rozšířila. Tom se motal mezi chodbama a za chvíli se ponořil pod stěnu, kde by si nikdo nevšim, že tam je díra. Prošli sme úzkým místem a dostali se do nějaký komory, celý vlhký a studený a potící se, a tam sme se zastavili. Tom povídá:

„No, teď založíme loupežnickou partu a budem jí říkat Parta Toma Sawyera. Každej, kdo se chce přidat, musí složit přísahu a napsat svý jméno krví."

Všichni byli ochotní. Tak Tom vytáh papír, na kerým měl tu přísahu napsanou, a přečet ji. Zavazovala každýho kluka, že bude držet s partou a nikdy nepoví žádný tajemství; a dyby někdo něco provedl některýmu klukovi z party, kerej kluk bude rozkázanej, musí toho člověka a jeho rodinu zabít, a nesmí jíst a nesmí spát, dokud je nezabije a nevyseká jim na prsa kříž, což bylo znamení party. A nikdo, kdo nepatří k partě, nesmí tuhle značku používat, a dyby ji použil, musí bejt pohnán k soudu; a dyby to udělal eště jednou, musí bejt zabit. A dyby někdo z party vyzradil tajemství, musí mít podříznutý hrdlo, a potom se jeho mršina spálí a popel rozsype okolo, a jeho jméno se krví škrtne ze seznamu a parta ho už nikdy nejmenuje, ale vysloví nad ním kletbu a navždy ho zapomene.

Všichni řekli, že je to opravdu nádherná přísaha, a ptali se Toma, jestli si ji vymyslel sám. Von povídá, že nějakou část jo, ale zbytek je z pirátskejch a loupežnickejch knížek, a každá parta, co je skutečně nóbl, nějakou takovou má.

Někteří si mysleli, že by bylo dobrý zabít *rodiny* kluků, co vyzradí tajemství. Tom řek, že je to dobrej nápad, tak vzal tužku a napsal to tam. Pak Ben Rogers povídá:

„Tady je Huck Finn, von nemá rodinu; co uděláme s nim?"

„No, nemá teda otce?" povídá Tom Sawyer.

„Jo, otce má, ale toho dneska už nikdy nenajdeš. Dřív ležel vopilej mezi prasatama v koželužně, ale tady v okolí už není rok a víc vidět."

Mluvili vo tom a chtěli mě vynechat, protože povídali, že každej kluk musí mít rodinu nebo někoho, koho může zabít, jinak by to nebylo pro ostatní férový a slušný. No, nikdo si nemoh vzpomenout, co dělat – všichni byli v koncích a seděli bez hnutí. Byl sem skoro v slzách; ale najednou mě napadlo řešení, a tak sem jim nabídl slečnu Watsonovou – můžou ji zabít. Všichni povídaj:

„Jo, ta půjde. To stačí. Huck může bejt uvnitř."

Pak si každej píchnul do prstu špendlík, aby se podepsali krví, a já udělal svý znamení na papír.

„Teď," povídá Ben Rogers, „co bude branží týhle Party?"

„Nic jinýho než loupež a vražda," řek Tom.

„Ale koho budem okrádat? – domy, dobytek, nebo –"

„Nesmysl! Krást dobytek a takový věci není loupež; to je obyčejná krádež," povídá Tom Sawyer. „My nejsme zloději. To není žádnej styl. My jsme lapkové. Zastavujem dostavníky a kočáry na silnici, s maskama na vobličeji, zabíjíme lidi a bereme jim hodinky a peníze."

„Musíme ty lidi vždycky zabít?"

„No jistě. Je to nejlepší. Některý autority mají jinej názor, ale většinou se za nejlepší pokládá je zabít – kromě pár, který doneseš sem do jeskyně a budeš je držet, dokud nejsou vykoupený."

„Vykoupený? Co to je?"

„To nevím. Ale tak se to dělá. Viděl sem to v knížkách; a tak samozřejmě to musíme dělat tak taky."

„Ale jak to máme dělat, dyž nevíme, co to je?"

„No, hergot, musíme to dělat. Neříkám ti snad, že je to v knížkách? Chceš dělat něco jinýho, než co stojí v knížkách, a všecko mi tu zpřeházet?"

„No jo, to se ti to *povídá*, Tome Sawyere, ale jak u všech čertů mají bejt tihle chlapi vykoupený, dyž nevíme, jak to na nich udělat? – Vo *to* mi de. Co si myslíš, že to je?"

„Hmm, nevím. Ale třeba, dyž je budem držet, dokud nejsou vykoupený, znamená to, že je budem držet, dokud nebudou mrtvý."

„Jo, to už je něco. To by šlo. Pročpak si to neřek dřív? Budem je držet, dokud nebudou vykoupený k smrti; a budou to otravný typy, to vám povídám – furt budou jíst a snažit se vylízt."

„Co to meleš, Bene Rogersi. Jak by mohli vylízt, dyž na ně bude stráž, co je hned sejme, jak se jen hnou?"

„Stráž! No, to je *dobrý*. Takže někdo musí celou noc bdít a nikdy spát, jen aby je hlídal. Myslím, že je to blbost. Pročpak nemůže vzít někdo klacek a vykoupit je hned, jak se sem dostanou?"

„Protože to tak v knížkách není – tak proto. Teď, Bene Rogersi, chceš dělat věci podle pravidel, nebo nechceš? – Vo to de. Nemyslíš, že lidi, co psali ty knížky, vědí, co se dělá správně? Myslíš, že je *ty* můžeš něčemu naučit? Ani náhodou. Ne, pane, prostě pojedem dál a budem je vykupovat normálním způsobem."

„Dobrá. Mně to nevadí; ale říkám, že je to teda hloupej způsob. Hele, zabíjíme taky ty ženský?"

„No, Bene Rogersi, dyby sem byl tak nevzdělanej jako ty, nedával bych to na sobě tak znát. Zabíjet ženský? Ne; nikdo nikdy v knížkách nic takovýho neviděl. Doneseš je do jeskyně, a seš k nim zdvořilej jako panáček; a za chvíli se do tebe zamilujou a nikdy už nebudou chtít domů."

„Hmm, dyž je to tak, souhlasím, ale moc tomu nedůvěřuju. Za chvíli budem mít jeskyni tak nacpanou ženskejma a chlapama, co čekaj na vykoupení, že nezbude místo pro loupežníky. Ale pokračuj, já už nic neřeknu."

Malej Tommy Barnes už spal, a dyž ho probudili, byl vyděšenej, brečel a chtěl jít domů k mámě a nechtěl už bejt loupežník.

Tak se mu všichni smáli a říkali mu uplakánek, a to ho rozzlobilo a řek, že půjde rovnou a vyzradí všechna tajemství. Jenže Tom mu dal pět centů, aby držel pusu, a řek, že všichni půjdem domů a sejdem se příští tejden a někoho oloupíme a nějaký lidi zabijem.

Ben Rogers řek, že vyvázne jenom málokdy, akorát v neděli, a tak chtěl začít příští neděli; ale všichni kluci řekli, že by bylo hříšný to dělat v neděli, a tím to bylo rozhodnutý. Dohodli se, že se sejdou a určí den co nejdřív, a potom sme zvolili Toma Sawyera prvním kapitánem a Jo Harpera druhým kapitánem Party, a tak sme se rozešli domů.

Vyšplhal sem po kůlně a vlez do svýho vokna těsně před svítáním. Nový šaty sem měl celý zamazaný mastnotou a hlínou, a byl sem utahanej jak pes.

Kapitola třetí

No, ráno sem to pořádně vyfasoval vod starý slečny Watsonový kvůli šatům; ale paní vdova mě nehuhlala, akorát z nich vyčistila mastnotu a hlínu a tvářila se tak smutně, že sem si řek, že se chvilku budu chovat slušně, dyž to půjde. Potom mě slečna Watsonová vzala do komory a modlila se, ale nic z toho nebylo. Řekla mi, abych se modlil každej den, a ať požádám o cokoli, dostanu to. Jenže to nebyla pravda. Zkoušel sem to. Jednou sem dostal rybářskou šňůru, ale žádný háčky. Bez háčků mi to bylo k ničemu. Modlil sem se vo háčky třikrát čtyřikrát, ale nějak mi to nefungovalo. Za chvíli sem jednoho dne požádal slečnu Watsonovou, aby to zkusila za mě, ale vona řekla, že sem hlupák. Nikdy mi neřekla pročpak, a já na to prostě nemoh přijít.

Jednou sem si sed hluboko v lese a dlouho sem o tom přemejšlel. Řek sem si, dyž člověk může dostat všecko, oč prosí, pročpak jáhen Winn nedostane zpátky peníze, co ztratil na vepřovým? Pročpak paní vdova nedostane zpátky svou stříbrnou tabatěrku, co jí ukradli? Pročpak slečna Watsonová nepřibere? Ne, řek sem si, na tom nic není. Šel sem a řek sem to paní vdově, a vona povídala, že to, co člověk může dostat modlitbou, jsou „duchovní dary". Tohle mi bylo moc, ale vysvětlila mi, co tím myslela – musím pomáhat jinejm lidem a dělat pro ně, co můžu, a furt se vo ně starat a nikdy nemyslet na sebe. Do toho patřila i slečna Watsonová, jak sem to pochopil. Šel sem do lesa a dlouho sem to v hlavě převaloval, ale nedokázal sem v tom vidět žádnou výhodu – kromě pro ty druhý lidi; a tak sem si nakonec řek, že se s tím už nebudu trápit a nechám to bejt. Někdy si mě paní vdova

vzala stranou a mluvila vo Prozřetelnosti tak, že se člověku sbíhaly sliny; ale třeba druhý den slečna Watsonová vzala slovo a všecko zase shodila. Došel sem k tomu, že sou dvě Prozřetelnosti, a chudák chlap by měl u paní vdoviny Prozřetelnosti slušnou šanci, ale dyby ho dostala ta slečny Watsonový, nebylo by mu pomoci. Promyslel sem si to a řek sem si, že budu patřit paní vdoviny, dyž mě bude chtít, i když sem nedokázal pochopit, pročpak by mu se mnou mělo bejt líp než předtím, dyž sem byl tak nevědomej a tak jako sprostej a nezbednej.

Táta nebyl víc jak rok vidět, a to pro mě bylo pohodlný; nechtěl sem ho už vidět. Dyž byl střízlivej a dostal mě do ruky, pořád mě mlátil; i když většinou dyž byl blízko, zalejzal sem do lesa. No, zrovna v tuhle dobu ho našli v řece, utopenýho, asi dvanáct mil nad městem, jak lidi povídali. Alespoň soudili, že je to on; prej ten utopenec měl zrovna jeho postavu, byl ocuchanej a měl neobyčejně dlouhý vlasy, všecko jako táta; ale z obličeje nemohli nic vyčíst, protože byl ve vodě tak dlouho, že vobličeji už moc nebyl podobnej. Řekli, že plaval na zádech. Vzali ho a pohřbili na břehu. Jenže mně nebylo dlouho pohodlně, protože mě napadlo něco. Dobře sem věděl, že utopenec neplave na zádech, nýbrž na břiše. Takže sem věděl, že tohle není táta, ale ňáká ženská převlečená do mužskejch šatů. Takže mi zase pohodlně nebylo. Řek sem si, že se ten starej za chvíli zase objeví, i když sem si přál, aby ne.

Hráli sme na loupežníky tak měsíc, a potom sem rezignoval. Všichni kluci rezignovali. Nikoho sme neoloupili, nikoho sme nezabili, jen sme se tak dělali. Vyskakovali sme z lesa a hnali se na honáky prasat a na ženský s vozíkama, co vezly zahrádku na trh, ale nikdy sme nikoho z nich nedostali. Tom Sawyer říkal prasatům „slitky", a tuřínu a takovýmu zelenaři říkal „klenoty", a potom sme šli do jeskyně a radili se, co sme provedli a kolik lidí sme zabili a vyznačili. Jenže já v tom neviděl žádnej užitek. Jednou poslal Tom kluka, aby pobíhal po městě s hořící hůlkou, kerou nazýval heslem (což bylo znamení, aby se Parta

sešla), a potom povídal, že má tajný zprávy vod svejch špehů, že druhý den se v Údolí jeskyně utáboří celá karavana španělskejch kupců a bohatejch Arabů s dvěma stama slonů, šesti stama velbloudů a víc než tisícovkou „nákladních" mezků, všichni naloženi diamanty, a budou mít jen stráž čtyř set vojáků, a tak si na ně počíháme v záloze, jak tomu říkal, všechny pobijeme a shrábnem to kořistí. Řek, že si musíme vyleštit meče a pušky a chystat se. Nemoh de ani proti vozíku s tuřínem, aniž by měl meče a pušky celý vyleštěný, přitom to byly jen latě a březové násady, a mohlo se v tom leštit, až zpuchřiš, a stejně nebyly k ničemu víc než předtím. Nevěřil sem, že bysme takový množství Španělů a Arabů zmohli, ale chtěl sem vidět ty velbloudy a slony, a tak sem byl druhý den, v sobotu, u toho v záloze; a dyž přišlo heslo, vyrazili sme z lesa a dolů z vrchu. Jenže tam nebyli žádní Španělé a Arabové, ani žádný velbloudi ani sloni. Nebylo to nic jinýho než piknik Nedělní školy, a eště k tomu jen první třídy. Rozbili sme to a honili ty děti údolím; ale nedostali sme nic jinýho než pár koblih a marmelády, i když Ben Rogers dostal hadrovou panenku a Jo Harper zpěvník a traktát; a potom se do nás pustil učitel a donutil nás všecko odhodit a vzít do zaječích.

Žádný diamanty sem neviděl, a řek sem to Tomovi. Von povídal, že tam byly spousty diamantů stejně; a řek, že tam byli i Arabové a sloni a tak. Já na to, pročpak sme je teda neviděli? Von povídal, dyž bych nebyl tak nevědomej a kdybych přečet knížku jmenem Don Quijote, věděl bych to i bez ptaní. Řek, že to všecko bylo zakouzlený. Řek, že tam byly stovky vojáků a sloni a poklad a všecko, ale my sme měli nepřátele, kterejm říkal čarodějové; a ti to všechno proměnili na mrňavou Nedělní školu, jen tak ze zlosti. Já na to, dobrá; tak teda to, co máme udělat, je jít po těch čarodějích. Tom Sawyer povídal, že sem hlava hloupá.

„Pročpak," povídá, „čaroděj si může přivolat spoustu džinů, a ty by tě roztrhali na kaši, než bys stačil říct švec. Sou vysoký jako strom

a široký jako kostel."

„No," povídám já, „a dyž seženeme nějaký džiny, aby pomohli *nám* – nemůžem potom tu druhou tlupu zmoci?"

„Jak chceš ty džiny získat?"

„To nevím. Jak je získávaj *voni*?"

„Pročpak, mnou starou plechovou lampu nebo železnej kroužek, a potom se tam džinové vřítí s hromem a bleskem a kouř se válí a všecko, co jim rozkážou, hned udělají. Nic jim nedělá vyrvat ze základů střeleckou věž a bacit s ní po hlavě ředitele Nedělní školy – nebo kohokoliv jinýho."

„A kdo je nutí takhle běsnit?"

„Ten, kdo tře o lampu nebo kroužek. Patří tomu, kdo tře o lampu nebo kroužek, a musí dělat, cokoli jim řekne. Dyž jim řekne, aby postavili palác dlouhej čtyřicet mil z diamantů a naplnili ho žvejkačkou, nebo čímkoli chceš, a přivedli ti princeznu z Číny, aby sis ji vzal, musej to udělat – a musej to udělat eště před východem slunce. A navíc: musej s tím palácem valčit po zemi, kam si zrovna přeješ, chápeš."

„No," povídám já, „myslím, že sou pořádnej houf blbých hlav, dyž si ten palác nenechali pro sebe, místo toho, aby se nechali takhle oblbovat. A ještě víc – dyž bych byl jedním z nich, radši bych viděl toho chlapa v Jerichu, než bych nechal svou práci a šel k němu kvůli tření nějaký starý plechový lampy."

„Co to meleš, Hucku Finne. Pročpak, *museli* bychom přijít, dyž by to pořádně třel, ať by se nám chtělo nebo ne."

„Cože! A já tak vysokej jako strom a tak širokej jako kostel? Dobrá, tak teda; *přišel* bych; ale sázím se, že bych toho chlapa vyhnal na nejvyšší strom široko daleko."

„Houby, nemá cenu se s tebou bavit, Hucku Finne. Nějak jako nic nevíš – úplnej dřevák."

Promejšlel sem to dva nebo tři dny, a potom sem si řek, že se podívám, jestli na tom něco je. Vzal sem starou plechovou lampu a železnej

kroužek a šel sem do lesa a třel sem a třel, až sem se potil jak Indián, počítajíc, že si postavím palác a prodám ho; jenže to nebylo k ničemu, žádný džinové nepřišli. Tak sem došel k tomu, že všecko tohle bylo jen jedna z Tomovejch lží. Řek sem si, že von věřil těm Arabům a slonům, ale co se mě týká, myslím si jinak. Mělo to všechny znaky Nedělní školy.

Kapitola čtvrtá

No, tři nebo čtyři měsíce uběhly a byla už hluboká zima. Chodil sem skoro pořád do školy a uměl sem slabikovat a číst a trošku psát a uměl sem násobilku až do „šestkrát sedm je pětatřicet", a myslím, že bych se dál nedostal, i dyby mi dali věčný život. Na matematiku stejně nedám.

Zprvu sem školu nenáviděl, ale za chvíli sem to snášel. Kdykoli sem byl neobyčejně unavenej, hrál sem si na záškoláka, a výprask, co sem dostal druhej den, mi dělal dobře a potěšil mě. Takže čím dýl sem chodil do školy, tím to bylo lehčí. Zvykal sem si taky na způsoby paní vdovy, a už mi nebyly tak proti srsti. Bydlet v baráku a spát v posteli mě většinou pořádně svíralo, ale před mrazama sem občas vyklouz a spal někdy v lese, a to mi bylo odpočinkem. Starý způsoby sem měl radši, ale začínal sem mít rád i ty nový, aspoň trošku. Paní vdova povídala, že jdu pomalu, ale jistě, a vedu si uspokojivě. Řekla, že se za mě nestydí.

Jednou ráno sem u snídaně nedopatřením převrhl slánku. Rychle jsem sáhl pro špetku soli, abych si ji hodil přes levý rameno a odvrátil smůlu, jenže slečna Watsonová mě předhonila a odhrnula sůl stranou. Povídá: „Ruce pryč, Huckleberry; co to pořád děláš za nepořádek!" Paní vdova se za mě přimluvila, jenže to by smůlu neodvrátilo, to sem věděl moc dobře. Vyrazil sem po snídani, znepokojenej a roztřesenej, a přemejšlel sem, kde to na mě padne a co to bude. Sou způsoby, jak odvrátit některý druhy smůly, ale tenhle druh mezi ně nepatří; takže sem se vo nic nepokusil, jen sem šel sklíčeně dál a na pozoru.

Sešel sem dolů do přední zahrady a přelezl sem schůdky, kudy se procházelo vysokým dřevěným plotem. Byl tam palec čerstvýho sněhu a já uviděl něčí stopy. Přišly z lomu, chvíli stály u schůdků a potom pokračovaly kolem plotu zahrady. Bylo divný, že ten člověk nevešel dovnitř, dyž tam tak dlouho stál. Nemoh sem na to přijít. Bylo to nějak hodně zvláštní. Chtěl sem jít po stopách, ale nejdřív sem se shýbl, abych si je prohlíd. Nejdřív sem si ničeho nevšim, ale potom ano. V levý patě boty byl kříž udělanej velkýma hřeby, aby odháněl ďábla.

Byl sem na nohou v sekundě a klouzal sem z vrchu dolů. Čas vod času sem se podíval přes rameno, ale nikoho sem neviděl. Byl sem u soudce Thatchera, co nejrychlejc sem moh. Von povídá:

„Ale, chlapče, celý udýchaný. Přišel sis pro úroky?"

„Ne, pane soudce," povídám; „něco pro mě je?"

„Ano, pololetní úrok přišel včera v noci – přes sto padesát dolarů. To je pro tebe hezké jmění. Měl bys to nechat investovat spolu s těmi šesti tisíci, protože jestli si to vezmeš, utratíš to."

„Ne, pane soudce," povídám, „nechci to utratit. Vůbec to nechci – ani těch šest tisíc. Chci, abyste si to vzal; chci vám to dát – těch šest tisíc i všechno."

Tvářil se překvapeně. Zdálo se, že to nemůže pochopit. Povídá:

„Jak to myslíš, chlapče?"

Já povídám: „Prosím vás, pane soudce, nepokládejte mi vo tom žádný otázky. Vemte si to – jo?"

Von povídá:

„Jsem v rozpacích. Něco se stalo?"

„Prosím vás, vemte si to," povídám já, „a nic se mě neptejte – pak nebudu muset lhát."

Chvíli si to rozvažoval a potom povídá:

„Á-há! Myslím, že chápu. Chceš mi svůj majetek *prodat* – ne darovat. To je správná myšlenka."

Potom něco napsal na papír, přečet si to a povídá:

„Tak. Vidíš, že to říká ‚za úplatu'. To znamená, že jsem to od tebe koupil a zaplatil ti za to. Tady máš dolar. A teď to podepiš."

Tak sem to podepsal a šel pryč.

Jim, černoch slečny Watsonový, měl chlupáč velkej jako pěst, co vzali ze čtvrtýho žaludku vola, a dělal s ním kouzla. Povídal, že uvnitř je duch a ví všecko. Tak sem k němu večer šel a řek mu, že táta je zase tady, protože sem našel v sněhu jeho stopy. Chtěl sem vědět, co bude dělat a jestli zůstane. Jim vytáh svůj chlupáč, něco nad ním prones, pak ho zvedl a upustil na podlahu. Spad dost ztuha a kutálel se jen asi palec. Jim to zkusil znova a eště jednou, a dělal to pořád stejně. Jim si klek na kolena, přitiskl ucho a poslouchal. Jenže to k ničemu nebylo; řek, že nebude mluvit. Řek, že někdy nemluví bez peněz. Řek sem mu, že mám starej vyhlazenej falešnej čtvrťák, co není k ničemu, protože mu kousek mosazi prosvítal skrz stříbro, a stejně by neprošel, ani dyby mosaz neprosvítala, protože byl tak hladkej, že se zdál mastnej, a to by ho na první pohled prozradilo. (Myslel sem, že vo tom dolaru vod soudce nic nepovím.) Řek sem, že je to špatný peníz, ale možná ho chlupáč vezme, protože možná rozdíl nepozná. Jim ho očuchal, kousnul do něj a potřel ho, a řek, že to zařídí tak, aby si chlupáč myslel, že je dobrej. Řek, že rozkrojí syrovou irskou bramboru a čtvrťák mezi ni strčí a nechá ho tam přes noc, a druhý den ráno nebude mosaz vidět a nebude se už zdát mastnej, a tak by ho ve městě vzal každej za minutu, natož chlupáč. Já věděl, že brambora tohle dovede, jen sem na to zapomněl.

Jim dal čtvrťák pod chlupáč, zase si klek a poslouchal. Tentokrát povídal, že chlupáč je v pořádku. Řek, že mi poví celou mou budoucnost, dyž budu chtít. Já povídám, povídej. Tak chlupáč mluvil k Jimovi a Jim to řek mně. Jim povídá:

„Tvůj starej táta sám eště neví, co udělá. Jednou si myslí, že votejde, pak zas, že zůstane. Nejlíp bude, dyž budeš klidnej a necháš toho starýho jít svou cestou. Sou kolem něj dva andělé. Jeden z nich bílej a sví-

tí, a ten druhej je černej. Bílej ho vede na chvilku na dobrou cestu, pak černej připluje a všecko to zkazí. Člověk ještě nemůže říct, kerej ho nakonec dostane. Ale ty seš v pořádku. Budeš mít ve svým životě pořádný trápení, a pořádnou radost. Někdy se zraníš a někdy budeš nemocnej; ale pokaždý se zase uzdravíš. Dvě holky kolem tebe létaj v tvým životě. Jedna z nich je světlá a druhá tmavá. Jedna je bohatá a druhá chudá. Nejdřív si vemeš tu chudou a potom pozdějc tu bohatou. Měl bys se držet dál vod vody, co to půjde, a nic neriskovat, páč v tej knížce stojí, že budeš voběšenej."

Dyž sem si tu noc rozsvítil svíčku a šel nahoru do svýho pokoje, seděl tam táta – vlastní osobou!

Kapitola pátá

Zavřel sem za sebou dveře. Potom sem se votočil a tam byl von. Měl sem z něj dřív pořád strach, jak mě mlátil. Řek sem si, že se bojím ted taky; ale za minutu sem viděl, že se pletu – teda, po tom prvním šoku, dalo by se říct, dyž se mi tak jako zalk dech, protože byl tak neočekávanej; ale hned nato sem viděl, že se ho nebojím ani co by za řeč stálo.

Bylo mu skoro padesát a tak taky vypadal. Vlasy měl dlouhý, zcuchaný a mastný, visely dolů, a bylo vidět, jak mu skrz ně svítí oči, jako by byl za révovím. Byly úplně černý, bez šedivý nitky; stejně tak dlouhý zacuchaný licousy. V obličeji neměl žádnou barvu, kde se vobličej ukázal; byl bílej; ne jako bělost jinýho člověka, ale taková bělost, že se z toho člověku dělalo špatně, bělost, co člověku vháněla husí kůži – bělost jak rosnička, bělost jak rybí břicho. Co se týká jeho šatů – jen hadry, nic víc. Jedním kotníkem spočíval na druhým koleni; bota na tej noze byla rozedraná, a dva prsty mu z ní čouhaly, chvílemi s nima hejbal. Klobouk měl na podlaze – starej černej plstěnej s propadlou korunou, jako víčko.

Stál sem a koukal se na něj; von seděl a díval se na mě, židli maličko zakloněnou. Postavil sem svíčku. Všim sem si, že vokno bylo zvednutý; tak teda vylez po kůlně. Pořád si mě prohlížel skrznaskrz. Za chvíli povídá:

„Naškrobený hadry – pořádně. Myslíš si, že seš někdo velkej, že jo?"

„Možná jsem, možná nejsem," povídám já.

„Žádný drzosti," povídá von. „Nasadil si pořádný fajnovosti, co sem byl pryč. Já tě srovnám, než sem s tebou skončím. Vzdělanej, povídaj,

taky – umíš číst a psát. Myslíš si, že si lepší než tvůj táta, že jo, protože von to neumí? Já ti to vyženu. Kdo ti řek, že si můžeš hrát s takovejma nabubřelejma nesmyslama, hej? – kdo ti řek, že můžeš?"

„Paní vdova. Vona mi to řekla."

„Vdova, jo? – a kdo řek vdově, že může strkat svoje lopaty do něčeho, co jí po čertech není nic?"

„Nikdo jí to neřek."

„Dobře, já ji naučím strkat nos. A hleď – tu školu si vodpárej, slyšíš? Já lidi naučím vychovávat kluka tak, aby si hrál na pány nad vlastním otcem a dělal se lepším, než *je*. Nenech se mi chytnout, jak se poflakuješ kolem tej školy, slyšíš? Tvoje matka neuměla číst a psát, než umřela. Nikdo z rodiny neuměl, než umřeli. *Já* neumím; a tady se mi nafukuješ takhle. Já takovýho syna snášet nebudu – slyšíš? Hele, ať tě slyším číst."

Vzal sem knížku a začal sem něco vo generálu Washingtonovi a válkách. Dyž sem četl asi půl minuty, von praštil do tej knížky rukou a vrazil ji přes celou místnost. Povídá:

„Tak je to. Umíš to. Měl sem pochybnosti, dyž si to říkal. A teď hleď; přestaň s tím nafukováním. Nenechám si to. Dám si na tebe pozor, ty chytráku; a dyž tě chytnu kolem tej školy, zdělám tě pořádně. Než se naděješ, přijdeš eště k náboženství. V životě sem neviděl takovýho syna."

Vzal takovej modrej a žlutej obrázek nějakejch krav a kluka a povídá:

„Co to je?"

„To mi dali za to, že se dobře učím."

Roztrhal to a povídá:

„Dám ti něco lepšího – dám ti karabáč."

Chvíli tam seděl, mumlal a vrčel, a potom povídá:

„Ty seš mi *navoněnej* fouňa, co? Postel; a lůžkoviny; a zrcadlo; a kus koberce na podlaze – a tvůj vlastní otec se musí vyspat s prasatama

v koželužně. V životě sem neviděl takovýho syna. Sázím se, že ti ty fajnovosti vyženu, než s tebou skončím. Vždyť tvý nadutosti nebraj konce – říkaj, že si bohatej. Hej? – jak je to?"

„Lžou – takhle."

„Hleď – dej pozor, jak se mnou mluvíš; už sem skoro na konci sil – tak mi tu nedávej drzosti. Sem dva dny ve městě a neslyšel sem nic jinýho než vo tom, že si bohatej. Slyšel sem to taky daleko dolů po řece. Proto sem přišel. Dones mi ty peníze zítra – já je chci."

„Žádný peníze nemám."

„To je lež. Má je soudce Thatcher. Dones je. Já je chci."

„Žádný peníze nemám, povídám. Zeptejte se soudce Thatchera; řekne vám to samý."

„Dobrá. Zeptám se ho; a já ho taky donutím vyklopit, nebo budu vědět proč. Hele, kolik máš v kapse? Dej mi to."

„Mám jenom dolar, a chci ho na –"

„Je mi fuk, nač ho chceš – vyklop ho."

Vzal si ho, kousl do něj, aby viděl, jestli je pravej, a potom povídal, že de dolů do města pro whisky; že celej den nic nepil. Dyž se dostal ven na kůlnu, strčil hlavu zase dovnitř a klnul mě, že si nafukuju a snažím se bejt lepší než von; a dyž sem si myslel, že je už pryč, vrátil se a strčil hlavu zase dovnitř a řek mi, abych myslel na tu školu, protože bude na mě číhat a seřeže mě, dyž s tím nepřestanu.

Druhej den byl vopilej a šel k soudci Thatcherovi a vyhrožoval mu a chtěl ho přinutit, aby mu peníze vydal; jenže von nemoh, a tak táta přísahal, že na něj pustí zákon.

Soudce a paní vdova šli k soudu, aby požádali, ať mě vod něj vezmou a jednoho z nich ustanoví mým poručníkem; jenže byl tam novej soudce, co teprve přišel, a toho starýho neznal; a tak řek, že soudy nesmí zasahovat a rozdělovat rodiny, pokud to jde; řek, že by radši dítě od otce nebral. Takže soudce Thatcher s paní vdovou museli celou věc vzdát.

To starýho potěšilo, až se v tom nemoh udržet. Řek, že mě bude bít karabáčem, dokud nebudu modrej a žlutej, dyž mu neseženu nějaký peníze. Vypůjčil sem si tři dolary vod soudce Thatchera, a táta si je vzal, vopil se, nadával a hulákal a vyváděl; a tak to trvalo po celým městě, s plechovou pánví, skoro do půlnoci; potom ho vsadili do vězení, a druhý den ho dali před soud a dali ho do vězení zase na tejden. Jenže von říkal, že *je* spokojenej; že je pánem nad svým synem a *jemu* dá zabrat.

Dyž se dostal ven, novej soudce řek, že z něj udělá chlapa. A tak si ho vzal k sobě do domu a oblík ho do čistýho a slušnýho a měl ho se snídaní, obědem a večeří s rodinou, a byl na něj hotovej jako koláč, abych tak řek. A po večeři s ním mluvil vo střídmosti a takovejch věcech, až se starej rozbrečel a řek, že byl blázen a život promrhal; jenže teď že obrátí list a bude z něj člověk, za kterýho se nikdo nebude muset stydět, a doufá, že mu soudce pomůže a nebude se na něj dívat svrchu. Soudce řek, že by ho za tahle slova objal; tak se *von* rozbrečel, a jeho žena se zase rozbrečela; táta řek, že je už odjakživa nepochopenej, a soudce řek, že tomu věří. Starej řek, že co člověk, kterej je dole, potřebuje, je soucit, a soudce řek, že je to pravda; a tak se zase rozbrečeli. A dyž přišla doba jít spát, starej povstal a natáh ruku a povídá:

„Podívejte se na ni, páni a dámy; vemte ji; potřeste s ní. Je to ruka, co byla rukou prasete; ale už to tak není; je to ruka člověka, kterej začal novej život a radši zemře, než aby se vrátil k tomu starýmu. Zapamatujte si ta slova – nezapomeňte, že jsem je řek. Je to teď čistá ruka; potřeste s ní – nebojte se."

Tak s ní jeden po druhým potřásali a plakali. Soudcova žena ji políbila. Potom starej podepsal slib – udělal svý znamení. Soudce řek, že je to nejsvětější chvíle v dějinách, nebo něco takovýho. Potom starýho uložili do krásnýho pokoje, což byl pokoj pro hosty, a někdy v noci dostal strašnou žízeň, vylezl na střechu verandy, sklouz po sloupku dolů a vyměnil svůj novej kabát za džbán čtyřicítky, a vlezl zase zpátky

a užíval si pěkně po staru; a kolem svítání zase vylezl ven, vopilej jako hudec, skutálel se z verandy a zlomil si levou ruku na dvou místech, a byl skoro umrzlej, dyž ho ráno po východu slunce našli. A dyž přišli podívat se na ten pokoj pro hosty, museli měřit hloubku olovnicí, než se dal přeplout.

Soudce byl pořádně nazlobenej. Řek, že si myslí, že by se starýho dalo zreformovat brokovnicí, možná, ale jinej způsob neví.

Kapitola šestá

Nojo, za chvíli byl starej zase na nohou a zažaloval soudce Thatchera k soudu, aby ho donutil vydat ty peníze, a začal honit i mě za to, že nenechávám školu. Párkrát mě chytil a seřezal, ale do školy sem chodil stejně a většinou sem mu utíkal nebo ho předběh. Předtím mi na škole moc nezáleželo, ale teď jsem si řek, že budu chodit tátovi na truc. Ten soudní spor byl pomalá věc – zdálo se, že nikdy nezačne; a tak sem si čas vod času vypůjčil dva nebo tři dolary vod soudce pro něj, abych se vyhnul karabáči. Pokaždý, dyž dostal peníze, se vopil; a pokaždý, dyž se vopil, dělal ve městě bordel; a pokaždý, dyž udělal bordel, vsadili ho do vězení. Vyhovovalo mu to – tenhle druh věcí mu byl zrovna po srsti.

Začal se moc motat kolem paní vdovy a tak mu nakonec řekla, že dyž s tím vokolo tam neskončí, bude mít průšvih. No, *nebyl* von teda vzteklej! Řek, že ukáže, kdo je pánem Hucka Finna. Tak si na mě jednoho dne na jaře počíhal, chytil mě a vzal mě po řece asi tři míle nahoru v člunu a převezl na illinoiský pobřeží, kde byly lesy a nebyly tam žádný domy, akorát stará srubová chatrč na místě, kde byl les tak hustej, že bys ji nenašel, dyby si nevěděl, kde je.

Pořád mě měl u sebe a já neměl nikdy šanci utýct. Žili sme v tej starý chatrči a von vždycky v noci zamykal a klíč dával pod hlavu. Měl pušku, kterou, soudím, ukrad, a my rybařili a lovili, a to bylo, z čeho sme žili. Tu a tam mě zamknul a zašel do krámu, tři míle, k přívozu, a vyměňoval ryby a zvěř za whisky, přinášel ji domů, vopíjel se a bavil se, a mě bil. Paní vdova za chvíli zjistila, kde jsem, a poslala za námi muže, aby se mě pokusil získat; ale táta ho zahnal puškou, a dlouho

nato už sem si zvyk na to, kde jsem, a líbilo se mi tam – všechno kromě toho karabáče.

Bylo to takový líný a veselý, ležet celej den pohodlně, kouřit a rybařit, žádný knížky ani učení. Dva měsíce a víc uběhlo a moje šaty byly samý hadry a špína, a nedokázal sem pochopit, jak sem si to tam u paní vdovy, kde se museš mejt a jíst z talíře a česat se a chodit spát a vstávat pravidelně a furt se trápit s knížkou a mít na krku starou slečnu Watsonovou, mohl kdy tak zamilovat. Nechtěl sem se už vracet. Přestal sem klnout, protože to paní vdova neměla ráda; teď sem k tomu zase přistoupil, protože táta neměl žádný námitky. Byly to pěkný časy nahoře v lesích, bráno celkem.

Jenže po chvíli byl táta moc hbitej se svojí hikorovkou, a já to nemoh snášet. Byl sem samá modřina. Taky začal moc odcházet pryč a zamykat mě. Jednou mě zamkl a byl pryč tři dny. Bylo tam děsně smutno. Myslel sem si, že se utopil a já už nikdy nevyjdu ven. Bál sem se. Rozhod sem se, že nějak vymyslím, jak odtamtud utéct. Mockrát sem se pokoušel vylézt z tej chatrče, ale žádnej způsob sem nenašel. Nebylo tam vokno dost velký, aby prolez pes. Nemoh sem vylézt komínem; byl moc úzkej. Dveře byly tlustý desky z pevnýho dubu. Táta si dával dobrej pozor, aby v chatrči nenechával nůž ani nic takovýho, dyž byl pryč; soudím, že sem to tam prohledal snad stokrát; no, byl sem u toho skoro pořád, protože to byl asi jedinej způsob, jak krátit čas. Ale tentokrát sem nakonec něco našel; našel sem starou rezavou pilku na dřevo bez rukojeti; byla položená mezi krokev a šindel na střeše. Namazal sem ji a dal se do práce. Na druhým konci chatrče za stolem byla ke kládám přibitá stará koňská houně, aby vítr nefoukal škvírama a nehasil svíčku. Vlezl sem pod stůl, zvedl houni a dal sem se do práce – vyřezat kus tej velký spodní klády – dost velkej, aby se mnou prolez. No, byla to pěkná dlouhá práce, ale blížil sem se ke konci, dyž sem zaslech v lese tátovu pušku. Zbavil sem se stop svojí práce, spustil houni, schoval pilku, a za chvíli táta vešel dovnitř.

Táta neměl dobrou náladu – takže byl v přirozeným stavu. Řek, že byl ve městě a všecko mu de špatně. Jeho právník říkal, že spor vyhraje a dostane peníze, dyž to konečně postaví před soud; ale sou prej způsoby, jak to zdržovat na dlouho, a soudce Thatcher ví, jak to dělat. A řek, že lidi tvrděj, že bude další soud, co mě vod něj vezme a dá mě paní vdově za poručníka, a tipujou, že tenhle vyhraje. To mě pořádně nahnalo, protože sem se nechtěl vrátit k paní vdově a bejt tak stažený a civilizovanej, jak tomu říkali. Pak se starej dal do klení a proklínal všecko a každýho, na co si vzpomněl, a potom je zase proklínal znova, aby měl jistotu, že nikoho nevynechal, a potom to vyleštil takovým obecným klením kolem dokola, zahrnujíc notný balík lidí, kerejch jména neznal, a tak jim říkal „jak-se-jen-menuje", dyž se k nim dostal, a klel dál ve stejným duchu.

Řek, že by chtěl vidět, aby mě paní vdova dostala. Řek, že si bude dávat pozor, a dyž na něj zkusí nějakou takovou hru, zná jedno místo šest nebo sedum mil daleko, kde mě ukryje, a tam by mohli hledat, až padnou, a nenašli by mě. To mě zase pořádně znepokojilo, ale jen na minutu; řek sem si, že nebudu po ruce, až k tomu dostane šanci.

Starej mě poslal ke člunu, abych přines věci, co dovezl. Byl tam padesátilibrovej pytel kukuřičný mouky, strana slaniny, munice, čtyřgalonovej džbán whisky, stará knížka a dvě noviny na vycpávku a ještě nějaký koudel. Odnes sem jeden náklad, vrátil se a sed si na špičku člunu, abych si odpočinul. Promyslel sem si to a řek sem si, že zdrhnu s puškou a pár šňůrama a zalezu do lesa, dyž utíkám. Řek sem si, že se nikde neusadím, jen pochoduju přímo přes zem, hlavně v noci, a lovím a rybařím, abych se udržel naživu, a tak se dostanu tak daleko, že mě starej ani paní vdova nikdy nenajdou. Řek sem si, že se vyřežu ven a vodejdu tu noc, dyž se táta dost vopije, a soudil sem, že se vopije. Byl sem toho tak plnej, že sem si nevšim, jak dlouho se zdržuju, až na mě starej zahulákal a zeptal se, jestli spim nebo sem se utopil.

Všecky věci sem donesl do chatrče a začínalo se stmívat. Zatímco sem vařil večeři, starej si přihnul jednou nebo dvakrát a trochu se rozpálil, a začal zase řádit. Ve městě byl vopilej a prospal celou noc v příkopě, byla to teda podívaná. Člověk by si myslel, že to je Adam – byl samý bláto. Kdykoli mu jeho pití začlo zabírat, skoro vždycky šel po vládě, tentokrát povídá:

„Řeknou tomuhle vláda! No jen se na to podívejte a vidíte, jaký to je. Tady vám stojí zákon a je připravenej vzít chlapovi syna – vlastního syna, s kterým si chlap užil veškerý potíže, veškerou úzkost a veškerou výlohu výchovy. Jo, zrovna ve chvíli, dyž ten chlap konečně má syna vychovanýho a hotovýho jít pracovat a začít dělat něco *jemu* a dát mu si odpočinout, zákon se zvedne a vyrazí po něm. A tomuhle říkaj vláda! A to ještě není všecko. Zákon stojí za tím starým soudcem Thatcherem a pomáhá mu, aby mě držel pryč od mýho majetku. Vo tom tenhle zákon je: Zákon vezme chlapa, co má šest tisíc dolarů a víc, a strčí ho do takový starý pastě od chatrče, a nechá ho chodit v šatech, co nejsou k ničemu ani pro prase. Tomu říkaj vláda! Chlap nemůže v takový vládě dostat svý práva. Někdy mám silný nutkání opustit tuhle zem navždy a navšecky. Jo, a *řek* sem jim to; řek sem to starýmu Thatcherovi do očí. Spousta jich mě slyšela a může potvrdit, co sem řek. Řek sem, za dva centy opustím tu zatracenou zem a nikdy se k ní nepřiblížím. Takhle sem to řek slovo od slova. Řek sem, podívejte se na můj klobouk – jestli tomu říkáte klobouk – ale víčko se nadzvedne a zbytek jde dolů, až to je pod bradou, a potom to vlastně není klobouk, je to spíš, jako by mi hlavu nacpali kolínkem komína. Podívejte se na něj, povídám – takovej klobouk mám já nosit – jeden z nejbohatších mužů v tomhle městě, dyž bych dostal svý práva.

„Jo, tohle je nádherná vláda, nádherná. No, hleďte sem. Byl tam svobodnej negr z Ohia – mulat, skoro tak bílej jak bílej chlap. Měl taky tu nejbělejší košili, co ste kdy viděli, a nejlesklejší klobouk; a není v tom městě chlapa, co by měl tak jemný šaty jako měl von; a měl zlatý

hodinky s řetízkem a hůlku se stříbrnou rukojetí – nejstrašnější šedivě starej nabob v tom státě. A co si myslíte? Řekli, že je to profesor na koleji a dovede mluvit všema jazykama a všecko ví. A to eště není to nejhorší. Řekli, že moh *volit*, dyž byl doma. No, tak to mě dostalo. Myslím si, kam ta zem spěje? Byl den voleb a já už sem byl na odchod a sám bych šel volit, dyby sem nebyl moc vopilej, abych tam došel; ale dyž mi řekli, že v tej zemi je stát, kde dovolej volit černošskýmu negrovi, vycouval sem. Já řek, že už nikdy nebudu volit. Takhle sem to řek slovo od slova; všichni mě slyšeli; a ať ta zem shnije, dyž se mě týká – já už nikdy nebudu volit, dokud budu žít. A vidět to chladný chování toho negra – pročpak, von by mi neustoupil, dyž bych ho ze silnice nestrčil. Řek sem lidem, pročpak toho negra nedaj do dražby a neprodaj? – to bych rád věděl. A co si myslíte, že řekli? Pročpak, řekli, že se nemůže prodat, dokud nebyl v tom státě šest měsíců, a tak dlouho tam eště nebyl. Tady to máte – to je ukázka. Tomuhle říkaj vláda, co nemůže prodat svobodnýho negra, dokud nebyl v tom státě šest měsíců. Tady je vláda, co si říká vláda, dělá, že je vláda, myslí si, že je vláda, a stejně musí sedět jak zařezaná šest celejch měsíců, než může sáhnout na jednoho slídícího, kradoucího, pekelnýho, bílou košili nosícího svobodnýho negra, a –"

Táta pokračoval tak, že si nevšim, kam ho ty jeho vratký nohy nesou, a tak se překotil kotrmelcem přes putnu se slaným vepřovým a sedřel si holeně na obou nohou, a zbytek jeho proslovu byl v tom nejžhavějším druhu řeči – namířený hlavně proti tomu negrovi a vládě, i když kousek dostala taky ta putna, tu a tam. Hopsal po chatrči pořádně, nejdřív na jedný noze, pak na druhý, držel si nejdřív jednu holeň, pak druhou, a nakonec vylét levou nohou úplně znenadání a praštil tu putnu rachotivým kopancem. Jenže to nebyl dobrej úsudek, protože to byla ta bota, co z ní vepředu čouhaly ty dva jeho prsty; a tak teď spustil řev, že se člověku vlasy skoro postavily, a svalil se do špíny, válel se tam a držel si prsty; a to kletí, co pak spáchal, převálco-

valo cokoli, co kdy předtím zvládl. Řek to sám potom. Slyšel starýho Sowberryho Hagana v jeho nejlepších dnech, a řek, že převálcoval i jeho; ale myslím, že si to trochu přibarvil, možná.

Po večeři vzal táta džbán a řek, že má whisky dost na dvě vopice a jedno delirium tremens. To bylo vždycky jeho rčení. Soudil sem, že bude slepě vopilej asi za hodinu, a pak ukradnu klíč nebo se vyřežu ven, jedno nebo druhý. Pil a pil, a za chvíli se svalil na svý houně; jenže štěstí mi nepřálo. Nespal tvrdě, ale byl neklidnej. Dlouhou dobu sténal, kňučel a házel sebou sem a tam. Nakonec sem byl tak ospalej, že sem neudržel oči otevřený, ať sem dělal co sem dělal, a tak než sem věděl, co se děje, tvrdě sem spal, a svíčka hořela.

Nevím, jak dlouho sem spal, ale najednou se ozval strašnej řev a já byl vzhůru. Táta vypadal divoce a skákal kolem všema směrama a řval vo hadech. Řek, že mu lezou po nohou; a potom udělal skok a zařval a řek, že ho jeden kousl na tváři – jenže já žádný hady neviděl. Vyrazil a běhal pořád dokola chatrče a hulákal: „Dostaňte ho pryč! Dostaňte ho pryč! Kouše mě na krku!" V životě sem neviděl člověka vypadat v očích tak divoce. Za chvíli byl úplně vyčerpanej a padl na zem a lapal po dechu; potom se překulil ze strany na stranu úžasně rychle, kopal věci všema směrama, mlátil rukama a chytal vzduch, křičel a říkal, že se ho drží ďáblové. Za chvíli se vyčerpal a chvilku ležel klidně a sténal. Potom ležel eště klidnější a nevydal ani hlásku. Slyšel sem výry a vlky daleko v lesích, a zdálo se mi to děsně tiché. Ležel u rohu. Za chvíli se trochu nadzvedl a poslouchal, hlavu nachýlenou ke straně. Povídá, hodně potichu:

„Dup – dup – dup; to sou mrtví; dup – dup – dup; dou si pro mě; ale já nepůjdu. Och, sou tady! Nedotejkejte se mě – ne! Ruce pryč – jsou studený; pusťte mě. Och, nechte chudáka ďábla na pokoji!"

Potom se spustil na všechny čtyři a lezl pryč a prosil, aby ho nechali bejt, a zabalil se do houně a válel se pod starým borovicovým stolem, a pořád prosil; a pak začal brečet. Slyšel sem ho skrz tu houni.

Za chvíli se vyválel ven a vyskočil na nohy, vypadal divoce, a uviděl mě a vyrazil po mně. Honil mě pořád dokola chatrče se zavíracím nožem a nadával mi do Andělů smrti a říkal, že mě zabije, a pak už si pro něj nemůžu přijít. Prosil sem a říkal mu, že sem jen Huck; ale von zasmál se *takovým* skřípavým smíchem, zařval a klel a honil mě dál. Jednou, dyž sem se krátce otočil a schoval se mu pod ramenem, popad mě a chytil za sako mezi lopatkama, a já si myslel, že je po mně; ale vyklouz sem ze saka rychle jak blesk a zachránil se. Za chvíli byl úplně unavenej a padl zády ke dveřím, a řek, že si odpočine minutu a potom mě zabije. Dal nůž pod sebe a řek, že se vyspí a nabere sílu, a potom uvidíme, kdo je kdo.

Takže za chvíli usnul. Za chvíli sem vzal starou židli s rozpukaným sedadlem a vylezl sem na ni tak tiše, jak sem jen moh, abych nedělal hluk, a sundal pušku. Zasunul sem do ní nabiják, abych se ujistil, že je nabitá, pak sem ji položil napříč sudu s tuřínem, zamířil ji na tátu, sedl za ni a čekal, až se pohne. A jak pomalu a tiše se čas vlek.

Kapitola sedmá

„Vstávej! Co tam vyvádíš?"

Otevřel sem oči a rozhlíd se kolem a snažil se poznat, kde sem. Bylo už po východu slunce a já tvrdě spal. Táta nade mnou stál, nakyslej a eště k tomu nemocnej. Povídá:

„Co děláš s tou puškou?"

Soudil sem, že neví nic vo tom, co dělal, a tak povídám:

„Někdo se sem snažil dostat, tak sem si na něj počíhal."

„Pročpak si mě nevzbudil?"

„No, zkoušel sem to, ale nešlo to; nehnul sem s tebou."

„No, dobře. Nestůj tu a nekecej celej den, mazej ven a koukni, jestli neni na šňůrách ryba k snídani. Já za chvíli přijdu."

Odemk dveře a já upláchnul nahoru po břehu řeky. Všim sem si, že po řece plujou kousky větví a tak všelicos, a trošku kůry; a tak sem věděl, že řeka začla stoupat. Řek sem si, že bych teď měl báječný časy, dyby sem byl ve městě. Červnovej vzestup řeky míval pro mě vždycky štěstí; protože jakmile ten vzestup začne, přijde plavoucí dříví a kousky klátovejch vorů – někdy tucet klátů dohromady; tak to člověk jen chytí a prodá to na dřevnej dvůr nebo pile.

Šel sem po břehu, jedním okem na tátu a druhým na to, co by řeka mohla přinést. No, a najednou tu je kánoe; krása jedna, třináct nebo čtrnáct stop dlouhá, pluje nahoře jak kachna. Vystřelil sem po hlavě z břehu jak žabka, i s šatama, a plav sem po tej kánoi. Čekal sem, že v ní někdo leží, protože to lidi často dělaj, aby lidi zblbli, a dyž k ní člověk dojede ve svým člunu, zvednou se a smějou se mu. Jenže tentokrát

to tak nebylo. Byla to vopravdu kánoe, co ji přinesl proud, a já se do ní vyškrábal a dovesloval ji ke břehu. Myslím si, starej bude mít radost, až to uvidí – stojí za deset dolarů. Jenže dyž sem došel na břeh, táta ještě nebyl na dohled, a jak sem ji strkal do malýho potoka, co byl jako rokle, celej obrostlej révovím a vrbama, napadlo mě něco jinýho: řek sem si, že ji dobře schovám, a pak, místo abych šel po útěku do lesa, pojedu po řece asi padesát mil a utábořim se trvale na jednom místě, a nebudu mít tak drsný časy šlapat pěšky.

Bylo to dost blízko chatrče a já si pořád myslel, že slyším starýho jít; ale schoval sem ji; a potom sem vylez a koukl se kolem jednoho trsu vrb, a tam byl starej, kousek dolů po pěšině, zrovna si bral na mušku ptáka. Takže nic neviděl.

Dyž přišel, já sem už makal na „pokládce" – šňůře s háčkama. Trochu mi vynadal, že sem tak pomalej; ale já mu řek, že sem spad do řeky, a proto mi to tak trvalo. Věděl sem, že uvidí, že sem mokrej, a pak by se vyptával. Vytáhli sme pět sumců ze šňůr a šli domů.

Dyž sme si po snídani lehli vyspat, oba dva unavení skoro dohola, dal sem se do přemejšlení: dyby se mi podařilo nějak zařídit, aby mě táta a paní vdova nehledali, byla by to jistější věc, než spoléhat na štěstí, že se dostanu dost daleko, než si všimnou, že sem pryč; dyť se může stát ledacos. No, chvíli sem žádnej způsob neviděl, ale za chvíli se táta zved na minutu, aby si přihnul další sud vody, a povídá:

„Příště, dyž tu bude někdo čmuchat kolem, vzbudíš mě, slyšíš? Ten chlap tu nebyl pro nic dobrýho. Byl bych ho střelil. Příště mě vzbudíš, slyšíš?"

Potom se svalil a zase usnul; jenže to, co řek, mi dalo přesně ten nápad, co sem chtěl. Řek sem si, teď to zařídim tak, že nikoho ani nenapadne mě hledat.

Kolem dvanáctej sme se zvedli a šli nahoru po břehu. Řeka stoupala pěkně rychle a spousta plavoucího dříví plula po tej povodni. Za chvíli připlulo kus klátovýho voru – devět klátů srostlejch k sobě. Vyjeli sme

ve člunu a dovlekli ho ke břehu. Pak sme měli oběd. Každej jinej než táta by byl počkal a vyčkal celej den, aby pochytal víc věcí; jenže to nebyl tátův styl. Devět klátů stačilo na jednou; musí hned vyrazit do města a prodat je. A tak mě zamk a vzal člun a vyrazil, odtáhl vor kolem půl čtvrtý. Soudil sem, že se tu noc nevrátí. Počkal sem, až se podle mě dost vzdálil; pak sem vytáh pilku a dal se zase do práce na tej kládě. Než byl na druhý straně řeky, byl sem z díry venku; von a jeho vor byli jen tečkou na vodě daleko vzadu.

Vzal sem pytel kukuřičný mouky a odnes ho tam, kde byla schovaná kánoe, roztáh révoví a větve a dal to dovnitř; pak sem to samý udělal se stranou slaniny; pak se džbánem whisky. Vzal sem všecku kávu a cukr, co tam byl, a všecku munici; vzal sem koudel na nabíjení; vzal sem kbelík a tykev; vzal sem naběračku a plechovej hrnek, a svou starou pilku a dvě houně, a pánev a konvici na kávu. Vzal sem rybářský šňůry a sirky a jiný věci – všecko, co stálo za cent. Vyklidil sem to místo. Chtěl sem sekeru, jenže žádná tam nebyla, jen ta venku u hromady dřeva, a já věděl, pročpak ji tam nechám. Vynes sem pušku, a teď sem byl hotovej.

Pořádně sem rozšlapal zem, jak sem lezl z díry a vytahoval tolik věcí. Takže sem to zvenku upravil, jak nejlíp sem uměl, posypal sem to prachem, aby to překrylo tu uhlazenost a piliny. Pak sem dal ten kus klády zase na místo, a dal pod něj dva kameny a jeden proti němu, aby to drželo, protože na tom místě to byla kláda prohnutá a nedotejkala se úplně země. Dyby člověk stál čtyři pět stop daleko a nevěděl, že je to řezaný, nikdy by si ničeho nevšim; a kromě toho to byla zadní stěna chatrče a nikdo by tam nejspíš nechodil čmuchat.

Všude byla tráva až ke kánoi, takže sem nezanechal žádnou stopu. Prošel sem to kolem, abych se podíval. Postavil sem se na břeh a koukal přes řeku. Všecko bezpečně. Tak sem vzal pušku a šel kousek do lesa, a hledal sem nějaký ptáky, dyž tu vidim divoký prase; ty prasata

zdivočejí v těch nížinách rychle, dyž utečou z prérijních farem. Toho chlapíka sem střelil a odvlek do tábora.

Vzal sem sekeru a rozbil dveře. Pořádně sem je tloukl a sekal. Vnes sem prase dovnitř, odnes ho skoro ke stolu, rozsek mu sekerou krk a položil ho na zem krvácet; řikám na zem, protože to *byla* zem – tvrdě udusaná, žádný prkna. No, pak sem vzal starej pytel a nasypal do něj spoustu velkejch kamenů – kolik sem jen uvlek – a vyrazil s ním vod toho prasete, vodtáh ho ke dveřím a lesem dolů k řece a hodil ho tam, a potopil se, pryč z dohledu. Lehce bylo vidět, že se po zemi něco vlekle. Byl bych si přál, aby tu byl Tom Sawyer; věděl sem, že by se mu tahle věc líbila a hodil by do toho eště fajnový detaily. Nikdo se v tom neuměl rozmáchnout jak Tom Sawyer.

No, nakonec sem si vyškub kus svejch vlasů, pořádně zakrvavil sekeru, přilepil je zezadu a mrštil sekerou do rohu. Pak sem vzal prase a držel ho na prsou pod kabátem (aby nekapalo), až sem byl pořádný kus pod domem, a pak sem ho hodil do řeky. Teď mě napadlo eště něco. Tak sem šel a vzal z kánoe pytel mouky a svou starou pilku a přines je k domu. Odnes sem pytel tam, kde dřív stával, a vyřezal sem do něj dole pilkou díru, protože na tom místě nebyly žádný nože ani vidličky – táta dělal všecko svým zavíracím nožem i při vaření. Pak sem nes pytel asi sto yardů přes trávu a skrz vrby na východ vod domu, k mělkýmu jezeru pět mil širokýmu, plnýmu rákosí – a kachen taky, dalo by se říct, v sezóně. Na druhý straně z něj vedla tůň nebo potok, co pokračoval míle daleko, nevím kam, ale neústil do řeky. Mouka se sypala a dělala malou stopu po celý cestě až k jezeru. Hodil sem tam taky tátův brousek, aby to vypadalo, že se to stalo náhodou. Pak sem tu díru v pytli zavázal provazem, aby už neprotékala, a odnes ji i pilku zase ke kánoi.

Teď už byla skoro tma; a tak sem spustil kánoi po řece pod nějaký vrby, co visely přes břeh, a čekal, až vyjde měsíc. Přivázal sem ji k vrbě; pak sem si vzal něco k jídlu a za chvíli si lehl v kánoi, zakouřil

si fajfku a vymýšlel plán. Říkám si, půjdou po stopě toho pytle plnýho kamenů ke břehu a potom budou šňorovat řeku, hledat moji mrtvolu. A pak půjdou po tej stopě z mouky k jezeru a budou se čenichat podél potoka, co z něj vede, hledat lupiče, co mě zabili a vzali věci. Nikdy nebudou prohledávat řeku kvůli ničemu jinýmu než mý mrtvý zdechlině. Brzo je to omrzí a nebudou si se mnou dál lámat hlavu. Dobře; můžu zastavit, kde chci. Jacksonův ostrov mi bude úplně stačit; ten ostrov znám pěkně dobře a nikdo tam nechodí. A pak můžu veslovat v noci do města, plížit se tam a sbírat, co potřebuju. Jacksonův ostrov je to pravý místo.

Byl sem pěkně unavenej a než sem se nadál, usnul sem. Dyž sem se probudil, chvíli sem nevěděl, kde sem. Posadil sem se a koukl kolem, trošku vyděšenej. Pak sem si vzpomněl. Řeka vypadala, že je dlouhý míle široká. Měsíc svítil tak jasně, že bych moh počítat ty plavoucí kláty, co pluly černý a tichý, stovky yardů vod břehu. Všecko bylo mrtvě ticho a vypadalo to pozdě a *páchlo* to pozdě. Víte, jak to myslím – neumím to pojmenovat slovama.

Pořádně sem si zazíval a protáh se, a zrovna sem se chystal odvázat a vyrazit, dyž sem zaslech daleko přes vodu nějakej zvuk. Poslouchal sem. Za chvíli sem to rozeznal. Byl to ten tupej pravidelnej zvuk, co dělá veslo v havlince, dyž je tichá noc. Nakouk sem skrz vrbový větve a tam to bylo – člun, daleko přes vodu. Nerozeznal sem, kolik jich v něm je. Pořád se blížil, a dyž byl v mojí úrovni, viděl sem, že je v něm jen jeden muž. Myslim si, možná je to táta, i když sem ho nečekal. Spustil se pod moji úroveň s proudem a za chvíli se pohoupával podél břehu v mírný vodě, a prošel kolem tak blízko, že sem na něj moh dosáhnout puškou a dotknout se ho. No, *byl* to táta, přece – a střízlivej taky, podle toho, jak položil vesla.

Neztrácel sem čas. Příští minutu sem letěl dolů po proudu měkce, ale rychle ve stínu břehu. Udělal sem dvě a půl míle a pak sem vyrazil asi čtvrt míle nebo víc do středu řeky, protože co nevidět budu míjet

přívoz a lidi by mě mohli vidět a zahulákat na mě. Vyjel sem do plavoucího dříví a pak si lehl na dno kánoe a nechal ji plout.

Ležel sem tam a pořádně si odpočinul a zakouřil si fajfku a koukal daleko do nebe; na něm ani mráček. Nebe vypadá tak hluboký, dyž si člověk lehne na zem v měsíčním světle; nikdy sem to předtím nevěděl. A jak daleko se v takovejch nocích slyší přes vodu! Slyšel sem lidi mluvit na přívozu. Slyšel sem taky, co říkali – každý slovo. Jeden chlap řek, že se blížej dlouhý dny a krátký noci. Druhej řek, že *tahle* z těch krátkejch není, soudí – a pak se smáli, a von to řek znova, a oni se smáli znova; pak probudili dalšího chlapa a řekli mu to, a smáli se, ale von se nesmál; vyjel na ně prudce a řek, ať ho nechaj bejt. Ten první chlap řek, že to vypoví svý ženský – bude si myslet, že je to pěkný; ale řek, že to není nic proti věcem, co řek za svůj život. Slyšel sem jednoho chlapa říct, že je skoro tři hodiny a doufá, že svítání nepočká dýl než asi tak týden. Potom se řeč vzdalovala a vzdalovala, a já už nerozeznával slova; jen sem slyšel mumlání a tu a tam i smích, ale zdálo se mi to daleko.

Teď sem byl kus pod přívozem. Zved sem se, a tam byl Jacksonův ostrov, asi dvě a půl míle po proudu, hustě zarostlej stromama, čněl ze středu řeky, velkej a tmavej a pevnej jako parník bez světel. Z hlavy ostrova nebylo po mělčině ani stopy – teď byla celá pod vodou.

Netrvalo mi dlouho se tam dostat. Prolít sem kolem hlavy prudkým tempem, proud byl tak rychlej, a pak sem najel do mrtvý vody a přistál na straně k illinoiskýmu břehu. Zajel sem s kánoí do hluboký štěrbiny ve břehu, co sem o ní věděl; musel sem roztáhnout vrbový větve, abych tam vjel; a dyž sem ji přivázal, zvenku nemoh kánoi vidět nikdo.

Vyšel sem a sed si na kládu v hlavě ostrova a koukal na velkou řeku a černý plavoucí dřevo a daleko do města, tři míle daleko, kde se třepotala tři nebo čtyři světla. Obrovský dřevařský vor byl asi míli proti proudu, blížil se, s lucernou uprostřed. Pozoroval sem, jak se plouží dolů, a dyž byl v mojí úrovni, slyšel sem, jak jeden chlap řikal: „Zadní

vesla, hej! Nasměruj příď k stabordu!" Slyšel sem to tak zřetelně, jako by ten chlap stál vedle mě.

Nebe už bylo trošku šedivý; a tak sem zalez do lesa a lehl si zdřímnout před snídaní.

Kapitola osmá

Slunce bylo tak vysoko, dyž sem se probudil, že sem soudil, že je po osmej. Ležel sem tam v trávě a chladným stínu a myslel na všelicos, a cítil sem se odpočatej a docela pohodlně a spokojeně. Viděl sem slunce v jednom nebo dvou průzorech, ale většinou kolem byly velký stromy, a mezi nima bylo pořádně temno. Byly na zemi pihovitý místa, kde světlo prosívalo skrz listy, a ty pihovitý místa se trošku přesouvaly, což ukazovalo, že tam nahoře je slabej větřík. Pár veverek sedělo na větvi a žvatlalo na mě pěkně přátelsky.

Byl sem silně línej a pohodlně mi bylo – nechtěl sem vstávat a vařit snídani. No, zrovna sem zase dřímal, dyž tu si myslím, že slyším tupý „bum!" daleko nahoru po řece. Zvednu se a opřu si o loket a poslouchám; za chvíli to slyším znova. Vyskočil sem, šel a koukl se dírou v listí, a vidím chuchvalec dýmu, co ležel na vodě daleko nahoře – zhruba v úrovni přívozu. A tam byl přívozovej parník plnej lidí a plul dolů. Ted sem věděl, voč jde. „Bum!" Vidím, jak bílej dým vystřik ze strany parníku. Víte, stříleli dělem přes vodu, chtěli, aby se moje mrtvola vznesla na hladinu.

Byl sem pěkně hladovej, ale rozdělat voheň sem nemoh, protože by mohli vidět kouř. Tak sem seděl a koukal na ten dělovej dým a poslouchal to bum. Řeka byla míli široká a v letní ráno vypadá vždycky pěkně – takže sem si docela užíval dívání se, jak hledaj moje ostatky, dyby sem jen tak měl něco k snídani. No, pak mě napadlo, jak vždycky dávaj rtuť do bochníků chleba a pouštěj je po vodě, protože pokaždý mířej rovnou k utopenýmu tělu a tam se zastavěj. Tak sem si řek, budu dá-

vat pozor, a jestli nějakej za mnou popluje, dám mu šanci. Přemístil sem se na illinoiskej okraj ostrova, abych viděl, co bude ze štěstí, a nebyl sem zklamanej. Připlul velkej dvojitej bochník a já ho skoro chytil dlouhou tyčí, jenže mi klouzla noha a bochník odplul dál. Byl sem samozřejmě tam, kde se proud nejvíc přibližuje břehu – tolik rozumu sem měl. Ale za chvíli připlul další, a tentokrát sem vyhrál. Vytáh sem špunt, vysypal tu troškou rtuti a zakous se. Byl to „pekařskej chleba" – co jedí vznešený lidi; ne nějakej lidovej kukuřičnej placek.

Našel sem si pěkný místo v listí a sed si tam na kládu, přežvykoval chleba a pozoroval parník, a byl sem se vším moc spokojenej. A pak mě něco napadlo. Řikám si, teď soudím, že se paní vdova nebo pastor nebo někdo modlil, aby mě ten chleba našel, a tak teda šel a našel. Takže o tom není pochyb, něco na tom je – teda, něco na tom je, dyž se modlí někdo jako paní vdova nebo pastor, ale u mě to nefunguje a soudím, že to funguje jenom u těch pravejch druhů.

Zapálil sem si fajfku a pořádně dlouho kouřil a pozoroval dál. Parník plul s proudem a já soudil, že budu mít šanci vidět, kdo je na palubě, až připluje, protože popluje blízko, kde plul chleba. Dyž byl pořádně blízko ke mně, uhasil sem fajfku a šel tam, kde sem vylovil chleba, a lehl si za kládu na břehu v malým otevřeným místě. Tam, kde se kláda rozdvojovala, sem moh koukat skrz.

Za chvíli připlula a připlula tak blízko, že by mohli vysunout prkno a dojít po něm na břeh. Skoro všichni byli na palubě. Táta a soudce Thatcher a Bessie Thatcherová a Jo Harper a Tom Sawyer a jeho stará teta Polly, a Sid a Mary, a ještě spousta dalších. Všichni mluvili vo tej vraždě, ale kapitán je přerušil a povídá:

„Dávejte pozor; proud sem jde nejvíc blízko a možná ho vyvrhlo na břeh a zamotalo do křoví u vody. Doufám, že jo."

Já sem to nedoufal. Všichni se nahrnuli a nahýbali se přes zábradlí, skoro mi do tváře, a stáli tiše a koukali ze všech sil. Já je dobře viděl, ale oni mě vidět nemohli. Potom kapitán zavolal:

„Odstupte!" a dělo spustilo tak hroznou ránu přímo přede mnou, že sem se z toho skoro ohluch, a skoro oslep z toho dýmu, a myslel sem, že je po mně. Dyby měli nabito kulkama, soudím, že by to mrtvý tělo, co hledali, dostali. No, vidím, že sem nebyl zraněnej, díky bohu. Lod plula dál a zmizela za ohbím ostrova. Tu a tam sem ještě slyšel to bum, dál a dál, a za chvíli, asi po hodině, sem to už neslyšel. Ostrov byl tři míle dlouhej. Soudil sem, že dojeli k patě a vzdávají to. Jenže se ještě nevzdali. Vobjeli patu ostrova a vyjeli nahoru po proudu missourskou stranou, pod párou, a tu a tam vystřelili, jak jeli. Přešel sem na tu stranu a díval se na ně. Dyž byli v úrovni hlavy ostrova, přestali střílet a stočili se k missourskýmu břehu a vrátili se domů do města.

Teď sem věděl, že sem v pořádku. Nikdo jinej mě hledat nepřijde. Vytáh sem svý věci z kánoe a udělal si pěknej tábor v hustým lese. Udělal sem si něco jako stan z houní, abych pod ně dal svý věci, aby na ně nepršelo. Chytil sem sumce a rozpáral ho pilkou, a k západu slunce sem zapálil táborák a večeřel. Pak sem rozhodil šňůru, abych chytil ryby k snídani.

Dyž se setmělo, sed sem si k táboráku, kouřil a cítil se se vším dost spokojenej; ale za chvíli mi začlo bejt tak nějak smutno, a tak sem si šel sednout na břeh a poslouchal, jak voda šplouchá proudem, a počítal hvězdy a plavoucí kláty a vory, co jely dolů, a potom si šel lehnout; není lepšího způsobu, jak zabít čas, dyž se cítíš sám; nevydržíš bejt sám dlouho, brzo tě to přejde.

A tak to šlo tři dny a tři noci. Žádnej rozdíl – pořád to samý. Jenže druhej den sem se vydal prozkoumat ostrov. Byl sem jeho pán; patřil mi celej, dalo by se říct, a já se vo něm chtěl dovědět všecko; ale hlavně sem chtěl zabít čas. Našel sem spoustu jahod, zralejch a prvotřídních; a zelený letní víno, a zelený maliny; a zelený ostružiny se zrovna začínaly ukazovat. Všecko se časem bude hodit, soudil sem.

No, bloumal sem v hlubokým lese, až sem soudil, že nejsem daleko vod paty ostrova. Měl sem s sebou pušku, ale nic sem nezastřelil; byla

pro ochranu; soudil sem, že nějakou zvěř zabiju blízko tábora. Zrovna v tu chvíli sem skoro šláp na pořádně velkýho hada, a von sklouz do trávy a kvítí a já za ním, abych se dostal na výstřel. Letěl sem, a najednou sem naskočil přímo na popel táboráku, co ještě kouřil.

Srdce mi vyskočilo mezi plíce. Nečekal sem, abych se dál koukal, ale spustil kohoutek pušky a plížil se nazpátek po špičkách, co nejrychlejc. Co chvíli sem se vteřinu zastavil v hustým listí a poslouchal, ale dech mi šel tak těžce, že sem nic jinýho neslyšel. Plížil sem se zase o kus dál, pak sem zase poslouchal; a tak dál, a tak dál. Dyž sem uviděl pařez, bral sem ho za člověka; dyž sem šláp na větvičku a zlomil ji, cítil sem to, jako by mi někdo přesek dech vejpůl a já dostal jen půlku, a to krátkou.

Dyž sem došel do tábora, bylo mi dost mizerně, moc odvahy v krku sem neměl; ale říkám si, teď není čas na flákání. Tak sem dostal všecky svý věci zase do kánoe, aby nebyly na očích, a uhasil sem voheň a popel rozházel kolem, aby to vypadalo jak starej loňskej tábor, a potom vylez na strom.

Soudím, že sem na stromě byl dvě hodiny; ale nic sem neviděl, nic neslyšel – jen se mi *zdálo*, že slyším a vidím na tisíc věcí. No, nemoh sem tam zůstat navěky; tak sem nakonec slez dolů, ale držel sem se v hustým lese a pořád pozoroval kolem. Všecko, co sem moh sníst, byly jahody a to, co mi zbylo ze snídaně.

K noci sem byl pěkně hladovej. Takže dyž se pořádně setmělo, vyklouz sem od břehu, dřív než vyšel měsíc, a dovesloval na illinoiskej břeh – asi čtvrt míle. Vyšel sem do lesa a uvařil si večeři, a už sem skoro rozhodnutej, že tam zůstanu celou noc, dyž tu slyším *dupy-dup, dupy-dup*, a říkám si, jedou koně; a vzápětí slyším hlasy lidí. Co nejrychlejc sem všecko dostal do kánoe, a pak se plížil lesem, abych zjistil, co se dá. Nebyl sem daleko, dyž slyším jednoho chlapa říkat:

„Radši se tu utábořme, dyž najdeme pěkný místo; koně sou úplně unavený. Pojďme se kouknout kolem."

Nečekal sem, ale vypadl sem s kánoí a vesloval mírně pryč. Přivázal sem se na starým místě a rozhod se, že budu spát v kánoi.

Moc sem toho nenaspal. Nějak sem nemoh, pořád sem přemejšlel. A pokaždý, dyž sem se probudil, zdálo se mi, že mě někdo drží za krk. Takže spánek mi nebyl k ničemu. Za chvíli sem si řek, takhle žít nemůžu; půjdu zjistit, kdo je to tu se mnou na ostrově; zjistim to nebo prasknu. No, hned mi bylo líp.

Takže sem vzal pádlo a vyklouz vod břehu jen o krok nebo dva, a pak sem nechal kánoi, ať pluje dolů ve stínech. Měsíc svítil, a mimo stíny bylo skoro světlo jak ve dne. Loudal sem se tak skoro hodinu, všecko tichý jako skály a tvrdě spalo. No, v tu chvíli sem byl skoro dole u paty ostrova. Začal foukat trochu zčeřenej, chladnej vánek, a to bylo stejný, jako kdyby se řeklo, že noc skoro končí. Pádlem sem s ní otočil a najel přídí ke břehu; pak sem vzal pušku a vyklouz na kraj lesa. Tam sem si sed na kládu a koukal skrz listí. Viděl sem, jak měsíc vodchází ze služby a tma začíná pokrývat řeku. Jenže za chvilku sem uviděl nad korunama stromů bledej pruh, a věděl sem, že se blíží den. Tak sem vzal pušku a vyrazil směrem, kde sem narazil na ten táborák, a každou minutu nebo dvě sem se zastavil, abych poslouchal. Jenže nějak sem neměl štěstí; nemoh sem to místo najít. Ale za chvíli sem konečně skrz stromy zahlíd mezi větvema voheň. Vydal sem se k němu, opatrně a pomalu. Za chvíli sem byl tak blízko, že sem se moh pořádně podívat, a tam ležel na zemi chlap. Málem mě z toho ranila mrtvice. Kolem hlavy měl houni a hlavu měl skoro v ohni. Sed sem si tam za chomáč keřů, asi šest stop vod něj, a nespouštěl sem z něj oči. Už se šeřilo. Za chvíli zazíval, protáh se, shodil houni, a byl to Jim slečny Watsonový! To sem byl rád, že ho vidím. Řikám:

„Ahoj, Jime!" a vyskočil sem.

Vyskočil taky a divoce na mě koukal. Potom padl na kolena, sepjal ruce a povídá:

„Nedělej mi nic – ne! Nikdy sem duchovi neublížil. Měl sem vždycky mrtvý rád a dělal pro ně, co sem moh. Ty jen zase skoč do řeky, kam patříš, a nedělej nic starýmu Jimovi, kerej byl vždycky tvůj kámoš."

No, netrvalo mi dlouho mu vysvětlit, že nejsem mrtvej. To sem byl rád, že vidím Jima. Teď sem nebyl sám. Řek sem mu, že se nebojím, že by *von* řek lidem, kde sem. Mluvil sem dál, ale von jen tak seděl a koukal na mě; nic neříkal. Pak povídám:

„Je už světlo. Pojď, dáme snídani. Rozdělej pořádně táborák."

„Nač rozdělávat táborák, dyž máme vařit jahody a takový věci? Ale ty máš pušku, že jo? Tak teda si můžem obstarat něco lepšího než jahody."

„Jahody a takový věci," povídám. „Tim se živíš?"

„Nic jinýho sem nemoh sehnat," povídá.

„Jak dlouho si na ostrově, Jime?"

„Přišel sem sem tu noc, co tě zabili."

„Cože, celou tu dobu?"

„Jo – vopravdu."

„A nic jinýho než takový věci si k jídlu neměl?"

„Ne, pane – nic jinýho."

„No, to musíš bejt skoro vyhladovělej, že jo?"

„Myslim, že bych snědl koně. Myslim, že jo. Jak dlouho ty seš na vostrově?"

„Vod tej noci, co mě zabili."

„Ne! No, a čím si se živil? Ale ty máš pušku. Jo, máš pušku. To je dobrý. Teď něco střel a já rozdělám voheň."

Tak sme šli tam, kde byla kánoe, a zatímco von rozdělal voheň na trávnatým volným místě mezi stromama, přines sem mouku a slaninu a kávu, a konvici na kávu a pánev, a cukr a plechový hrnky, a tenhle černoch byl pěkně vyvedenej z míry, protože si myslel, že je to všecko vyčarovaný. Chytil sem taky pořádnýho sumce a Jim ho vykuchal nožem a usmažil.

Dyž byla snídaně hotová, lehli sme si do trávy a jedli jsme to horký jak ďas. Jim do sebe hrnul co moh, protože byl skoro vyhladovělej. Dyž sme se pořádně nacpali, zalehli sme a flákali. Za chvíli povídá Jim:

„Hele, pán Huk, ale kdo to teda byl, co ho zabili v tej chatrči, dyž to nebyls ty?"

Pak sem mu vyprávěl celou tu věc, a von řek, že je to chytrý. Řek, že Tom Sawyer by nevymyslel lepší plán, než sem měl já. Pak povídám:

„Jak to, že si tady, Jime, a jak si se sem dostal?"

Tvářil se dost nejistě a chvíli nic neříkal. Potom povídá:

„Radši bych snad neměl říkat."

„Pročpak, Jime?"

„Mám k tomu důvody. Ale ty bys to na mě nevyklopil, dybych ti to řek, že ne, pán Huk?"

„Ať mě pes sežе, Jime, dyž bych to udělal."

„No, věřím ti, pán Huk. Já – já *utek*."

„Jime!"

„Ale pozor, slíbil si, že to nepovíš – víš, že si slíbil, že to nepovíš, pán Huk."

„Jo, slíbil. Řek sem, že ne, a svý slovo dodržim. Čestný indiánský, že jo. Lidi mi budou nadávat do podlejch abolicionistů a budou mnou pohrdat, že jsem mlčel – ale to je mi fuk. Nic nepovím a nehodlám se tam vrátit, tak jak tak. No teda, povídej, jak to bylo."

„Teda, bylo to takhle. Stará paní – teda slečna Watsonová – do mě pořád dloubala a chovala se ke mně dost ošklivě, ale vždycky říkala, že mě neprodá do Orleánsu. Jenže sem si všim, že se tam v poslední době poflakoval nějakej handlíř s negry, a začalo mi bejt úzko. No, jednou v noci sem se připlížil ke dveřím pozdě večer a dveře nebyly úplně zavřený, a slyšel sem starou paní, jak povídá vdově, že mě prodá do Orleánsu, že nechce, ale můžou za mě dát vosum set dolarů, a to je taková hromada peněz, že neodolá. Vdova se jí snažila přemluvit, aby to

neudělala, ale já už sem nečekal, co bude dál. Vypadnul sem co nejrychlejc, to ti povídám.

„Vzal sem to tryskem z vrchu dolů a chystal se ukrást někde na břehu nad městem člun, ale lidi byli ještě vzhůru, a tak sem se schoval ve starý rozpadlý bednárně na břehu, a čekal, až se všichni rozejdou. No, byl sem tam celou noc. Pořád tam někdo byl kolem. Někdy k šestej ráno začaly jezdit čluny, a kolem osmej nebo devátý se v každým člunu mluvilo vo tom, jak tvůj táta přišel do města a říkal, že tě někdo zabil. Ty poslední čluny byly plný pánů a dam, co jely na to místo kouknout. Někdy přirazili ke břehu a vodpočinuli si, než vyrazili přes řeku, takže sem se z tej řeči všecko dozvěděl vo tej vraždě. Pán Huk, bylo mi tě strašně líto, žes mrtvej, ale teď už mi tě líto neni.

„Celej den sem ležel pod těma hoblinama. Měl sem hlad, ale strach sem neměl; páč sem věděl, že stará paní a vdova půjdou po snídani na probuzenecký shromáždění a budou pryč celej den, a vědí, že já odcházim s dobytkem za svítání, takže by nečekaly, že mě tam uvidí, a tak by si mě nevšimly až po setmění večer. Ostatní služebný by si mě taky nevšimli, páč by se vytratili na dovolenou, jakmile by byli starý z cesty.

„No, dyž se setmělo, dal sem se po cestě podél řeky a šel asi dvě míle a víc, až tam, kde už nebyly žádný domy. Rozmyslel sem si, co udělám. Víš, dyž bych se dál pokoušel utíkat pěšky, psi by mě vystopovali; dyž bych ukrad člun, aby sem se přes řeku dostal, všimli by si, že člun chybí, víš, a věděli by, kde asi přistanu na druhý straně, a kde mě hledat podle stop. Tak sem si řek, vor je to, co potřebuju; vor stopu *nedělá*.

„Za chvilku sem uviděl, jak se zpoza mysu blíží světlo, tak sem se brod do vody, strčil sem před sebe kládu a plaval víc jak půlku přes řeku, dostal sem se mezi plavoucí dřevo a držel sem hlavu nízko a tak nějak sem plaval proti proudu, dokud se vor nepřiblížil. Pak sem plaval k zádi, chyt se jí. Zatáhlo se a bylo chvíli pěkně tma. Takže sem vy-

lez a lehl si na prkna. Chlapi byli všichni daleko uprostřed, kde byla lucerna. Řeka stoupala a byl dobrej proud; tak sem si řek, že k čtvrtej ráno budu dvacet pět mil po proudu, a potom se tam před rozedněním spustím do vody, doplavu ke břehu a schovám se v lese na illinoiský straně.

„Jenže sem neměl štěstí. Dyž sme byli skoro u hlavy ostrova, začal se jeden chlap blížit k zádi s lucernou, viděl sem, že nemá cenu čekat, tak sem sklouz přes bok a pustil se k ostrovu. No, myslel sem si, že můžu přistát skoro kdekoli, jenže nešlo to – břeh moc srázný. Byl sem skoro u paty ostrova, než sem našel dobrý místo. Zalez sem do lesa a řek si, že už s vorama nebudu moc nic zkoušet, dyž tak posouvaj tu lucernu kolem. Měl sem fajfku a kousek cvakance tabáku a nějaký sirky v čepici, a nebyly promočený, tak sem byl v pořádku."

„A tak si celou tu dobu nejed žádný maso ani chleba? Pročpak si nechytil bahenní želvy?"

„A jakpak je mám chytit? Nemůžeš se k nim doplížit a popadnout je; a jakpak je má člověk trefit kamenem? Jakpak by to člověk dělal v noci? A ve dne sem se nechtěl ukázat na břehu."

„No, to je pravda. Musel ses pořád držet v lese, samozřejmě. Slyšel si, jak stříleli z děla?"

„Jo. Věděl sem, že du po tobě. Viděl sem je tudy jet – pozoroval sem je skrz keře."

Nějací mladí ptáčci přelétli, letěli jeden dva yardy a sedali si. Jim řek, že je to znamení, že bude pršet. Řek, že to je znamení, dyž tak letí mladý kuřata, a tak soudil, že u mladejch ptáčků to je stejný. Chtěl sem jich pár chytit, ale Jim mě nenechal. Řek, že je to smrt. Řek, že jeho otec jednou těžce vonemocněl, a někdo z nich chytil ptáka, a jeho stará babka řekla, že jeho otec umře, a von umřel.

A Jim řek, že nesmíš počítat věci, co budeš vařit k večeři, protože to by přineslo smůlu. Stejně dyž bys třepal ubrusem po západu slunce. A řek, že dyž má člověk úl a ten člověk umře, včely se to musí dozvě-

dět před východem slunce druhý den ráno, jinak všecky zeslábnou, přestanou pracovat a umřou. Jim řek, že včely neštípou idioty; jenže tomu já nevěřil, protože sem to na nich zkoušel mockrát sám, a neštípaly mě.

Vo některejch těch věcech sem slyšel už dřív, ale ne vo všech. Jim znal všelijaký znamení. Řek, že toho ví skoro všecko. Řek sem, že se mi zdá, že všecky znamení sou vo smůle, a tak sem se zeptal, jestli nejsou žádný znamení pro štěstí. Von povídá:

„Hodně málo – a ty *nejsou* člověku k ničemu. Nač chceš vědět, dyž přichází štěstí? Chceš ho vodehnat?" A řek: „Dyž máš chlupatý ruce a chlupatá prsa, znamená to, že budeš bohatej. No, takový znamení je k něčemu, páč je to tak daleko dopředu. Víš, třeba budeš chudej dlouho napřed, a tak bys moh ztratit odvahu a zabít se, dybys nevěděl z toho znamení, že budeš jednou bohatej."

„Máš chlupatý ruce a chlupatá prsa, Jime?"

„Nač se na to ptáš? Nevidíš, že mám?"

„No, a si bohatej?"

„Ne, ale byl sem jednou bohatej a budu zase bohatej. Jednou sem měl čtrnáct dolarů, ale pustil sem se do spekulací a všecko ztratil."

„Do čeho si spekuloval, Jime?"

„No, nejdřív sem to zkusil s dobytkem."

„Jakým dobytkem?"

„No, s živým dobytkem – krávama, víš. Dal sem deset dolarů do krávy. Jenže už do dobytka nedám. Ta kráva mi padla."

„Takže si přišel vo deset dolarů."

„Ne, nepřišel sem o všecko. Přišel sem jen asi vo devět. Prodal sem kůži a lůj za dolar a deset centů."

„Zbylo ti pět dolarů a deset centů. Spekuloval si eště?"

„Jo. Víš vo tom jednonohým negrovi, co patří starýmu panu Bradishovi? No, von založil banku a říkal, že kdokoli dá dolar, dostane na konci roku čtyři dolary navrch. No, všichni černoši se do toho dali, ale

moc toho neměli. Já byl jedinej, kdo měl víc. Tak sem se dožadoval víc než čtyř dolarů, a řek sem, že dyž je nedostanu, založím banku sám. No, pochopitelně ten negr mě chtěl z toho vyšachovat, páč prej na dvě banky obchodů nestačí, tak povídal, že můžu dát svejch pět dolarů a von mi na konci roku zaplatí pětatřicet.

„Tak sem to udělal. Pak sem si řek, že těch pětatřicet dolarů hned investuju a nechám všecko v pohybu. Byl tam černoch jménem Bob, co chytil kousek dřevěnýho prámu, a jeho pán vo tom nevěděl; a já ho vod něj koupil a řek sem mu, aby si těch pětatřicet dolarů vzal na konci roku; ale někdo tu noc ten prám ukrad, a druhej den jednonohej negr povídá, že banka zkrachovala. Tak sme nikdo nedostali ani cent."

„A co si udělal s těma deseti centama, Jime?"

„No, chtěl sem je utratit, ale měl sem sen, a ten sen mi řek, abych je dal negrovi, co se menuje Balum – říkaj mu Balumův vosel, zkráceně; je to jeden z těch tupejch, víš. Ale má štěstí, prej, a já viděl, že já nemám. Sen řek, ať Balum investuje těch deset centů a vydělá je pro mě. No, Balum ty peníze vzal, a dyž byl v kostele, slyšel kazatele říkat, že kdo dává chudým, půjčuje Pánu, a je jistý, že dostane svý peníze zpátky stokrát. Tak Balum ty peníze vzal a dal těch deset centů chudým a čekal, co z toho bude."

„No, a co z toho bylo, Jime?"

„Nic z toho nikdy nebylo. Nemoh sem ty peníze nijak vybrat; a Balum taky ne. Já už žádný peníze nepůjčím, dokud neuvidim zástavu. Je jistý, že dostaneš svý peníze stokrát zpátky, povídá kazatel! Dybych dostal zpátky těch deset *centů*, povídám, že by to bylo narovno, a byl bych rád za tu šanci."

„No, stejně je to v pořádku, Jime, dokud máš zase někdy bejt bohatej."

„Jo; a vlastně bohatej už sem, dyž se na to kouknu. Vlastním sám sebe a stojím za vosum set dolarů. Kéž bych ty peníze měl, nic víc bych nechtěl."

Kapitola devátá

Chtěl sem jít podívat se na jedno místo zrovna uprostřed ostrova, co sem na něj narazil, dyž sem prozkoumával; tak sme se vypravili a brzo tam byli, protože ostrov byl jen tři míle dlouhej a čtvrt míle širokej.

Tohle místo byl dost dlouhej, strmej kopec nebo hřeben, asi čtyřicet stop vysokej. Dalo nám zabrat se dostat nahoru, boky byly tak strmý a křoví tak hustý. Prošmejdili sme to tam a lezli po tom nahoru dolů, a za chvíli sme našli ve skále pořádnou velkou jeskyni, skoro až nahoře, na straně k Illinoisu. Jeskyně byla velká jak dva nebo tři pokoje najednou a Jim se v ní moh postavit zpříma. Bylo tam chladno. Jim chtěl do ní dostat naše věci hnedka, ale já povídám, že nechcem lízt pořád nahoru dolů.

Jim povídal, dyž budem mít kánoi na dobrým místě schovanou a všecky věci v jeskyni, můžem se tam vrhnout, dyby někdo přišel na ostrov, a bez psů nás nikdy nenajdou. A kromě toho prej ty ptáčci předpovídali déšť – chci snad, aby věci zmokly?

Tak sme se vrátili pro kánoi, dopádlovali s ní k místu pod jeskyní a vytahali tam všecky věci. Pak sme si poblíž vyhledali místo, abysme kánoi schovali, v hustým vrboví. Vzali sme pár ryb z udic a hodili je zpátky, a začli se chystat na voběd.

Vchod do jeskyně byl dost velkej, aby se jím dal vkutálet sud, a na jedny straně vchodu vylejzala podlaha trošku ven a byla plochá a bylo to dobrý místo na voheň. Tak sme ho tam rozdělali a uvařili voběd.

Rozprostřeli sme uvnitř deky jako koberec a snědli tam voběd. Všecky vostatní věci sme dali k ruce vzadu v jeskyni. Za chvíli se za-

táhlo a začlo hřmět a blejskat se; ptáci teda měli pravdu. Vzápětí začlo pršet, a pršelo jak urputně, a vítr sem nikdy neviděl foukat tak jak teď. Byla to jedna z těch obyčejnejch letních bouřek. Udělalo se takový šero, až to venku vypadalo celý modročerný, a bylo to krásný; a déšť se hrnul kolem tak hustej, že stromy kousek vopodál vypadaly mdlý a jak pavučiny; a tu přišel náraz větru, co stromy ohnul a vyvrátil nám do očí bledou spodní stranu listí; a pak následovala učiněná bouřlivá vichřice, co rozkývala větve, až rozhazovaly ramena, jak by zdivočely; a vzápětí, dyž bylo zrovna úplně modročerno – *fs!* a bylo jasno jako nebe, a člověk zahlíd korunky stromů, jak se tam v dálce zmítají v bouři, stovky yardů dál, než na co dohlíd předtím; vzápětí temno jak hřích, a teď slyšíš hrom pustit se se strašlivým rachotem, a potom rachotit, bručet a kutálet se dolů po nebi na spodní stranu světa, jak dyž se kutálej prázdný sudy po schodech – takovejch dlouhejch schodech, co se po nich dobře poskakuje, chápete.

„Jime, tohle je prima," povídám. „Nechtěl bych bejt nikde jinde než tady. Podej mi eště kus ryby a horkýho kukuřičnýho chleba."

„Inu, pán Huk, nebyl byste tu, dyby nebylo Jima. Byl byste tam dole v lese bez vobědu, a eště k tomu skoro utopenej; to byste byl, srdíčko. Slepice vědí, dyž bude pršet, a tak i ptáci, dítě."

Řeka se zdvíhala a zdvíhala deset nebo dvanáct dní, až se nakonec přelila přes břehy. Voda byla tři nebo čtyři stopy hluboká na nízkejch místech vostrova a na illinoiským pobřeží. Tam byla široká mnoho mil, ale na missourský straně to byla pořád ta stará vzdálenost – půl míle – protože missourskej břeh byla jen zeď vysokejch srázů.

Ve dne sme pádlovali kolem celýho vostrova v kánoi. V hlubokým lese bylo pořádně chladno a stinno, i když venku pálilo slunce. Klikatili sme se mezi stromy, a některý liány visely tak hustě, že sme museli zacouvat a jít jinudy. No, na každym starým zpuchřelym stromě byli králíci a hadi a tak všelicos; a dyž byl vostrov den nebo dva pod vodou, tak zkrotli hladem, že by se k nim dalo přirazit kánoí a položit na ně

ruku, dyby člověk chtěl; ale hady a želvy ne – ty by sklouzly do vody. Ten hřeben, co v něm byla naše jeskyně, byl jich plnej. Mohli sme mít mazlíčků, kolik by sme chtěli.

Jednu noc sme chytili kus plaveckýho voru – pěkný borový fošny. Byl dvanáct stop širokej a asi patnáct nebo šestnáct stop dlouhej, a horní plocha vyčuhovala nad vodu šest nebo sedum palců – pevná rovná podlaha. Někdy sme za světla viděli plout kolem řezací klády, ale pouštěli sme je; za světla sme se neukazovali.

Druhou noc, dyž sme byli nahoře u hlavy vostrova, zrovna před rozedněním, přijíždí po proudu srubovej barák, na západní straně. Měl dvě patra a dost se nakláněl. Zabrali sme na pádlo a dojeli až k němu – vylezli sme oknem v prvním patře. Ale ještě bylo moc tma, aby bylo něco vidět, tak sme uvázali kánoi a sedli si do ní a čekali, až se rozední.

Světlo začlo přicházet dřív, než sme dojeli ke konci vostrova. Pak sme nakoukli oknem dovnitř. Rozeznali sme postel, stůl, dvě starý židle, a všelicos poházený po podlaze, a na stěně viselo oblečení. V dalekym koutě na podlaze něco leželo a vypadalo to jak člověk. Tak Jim povídá:

„Hej, vy tam!"

Jenže to se ani nehlo. Tak sem zahulákal ještě jednou, a Jim povídá:

„Von nespí – je mrtvej. Vy stůjte, pán Huk – já půjdu kouknout."

Šel, sehnul se a kouknul, a povídá:

„Je mrtvej, bodejť. A ještě k tomu nahej. Má kulku do zad. Soudim, že je mrtvej dva nebo tři dny. Pojďte dovnitř, pán Huk, ale nedívejte se mu do tváře – je to moc hnusný."

Já se na něj vůbec nedíval. Jim přes něj přehodil nějaký starý hadry, ale nemusel to dělat; já se na něj kouknout nechtěl. Po podlaze byly rozházený hromady starejch mastnejch karet, a starý whisky lahve, a dvě masky vyrobený z černý látky; a po celejch stěnách byla ta nejsprostší slova a vobrázky, co se daj dělat uhlem. Visely tam dvě starý

špinavý kartounový šaty, letní čepec, nějakej ženskej spodek, a taky nějaký mužský oblečení. Všecko sme to naložili do kánoe – mohlo by se nám to hodit. Na podlaze ležel starej pihovatej slaměnej klobouk pro kluka; ten sem si taky vzal. A byla tam flaška, co v ní bývalo mlíko, s hadříkem jako špuntem pro mimino, aby sálo. Byli bysme flašku vzali taky, jenže byla rozbitá. Byla tam zpuchřelá truhla a starej kožený kufr s rozbitejma pantama. Stály votevřený, ale nic cennýho v nich nezbylo. Podle toho, jak byly věci rozházený, sme soudili, že lidi vodtad upláchli ve spěchu a nemohli si vzít většinu věcí.

Dostali sme starou plechovou lucernu, řeznickej nůž bez střenky, úplně novej Barlowovskej nůž, co by stál ve kterýmkoli obchodě dva čtvrťáky, hromadu lojovejch svíček a plechovej svícen, tykev a plechovej hrnek, starou ohavnou prošívanou deku z postele, pytlík s jehlama a špendlíkama a včelím voskem a knoflíky a nitěma a vším tím harampádím, sekerku a nějaký hřebíky, rybářskou šňůru tlustou jak můj malíček s příšernejma háčkama, roli jelenice, koženej vobojek pro psa, podkovu, pár flakonů medicíny bez štítků; a zrovna, dyž sme vodcházeli, sem našel docela dobrý hřeblo na koně, a Jim našel starej smyčec vod houslí a dřevěnou nohu. Řemínky se vod ní utrhly, ale jinak to byla docela dobrá noha, i když pro mě dlouhá a pro Jima krátká, a tu druhou sme nenašli, i když sme ji všude hledali.

A tak dohromady sme si přišli na pěknej úlovek. Dyž sme byli připravený vodrazit, byli sme čtvrt míle pod ostrovem, a bylo už pěkný bílý ráno; tak sem Jima donutil lehnout si do kánoe a přikrejt se dekou, protože dyby seděl, lidi by na dálku poznali, že je to černoch. Pádloval sem na illinoiskej břeh a při tom sme spluli dolů skoro půl míle. Plížil sem se podél břehu v tiché vodě, nic špatnýho se nám nestalo a nikoho sem neviděl. Dorazili sme domů v cajku.

Kapitola desátá

Po snídani sem chtěl mluvit vo tom mrtvým a dohadovat se, jak to že ho zabili, jenže Jim nechtěl. Povídal, že by to přineslo smůlu; a kromě toho prej by možná přišel strašit; prej člověk, co není pohřbenej, chodí strašit spíš, než ten, co je dobře zasazenej do země a leží si pohodlně. To znělo dost rozumně, tak sem nic víc neřek; ale nemoh sem se toho zbavit a pořád sem si přál vědět, kdo toho chlapa zastřelil a proč.

Prošmejdili sme oblečení, co sme dostali, a našli osum dolarů ve stříbře zašitejch v podšívce starýho dekovýho kabátu. Jim povídal, že soudí, že lidi v tom domě ten kabát ukradli, protože dyby věděli, že tam ty peníze sou, byli by ho tam nenechali. Já povídám, že soudim, že toho chlapa taky zabili; jenže Jim vo tom nechtěl mluvit. Já povídám:

„Teď myslíš, že je to smůla; ale cos povídal, dyž sem před dvěma dny přines tu hadí kůži, co sem našel na vrcholu hřebene? Povídals, že je to ta nejhorší smůla na světě sáhnout rukou na hadí kůži. Inu, tady máš tu svou smůlu! Dostali sme všecko tohle harampádí, a eště k tomu osum dolarů. Chtěl bych takovou smůlu každej den, Jime."

„Nic si z toho nedělejte, srdíčko, nic si z toho nedělejte. Nebuďte moc troufalej. Von to přijde. Dejte na mý slovo, von to přijde."

A taky to přišlo. Byla to středa, dyž sme vo tom spolu mluvili. No, po vobědě v pátek sme se povalovali v trávě na horním konci hřebene, a došel nám tabák. Šel sem do jeskyně pro další, a tam sem našel chřestýše. Zabil sem ho a stočil ho do klubka k Jimovejm nohám přes deku, úplně přirozeně, myslel sem, že bude legrace, až ho tam Jim najde. No, do večera sem na toho hada úplně zapomněl, a dyž se Jim

svalil na deku a já škrt sirkou, byl tam kamarád tý potvory a hnedka ho kous.

Jim vyskočil, řval, a první, co světlo ukázalo, byla ta mrcha stočená a připravená k druhýmu skoku. Já ji za chvíli vyřídil klackem a Jim popad tátovu whisky baňku a začal si tu whisku lejt do krku.

Byl bosej a had ho kous zrovna do paty. Všecko to vzešlo z toho, že sem byl takovej vosel, že sem nevzpomněl na to, že kdykoli necháš mrtvýho hada ležet, ten jeho kamarád tam vždycky přijde a stočí se kolem něj. Jim mi řek, ať tomu hadovi usekám hlavu a hodim ji pryč, a potom tělo stáhnu a kus z něj upeču. Udělal sem to, a von to snědl a povídal, že mu to pomůže k uzdravení. A donutil mě, abych mu z hada odřezal chřestítka a přivázal mu je kolem zápěstí. Prej to pomůže. Pak sem potichu vyklouz a hodil ty hady daleko do křoví; protože sem nehodlal Jima nechat zjistit, že je to všecko moje vina, dyby to šlo nějak zabránit.

Jim sál a sál z tej baňky, a tu a tam byl mimo sebe a házel sebou a řval; ale pokaždý, dyž přišel k sobě, zase se dal do sání z baňky. Noha mu nabobtnala pěkně, a stejně i stehno; ale za chvíli už byl vopilej, a tak sem usoudil, že je v pořádku; ale radši bych byl, aby mě kous had, než abych pil tátovu whisku.

Jim ležel čtyři dny a čtyři noci. Pak otok všechen zmizel a byl zase na nohou. Vzal sem si za svý, že už nikdá na hadí kůži rukou nesáhnu, dyž vidim, co z toho vzešlo. Jim povídal, že soudí, že mu příště uvěřím. A povídal, že sahat na hadí kůži je taková strašná smůla, že třeba ještě nejsme na konci. Povídal, že by radši viděl nov měsíce přes levý rameno aspoň tisíckrát, než aby zdvih do ruky hadí kůži. Inu, mě začalo bejt na podobnej způsob, i když sem si vždycky myslel, že dívat se na nov měsíce přes levý rameno je jedna z těch nejnedbalejších a nejhloupějších věcí, co člověk může udělat. Starej Hank Bunker to jednou udělal a chvástal se tim; a ani ne za dva roky se vopil a spadnul ze střelecký věže, a rozmáznul se tak, že z něj byl jen takovej plást, dalo

by se říct; a složili ho hranou mezi dvě vrata od stodoly jako do rakve, a tak ho prej pohřbili, aspoň to tak povídaj, já to ale neviděl. Táta mi to řek. Ale ať tak či vonak, všecko to přišlo z toho, dívat se na měsíc takhle, jako vosel.

No, dny šly a řeka klesla zase mezi svý břehy; a první věc, co sme udělali, bylo nahodit na jeden z těch velkejch háků stáhnutýho králíka a chytit sumce velkýho jak chlap, byl šest stop a dvě palce dlouhej a vážil přes dvě stě liber. S tim sme si samozřejmě neporadili; byl by nás katapultoval do Illinoisu. Jenom sme seděli a dívali se, jak sebou mrská a rve, až se utopil. V břiše sme mu našli mosaznej knoflík a kulatou kuličku, a spoustu smetí. Rozsekli sme tu kuličku sekerou, a byla v ní špulka. Jim povídal, že ji tam musel mít dlouho, aby se takhle vobalila a byla z toho kulička. Byla to ta největší ryba, co kdy chytili v Mississippi, soudim. Jim povídal, že větší nikdy neviděl. V městečku by měla pořádnou cenu. Takovou rybu tam v tržnici prodávaj po librách; každej si trošku koupí; její maso je bílý jak sníh a dobře se smaží.

Druhý ráno sem řek, že to vázne a je nuda, a chtěl bych nějak rozhejbat věci. Řek sem, soudim, že se přeplavím přes řeku a zjistim, co se děje. Jimovi se ten nápad líbil; ale povídal, že musim jít za tmy a bejt pozornej. Pak si to promyslel a povídá, nemoh bych si navlíknout něco z těch starejch šatů a vobléct se jak holka? To byl taky dobrej nápad. Tak sme zkrátili jedny z těch kartounovejch šatů, a já si vyhrnul nohavice ke kolenům a vlez do nich. Jim mi je vzadu zahákl háčkama, a padly mi slušně. Navlík sem si letní čepec a zavázal si ho pod bradou, a potom když se někdo chtěl dovnitř kouknout a vidět mi do tváře, bylo to jak dívat se dolů do kolena od kamnový roury. Jim povídal, že mě nikdo nepozná, ani ve dne, skorem. Celej den sem to zkoušel, abych na to přišel, a za chvíli sem v tom uměl docela dobře chodit, jenže Jim povídal, že nechodim jak holka; a povídal, že si musim odvyknout vyhrnovat sukni, abych se dostal do kapsy u kalhot. Zapamatoval sem si to a dělal to líp.

Hnedka po setmění sem s kánoí vyrazil nahoru podél illinoiskýho břehu.

Vyrazil sem na druhej břeh do městečka trochu pod přívozištěm, a snos proudu mě přinesl na spodní konec městečka. Uvázal sem a vydal se podle břehu. V jedný malý chatrči, co v ní dlouho nikdo nebydlel, hořelo světlo, a já si lámal hlavu, kdo si tam vzal kvartýr. Přitlačil sem se k ní a nakoukl oknem. Byla tam ženská tak kolem čtyřicítky a pletla při svíčce, co stála na borovym stole. Ten obličej sem neznal; byla to cizí – protože v tom městečku byste nenapočítali tvář, kterou bych neznal. Teď, to bylo štěstí, protože sem začínal slábnout; začínal sem se bát, že sem tam vůbec přišel; lidi by mi mohli znát hlas a prohlídli by mě. Jenže dyž ta ženská byla v tak malým městečku dva dny, mohla mi říct všecko, co sem chtěl vědět; tak sem zaklepal na dveře a vzal si za svý, že nezapomenu, že sem holka.

Kapitola jedenáctá

„Pocem dál," povídá ta ženská, a já šel. Povídá: „Vem si židli."

Udělal sem to. Vočumovala mě svýma malejma lesklejma vočima a povídá:

„A jakpak se menuješ?"

„Sarah Williamsová."

„Vodkudpak si? Vodsaď, z vokolí?"

„Né, prosim. Z Hookervillu, sedum mil pod proudem. Celou cestu sem šla pěšky, a sem úplně vyřízená."

„A hlad máš taky, hádám. Nahodim ti něco."

„Né, prosim, nemám hlad. Takovej hlad sem měla, že sem se musela zastavit dvě míle vodsaď na jednom statku; takže už hlad nemám. Právě proto jdu tak pozdě. Mámu mám nemocnou doma, bez peněz a bez ničeho, a jdu to říct strýčkovi Abneru Mooreovi. Žije prej na horním konci města. V životě sem tu nebyla. Znáte ho?"

„Né; ale sama tu neznám eště každýho. Nebydlím tu ani dva tejdny. Je to pořádnej kus na horní konec. To bys radši zůstala na noc tady. Shoď si čepec."

„Né," povídám; „trošku si vodpočnu, hádám, a půjdu dál. Já se tmy nebojím."

Povídá, že mě samotnou nepustí, že její starej přijde za chvíli, snad za hodinu a půl, a vona ho se mnou pošle. Pak začla mluvit vo svým starym a vo svejch příbuznejch po proudu i proti proudu a jak se jim dřív vedlo líp a jak si teď myslej, že udělali chybu, dyž přišli zrovna do našeho města, místo aby to nechali bejt – a tak dál a tak dál, až sem

začla mít strach, že *já* udělala chybu, dyž sem si vybrala zrovna ji na zjišťování, co je ve městě novýho. Jenže za chvíli zajela řeč na tátu a na tu vraždu, a to už sem ji nechala klapat, co hrdlo ráčí. Vykládala vo mně a vo Tomu Sawyerovi a vo tom, jak sme našli těch šest tisíc dolarů (jenže vona tvrdila, že deset) a vo tátovi a jakej je to mizernej chlap a jakej sem byl mizernej já, a nakonec se dostala až k tomu, jak sem byl zavražděnej. Já povídám:

„Kdo to udělal? U nás v Hookervillu toho dost nameleli vo těchhle věcech, ale nevíme, kdo zabil Hucka Finna."

„Inu, soudim, že by to tadyhle u nás chtěla znát pěkná řádka lidí. Někerý si myslej, že to udělal starej Finn sám."

„Né – vopravdu?"

„Zprvu si to myslel skoro každej. Ten mládenec se nikdy nedoví, jak blízko byl k voběšení na stromě. Ale eště do večera to votočili a usoudili, že to má na svědomí uprchlej negr, jmenuje se Jim."

„No ten přeci –"

Zarazil sem se. Řek sem si, že radši budu mlčet. Vona drmolila dál a vůbec si nevšimla, že sem jí skočil do řeči:

„Ten negr vzal roha hned tu noc, co zabili Hucka Finna. Tak je na něj vypsaná vodměna – tři sta dolarů. A na starýho Finna je taky vypsaná vodměna – dvě stě dolarů. Víš, von druhej den ráno po tej vraždě přišel do města a vykládal vo tom, a jel s nima na přívozu hledat tělo, a hned nato zmizel. Eště do noci ho chtěli pověsit, jenže už byl pryč, chápeš. No a druhej den se zjistilo, že zmizel i ten negr; že ho nikdo neviděl vod desítky z tej noci, co byla vražda. Tak to hodili na něj, chápeš; a dyž na něm všichni vrtali, přitáhne se zpátky starej Finn a začne buhohukat soudci Thatcherovi, aby mu dal peníze a von že toho negra bude hledat po celym Illinois. Soudce mu něco dal, a von se tu noc vožral a potloukal se po nocích s dvěma vohyzdnejma cizejma chlapama, a potom s nima vodejšel. Inu, vod tej doby se nevrátil, a lidi ho ani nevyhlížej, dokavaď se to malinko nevyvětrá, protože ted

si myslej, že toho kluka zabil sám a všecko tak zařídil, aby to vypadalo na lupiče, a potom aby přišel k Huckovejm penězům, aniž by se vobtěžoval dlouhým soudem. Lidi říkaj, že toho by byl schopnej. Je to pěkně prohnanej, hádám. Dyž se do roka nevrátí, bude mít klid. Nic se mu nedokáže, chápeš; všecko se tím pádem utiší, a von si vejde do Huckovejch peněz jak nic."

„Jo, soudim, že máte pravdu, prosim. Nic mu v tom nebrání. A všichni už přestali myslet, že to udělal ten negr?"

„Ale ne, ne všichni. Pěkná řada lidí si myslí, že to udělal. Ale tu negra teď brzo chytěj, a snad to z něj vyklepou."

„Vážně, eště po něm pátraj?"

„Nojo, ty si nevinnej, co? Myslíš, že tři sta dolarů leží každej den na ulici, aby je někdo zdvih? Někerý lidi si myslej, že ten negr není daleko. Taky si to myslim – jenže sem to nikomu nerozkecala. Před pár dny sem si povídala se starou dvojicí, co bydlí vedle v tej srubovej boudě, a tak zrovna přišli na to, že skoro nikdo nikdá nechodí na tamhleten vostrov, co mu říkaj Jacksonův ostrov. Nikdo tam nebydlí? povídám. Ne, nikdo, povídaj voni. Víc sem už nic neřekla, ale začlo mi to vrtat hlavou. Byla sem skoro jistá, že sem tam viděla kouř, zrovna u horního konce vostrova, pár dní předtím, a tak si povídám, jak sem živa, že se tam ten negr skrejvá; ať tak či vonak, povídám si, stojí to za to vobhlédnout to tam. Vod tej doby sem kouř neviděla, takže hádám, že je snad už pryč, bylo-li to vopravdu von; ale můj starej se tam pojede podívat – von a eště jeden chlap. Vodjel po proudu, ale dneska se vrátil, a já mu to řekla, jak se před dvěma hodinama vrátil domu."

Udělalo se mi tak zle, že sem už neseděl v klidu. Musel sem dělat něco rukama; tak sem vzal ze stolu jehlu a jal se do ní navlíkat nit. Ruce se mi třásly a šlo mi to špatně. Dyž ta ženská přestala mluvit, zdvih sem voči a vona na mě koukala docela zvědavě a usmívala se trošku. Dal sem jehlu i nit stranou a dělal sem, že mě to zajímá – a vono mě to zajímalo – a povídám:

„Tři sta dolarů je bašta peněz. Chtěl bych, aby je máma dostala. Jede tam váš starej eště dneska večer?"

„Ale jo. Šel do města s tím chlapem, co sem ti vo něm mluvila, pro loďku, a aby zkusili vypůjčit eště jednu flintu. Pojedou tam po půlnoci."

„Nebylo by vidět líp přes den?"

„Jo. A ten negr by taky viděl líp, co? Po půlnoci bude asi spát, a voni se budou moct protáhnout lesem a najít jeho táborák líp pod rouškou tmy, pokavaď ňákej má."

„Na to sem nepomyslel."

Ta ženská na mě pořád tak zvědavě koukala, a já se vůbec necítil dobře. Za chvilku povídá:

„Jakpak si to řekla, že se menuješ, srdíčko?"

„M– Mary Williamsová."

Jaksi se mi zdálo, že sem předtím neřek, že se menuju Mary, tak sem nezvedl hlavu – zdálo se mi, že sem řek, že se menuju Sarah; takže sem se cítil zahnanej do kouta a bál sem se, že to na mě možná je taky vidět. Přál sem si, aby ta ženská zas něco řekla; čím dýl mlčela, tím mi bylo hůř. Jenže teď povídá:

„Srdíčko, mně se zdálo, že si na začátku povídala, že se menuješ Sarah?"

„Ale jo, prosim, povídala. Sarah Mary Williamsová. Sarah mám křestní první. Někerý mi říkaj Sarah, někerý Mary."

„Vida, to je takhle?"

„Jo, prosim."

Už mi bylo líp, ale přál sem si bejt vodtamtaď venku, ať je jak chce. Vočí sem eště nedokázal zdvihnout.

Inu, ta ženská začla povídat, jaký jsou tvrdý časy a jak musej žít chudě a jak krysy se tu roztahujou, jako by jim barák patřil, a tak dál a tak dál, a já se zase uklidnil. Měla s těma krysama pravdu. Co chvíli jedna vystrčila čumák z díry v rohu. Povídala, že si musí držet po ruce

něco, aby po nich mohla hodit, dyž je sama, nebo jí nedaj pokoj. Ukázala mi kus olova zkroucenej do uzlu a povídala, že s tím vobyčejně dobře trefuje, ale před pár dny si vyvrtla rameno a neví, jestli teď hodí přesně. Jenže vyčíhala příležitost a prásla po jedný kryse; jenže ji minula vo kus, a řekla „ouvej!" jak jí to bolelo rameno. Pak mi řekla, ať to zkusim na další. Chtěl sem bejt pryč dřív, než se starej vrátí, ale samozřejmě sem to na sobě nedal znát. Vzal sem tu věc, a dyž první krysa strčila čumák, pustil sem to do ní, a kdyby bejvala zůstala, kde byla, tak by to byla pořádně nemocná krysa. Vona povídala, že je to prvotřídní, a soudí, že tu další ulovím. Šla a přinesla ten kus olova zpátky, a přinesla s sebou klubko příze a chtěla, abych jí s ní pomoh. Vystrčil sem obě ruce a vona mi přes ně to klubko přetáhla a mluvila dál vo svejch a mužovejch věcech. Jenže se najednou utrhla a povídá:

„Dej bacha na ty krysy. Dej si to olovo radši na klín, ať ho máš po ruce."

Takže mi zrovna v tu chvíli hodila tu hroudu na klín, a já sem semknul kolena na ni a vona mluvila dál. Jenže sotva nějakou minutu. Pak sundala klubko a podívala se mi zpříma do vobličeje, docela vlídně, a povídá:

„Tak, teď spusť: jak se menuješ doopravdy?"

„Ja – jak, prosim?"

„Jak se menuješ doopravdy? Bill? Nebo Tom? Nebo Bob? – nebo jak?"

Myslim, že sem se třás jak list, a vůbec sem nevěděl, co mám dělat. Ale povídám:

„Nedělejte si laskavě žerty z chudý holky jako sem já, prosim. Jestli vám tu překážim, já –"

„Ne, nepřekážíš. Sedni si a zůstaň, kde si. Já ti neublížim a nikomu tě neudám. Jenom mi pověz svý tajemství a věř mi. Zachovám ho; a co víc, pomůžu ti. Můj starej taky, dyž budeš chtít. Vidíš, si uprchlej učedník, to je všecko. To nic nejni. V tom nejni nic špatnýho. Zacházeli

s tebou zle a ty si se rozhod utýct. Pán tě žehnej, dítě, já tě neudám. Teď mi to všecko pověz, buď hodnej kluk."

Tak sem řek, že nemá cenu to dál hrát, a že jí vylejem všecko dočista a všecko řeknu, ale ona ať nezruší svoje slovo. Pak sem jí řek, že táta i máma mi umřeli a zákon mě dal na výchovu zlýmu starýmu farmáři na venkově třicet mil vodtaď vod řeky, a von se mnou zacházel tak zle, že sem to už dýl nemoh snášet; na pár dní vodejel, a tak sem využil příležitosti a šlohl pár starejch šatů jeho dcery a utek, a tři noci sem šel těch třicet mil. V noci sem šel a přes den se schovával a spal, a sáček chleba a masa, co sem si vzal z domu, mi vystačil na celou cestu, a měl sem dost. Řek sem, že si myslim, že se vo mě strýček Abner Moore postará, a proto sem zamířil do tohohle města Goshenu.

„Goshenu, dítě? Tohle není Goshen. Tohle je St. Petersburg. Goshen je deset mil dál po proudu. Kdopak ti řek, že je tohle Goshen?"

„Inu, jeden chlap, co sem ho potkala dneska za rozbřesku, jak sem se chtěla votočit do lesa na vobvyklý spaní. Řek mi, až se cesta rozdělí, mám se dát doprava, a pět mil mě přivede do Goshenu."

„Byl vožralej, hádám. Řek ti to naschvál naopak."

„Inu, von se tak choval, jak by byl vožralej, ale to už je jedno. Musim se hnout dál. Do Goshenu dojdu před rozbřeskem."

„Vydrž minutku. Zabalim ti kousek něčeho k jídlu. Může se ti to hodit."

Tak mi něco zabalila a povídá:

„Řekni, dyž leží kráva na zemi, kerým koncem vstává první? Vodpověz rychle – nestuduj to. Kerým koncem první?"

„Zadnim, prosim."

„No a kůň?"

„Předním, prosim."

„Na kerý straně stromu roste mech?"

„Na severní."

„Dyž se pase patnáct krav na stráni, kolik z nich žere s hlavou vobrácenou stejným směrem?"

„Všech patnáct, prosim."

„Inu, soudim, že si *vopravdu* žila na venkově. Myslela sem, že mě možná zas šidíš. Tak jak se menuješ doopravdy?"

„George Peters, prosim."

„Dobrá, snaž se to zapamatovat, Georgi. Nezapomeň a neřekni mi, že se menuješ Elexander, než vodejdeš, a potom se neprokecni, že si George Elexander, až tě chytnu. A nechoď takhle ke ženskejm v tom starým kartounu. Jako holka se moc nedržíš, ale muže snad voblafneš. Pán tě žehnej, dítě, dyž se chystáš navlíknout jehlu, nedrž nit v klidu a nestrkej jehlu na ni; drž jehlu v klidu a strkej nit do ní; takhle to dělá skoro vždycky ženská, ale mužskej vždycky dělá naopak. A dyž hodíš po kryse nebo po čemkoli, postav se na špičky a zdvihni ruku nad hlavu co nejneobratněji, a mineš krysu vo šest sedum stop. Hoď to natáhnutou rukou vod ramena, jako by se tam točil čep, jako holka; ne vod zápěstí a lokte, s rukou vodtaženou do strany, jako kluk. A pamatuj si, dyž se holka snaží něco chytit do klína, roztáhne kolena; nestiskne je k sobě, jaks to udělal, dyž si chyt tu hroudu olova. Vida, poznala sem, že si kluk, zrovna dyž si navlíkal nit; a to vostatní sem si vymyslela, abych se ujistila. Teď frčiš ke strejčkovi, Sarah Mary Williamsová Georgi Elexandere Petersi, a dyž se dostaneš do maléru, pošli vzkaz paní Judith Loftusový, to sem já, a já udělám, co budu moct, abych tě z něj dostala. Drž se celou cestu břehové cesty, a příště si vezmi na cestu boty a punčochy. Břehová cesta je kamenitá, a než se dostaneš do Goshenu, budeš mít nohy nadranc, hádám."

Vyšel sem po břehu asi padesát yardů, pak sem svý stopy stočil a kradl se zpátky tam, kde sem měl kánoi, pořádnej kus pod domem. Vskočil sem dovnitř a byl sem fuč. Pádloval sem proti proudu dost daleko, abych vyjel na úroveň horního konce ostrova, a potom sem zabral napříč. Shodil sem čepec, protože sem teď na vočích žádný klap-

ky nechtěl. Dyž sem byl asi tak uprostřed, slyšel sem hodiny začít bít, tak sem se zastavil a poslouchal; zvuk přišel přes vodu slabě, ale jasně – jedenáct. Dyž sem narazil na horní konec ostrova, nečekal sem ani vydechnout, i když sem byl skoro bez dechu, a hnal sem se rovnou do houštiny, kde býval můj starej tábor, a tam na vysokym suchym místě sem rozdělal pořádnej voheň.

Pak sem naskočil do kánoe a hnal sem se k našemu místu, míli a půl pod proudem, co mi síly stačily. Přistál sem a brodil se skrz les a nahoru po svahu a dovnitř do jeskyně. Tam Jim ležel, tvrdě spal na zemi. Vzbudil sem ho a povídám:

„Vstávej a hoď sebou, Jime! Nemáme ani minutu. Jsou nám v patách!"

Jim se na nic nezeptal, ani slovo neřek; ale podle toho, jak příští půlhodinu makal, bylo vidět, jak byl vyděšenej. Za tu dobu bylo všecko, co sme na světě měli, na voru, a vor byl připravenej vystrčit se z vrbovýho koutu, kde byl schovanej. Jako první věc sme uhasili voheň v jeskyni, a potom sme venku neukázali ani svíčku.

Vyvez sem kánoi kousek vod břehu a kouknul se; ale jestli tam někde loďka byla, nemoh sem ji vidět, protože hvězdy a stíny k vidění moc nejsou. Pak sme vytáhli vor a potichu kradli dolů ve stínu, kolem spodního konce ostrova úplně bez hlesu – ani slovo nepadlo.

Kapitola dvanáctá

Musela bejt skoro jedna hodina, než sme konečně vyjeli pod spodní konec ostrova, a vor se zdál strašně pomalej. Dyby přijela loďka, chystali sme se vzít kánoi a hnát se k illinoiskýmu břehu; a dobře, že žádná loďka nejela, protože nás vůbec nenapadlo dát do kánoe flintu, ani udici, ani nic k jídlu. Byli sme v moc velkým chvatu, abysme mysleli na tolik věcí. Nebylo to zrovna moudrý, dávat *všecko* na vor.

Jestli ty chlapi jeli na ostrov, předpokládám, že našli ten táborák, co sem postavil, a celou noc ho hlídali, aby přišel Jim. Ať tak či vonak, zůstali vod nás pryč, a jestli je můj voheň nenachytal, není to moje vina. Zahrál sem to na ně, jak sem nejlíp uměl.

Dyž se začal ukazovat první pruh svítání, přivázali sme se k písečný mělčině s houštinou ve velkým vohybu na illinoiský straně, usekli sme sekyrou větve topolů a přikryli jima vor, aby to vypadalo, jak by na břehu došlo k sesuvu. Taková mělčina je písečnej vostrov, co má na sobě topoly nahuštěný jak zuby na bránách.

Na missourským břehu sme měli hory a na illinoiský straně hustej les, a hlavní proud šel u missourskýho břehu v tom místě, tak sme se nemuseli bát, že by na nás někdo naběhnul. Celej den sme tam leželi a dívali se, jak vory a parníky svištěj dolů po missourským břehu a jak parníky plující proti proudu zápasej s velkou řekou v jejím středu. Řek sem Jimovi všecko vo tom, jak sem si tlachal s tou ženskou; a Jim povídal, že vona je chytrá, a kdyby se po nás pustila sama, *vona* by si nesedla a nevočumovala táborák – ne, pane, přitáhla by si psa. Inu, povídám, proč nemohla říct svýmu muži, ať si vezme psa? Jim povídal, že

vsadí se, že na to pomyslela, než se ty chlapi chystali vyrazit, a věří, že museli vyrazit ven do města, aby sehnali psa, a tak ztratili všecken ten čas, jináč bysme tady na mělčině šestnáct nebo sedumnáct mil pod vesnicí nebyli – ne, bodejť, byli bysme zase v tom samym starym městě. Tak sem řek, že je mi fuk, z jakýho důvodu nás nedostali, hlavně že nás nedostali.

Dyž se začalo stmívat, vystrčili sme hlavy z houštiny topolů a kouknuli nahoru i dolů a přes řeku; nic v dohledu; a tak Jim vzal pár vrchních prken voru a postavil nám útulnej vigvam, co pod něj budem lízt v slunečním žáru i dešti a abysme udrželi věci v suchu. Jim udělal podlahu, zdvih ji víc než stopu nad úroveň voru, takže deky a všecko haraburdí bylo teď mimo dosah vln vod parníků. Zrovna uprostřed vigvamu sme udělali vrstvu hlíny asi pět nebo šest palců hlubokou a kolem ní rámek, co ji držel na místě; na tomhle sme chtěli rozdělávat voheň za slotu nebo v chladu; vigvam by zabránil tomu, aby bylo vidět. Udělali sme si taky náhradní kormidelní veslo, protože jedno z těch druhejch by se mohlo zlomit vo plovák nebo něco. Připravili sme krátkou vidličku z větve, abysme na ni mohli pověsit starou lucernu, protože lucernu musíme vždycky rozsvítit, kdykoli uvidíme parník, co jede po proudu, abysme nám nenajel na vor; ale pro parníky plující proti proudu bysme ji nemuseli rozsvěcet, pokavaď nebudeme vidět, že sme v tom, čemu se říká „přejezd"; protože řeka byla ještě dost vysoká, úplně nízký břehy pořád trochu pod vodou; takže parníky jedoucí proti proudu nejezdily vždycky hlavním proudem, ale hledaly klidnější vodu.

Tu druhou noc sme pluli sedum vosum hodin, s proudem, co dělal víc než čtyři míle za hodinu. Chytali sme ryby a mluvili spolu, a tu a tam sme si šli zaplavat, abysme nespali. Bylo to tak nějak slavnostní, plout po velký tichý řece dolů, ležet na zádech a dívat se nahoru na hvězdy, a nikdy se nám nechtělo mluvit nahlas, a jen málokdy sme se

smáli – jen tak jaksi tiše uchechtli. Vobyčejně sme měli pěkně dobrý počasí, a vůbec nic se nám nestalo – tu noc, ani další, ani další.

Každou noc sme míjeli městečka, některý až vysoko na černejch stráních, jen jasný lože světel; ani jeden barák vidět. Pátou noc sme minuli St. Louis, a vypadalo to, jako by se rozsvítil celej svět. V St. Petersburgu říkávali, že v St. Louis žije dvacet nebo třicet tisíc lidí, ale nikdá sem tomu nevěřil, dokavaď sem neviděl tu úžasnou pláň světel ve dvě ráno v tak tichý noci. Nebyl tam slyšet ani zvuk; všichni spali.

Teď každou noc sem se vykrádal na břeh kolem desátý v nějaký malý vesnici a koupil za deset nebo patnáct centů mouky nebo slaniny nebo něčeho jinýho k jídlu; a někdy sem ulít slepici, co se jí špatně hřadovalo, a vzal sem ji s sebou. Táta vždycky říkal, vem si slepici, kdykoli máš příležitost, protože dyž ji nebudeš chtít sám, snadno najdeš někoho, kdo by chtěl, a dobrej skutek se nikdy nezapomene. Nikdá sem neviděl tátu, kdy by nechtěl slepici sám, ale takhle to tak jako tak říkával.

Ráno před rozedněním sem se plížil do kukuřičnejch polí a půjčil si meloun nebo cukrovej meloun nebo dejni nebo trochu novej kukuřice, nebo takový věci. Táta vždycky říkal, že nic špatnýho na tom nejni, dyž si člověk půjčí věci, pokavaď je někdy chce vrátit; ale paní vdova povídala, že to je jen jemnějš slovo pro krádež a žádnej slušnej člověk by to nedělal. Jim povídal, že soudí, že paní vdova má zčásti pravdu a táta má zčásti pravdu; takže nejlepší by bylo vybrat si dvě tři věci ze seznamu a říct, že ty si půjčovat nebudem – pak soudí, že nebude nic špatnýho si půjčovat ty vostatní. Takže sme vo tom jednu noc mluvili, jak sme pluli po proudu, a snažili se rozhodnout, jestli máme přestat s melounama nebo s cukrovejma melounama, nebo s čím. Ale před rozedněním sme to měli uspokojivě vyřešený a rozhodli sme, že vypustíme plané jablka a tomely. Předtím sme se necítili úplně v klidu, ale teď bylo všecko v pohodě. Byl sem rád, jak to dopadlo, protože plané

jablka za nic nestojí a tomely by stejně nebyly zralý dva nebo tři měsíce.

Tu a tam sme střelili vodní pták, kerej vstal moc brzo ráno nebo nešel spát dost brzo večer. Bráno kolem dokola, žili sme si pěkně dobře.

Pátou noc pod St. Louis sme měli po půlnoci velkou bouřku, s hromadou hromů a blesků, a déšť se lil v hustý ploše. Zalezli sme do vigvamu a nechali vor, ať se postará sám. Dyž se zablýsklo, viděli sme před sebou velkou rovnou řeku a vysoký skalnatý srázy na obou stranách. Za chvíli povídám: „Hej, Jime, kouknout tamhle!" Byl to parník, co se zabil o skálu. Pluli sme rovnou na něj. V blescích byl pěkně zřetelnej. Nakláněl se, s částí horní paluby nad vodou, a bylo vidět každý lanko komína jasně a zřetelně, a židli u velkýho zvonu, se starým plstěným kloboukem pověšeným na opěradle, dyž blesky zasvítily.

Inu, byla hluboká noc a bouřka a všecko tak tajemný, že sem se cejtil zrovna tak, jak by se cejtil každej jinej kluk, dyž uviděl ten vrak ležet tak smutně a opuštěně uprostřed řeky. Chtěl sem na něj dostat a trošku se tam poplížit a kouknout, co tam je. Tak povídám:

„Pojď na něj přistát, Jime."

Jenže Jim byl zprvu rozhodně proti. Povídá:

„Nechci se motat kolem ňákýho vraku. Vede se nám sakra dobře, pán Huk, a sakra dobrý je lepší nechat na pokoji, jak povídá Dobrá kniha. Snadno tam bude na tom vraku hlídač."

„Hlídač ti nanic," povídám; „neni tam nic, co by se hlídat dalo, kromě texasu a kormidelny; a myslíš, že by někdo riskoval svůj život kvůli texasu a kormidelně v takový noc jako tahle, dyž se to může každou chvíli rozlomit a splavat po řece?" Jim na to nemoh nic říct, tak se ani nesnažil. „A navíc," povídám, „bysme si mohli v kapitánský kajutě půjčit něco, co stojí za to. Doutníky, vsadim se – a stojí každej pět centů v hotovosti. Kapitáni parníků sou vždycky bohatý a mají šedesát dolarů měsíčně, a *jim* je fuk, kolik věc stojí, chápeš, hlavně když ji chtějí. Dej si do kapsy svíčku; nedám si pokoj, Jime, dokud to tam neprohle-

dáme. Myslíš, že by Tom Sawyer takovou věc nechal ujít? Za nic na světě, to by neudělal. Nazval by to dobrodružstvím – tak by to nazval; a přistál by na tom vraku, kdyby to byla jeho poslední věc, kterou by udělal. A dyž by do toho pustil styl – neroztáhl by se? Vždyť by sis myslel, že je to Kryštof Kolumbus, co objevuje Království nebeský. Přál bych si, aby tu Tom Sawyer *byl*."

Jim trošku bručel, ale ustoupil. Řek, že nesmíme mluvit víc, než je nutný, a potom mluvit hodně potichu. Blesk nám ten vrak zase ukázal zrovna včas, a my přirazili k stabordovýmu derricku a tam uvázali.

Paluba tady byla vysoko. Po svahu sme se potichu plížili k labordu, ve tmě, směrem k texasu, nohama tápali pomalu a ruce roztahovali, abysme neporazili ta lanka, protože byla taková tma, že z nich nebylo ani znamení. Za chvíli sme narazili na přední konec světlíku, vyšplhali na něj; a další krok nás přivedl před kapitánský dveře, co byly otevřený, a hergot, dolů skrz chodbu texasu sme uviděli světlo! A v tej samý vteřině se nám zdálo, že slyšíme někde tam dole tichý hlasy!

Jim mi šeptem řek, že mu je silně špatně, a požádal mě, ať pojdu s ním. Řek sem, dobře, a chystal se vyrazit k voru; ale zrovna v tu chvíli sem zaslech, jak jeden hlas kvílí a říká:

„Ach, kluci, prosim vás ne; přísahám, že nikdy nic neřeknu!"

Jinej hlas povídá dost nahlas:

„To je lež, Jime Turnere. Takhle si už jednal předtím. Vždycky chceš víc než svůj podíl kořisti, a vždycky ho dostaneš, protože vždycky přísaháš, že dyž ne, tak to vyklopíš. Ale tentokrát si to řek jednou moc. Ty seš ten nejhorší, nejzrádnější pes v tej zemi."

Takhle Jim byl pryč k voru. Já se jen vařil zvědavostí; a říkám si, Tom Sawyer by teď nestáhnul ocas, a tak ani já ne; půjdu se podívat, co se tu děje. Tak sem padl na kolena v tej úzký chodbičce a plížil se dozadu ve tmě, až mezi mnou a příční chodbou texasu zbyla jen jedna kajuta. V ní sem uviděl chlapa roztaženýho na podlaze a svázanýho na rukou i nohou, a dva chlapy, co nad ním stáli, a jeden z nich měl

v ruce slabou lucernu a druhej pistoli. Ten druhej pořád mířil pistolí tomu na podlaze na hlavu a říkal:

„Jo, *chtěl* bych! A měl bych taky – ty hnusná potvoro!"

Chlap na podlaze se krčil a říkal: „Ach, prosim ne, Bille; já už nikdy nic nepovím."

A pokaždý, dyž to řek, chlap s lucernou se zasmál a povídal:

„*To* nepovíš, bodejť! Nikdys neřek nic pravdivějšího, vsadim se." A jednou povídá: „Poslechni ho, jak škemrá! A dyž bysme ho nedostali a nespoutali, zabil by nás vobou. A pro *co?* Pro nic. Jen proto, že sme si stáli na svejch *právech* – vo to de. Ale myslim, že nebudeš nikomu víc hrozit, Jime Turnere. Pistoli *dolů*, Bille."

Bill povídá:

„Nechci, Jaku Packarde. Já ho chci zabít – a copak nezabil starýho Hatfielda zrovna takhle – a nezaslouží si to?"

„Jenže já *nechci*, aby se zabil, a mám k tomu svý důvody."

„Pán tě žehnej za ty slova, Jaku Packarde! Nikdy ti to nezapomenu do konce života!" povídá chlap na podlaze, dost usoplenej.

Packard si toho nevšímal, pověsil svou lucernu na hřebík a vyrazil tam, kde sem byl já ve tmě, a kývnul na Billa, aby šel. Já couval, co nejrychleji sem moh, asi dva yardy, ale loď byla tak nakloněná, že sem nemoh dělat moc rychlej pohyb; tak abych se nedal přejet a nechytit, zalez sem do kajuty na horní straně. Ten chlap přišel tápajíc tmou, a dyž Packard dorazil k mý kajutě, povídá:

„Semka – pojď semka."

A vlez dovnitř, a Bill za nim. Jenže ještě než vlezli, byl sem v horním lůžku, zahnanej do kouta a litoval sem, že sem šel. Potom tam stáli, s rukama na okraji lůžka, a mluvili. Neviděl sem je, ale podle whisky, co měli v sobě, sem věděl, kde sou. Byl sem rád, že whisku nepiju; ale moc by to nerozhodlo, protože beztak sem ani nedejchal. Byl sem moc vyděšenej. A kromě toho, člověk by *nemoh* dejchat a slyšet takový řeči. Mluvili potichu a vážně. Bill chtěl Turnera zabít. Povídá:

„Řek, že nás vyklopí, a udělá to. Dyby sme mu teďka dali oba naše podíly, nijak by to nerozhodlo po tej rvačce a po tom, jak sme s nim naložili. Jak si pán Bůh na nebi, obrátí se jako korunní svědek proti nám; dej na *moje* slovo. Já sem pro to, zbavit ho jeho trápení."

„Já taky," povídá Packard, hodně klidně.

„Hrome, začínal sem si myslet, že nejsi. Dobrá teda, tak je to v pořádku. Pojď, uděláme to."

„Minutku; já sem eště nedořek. Poslouchej. Zastřelení je dobrý, jenže sou tišší způsoby, dyž to *musí* bejt. Ale já říkám tohle: nejni rozumný dvořit se oprátce, dyž můžeš dojít k tomu, co chceš, nějakým způsobem stejně dobrým a eště tě to nevystaví žádnýmu riziku. Nejni to tak?"

„Určitě je. Jenže jak to zařídíš tentokrát?"

„No, můj nápad je tenhle: pročmucháme kajuty a sebereme všecko, co sme přehlídli, a zamíříme ke břehu a schováme to haraburdí. Pak budem čekat. Teď říkám, nebude to víc jak dvě hodiny, než se tenhle vrak rozlomí a splave po proudu. Chápeš? Von se utopí a nebude nikdo jinej, koho by za to mohl vinit, než on sám. Soudim, že to je o moc lepší než ho zabít. Nejsem pro to, aby se zabíjel chlap, dokud se tomu dá vyhnout; nejni to rozumný, nejni to morální. Nemám pravdu?"

„Jo, soudim, že máš. Ale co dyž se vrak *nerozlomí* a nesplave?"

„Inu, můžem těch dvě hodiny počkat a uvidíme, že jo?"

„Dobrá, teda; pojď."

Takže vyrazili, a já upláchnul, celej ve studeným potu, a vyškrábal se dopředu. Byla tam tma jak v pekle; ale povídal sem jakýmsi hrubým šeptem: „Jime!" a von se mi ozval, přímo u lokte, s takovým zasténáním, a povídám:

„Rychle, Jime, teď nejni čas na blbnutí a sténání; tam vzadu je parta vrahů, a dyž nenajdeme jejich loďku a neposlem ji po proudu dolů, aby ty chlapi nemohli pryč z vraku, bude jeden z nich v pěkný šlamastyce. Ale dyž tu loďku najdem, můžem *všecky* dostat do šlamastyky –

a šerif si pro ně přijde. Rychle – pohyb! Já se podívám po labordový straně, ty po stabordový. Začneš u voru, a –"

„Och, pane bože, pane bože! *Vor?* Žádnej vor už nejni; utrh se a je pryč – a tady sme my!"

Kapitola třináctá

No, popad sem dech a málem omdlel. Zavřený na vraku s takovou bandou! Ale nebyl čas na sentimenty. *Museli* sme teď najít tu loďku – museli sme ji mít pro sebe. Tak sme se po pravoboku chvěli a třásli dál, a byla to pomalá práce, zdálo se mi, že nám trvá tejden, než sme dorazili k zádi. Po loďce ani stopy. Jim povídal, že už nemůže dál – prej je tak vyděšenej, že mu skoro nezbyla síla. Jenže já povídám, pojď, dyž na tom vraku zůstanem, sme v maléru. Tak sme se zase plížili dál. Zamířili sme k zadnímu konci texasu, našli ho, a potom sme se po střížce škrabali dopředu, drželi sme se od okenice k okenici, protože okraj střížky byl ve vodě. Dyž sme byli pěkně blízko ke dveřím příčný chodby, byl tam člun, bodejť! Sotva sem ho viděl. Měl sem velkou radost. Za vteřinu bych už byl na palubě, jenže v tu chvíli se otevřely dveře. Jeden z těch chlapů vystrčil hlavu, nebyla ode mě dál než na pár stop, a já si myslel, že je po mně; ale von ji zase stáhnul zpátky a povídá:

„Dej tu zatracenou lucernu z očí, Bille!"

Hodil do loďky pytel čehosi a potom nalez sám a sed si. Byl to Packard. Pak vyšel Bill a nalez taky. Packard povídá tiše:

„Všecko hotovo – vodraž!"

Já se sotva udržel na okenicích, tak slabej sem byl. Jenže Bill povídá:

„Počkej – prošels ho?"

„Né. A tys ne?"

„Né. Takže eště má svůj díl peněz."

„Inu, tak pojď; nemá cenu brát krámy a nechat peníze."

„Hele, nevyvětří, voč nám jde?"

„Snad ne. Ale stejně to musíme mít. Pojď."

Tak vylezli a šli dovnitř.

Dveře se za nima zabouchly, protože byly na nakloněný straně; a za půl vteřiny sem byl v loďce, a Jim se tam skulil za mnou. Vytáh sem kudlu a přeřezal lano, a sme pryč!

Pádla sme nebrali do rukou a nemluvili ani nešeptali, ani sme skoro nedejchali. Letěli sme svižně vpřed, mrtvě potichu, kolem špičky bočnich kol a kolem zádi; potom za vteřinu dvě sme byli sto yardů pod vrakem, a tma ho vsála, úplně, všecky poslední stopy po něm, a byli sme v bezpečí a věděli to.

Dyž sme byli tři nebo čtyři sta yardů po proudu, vidíme lucernu bliknout jak malou jiskru na dveřích texasu, a věděli sme podle toho, že ty darebáci zjistili, že jim chybí loďka, a začínaj chápat, že jsou ted v tak velkym maléru jako Jim Turner.

Pak Jim chytil pádla a hnali sme se za svym vorem. Teď poprvý sem začal mít starost vo ty chlapy – soudim, že sem na to před tím neměl čas. Začal sem si říkat, jak hrozný to je, i pro vrahy, bejt v takovym maléru. Řikám si pro sebe, kdoví, třeba se eště já sám stanu vrahem – a jak by se *mně* líbilo tohle? Tak povídám Jimovi:

„První světlo, co uvidíme, přistaneme sto yardů pod ním nebo nad ním, na místě, kde to bude dobrá skrejš pro tebe a člun, a potom já půjdu a nějakou povídačku vymyslim, a seženu někoho, aby se vydal za tou bandou a dostal je z toho maléru, aby mohli bejt pověšený, až na ně přijde řada."

Jenže ten nápad byl k ničemu; za chvíli začlo zase hřmět, a tentokrát hůř než předtím. Déšť se lil, a žádný světlo nebylo vidět; všichni v posteli, soudím. Hřměli sme dolů řekou, dávali pozor na světla a vyhlíželi náš vor. Po dlouhý době déšť ustal, ale mraky zůstaly, a blesky dál kňučely, a za chvíli jeden blesk ukázal černou věc před námi, co plula, a my k ní zabrali.

Byl to vor, a byla to pořádná radost dostat se zas na palubu. Ted sme viděli světlo daleko napravo, na břehu. Tak sem řek, že se tam vypravim. Člun byl do půlky plnej lupu, co tam ta banda nakradla na vraku. Nasypali sme to na hromadu na vor, a já řek Jimovi, ať pluje dolů, a ať ukáže světlo, až usoudí, že je asi dvě míle daleko, a ať ho drží svítit, dokud nepřijdu; pak sem popad pádla a vyrazil pro to světlo. Jak sem se k němu blížil, ukázaly se tři nebo čtyři další – nahoře na stráni. Byla to vesnice. Přirazil sem k nábřeží nad světlem, položil pádla a nechal se nést. Dyž sem plul kolem, viděl sem, že je to lucerna visící na vlajkovém stěžni dvojtrupýho přívozu. Mrknul sem kolem po hlídači, přemejšlel sem, kde by moh spát; za chvíli sem ho našel schoulenýho vepředu na vázacích pacholatech, s hlavou spuštěnou mezi koleny. Dvakrát třikrát sem ho jemně strčil do ramene a začal sem brečet.

Pohnul se trochu polekaně; ale dyž viděl, že sem to jenom já, zazíval a protáh se, a potom povídá:

„Nazdar, co se děje? Nebreč, chlapče. Co se stalo?"

Povídám:

„Táta a máma a sestra, a –"

Pak sem se rozplakal. On povídá:

„Á, zatraceně, *neber* to tak; všichni máme svý trápení, a tohle se zase urovná. Co se jim stalo?"

„Oni – oni – ste hlídač tej lodi?"

„Jo," povídá, docela spokojeně, „sem kapitán a majitel a kormidelník a lodivod a hlídač a vrchní palubní; a občas sem náklad i pasažéři. Nejsem tak bohatej jak starej Jim Hornback a nemůžu bejt tak zatraceně štědrej a dobrej na kdejakýho Toma, Dicka a Harryho, jak je von, a házet s penězma, jak von to dělá; ale povídal sem mu nejednou, že bych s ním neměnil; protože, říkám, lodnickej život je ten pravej pro mě, a čert mě vem, dyž bych *já* chtěl bydlet dvě míle za městem, kde se nic neděje, ne za všecky jeho prachy a eště dvakrát tolik k tomu. Říkám –"

Skočil sem mu do řeči:

„Jsou v hrozným maléru, a –"

„*Kdo* je?"

„No, táta a máma a sestra a slečna Hookerová; a dyž byste vzal přívoz a jel tam nahoru –"

„Nahoru kam? Kde jsou?"

„Na vraku."

„Na jakým vraku?"

„No, dyť není jinej."

„Co, chceš říct snad *Walter Scott?*"

„Jo."

„Pane bože! Co tam dělaj, pro boha svatýho?"

„Inu, nejeli tam schválně."

„To bodejť ne! No ale, dobrý nebe, nemaj šanci, dyž hnedka vodtamtaď nejedou pryč! No, jak proboha se takhle dostali do tej šlamastyky?"

„Snadno. Slečna Hookerová byla na návštěvě nahoře v městečku –"

„Jo, v Boothově Přístavišti – pokračuj."

„Byla na návštěvě tam v Boothově Přístavišti, a zrovna za soumraku se vypravila na druhej břeh se svou negerskou služkou v koňským přívozu, aby zůstala přes noc u svý přítelkyně, slečny Jakseesvoněmenuje, nemůžu si vzpomenout, jak se menuje – a přišli vo kormidelní veslo a stočili se a plavali dolů po proudu, zádí napřed, asi dvě míle, a nabrali se bokem na vrak, a převozník a ta negerka a koně se všichni ztratili, ale slečna Hookerová chytla a dostala se na palubu vraku. Inu, asi hodinu po setmění jedeme po proudu v naší kupecký lodi, a byla taková tma, že sme ten vrak neviděli, dokavaď sme na něm nebyli; a tak *my* sme se nabrali bokem; ale všichni se zachránili, kromě Billa Whipplea – a hochu, byl to ten *nejlepší* chlapík! – skoro bych si přál, aby to byl býval já, bodejť."

„Pane bože! Je to nejpodivnější věc, co sem kdy slyšel. A *potom* co ste všichni dělali?"

„Inu, křičeli sme a dělali povyk, jenže tam je to tak široko, že sme nikoho k slyšení nedostali. Tak táta povídal, že někdo musí nějak dostat se na břeh a sehnat pomoc. Já sem byl jedinej, co uměl plavat, tak sem se do toho vrh, a slečna Hookerová povídala, že dyž rovnou pomoc nenajdu, mám přijít sem a vyhledat jejího strýčka, a von že to zařídí. Dostal sem se na břeh asi míli pod proudem, a vod tej doby se tu motám a snažim se, aby lidi něco udělali, ale povídaj: ‚Co, v takový noci a při takovym proudu? Nemá to smysl; jdi na parní přívoz.' Dyž byste teda jel a –"

„U Jacksona, *rád* bych, a, zatraceně, nevim, jestli pojedu, ale pojedu; ale kdopak u všech ďasů *zaplatí* za to? Myslíš, že tvůj táta –"

„No ale *to* je v pořádku. Slečna Hookerová mi řekla, *určitě*, že její strýček Hornback –"

„Hergot! On je její strýček? Hele, mazej za tim světlem támhle, a dyž tam dorazíš, zahni na západ, a asi čtvrt míle vodtud dojdeš k hospodě; řekni jim, ať tě pošlou k Jimu Hornbackovi, a von za to zaplatí. A ne abys tam otálel, protože von bude chtít slyšet novinky. Řekni mu, že jeho neteř budu mít v bezpečí dřív, než stihne dojít do města. Hod sebou, honem; já jdu támhle za roh vyburcovat svýho strojníka."

Vyrazil sem za tím světlem, ale sotva von zabočil za roh, vrátil sem se, nalez do svýho člunu a vyčerpal z něj vodu, a potom sem si natáh podél břehu v klidný vodě asi šest set yardů a zalez si mezi nějaký dřevařský loďky; protože sem si nemoh odpočnout, dokavaď bych nemoh vidět přívoz vyrazit. Ale celkem vzato se mi vedlo docela dobře, že sem si dal takovou práci s tou bandou, protože ne mnozí by to dělali. Přál sem si, aby paní vdova vo tom věděla. Soudil sem, že by na mě byla pyšná, protože pomáham těm darebákům, protože darebáci a propadlíci je ten druh lidí, o kerý se paní vdova a dobří lidé zajímaj nejvíc.

Inu, netrvalo to dlouho, a tu připlouvá vrak, matnej a mdlej, klouzá dolů! Takovej chladnej mráz mi projel tělem, a potom sem se k němu rozjel. Byl ponořenej hluboko, a za minutu sem viděl, že nejni moc šancí, aby na něm někdo zůstal živej. Objel sem ho kolem a trochu zahulákal, ale žádná odpověď; naprostý mrtvý ticho. Trochu mě tížilo svědomí kvůli tej bandě, ale ne moc, protože sem soudil, že co snesli oni, snesu i já.

Pak připlouvá přívoz; tak sem se stáh ke středu řeky dlouhym úkosem po proudu; a dyž sem soudil, že sem z dohledu, položil sem pádla a kouknul se zpátky, viděl, jak jede a čenichá kolem vraku po pozůstatcích slečny Hookerový, protože kapitán věděl, že její strýček Hornback bude po nich chtít; a pak brzo přívoz to vzdal a vyrazil k břehu, a já se dal do práce a hnal se dolů po řece.

Zdálo se to strašně dlouho, než Jimovo světlo ukázalo; a dyž se ukázalo, vypadalo, jak by bylo tisíc mil daleko. Dyž sem k němu dorazil, obloha začala na východě trochu šedivět; tak sme zamířili na ostrov, schovali vor, potopili člun, a lehli si a spali jak mrtví lidi.

Kapitola čtrnáctá

Za chvíli, dyž sme vstali, sme otočili harampádí, co ta banda ukradla na vraku, a našli boty a deky a oblečení a všelicos jinýho, a hromadu knížek, a dalekohled, a tři krabice doutníků. Nikdy sme v životě nebyli oba takhle bohatí. Doutníky byly prvotřídní. Celý odpoledne sme leželi v lese a mluvili, já četl knížky a vobecně sme si užívali. Řek sem Jimovi všecko o tom, co se dělo uvnitř na vraku a u přívozu, a povídám, tyhlety věci sou dobrodružství; jenže von povídal, že už dobrodružství nechce. Povídal, že dyž sem šel do texasu a von se plížil zpátky, aby se dostal na vor, a zjistil, že vor je pryč, tak málem umřel; protože soudil, že je s nim konec, ať se to vezme, jak chce; dyby ho nikdo nezachránil, utopil by se; a dyby ho zachránili, kdokoli by ho zachránil, poslal by ho domů kvůli odměně, a potom by ho slečna Watsonová jistě prodala na Jih. Inu, měl pravdu; většinou měl pravdu; měl prostě hlavu v pořádku, na negra.

Pořádnej kus sem předčítal Jimovi vo králích a vévodech a hrabatech a tak dál, a jak nápadně se oblíkaj, a jakej dělaj halas, a jak si vzájemně říkaj Vaše Veličenstvo a Vaše Milosti a Vaše Lordstvo a tak, místo pane; a Jim koukal celej vyjevenej a strašně ho to zajímalo. Povídá:

„Nevěděl sem, že je jich tolik. Skoro vo žádnym sem neslyšel, kromě starýho krále Šalomouna, dyž nepočítáte ty krále, co sou v balíku karet. Kolik dostane král?"

„Kolik dostane?" povídám; „inu, dostanou tisíc dolarů měsíčně, dyž budou chtít; můžou mít tolik, kolik chtějí; všecko jim patří."

„*Není* to prima? A co musej dělat, pán Huk?"

„*Voni* nedělaj nic! No, co to povídáš! Jen tak posedávaj."

„Né; to je *vopravdu* tak?"

„Samozřejmě že je. Jen tak posedávaj – kromě toho, že je někdy válka; potom jdou do války. Ale jinak jen tak zevlujou; nebo jdou na sokolnictví – jen sokolničej a sp– Pst! – slyšels nějakej zvuk?"

Vyklouzli sme a kouknuli; ale nebylo to nic kromě bušení kola parníku daleko dole, co obeplouval mys; tak sme se vrátili.

„Jo," povídám, „a jindy, dyž je nuda, hádaj se s parlamentem; a dyž každej nedělá tak, jak von si přeje, sekne jim hlavy. Ale většinou se motaj kolem harému."

„Kolem čeho?"

„Harému."

„Co je harém?"

„Místo, kde si drží svý ženský. Ty nevíš, co je harém? Šalomoun ho měl; měl asi milion ženskejch."

„Jo, vopravdu, to je pravda; já – já jsem na to zapomněl. Harém, to bude asi noclehárna, soudim. Nejspíš maj v dětským pokoji pěknej randál. A soudim, že ty ženský se taky dost hádaj; a to randál zvětší. A přesto se povídá, že Šalomoun je nejmoudřejší muž, kerej kdy žil. Nevěřim tomu. Protože proč: chtěl by moudrej muž žít uprostřed takovýho rámusu po všecek čas? Né – bodejť by nechtěl. Moudrej muž by vzal a postavil továrnu na kotle; a potom by mohl továrnu na kotle *zavřít*, dyž by chtěl mít klid."

„Inu, ale von *byl* přesto nejmoudřejší muž; protože paní vdova mi to tak povídala, sama."

„Nedám ani ťuk na to, co povídá paní vdova; moudrej muž to *nebyl*. Měl ty nejbláznivější způsoby, co sem kdy viděl. Víš vo tom dítěti, co ho chtěl rozseknout vedví?"

„Jo, paní vdova mi vo tom všecko řekla."

„*Inu*, teda! Nebyl to ten nejpodivnější nápad na světě? Vem to a kouknout na to minutku. Tady je ten pařez, tady – to je jedna z těch

ženskejch; tady seš ty – ty seš ta druhá; já sem Šalomoun; a tahleta dolarovka je to dítě. Oba si na ni děláte nárok. Co dělám? Běhám po sousedech a zjišťuju, kerýmu z vás ta bankovka doopravdy patří, a vracim ji tomu pravýmu v celku a v pořádku, jak by to udělal každej, kdo má kus rozumu? Né; já vemnu a prásknu tu bankovku ve *dvi* a dám polovinu tobě a druhou polovinu tej druhý ženský. To je, jak chtěl Šalomoun dělat s tim dítětem. Teď se tě ptám: co má cenu půlka bankovky? Nic si za ni nekoupíš. A k čemu je půlka dítěte? Nedal bych za milion půlek ani halíř."

„Ale sakra, Jime, úplně si minul podstatu – zatraceně, minul si ji o tisíc mil."

„Kdo? Já? Jdi mi; nemluv *mi* vo tvý *podstatě*. Soudim, že poznám rozumnou věc, dyž ji vidim; a v takový věci, jako je tahle, žádnej rozum není. Spor nebyl vo půlku dítěte, spor byl vo celý dítě; a muž, kerej si myslí, že vyřeší spor vo celý dítě s půlkou dítěte, nemá dost rozumu, aby přišel z deště pod střechu. Nemluv mi vo Šalomounovi, pán Huk, znám ho z hrbatý strany."

„Jenže ti povídám, že nechápeš podstatu."

„Čert ber podstatu! Soudim, že vim, co vim. A pamatuj si, *opravdovská* podstata je dál – je hlubš. Leží v tom, jak byl Šalomoun vychovanej. Vem si člověka, co má jen jedno nebo dvě děti; bude ten člověk marnotratnej s dětma? Né, nebude; nemůže si to dovolit. *Von* ví, jak si jich vážit. Ale vem si člověka, co má kolem pěti milionů dětí lítat kolem domu, a je to jinak. *Von* seká dítě vedví snadno jako kočku. Je jich dost. Dítě nebo dvě víc nebo míň Šalomounovi nedělalo žádnej rozdíl, čert ho vem!"

Nikdá sem neviděl takovýho černocha. Dyž mu něco jednou přišlo do hlavy, nebylo možný to z ní dostat ven. Šalomouna nesnášel víc než kterejkoli jinej černoch, co sem kdy viděl. Tak sem začal povídat vo jinejch králích a Šalomouna sem nechal plavat. Vyprávěl sem vo Ludvíkovi Šestnáctym, kerýmu ve Francii dávno utnuli hlavu; a vo jeho ma-

lým chlapci, dauphinovi, kerej by býval králem, ale vzali ho a zavřeli do vězení, a někerý říkají, že tam umřel.

„Chudák klouček."

„Ale někerý říkaj, že vylez a utek, a přišel do Ameriky."

„To je dobrý! Ale bude mu tam dost samotno – není tu žádnej král, že, pán Huk?"

„Né."

„Pak tam nemůže sehnat zaměstnání. Co bude dělat?"

„Inu, nevim. Někerý se dostanou k policii, a někerý učí lidi mluvit francouzsky."

„No, pán Huk, nemluvěj Francouzové stejně, jak my?"

„*Né*, Jime; nerozuměl bys ani slovo z toho, co povídaj – ani jediný slovo."

„Inu, teď, ať sem na místě. Jak to?"

„*Já* nevim; ale je to tak. Trochu jejich hatlaniny sem vyčetl z knížky. Dejme tomu, že by k tobě přišel nějakej chlap a řek *polí-vu-fransí* – co by sis myslel?"

„Nemyslel bych nic; dal bych mu po hlavě – teda, dyby nebyl bílej. Žádnýmu negrovi bych nedovolil, aby mi tak říkal."

„Ale no tak, Jime, nic ti neříká. Ptá se jen, jestli umíš francouzsky."

„Inu, pak proč to teda neřekne?"

„Dyť to říká. To je, jak to říká Francouz."

„Inu, to je zatraceně směšnej způsob, a já už vo tom nic víc slyšet nechci. Žádnej smysl v tom není."

„Hele, Jime; mluví kočka tak, jak my?"

„Né, kočka nemluví."

„Inu, mluví kráva?"

„Né, kráva taky nemluví."

„Mluví kočka jak kráva, nebo kráva jak kočka?"

„Né, nemluvěj."

„Je to přirozený a správný, aby mluvili každej jinak než druhej, že?"

„Samo."

„A není to přirozený a správný, aby kočka a kráva mluvili jinak než *my*?"

„Samo že je."

„Inu teda, proč tedy není přirozený a správný, aby *Francouz* mluvil jinak než my? Vodpověz mi."

„Je kočka člověk, pán Huk?"

„Né."

„Inu, tak teda nemá smysl, aby kočka mluvila jak člověk. Je kráva člověk? – nebo je kráva kočka?"

„Né, není ani jedno z toho."

„Inu, tak teda nemá právo mluvit jak jeden ani druhej z nich. Je Francouz člověk?"

„Jo."

„*Inu* teda! Zatraceně, tak proč *nemluví* jak člověk? Vodpověz mi *na tohle!*"

Viděl sem, že nemá cenu plejtvat slovy – negra se nedá nic naučit v hádce. Tak sem toho nechal.

Kapitola patnáctá

Soudili sme, že další tři noci nás dovedou do Káhiry, dolů na konci Illinoisu, kde se vlévá řeka Ohio, a to bylo, co sme hledali. Prodáme vor, nalezeme na parník a pojedem daleko po Ohiu do svobodnejch států, a potom budem z maléru.

Inu, druhou noc začla přicházet mlha, a my zamířili na kosu písečnýho ostrůvku, abysme se k ní uvázali, protože v mlze plout nešlo; ale dyž sem s kánoí dojel napřed, s lanem k uvázání, nebylo tam nic jinýho než stromky, co by se daly svázat. Omotal sem lano kolem jednoho z nich zrovna na pokraji strmýho břehu, ale proud byl silnej, a vor se přihnal dolů tak svižně, že ten stromek vyrval i s kořenama a hrr pryč. Viděl sem, jak se mlha stahuje dolů, a bylo mi z toho tak zle a hrozno, že sem se půlminuty nemoh pohnout, zdálo se mi – a potom nebyl v dohledu žádnej vor; na dvacet yardů nebylo vidět. Skočil sem do kánoe, běžel k zádi, popad pádlo a dal jedno šťouchnutí, abych ji vrátil zpátky. Jenže se nehla. Byl sem v takovym chvatu, že sem ji neodvázal. Vstal sem a chtěl ji odvázat, ale byl sem tak rozčilenej, že se mi ruce třásly a sotva sem s nima vůbec co dokázal.

Jakmile sem vyrazil, hnal sem se za vorem, horký a prudký, rovnou dolů podél tej kosy. To bylo v pořádku, pokavaď to trvalo, ale ta kosa nebyla delší než šedesát yardů, a v tu chvíli, co sem zalítnul kolem jejího spodního konce, vystřelil sem rovnou do plný bílý mlhy, a neměl sem ani ponětí, kam jedu, zrovna jako mrtvej.

Říkám si, nemá cenu pádlovat; sotva se nadechnu, narazim na břeh nebo kosu nebo tak něco; musim sedět tiše a plavat; a přece je to pra-

chpitomá věc muset držet ruce v klidu v takovou chvíli. Zahulákal sem a poslouchal. Daleko dole někde slyšim slabý hulákání, a zdvihne mi to náladu. Rval sem se za ním, poslouchal ostře, abych to slyšel znova. Dyž to přišlo podruhý, viděl sem, že k tomu nemířim, ale mířim doprava od toho. A příští to bylo, že sem mířil doleva od toho – a moc sem se tomu neblížil ani tak, protože sem lítal kolem, sem a tam a všelijak, ale ten hlas se táhnul rovně po celou dobu.

Přál sem si, aby toho vosla napadlo bušit do plechový pánve, a bušit do ní pořád, ale neudělal to, a ty tichý místa mezi hulákáním mi dělaly starost. No, bil sem se dál, a vzápětí slyším hulákání *za* sebou. Ted sem byl pořádně zamotanej. To byl buď někdo cizí, nebo sem se otočil.

Hodil sem pádlo dolů. Slyšel sem to hulákání znova; bylo pořád za mnou, ale na jinym místě; pořád to přicházelo a pořád to měnilo místo, a já pořád odpovídal, až za chvíli to bylo zase přede mnou, a věděl sem, že proud otočil příď kánoe po proudu, a sem v pořádku, pokavad to bude Jim, a ne nějakej cizí voroplavec. V mlze nedokážeš nic poznat podle hlasu, protože v mlze nic nevypadá přirozeně ani nezní přirozeně.

Hulákání pokračovalo, a asi za minutu sem se přihnal na strmej břeh s kouřovejma přízrakama velkejch stromů na něm, a proud mě mrštil doleva a prohnal mě kolem mezi hromadou pařezů, co doslova řvaly, tak rychle se kolem nich proud řítil.

Za vteřinu nebo dvě bylo zase čistě bílo a ticho. Seděl sem úplně v klidu a poslouchal, jak mi tluče srdce, a soudim, že sem nenabral dech za celou dobu, co stokrát udeřilo.

Pak sem to prostě vzdal. Věděl sem, voč jde. Ten strmej břeh byl ostrov, a Jim sjel po jeho druhý straně. Nebyla to kosa, kolem který by člověk propadl za deset minut. Měla velký stromoví, jak pořádnej ostrov; moh bejt pět nebo šest mil dlouhej a víc než půl míle širokej.

Zůstal sem tichej, s ušima nastraženejma, asi patnáct minut, soudim. Plaval sem samozřejmě dolů, čtyři pět mil za hodinu; ale na to

nikdy nemyslíš. Né, *máš pocit*, jak bys ležel mrtvě tiše na vodě; a dyž kolem tebe prošumí trošička pařezu, nenapadne tě, jak rychle *ty* letíš, ale popadneš dech a myslíš si, propána! jak se ten pařez žene. Dyž si myslíš, že nejni ponuro a opuštěno venku v takový mlze samotnej v noci, zkus to; však uvidíš.

Pak, asi tak půl hodiny, sem tu a tam zahulákal; nakonec slyším odpověď daleko a snažim se za ní jet, ale nemůžu, a za chvíli soudim, že sem se dostal do hnízda kos a ostrůvků, protože sem na obou stranách měl mdlý záblesky – někdy jen úzkej průzor mezi nima, a některý, co sem neviděl, sem věděl, že tam jsou, protože sem slyšel šplouchání proudu o staré mrtvé roští a smetí visící přes břehy. Inu, netrvalo dlouho a hulákání sem v těch kosách ztratil; a zkoušel sem je honit chvíli tak jako tak, protože to bylo horší než honit se za bludnym světlem. Nikdá si nepoznal zvuk, co by se tak uhejbal a tak rychle a tolik měnil místo.

Musel sem se čtyřikrát pětkrát pořádně odtrhnout od břehu, abych ty ostrůvky nevyrval z řeky; a tak sem soudil, že vor musí každou chvíli bušit do břehu, jinak by se dostal víc dopředu a mimo doslech – plul trochu rychlejc než já.

Inu, zdálo se, že sem zase na volný řece za chvíli, ale neslyšel sem po hulákání ani stopu nikde. Soudil sem, že Jim najel na pařez a je po něm. Byl sem docela unavenej, tak sem si lehl v kánoi a řek si, že si už nebudu lámat hlavu. Nechtěl sem usnout, bodejť; ale měl sem takovou ospalost, že sem si nemoh pomoct; tak sem si myslel, že si dám jen malinkýho kočičího šlofíčka.

Jenže to byl, soudim, víc než kočičí šlofíček, protože dyž sem se probudil, hvězdy zářily jasně, mlha byla pryč a já se točil dolů v pořádnym vohybu, zádí napřed. Zprvu sem nevěděl, kde sem; myslel sem, že to je sen; a dyž mi věci začly přicházet zpátky, zdálo se, jak by vyvstávaly mdle až z minulýho tejdne.

Byla to tady obrovitá velká řeka, s nejvyššíma a nejhustšíma stromama na obou březích; jen pevná zeď, co sem při hvězdách rozeznal. Kouknul sem dolů po proudu a uviděl černou tečku na vodě. Vydal sem se za ní; ale dyž sem k ní dorazil, nebylo to nic jinýho než dvě pilový klády svázaný dohromady. Potom sem uviděl další tečku a honil ji; potom další, a tentokrát se povedlo. Byl to vor.

Dyž sem k němu dorazil, Jim seděl s hlavou spuštěnou mezi koleny, spal, s pravou paží přehozenou přes kormidelní veslo. Druhý veslo bylo urvaný, a vor byl obsypanej listím a větvema a špínou. Takže zažil svý.

Uvázal sem a lehl si na vor Jimovi pod nos, a začal zívat a protahovat pěsti proti Jimovi, a povídám:

„Nazdar, Jime, snad sem neusnul? Pročs mě nezbudil?"

„Dobrý nebe, to seš vopravdu ty, pán Huk? A nejseš mrtvej – nejseš utopenej – seš zpátky? Je to moc dobrý, aby to byla pravda, srdíčko, moc dobrý, aby to byla pravda. Nech se na tebe podívat, dítě, nech mě tě vomakat. Né, nejseš mrtvej! Seš zpátky, živej a zdravej, pořád ten starej Huk – ten starej Huk, díkybohu!"

„Co je s tebou, Jime? Pil si?"

„Pil? To bych *pil?* Měl bych tak příležitost *pít?*"

„Inu, tak co to teda plácáš takový divoký věci?"

„Jak to plácám divoký věci?"

„*Jak?* No, dyť si teď mluvil vo tom, jak se vracím a všecku tu věc, jak bych byl bejval pryč?"

„Pán Huk – pán Huk Fin, podívej se mi do očí; podívej se mi do očí. *Nebyl* si pryč?"

„Pryč? Co to proboha myslíš? *Já* nebyl nikde pryč. Kampak bych šel?"

„Inu, pán Huk, hele, pán Huk, něco je *špatně*, bodejť. Jsem to *já*, nebo *kdo* sem? Jsem *tady*, nebo *kde* jsem? To bych rád věděl."

„Inu, soudim, že si tady, docela jasně, ale soudim, že si taky starej zmotanej vosel, Jime."

„Jo? Vopravdu? Inu, vodpověz mi na tohle: Nevzal si lano v kánoi a nejel ho uvázat ke kose?"

„Né, neudělal. Jaký kose? Žádnou kosu sem neviděl."

„Žádnou kosu si neviděl? Hele, nevytrhl se kořen a vor se nám nehnal řekou dolů a nenechal tebe a kánoi vzadu v mlze?"

„V jaký mlze?"

„No, v *tej* mlze – v mlze, co byla celou noc. A nehulákal si ty, a nehulákal sem já, až sme se zamotali v těch vostrůvcích, a jeden z nás se ztratil a ten druhej byl stejně dobře ztracenej, protože nevěděl, kde je? A nerozmlátil sem se vo spoustu těch vostrůvků a nezažil hroznou věc a skoro se neutopil? Teď, není to tak, pán Huk – není to tak? Vodpověz mi na tohle."

„Inu, tohle je na mě moc, Jime. Žádnou mlhu sem neviděl, ani vostrůvky, ani problémy, ani nic. Byl sem tady a mluvil s tebou celou noc, až tě před nějakejma deseti minutama přemoh sen, a soudim, že mě taky. Nemoh ses vopít za tu dobu, takže to máš jistě ze snu."

„Zatraceně, jak bych moh vysnít tohle všecko za deset minut?"

„No, hergot, bodejť si to vysnil, protože nic se nestalo."

„Jenže, pán Huk, mně je to tak jasný, jak –"

„Nedělá to rozdíl, jak jasný to je; nic z toho nejni. Já to vim, protože sem tu po celou dobu byl."

Jim neřek asi pět minut nic, ale seděl tam a hloubal nad tím. Pak povídá:

„Inu, tak teda, soudim, že sem to vysnil, pán Huk; ale ať mě pes seže, dyž to nebyl ten nejmocnější sen, co sem kdy viděl. A jakživ sem neměl žádnej sen, co by mě tak unavil jak tenhle."

„Á, inu, to je v pořádku, protože člověk se takovym snem někdy strašně unaví. Ale tohle byl pořádnej snovej vejlet; pověz mi vo něm všecko, Jime."

Tak se Jim pustil do práce a řek mi to celý skrznaskrz, zrovna tak, jak to bylo, akorát si to pořádně přibarvil. Pak povídal, že musí začít a to „vykládat", protože to bylo posláno jako výstraha. Řek, že první kosa byla člověk, co nám chtěl udělat dobře, ale proud byl jinej člověk, co nás od něj odnesl. Hulákání byly výstrahy, co nám přijdou tu a tam, a dyž se nebudeme snažit je pochopit, zavedou nás jen do neštěstí místo abysme z něj vyvázli. Hromada vostrůvků byly maléry, do kerejch se dostaneme s hádavejma lidma a různejma špatnejma lidma, ale dyž si budem hledět svýho a nebudem jim odmlouvat a popouzet je, probijeme se tim a dostaneme se z mlhy a na velkou čistou řeku, což sou svobodný státy, a nebudem už mít žádný trápení.

Zamračilo se pěkně hustě, zrovna dyž sem si nalez na vor, ale teď se to zase projasňovalo.

„Á, inu, to je všechno vyloženo dobře, pokavaď to jde, Jime," povídám; „ale co *tyhlety* věci znamenaj?"

Bylo to to listí a smetí na voru a to zlomený veslo. Teď to bylo prvotřídně vidět.

Jim se podíval na to smetí, a potom na mě, a pak zpátky na smetí. Měl ten sen zabudovanej tak silně v hlavě, že se zdálo, že ho z ní nemůže vytřepat a dostat zpátky skutečnosti na jejich místo rovnou. Jenže dyž tu věc konečně narovnal, podíval se na mě pevně, aniž se vůbec usmál, a povídá:

„Co znamenaj? Já ti to povím. Dyž sem byl vyčerpanej vší tou prací a vším tim voláním po tobě, a šel sem spát, srdce se mi skoro trhalo, protože si se mi ztratil, a bylo mi fuk, co bude se mnou a s vorem. A dyž sem se probudil a našel tě zpátky, živýho a zdravýho, slzy přišly, a byl bych klek na kolena a políbil ti nohu, tak sem byl vděčnej. A všecko, nač *ty* si myslel, bylo, jak si můžeš udělat ze starýho Jima vosla pomocí lži. To smetí tam je *špína*; a špína je, co sou lidi, co sypou prach na hlavu svejch přátel a dělaj jim hanbu."

Pak vstal pomalu a vešel do vigvamu a vlez tam, aniž by řek něco jiného než tohle. Ale to stačilo. Udělalo se mi tak podle, že bych málem políbil nohu *jemu*, aby to vzal zpátky.

Trvalo patnáct minut, než sem se k tomu dopracoval, abych šel a ponížil se před černochem; ale udělal sem to, a nikdy sem toho pak nelitoval. Už sem mu neudělal žádnou podlou věc, a tu jednu bych neudělal, dybych byl věděl, že se ho to tak dotkne.

Kapitola šestnáctá

Prospali sme skoro celej den a vyrazili sme až v noci, kousek za jedním obrovským dlouhejm vorem, co jel okolo tak dlouho, až to bylo jak procesí. Vzadu i vpředu měl po čtyřech dlouhejch veslech, takže sme hádali, že na něm je asi tak třicet chlapů. Měl na palubě pět velkejch stanovejch bud, pěkně od sebe, a v prostředku vohníček pod širým nebem, a na každým konci vysokou vlajkovou tyč. To byla paráda. *Něco* znamenalo bejt voroplavcem na takový lodi, to vám povidám.

Tiše sme pluli dolů do veliký řeční zátočiny a noc se zatáhla a začlo bejt dusno. Řeka byla moc široká, po vobou stranách obrostlá hustým lesem jak zdí – skorem nikde se neobjevila mezera, ani světlo. Mluvili sme vo Káhiře a dumali, jestli ji poznáme, až k ní dojedeme. Já povidal, že nejspíš ne, protože sem slyšel, že tam není víc jak tucet baráků, a dyž je zrovna nerozsvítěj, jak máme vědět, že projíždíme kolem města? Jim povidal, že dyž se tam ty dvě velký řeky slívají dohromady, tak to pozná. Já ale povidal, že si můžeme třeba myslet, že proplouváme kolem konce ňákýho ostrova a vracíme se zase do tej samej starej řeky. To Jima vyvedlo z míry – a mě taky. Takže votázka zněla: co s tim? Já řek, že při prvním světle, co se vobjeví, zapádlujem ke břehu a řeknem, že táta je za náma, veze obchodní pramici, a je v tom novej, a chce vědět, jak je to daleko do Káhiry. Jim mínil, že je to dobrej nápad, tak sme si na to zapálili a čekali.

Teď nebylo co dělat, jenom vostře koukat po městě, abysme ho neminuli. Jim povidal, že vono ho poznat musí, protože v tej chvíli, co ho

uvidí, bude svobodnej, a dyž ho mine, bude zas v otrokářskej zemi a po svobodě bude veta. Co chvíli vyskočil a povidá:

„Támhle je!"

Jenže nebylo. Byly to bludičky, nebo svatojánský mušky. Tak si zase sed a koukal dál, jako předtim. Jim povidal, že se celej třese a má horečku, dyž ví, že je svobodě tak blízko. No, taky vám řeknu, že se mi při jeho slovech třásla kolena a bylo mi horko, protože mi začlo docházet, že on *vopravdu* skoro svobodnej je – a kdo za to může? No přece *já*. Nemoh sem to ze svýho svědomí vyhnat, ať sem dělal, co dělal. Trápilo mě to tak, že sem nemoh klidně sedět ani stát na jednom místě. Předtim mi to nikdy nedošlo, co to vlastně dělám. Teď ale jo – a drželo se mě to a páčilo mě to čím dál víc. Snažil sem se namluvit si, že *já* za to nemůžu, protože *já* přeci Jima jeho pravýmu majiteli neukrad; ale nic to nebylo platný, svědomí se vždycky vzepne a povídá: „Jenže tys věděl, že utíká za svobodou, a moh ses doveslovat ke břehu a někomu to říct." To byla pravda – vokolo toho sem se nijak nemoh dostat. V tom to pálilo. Svědomí mi povídá: „Co ti ta chudák slečna Watsonová udělala, abys mohl koukat, jak jí utíká negr přímo před nosem, a ani slovíčko neřek? Co ti ta chudák stará paní udělala, abys s ní takhle sprostě zacházel? Dyť se tě pokoušela učit z knížek, snažila se tě naučit slušnejm způsobům, snažila se k tobě bejt hodná, jak jen uměla. *To* udělala."

Bylo mi tak mizerně a bídně, že sem si skoro přál bejt mrtvej. Pobíhal sem po voru sem a tam a nadával si sám sobě, a Jim pobíhal zrovna tak kolem mě. Ani jeden z nás neuměl zůstat na místě. Pokaždý, dyž vyskočil a povídal: „Támhle je Káhira!", projelo to se mnou jak rána, a já si říkal, že dyby to Káhira *vopravdu* byla, zemřel bych z toho zoufalství.

Jim mluvil nahlas pořád, zatímco já si mluvil pro sebe. Povídal, že první, co udělá, až dorazí do svobodnýho státu, bude, že začne šetřit a neutratí jedinej cent, a jak bude mít dost, koupí si ženu, co jí vlastní

jedna farma blízko toho, kde bydlela slečna Watsonová; a pak oba budou makat, aby vykoupili ty dvě děti, a dyby je jejich pán nechtěl prodat, najmou si abolicionistu, aby je šel ukrást.

Ztuhla ve mně krev, dyž sem ho slyšel takhle mluvit. Předtim by se takový řeči v životě neodvážil. Jen koukejte, jak se v něm všechno změnilo, dyž usoudil, že je skoro svobodnej. Je to podle toho starýho rčení: „Dej negrovi palec a vezme si celou ruku." A já si říkal, tohle je z toho, že sem si to nerozmyslel. Tenhle negr, co sem mu přeci skoro pomoh utýct, teď rovnou povídá, že ukradne svý děti – děti, co patřej muži, kerýho já ani neznám; muži, co mi nikdy neublížil.

Bylo mi líto Jima slyšet takhle mluvit, bylo to takový jeho snížení. Svědomí mě začlo rozpalovat víc než kdy předtim, až sem mu konečně řek: „Nech mě bejt – ještě není pozdě – zapádluju ke břehu, až se vobjeví první světlo, a všecko řeknu." Hned se mi uvolnilo, bylo mi veselo a lehko jak peříčku. Všechny mý starosti byly tytam. Začal sem vostře koukat po světle a tak si sám sobě pobrukoval. Za chvíli se ňáký ukázalo. Jim zavýskne:

„Jsme v suchu, pán Huk, jsme v suchu! Vyskoč a mrskej patama! To je ta stará dobrá Káhira konečně, to vám povidám!"

Já povidám:

„Jime, vezmu kánoi a popluju se podívat. Nemusí to bejt vono, víš."

Vyskočil a připravil kánoi, do dna mi dal svůj starej kabát, abych na něm sedět moh, a podal mi pádlo; a jak sem se vodrážel vod voru, povídá:

„Co nevidět budu zpívat radostí a budu říkat, že to je všecko díky pánu Hukovi; sem svobodnej a nikdy bych svobodnej nebejval nebejt pána Huka; pán Huk to dokázal. Jim na tebe nikdá nezapomene, pán Huk; seš nejlepší kamarád, co Jim kdy měl; a seš *jedinej* kamarád, co ten starej Jim má."

Pádloval sem pryč, celej zpocenej, že na něj práskám; ale dyž řek tohle, tak jako by to ze mě všecku pevnost vymáčklo. Vod tej doby sem

jel pomalu a nebyl sem si jistej, jestli sem rád, že sem vyjel, nebo nejsem. Dyž sem byl asi padesát yardů daleko, Jim povídá:

„Tam de ten starej pravej Huk; jedinej bílej pán, co kdy dodržel slovo starýmu Jimovi."

No, bylo mi hrozně. Ale povídal sem si, musím to udělat – nemůžu z toho ven. V tej chvíli připluje člun se dvěma chlapama s puškama, a voni zastavej a já taky. Jeden povídá:

„Co to támhle je?"

„Kousek voru," řikám já.

„Patříš k němu?"

„Jo, pane."

„Je na něm někdo?"

„Jenom jeden, pane."

„No, dneska v noci uteklo pět negrů kousek vejš, nad horní zákrutou. Je tvůj člověk bílej, nebo černej?"

Neodpověděl sem hned. Chtěl sem, ale slova nešla. Dvě tři vteřiny sem se snažil sebrat a vyklopit to, ale nebyl sem na to chlap – neměl sem kuráž ani co by za nehet vlezlo. Viděl sem, že slábnu; tak sem to vzdal a povidám:

„Je bílej."

„Já se snad pude přesvědčit sám."

„To bych rád," povidám já, „protože to je táta, a možná byste nám moh pomoct dotáhnout vor ke břehu k tomu světlu. Je nemocnej – a máma a Mary Ann taky."

„Hergot, chlapče, my spěcháme. Ale asi se tam podíváme. Dělej, chop se pádla a jedem."

Chopil sem se pádla a voni se naložili na vesla. Dyž sme udělali dva tři záběry, povidám:

„Táta vám bude strašně vděčnej, to vám povidám. Všichni vždycky odejdou, dyž potřebuju pomoct dotáhnout vor ke břehu, a já to sám nedám."

„No, to je mi teda sprostý. A divný. Hele, chlapče, co je s tvym tátou?"

„Je to – no – no, nic takovýho."

Přestali veslovat. Teď už to byl kousek k voru. Jeden povidá:

„Chlapče, lžeš. Co *je* s tvym tátou? Řekni to na rovinu, bude to pro tebe lepší."

„Řeknu, pane, řeknu, čestně – ale neopouštějte nás, prosím. Je to – to – pánové, dyž zaveslujete dál a necháte mě hodit vám provaz, nebudete muset k voru vůbec blízko – prosím vás."

„Vrať ji zpátky, Johne, vrať ji zpátky!" povidá jeden. Zabrali zpět. „Dál vod nás, chlapče – držte se po větru. Krucinál, zrovna nám to vítr přinesl. Tvůj táta má neštovice, a ty to moc dobře víš. Pročs to nevyklopil rovnou? Chceš to roznýst po celým kraji?"

„No," povidám já, celej uslzenej, „řek sem to všem předtim, a voni akorát odjeli a nechali nás."

„Chudáku, něco na tom je. Je nám tě vopravdu líto, ale my – no, krucinál, nechcem chytit neštovice, chápeš. Hele, povim ti, co máš udělat. Nezkoušej přistávat sám, všecko bys rozsekal napadrť. Plav si pěkně dolů asi dvacet mil, a dorazíš do města na levém břehu řeky. To už bude dávno po slunku, a dyž budeš prosit vo pomoc, řekneš, že máš doma všechny v třesavce a horečce. Nebuď znova blbej a nenechávej lidi hádat, co se děje. Děláme ti teď laskavost, tak dej mezi nás dvacet mil, hodnej kluk. Nebylo by k ničemu přistát támhle u toho světla – to je jen sklad dříví. Hele, soudim, že tvůj táta je chudej a má mizernou kliku. Tumáš, hodim na tuhle desku dvacetidolarovej suverén, a ty si ho vylovíš, až k tobě připluje. Je mi hrozně, že vás necháme; ale krucinál! S neštovicema si člověk nezahrává, chápeš?"

„Počkej, Parkere," povidá ten druhej chlap, „tumáš, hodim tam za sebe taky dvacku. Sbohem, chlapče; udělej, co ti pan Parker řek, a všecko bude v pořádku."

„Tak jest, chlapče – sbohem, sbohem. Dyž uvidíš ňáký uprchlý negry, zavolej lidi, chyťte je, a trochu si na nich vyděláš."

„Sbohem, pane," povidám já; „žádnej uprchlej negr mi tudy nepropluje, dyž tomu zabráním."

Odjeli, a já se vrátil na vor, bylo mi hnusně a smutně, protože sem moc dobře věděl, že sem udělal špatně, a viděl sem, že nemá cenu snažit se, abych uměl dělat dobře; člověk, kerej neni *zvedenej* správně odmala, nemá šanci – dyž přijde ta tvrdá chvíle, nemá se čím podepřít, a tak dostane výprask. Pak sem chvilku přemejšlel a říkám si, počkej; dejme tomu, žes udělal správně a Jima vyzradil, bylo by ti teď líp než teď? Ne, povidám si, bylo by mi mizerně – bylo by mi přesně tak, jak je mi teď. No tak, povidám si, co z toho máš, dyž se učíš dělat správně, dyž je dělat správně dřina, a dělat špatně žádná dřina není, a mzda je stejná? Byl sem v koncích. Nedokázal sem si to zodpovědět. Tak sem si řek, že se tim už nebudu dál moc trápit, a vod tej doby budu vždycky dělat to, co se zrovna hodí.

Vlez sem si do stanu; Jim tam nebyl. Rozhlíd sem se – nebyl nikde. Povidám:

„Jime!"

„Tady sem, pán Huk. Sou pryč z dohledu? Nemluv nahlas."

Byl v řece pod zadnim veslem, jenom nos mu koukal ven. Řek sem mu, že sou pryč, a tak vylez na vor. Povidá:

„Poslouchal sem celou tu řeč, a sklouz sem do řeky a byl bych odrazil, dyby přišli na vor. Potom bych doplaval zpátky, až by byli pryč. Ale ouvej, pán Huk, jak si je napálil! To *byl* ten nejchytřejší uskok! Já ti povidám, dítě, mysim, že to zachránilo starýho Jima – a starej Jim ti to nikdá nezapomene, srdíčko."

Potom sme se bavili vo tech penězích. Byl to pěknej úlovek – dvacet dolarů na hlavu. Jim povidal, že teď bysme mohli jet jako cestující na palubě parníku, a ty peníze nám vystačej tak daleko, jak budem chtít

do svobodnejch států. Dvacet mil navíc povidal, že pro vor neni daleko, ale přál by si, abysme tam už byli.

K ránu sme vor přivázali, a Jim si dával strašnou práci s tim, aby ho dobře schoval. Pak celej den balil věci do uzlíčků a chystal se vopustit vor.

Tu noc kolem desátý sme uviděli světla města daleko dole v levý zákrutě.

Vyrazil sem v kánoi, abych se zeptal. Co nevidět sem našel na řece chlapa ve člunu, co kladl šňůru na ryby. Přirazil sem k němu a povidám:

„Pane, je tohle Káhira?"

„Káhira? Ne. Seš snad blázen."

„A jaký město to je, pane?"

„Dyž to chceš vědět, jdi se zeptat. Dyž tu ještě půl minuty budeš okolo mě otravovat, pamatuješ se, co ti dám."

Zapádloval sem zpátky na vor. Jim byl strašně zklamanej, ale já povidal, nic si z toho nedělej, Káhira bude další, soudim.

Ještě před rozedněnim sme minuli další město, a já tam zrovna chtěl vyrazit; jenže byl to vyvýšenej břeh, tak sem nejel. Vokolo Káhiry prej žádný vyvýšený břehy nejsou, povidal Jim. Zapomněl sem na to. Zalehli sme na den na malým ostrůvku dost blízko levýho břehu. Začal sem něco tušit. Jim taky. Řikám:

„Možná sme Káhiru minuli v tej mlze tej noci."

Von povidá:

„Nemluvme vo tom, pán Huk. Chudý negři nemůžou mít štěstí. Já sem vždycky tušil, že ta hadí kůže ještě svý nedokonala."

„Kéž bych tu hadí kůži nikdá neviděl, Jime – kéž sem ji nikdá na voči nespatřil."

„Není to tvoje vina, pán Huk; tys nevěděl. Nevyčítej si to."

Dyž se rozednilo, byla tu u břehu čistá vodejčka z Ohia, jak se patří, a venku ta stará obyčejná bahnitá! Tak s Káhirou byl konec.

Probírali sme to ze všech stran. Nedalo se vyjít na břeh; vor sme proti proudu táhnout nemohli, to je jasný. Nedalo se nic jinýho, než počkat do tmy, vzít kánoi a vyrazit zpátky a riskovat. Tak sme spali celej den v houštině topolů, abysme na práci byli svěží, a dyž sme se za tmy vrátili na vor, kánoe byla pryč!

Dlouho sme nic neřekli. Nebylo co říct. Oba sme moc dobře věděli, že je to další dílo tej hadí kůže; tak co by to mělo za cenu to probírat? Vypadalo by to, jako bysme reptali, a to by zase přitáhlo další smůlu – a nutilo ji dál a dál, dokud bysme neměli dost rozumu zavřít klapačky.

Za chvíli sme se bavili, co teď, a vyšlo nám, že se nedá nic jinýho, než pokračovat na voru dolů, dokud nebudeme mít možnost koupit si kánoi, abysme se v ní mohli vrátit. Nechtěli sme ji vypůjčit, dyž u ní nikdo není, jako by to udělal táta, protože by nám to mohlo poslat lidi za zadkem.

Takže sme za tmy vyrazili na voru.

Komu snad ještě nedošlo, že si člověk nemá zahrávat s hadí kůží – po všem, co nám ta hadí kůže už udělala – ten tomu uvěří teď, dyž bude číst dál a uvidí, co nám udělala pak.

Místo, kde se kupujou kánoe, je u vorů, co stojí uvázaný u břehu. Ale my žádný stojící vory neviděli; tak sme jeli dál tři hodiny a víc. No, noc zešedivěla a trochu zhoustla, což je hned po mlze to nejhorší. Nerozeznáš tvar řeky, nevidíš do dálky. Bylo už hodně pozdě a ticho, a tu připluje po řece parník proti proudu. Rozsvítili sme lampu a mysleli, že nás uvidí. Lodě, co jedou proti proudu, k nám většinou blízko nejezděj; vyjíždějí si do strany a sledujou mělčiny a hledají klidnou vodu pod ostrohy; ale v takovýdle noci se perou rovnou korytem proti celej řece.

Slyšeli sme ji bušit, ale pořádně sme ji neviděli, dokud nebyla blízko. Mířila rovnou na nás. Často to tak dělaj a koukaj, jak blízko se dostanou, aniž by se dotkli; dyž šlápne kolo přes veslo, kormidelník vystrčí hlavu a směje se, a myslí, že je šikovnej. No, tak nám tu jede, a my

říkáme, že nás zkusí jenom ostříhat; ale vona se ani trochu neuhejbala. Byla velká, a plula ve spěchu, vypadala jak černej mrak s řadama svatojánskejch mušek vokolo; jenže vtom se vybouchla, velká a hrozivá, s dlouhou řadou dokořán otevřenejch dvířek topenišť, co zářily jak rozžhavený zuby, a její obrovský předky a nástavby visely přímo nad náma. Zavolali na nás, zacinkali zvonce, aby zastavili stroje, nadávky lítaly, pára pištěla – a jak Jim skočil přes palubu na jednej straně a já na druhej, projela rovnou skrz vor.

Potopil sem se – a mířil sem až na dno, protože třicetistopý kolo mi muselo přejet nad hlavou, a já chtěl, aby mělo nad hlavou dost místa. Pod vodou sem vždycky vydržel minutu; tentokrát soudim, že sem byl pod vodou minutu a půl. Pak sem rychle skočil nahoru, protože sem byl před prasknutím. Vyskočil sem vodě po ramena, vyfoukl si vodu z nosu a trochu si odfrk. Samozřejmě proud byl silnej; a samozřejmě ten parník nastartoval stroje zase deset vteřin potom, co je zastavil, protože vo voroplavce se moc nestarali; takže teď už bouchala proti proudu nahoru po řece, mimo dohled v tej hustej mlze, i když sem ji ještě slyšel.

Volal sem na Jima snad desetkrát, ale žádnou odpověď sem nedostal; tak sem chyt prkno, co se mě dotklo, dyž sem „šlapal vodu", a vyrazil ke břehu, strkaje ho před sebou. Ale všim sem si, že proud mě unáší směrem k levýmu břehu, což znamenalo, že sem v příčný dráze; tak sem se obrátil a vyrazil tim směrem.

Byla to jedna z těch dlouhejch, šikmejch dvoumílovejch přejezdů; takže sem se na druhý straně pěkně dlouho dostával. Přistál sem bezpečně a vylez na břeh. Nebylo moc vidět, ale šel sem po drsný zemi tak čtvrt míle nebo víc, a pak sem natrefil na velkej staromódní dvojitej srub, nežli sem si ho všim. Chtěl sem kolem něj proběhnout a dostat se pryč, ale vyskočilo na mě spousta psů a začli na mě vrčet a štěkat, a já věděl líp, než se hnout vo píď dál.

Kapitola sedmnáctá

Asi za minutu někdo promluvil z okna, aniž vystrčil hlavu, a povídá:

„Nechte toho, kluci! Kdo tam?"

Já povidám:

„Já."

„Kdo já?"

„George Jackson, pane."

„Co chceš?"

„Nic nechci, pane. Jen bych tudy rád prošel, ale psi mě nepouštějí."

„Pročpak se tady touláš v tenhle noční čas – no?"

„Netoulal sem se, pane, spad sem z parníku do vody."

„Á, tak tys spad, jo? Někdo tam rozsviťte. Jak si to řikal, že se menuješ?"

„George Jackson, pane. Sem jenom kluk."

„Hele, dyž mluvíš pravdu, nemusíš se bát – nikdo ti neublíží. Ale ani se nehni; stůj přesně, kde seš. Někdo probuďte Boba a Toma a doneste pušky. Georgi Jacksone, je s tebou někdo?"

„Ne, pane, nikdo."

Teď sem slyšel, jak se lidi v domě hejbaj, a viděl sem světlo. Chlap zavolal:

„Betsy, dej to světlo pryč, ty stará nánino – copak nemáš rozum? Polož ho na podlahu za hlavní dveře. Bobe, dyž vy s Tomem budete připravený, zaujměte místa."

„Všecko připraveno."

„Tak, Georgi Jacksone, znáš Shepherdsonovy?"

„Ne, pane; v životě sem o nich neslyšel."

„No, může to tak bejt, ale nemusí. Takže připraveni. Jdi dopředu, Georgi Jacksone. A pozor, nespěchej – jdi hezky zvolna. Dyž je s tebou někdo, ať zůstane vzadu – dyž se vobjeví, dostane kulku. Pojď. Pomalu; dveře si otevři sám – akorát tolik, aby ses tam vmáčk, slyšíš?"

Nespěchal sem; dyby sem i chtěl, nemoh bych. Po jednom pomalým kroku, a nebylo slyšet ani fouknutí, jen snad svý vlastní srdce. Psi byli tak tiší jako lidi, ale šli kousek za mnou. Dyž sem došel ke třem srubovejm schodům u dveří, slyšel sem, jak votvíraj zámek, závoru i petlici. Položil sem ruku na dveře a trošičku je potlačil a víc, až někdo řek: „Tak, to stačí – strč tam hlavu." Udělal sem to, i když sem si myslel, že mi ji srazej.

Svíčka byla na zemi, a všichni tam byli, koukali na mě a já na ně, snad čtvrt minuty: tři velký chlapi s puškama namířenejma na mě, že sem se stáhnul, to vám povidám; nejstarší byl šedivej, kolem šedesátky, druzí dva kolem třicítky nebo víc – všichni krásný, hezcí – a nejsladší stará šedovlasá paní, a za ní dvě mladý ženský, co sem pořádně neviděl. Starej pán povídá:

„Tak; soudim, že je to v pořádku. Pojď dál."

Jak sem byl uvnitř, starej pán zamkl dveře, zajistil závoru i petlici, a řek mladejm, ať jdou dovnitř s puškama, a všichni vešli do velký světnice, co měla na podlaze novej hadrovej koberec, a dali se do rohu, co nebyl v dohledu z předních oken – vokna z boku tam nebyly žádný. Drželi svíčku a pořádně si mě prohlídli a všichni povídali: „No, von *neni* Shepherdson – ne, žádnej Shepherdson na něm neni." Pak starej pán povídá, že snad nebude vadit, dyž mě prošacujou kvůli zbraním, protože to nemyslí ve zlým – jenom aby si byli jistí. Takže mi nestrkal ruce do kapes, jenom mě prohmatal zvenku rukama a řek, že je to v pořádku. Řek mi, ať se chovám jak doma, a ať všecko povim vo sobě; ale stará paní povídá:

„Vždyť propána, Saule, chudák kluk je promočenej na kost; a nenapadlo tě, že by mohl mít hlad?"

„Máš pravdu, Rachel – zapomněl sem."

Tak stará paní povídá:

„Betsy," (to byla černoška), „oběhni mu něco k jídlu, honem, chudinka; a jedna z vás, holky, běžte probudit Bucka a řekněte mu – á, tady už je sám. Bucku, vem si tohohle malýho cizince, svlíkni ho z mokrejch šatů a navlíkni ho do něčeho svýho, co bude suchý."

Buck vypadal přibližně na můj věk – třináct nebo čtrnáct nebo tak, ačkoli byl kousek vyšší než já. Měl na sobě jenom košili a byl rozcuchanej. Přišel zívajíc a dloubající si pěstí do oka, a druhou rukou táhl pušku. Povídá:

„Nejsou tu žádný Shepherdsonovi?"

Řekli, že ne, že to byl planej poplach.

„No," povídá, „dyby byli, soudim, že bych jednoho dostal."

Všichni se smáli, a Bob povídá:

„Vždyť Bucku, mohli nás všecky skalpovat, tak dlouho ti to trvalo."

„No, nikdo pro mě nepřišel, a není to spravedlivý, že mě pořád drží v závoru; já nemám žádnou šanci."

„Nevadí, Bucku, chlapče," povídá starej pán, „šancí budeš mít dost, všechno má svůj čas, netrap se tím. Teď už běž a udělej, co ti maminka řekla."

Dyž sme vyšli nahoru do jeho pokoje, dal mi hrubou košili a svůj kabátek a kalhoty, a já si to vzal na sebe. Zatímco sem se oblíkal, zeptal se, jak se menuju, ale dřív než sem mu to stihl říct, začal mi vyprávět vo jednom modrákovi a mladym králíčkovi, co předvčírem chytil v lese, a zeptal se mě, kde byl Mojžíš, dyž svíčka zhasla. Řek sem, že nevim; že sem o tom nikdy neslyšel.

„No, hádej," povídá.

„Jak mám hádat," povidám, „dyž o tom v životě neslyšel?"

„Dyť přece hádat můžeš, ne? Je to lehký."

„*Která* svíčka?" povidám.

„No, jakákoli svíčka," povídá.

„Nevim, kde byl," povidám; „kde byl?"

„No přece ve *tmě!* Tam byl!"

„No a dyž si věděl, kde byl, pročs se mě ptal?"

„No krucinál, je to hádanka, nechápeš? Hele, jak dlouho tu zůstaneš? Musíš zůstat napořád. Zažijem skvělý časy – teď není škola. Máš psa? Já psa mám – a ten ti skočí do řeky a přinese ti dřívka, co do ní hodíš. Chceš se v neděli česat a všecky ty hlouposti? Já teda ne, ale máma mě nutí. Krucinál s těma starejma kalhotama! Soudim, že si je raděj oblíknu, i když bych radši neoblíkal, je takový teplo. Si hotovej? Jo. Pojď, starej kamaráde."

Studený kukuřičný placky, studený nasolený hovězí, máslo a kyselý mlíko – to mi tam dole dali, a nic lepšího sem ještě v životě nejed. Buck a jeho matka a všichni ostatní kouřili kukuřičný dejmky, až na tu černošku, co už byla pryč, a na ty dvě mladý ženy. Všichni kouřili a mluvili, a já jed a mluvil. Mladý ženy měly okolo sebe přehozený přikrývky a vlasy jim padaly po zádech dolů. Všichni se mě vyptávali, a já jim povídal, že táta a já a celá rodina žijeme na malým statku na dolním konci Arkanzasu, a sestra Mary Ann že utekla, vdala se a víc se vo ní neslyšelo, a Bill se je šel hledat a víc se vo něm neslyšelo, a Tom a Mort umřeli, a pak nezbyl nikdo než já a táta, a ten byl ze svejch trápení celej na pokraji; takže dyž umřel, vzal sem si, co zbylo, protože ten statek nám nepatřil, a vydal sem se nahoru po řece jako cestující na palubě, a spad sem přes palubu; a tak sem se dostal sem. Tak povídali, že u nich můžu bydlet, jak dlouho budu chtít. To už bylo skoro ráno a všichni šli spát, a já šel spát s Buckem, a dyž sem se ráno probudil, krucinál, zapomněl sem, jak se menuju. Tak sem tam ležel asi hodinu a snažil se vzpomenout, a dyž se Buck probudil, povidám:

„Umíš hláskovat, Bucku?"

„Jo," povídá.

„Vsadim se, že nedokážeš vyhláskovat moje méno," povidám.

„Vsadim se o co chceš, že dokážu," povídá.

„Tak jo," povidám, „do toho."

„G-e-o-r-g-e J-a-x-o-n – tady máš," povídá.

„No," povidám, „podařilo se ti to, ale nemyslel sem, že to dokážeš. Není to zrovna brňavý méno, co se dá hláskovat – takhle hned, bez přemejšlení."

Zapsal sem si to tajně, protože by někdo mohl chtít, abych *já* ho hláskoval příště, a já chtěl bejt v tom plynulej a vysypat to jako bych na to byl zvyklej.

Byla to moc hezká rodina a moc hezkej dům taky. Nikdá sem na venkově neviděl dům tak hezkej, s tak velkou parádou. Neměl na předních dveřích železnou kliku, ani dřevěnou s koženou šňůrkou, ale mosaznou knoflík k otáčení, zrovna tak jako domy ve městě. V salonu nebyla postel, ani stopa po posteli; a to spousta salonů ve městech postele má. Byl tam velký krb, co měl na dně cihly, a cihly se udržovaly čistý a červený tim, že se poléval vodou a drhnul druhou cihlou; občas se natíraj červenou barvou, co se jí říká španělská hněď, zrovna tak jako ve městě. Měli velký mosazný držáky na polena, co unesly i polínko jak klády. Uprostřed římsy stály hodiny, a na dolní půlce skla měly namalovaný obraz města, uprostřed byl kulatej otvor pro slunce, a za ním bylo vidět houpat se kyvadlo. Bylo nádherný poslouchat ty hodiny tikat; a občas, dyž tudy přišel ňákej podomní obchodník a vyčistil je a dal je do pořádku, uměly tlouct sto padesátkrát, než se úplně vyčerpaly. Za nic na světě by je byli neprodali.

No, po stranách hodin stáli dva velký cizácký papoušci, udělaný z něčeho jak křída, a nabarvený křiklavě. U jednoho papouška byla kočka z hlíny, u druhýho hlíněnej pes; a dyž ses na ně dole zmáčkl, zapištěly, ale neotevřely tlamu, nezměnily výraz ani se netvářily, že by je to zajímalo. Pištěly zespoda. Za těma věcma byla rozprostřená dvojice velkejch vějířů z křídla divoký krůty. Na stole uprostřed místnosti byla

jakási krásná hlíněná ošatka, co měla naložený jablka a pomeranče a broskve a hroznový víno, co bylo mnohem červenější a žlutější a hezčí než pravý, ale pravý to nebylo, protože bylo vidět, kde se kousky uštíply a prokoukla pod tim bílá křída nebo co to bylo.

Tenhle stůl měl ubrus z krásnýho voskovanýho plátna, s malovaným červenomodrým orlem s roztaženejma křídlama uprostřed, a vokolo malovanou obrubu. Přišlo to prý až z Filadelfie. Ležely tam i knihy, naskládaný dokonale přesně, na každym rohu stolu. Jedna byla velká rodinná Bible plná obrázků. Jedna byla *Poutníkova cesta*, vo člověku, kerej opustil svou rodinu, nepsalo se tam proč. Občas sem z ní pořádně četl. Příběhy byly zajímavý, ale těžký. Další byl *Dárek přátelství*, plnej krásnejch kousků a básní; ale básně sem nečet. Další byly *Řeči Henryho Claye*, a další *Rodinná medicína doktora Gunna*, co ti povídala všecko, co dělat, dyž je někdo nemocnej nebo mrtvej. Byla tam knížka zpěvníku, a spousta jinejch knih. A byly tam pěkný židle s vypletenejma sedátkama, a úplně v pořádku taky – ne prohnutý uprostřed a prasklý jak starej košík.

Na stěnách měli pověšený obrazy – hlavně Washingtony a Lafayetty, a bitvy, a Vysočinský Mary, a jeden, co se menoval „Podepisování Deklarace". Některý se menovaly kresby, co je vlastnoručně udělala jedna z jejich dcer, co umřela, dyž jí bylo teprve patnáct let. Byly to obrazy jiný, než jaký sem kdy viděl – černější, většinou, než bejvá obvyklý. Jeden byl ženská v úzkejch černejch šatech, stažená pod podpažima tenkým páskem, s nabíranejma rukávama uprostřed vyboulenejma jak zelí, s velkým černým kloboukem jak kyblík s černým závojem, a bílý úzký kotníky překřížený černejma stužkama, a drobounký černý střevíčky jako dláta, a ta ženská byla zádumčivě opřená o náhrobek, pravým loktem, pod smuteční vrbou, a druhou ruku měla visící podél těla a držela v ní bílej kapesník a kabelku, a pod obrazem bylo napsaný: „Nikdy Tě Více Nespatřím Ach". Druhej byl mladá dáma s vlasy sčesanejma rovně vzhůru k temeni a tam uvázanejma před hřebenem jak

opěradlo židle, a plakala do kapesníku a držela v druhý ruce mrtvýho ptáčka ležícího na zádech s patama nahoru, a pod obrazem bylo napsáno: „Nikdy Nebudu Slyšet Tvoje Sladké Štěbetání Více Ach". Byl tam jeden, kde mladá dáma stála u okna a dívala se nahoru na měsíc a po tvářích jí tekly slzy; v jedný ruce držela otevřenej dopis s černým pečetním voskem viditelným na jednom okraji, a druhou rukou si tiskla medailon s řetízkem k ústům, a pod obrazem bylo napsaný: „A Jsi Pryč Ano Jsi Pryč Ach". Byly to všechno pěkný obrazy, soudim, ale nějak sem si k nim nemoh najít cestu, protože dyž mi bylo trochu smutno, vždycky mi z toho byl ouzko. Všichni litovali, že umřela, protože měla připravenou spoustu dalších takovejch obrazů, co měla v plánu udělat, a bylo vidět po tom, co udělala, co ztratili. Ale já si říkal, že při její letoře bude mít na hřbitově lepší časy. Pracovala zrovna na tom, co prej mělo bejt její největší obraz, dyž onemocněla, a každej den a každou noc se modlila, aby se dožila jeho dokončení, ale šanci nedostala. Byl to obraz mladý ženy v dlouhé bílé róbě, co stála na zábradlí mostu a chystala se skočit, s vlasy spuštěnejma dolů po zádech a koukala vzhůru k měsíci, a po tváři jí tekly slzy, a měla dvě ruce zkřížený na prsou, a dvě ruce natažený před sebou, a další dvě vztažený k měsíci – a nápad byl, že se podívá, kerá dvojice vypadá nejlíp, a potom seškrábne všechny ty ostatní ruce; ale, jak sem už povídal, umřela dřív, než si to stihla rozmyslet, a teď si tenhle obraz pořád nechávaj nad postelí v jejím pokoji, a každej rok, dyž má narozeniny, mu věšej květiny. Jindy je skrytej malou záclonkou. Ta mladá žena na obraze měla docela pěknej sladkej obličej, ale těch rukou bylo tolik, že vypadala jak pavouk, zdálo se mi.

Tahle mladá dívka vedla za svýho života sešit, kam si lepila nekrology a nehody a případy trpělivýho utrpení z *Presbyterianskýho Pozorovatele*, a psala vo nich básně z vlastní hlavy. Byly to velmi dobrý básně. Takhle napsala vo klukovi menem Stephen Dowling Bots, co spad do studny a utonul:

ÓDA NA STEPHENA DOWLINGA BOTSE, ZESNULÉHO

A onemocněl mladý Stephen,
a mladý Stephen zemřel-liž?
A smutná srdce houstla den po dni,
a plakali truchlící stále tíž?

Nikoli; takový osud nebyl
mladého Stephena Dowlinga Botse;
ač smutná srdce okolo něho houstla,
nebyl to od nemoci střel.

Žádný dávivý kašel netrápil údy jeho,
ani zarmoucené spalničky s puchýři;
ne tyto zkazily svaté jméno
Stephena Dowlinga Botse.

Pohrdlá láska nezasáhla žalem
tu hlavu kudrnatých kadeří,
ani žaludeční trampoty nesrazily jej k zemi,
mladého Stephena Dowlinga Botse.

Ó ne. Tak slyš se slzou v oku,
zatímco jeho osud vyjevím.
Jeho duše z chladného světa odletěla
do studny pádem jediným.

Vytáhli ho a vylili z něho vodu;
Ach, pozdě již to bylo;
jeho duch odešel se radovat vzhůru
v říši dobrých a velkých tam shora.

Dyby uměla Emmeline Grangerfordová skládat básně takhle, dřív než jí bylo čtrnáct let, nedá se říct, co by svedla potom. Buck povídal, že vysypávala básně jako nic. Nikdy se nemusela zastavovat a přemejšlet.

Řek, že plácla řádek dolů, a dyž na něj nenašla rým, prostě ho škrtla a plácla jinej a jela dál. Nebyla vybíravá; uměla psát vo čemkoli, co si vymysleli, hlavně když to bylo smutný. Pokaždý, dyž umřel chlap, nebo ženská, nebo dítě, byla při ruce se svou „poctou" dřív, než vystyd. Říkala tomu pocty. Sousedi říkali, že nejdřív doktor, pak Emmeline, pak funebrák – funebrák se před Emmeline nedostal než jednou, a to když se zasekla na rýmu k nebožtíkově jménu, co znělo Whistler. Vod tej doby už nebyla jako dřív; nikdy si nestěžovala, ale nějak chřadla a dlouho nežila. Chuděra, kolikrát sem se přinutil zajít do malýho pokojíčku, co bejval její, a vzít její starej sešit a číst v něm, dyž mě její obrazy začly rozčilovat a trochu sem na ni zahořkl. Měl sem celou tu rodinu rád, i ty mrtvý, a nechtěl sem, aby se mezi nás něco postavilo. Chuďas Emmeline skládala za života básně vo všech mrtvejch, a nebylo to spravedlivý, že teď, dyž je sama pryč, pro ni nikdo žádnou neudělá; tak sem se pokusil ňáký verš nebo dva vymáčknout sám, ale nějak mi to nešlo. Emmelinin pokoj udržovali v pořádku a pěkně, a všechny věci v něm vyřízený tak, jak si je přála mít za svýho života, a nikdo tam nikdy nespal. Stará paní se o pokoj starala sama, ačkoli měli černochů dost, a hodně tam šila a většinou si tam četla v Bibli.

No, jak sem už povídal vo tom salonu, byly tam krásný závěsy na oknech: bílý, s namalovanejma hrady se šlahouny révy po stěnách a dobytkem, co šel dolů pít. Bylo tam i malý starý piano, co mělo uvnitř plechový pekáče, soudim, a nikdy nebylo nic rozkošnějšího než poslouchat ty mladý dámy zpívat „Poslední spojovací článek je přetržen" a hrát na něj „Bitvu u Prahy". Všechny stěny v pokojích byly omítnutý, většinou měly na podlahách koberce, a venku byl celej dům obílenej vápnem.

Byl to dvojitej dům, a to velký otevřený prostranství mezi těma dvěma polovinama bylo zastřešený a podlahovaný, a občas se tam prostíral stůl uprostřed dne, a bylo to chladný, pohodlný místo. Nic nemohlo bejt lepší. A to vaření bylo pořádně dobrý, a bylo toho na kila!

Kapitola osmnáctá

Plukovník Grangerford byl pán, abyste rozuměli. Byl to pán od hlavy k patě; a celá jeho rodina taky. Byl z dobrýho rodu, jak se říká, a to má u člověka cenu stejně jako u koně, povídala paní vdova Douglasová, a nikdo nikdy nepopíral, že vona byla z první aristokracie v našem městečku; a táta to taky vždycky říkal, i když von sám nebyl o nic víc *kvalita* než sumeček. Plukovník Grangerford byl velmi vysokej a velmi štíhlej, a měl snědou a vybledlou pleť, nikde ani stopa červeně; každý ráno byl čistě oholenej po celý hubený tváři, měl ty nejtenčí rty a ty nejtenčí nozdry, a vysokej nos, a husté obočí, a ty nejčernější oči, zapadlý tak hluboko, že se zdály, jako by na vás koukaly z jeskyní, abych tak řek. Jeho čelo bylo vysoký a vlasy černý a rovný a padaly mu až na ramena. Jeho ruce byly dlouhý a hubený, a každej den svýho života si oblíkl čistou košili a celej oblek od hlavy k patě z plátna tak bílýho, že z toho bolely oči, dyž ses na něj podíval; a v neděli nosil modrej kabát s mosaznejma knoflíkama. Nosil mahagonovou hůl se stříbrnou hlavicí. Nebylo v něm žádný frajeřinky, ani trochu, a nikdy nebyl hlučnej. Byl laskavej, jak jen uměl – to člověk cítil, víte, a tak jste k němu měli důvěru. Občas se usmál a bylo to dobrý vidět; ale dyž se napřímil jak svobodnej sloup a začlo mu bleskat zpod obočí, chtěli ste se nejdřív vyšplhat na strom a potom teprve zjistit, co se děje. Nikdy nemusel nikomu připomínat, aby se slušně choval – u něho se vždycky všichni chovali slušně. Všichni ho rádi měli u sebe; byl většinou jako slunce – chci říct, že se v jeho přítomnosti zdálo bejt pěkný počasí. Dyž se za-

táhl do mraku, byla tam na půl minuty strašná tma, a to stačilo; na tejden potom se už nic nezkazilo.

Dyž on a stará paní ráno sešli dolů, celá rodina se zvedla ze židlí a popřála jim dobrý den, a nesedli si zpátky, dokud si nesedli oni. Pak Tom a Bob šli ke kredenci, kde byla karafa, namíchali sklenici hořkýho a podali ji jemu, a on ji držel v ruce a čekal, až budou Tomovi a Bobovi namíchaný, a potom se uklonili a řekli: „Naše úcta vám, pane, i madam;" a *oni* se taky uklonili maličko a poděkovali, a tak všichni tři napili se, a Bob a Tom nalili lžíci vody na cukr a tu troškičku whisky nebo jablečný brandy, co jim zbyla na dně sklenic, a dali to mně a Buckovi, a my sme si taky připili na starý.

Bob byl nejstarší a Tom další – vysocí, krásní muži s velmi širokejma ramenama a snědými obličeji, a dlouhými černými vlasy a černými očima. Oblíkali se do bílýho plátna od hlavy k patě, jako starej pán, a nosili široký panamský klobouky.

Pak byla slečna Charlotte; bylo jí pětadvacet, byla vysoká a hrdá a slavnostní, ale laskavá, dyž ji neštvali; ale dyž ji štvali, uměla se na vás podívat tak, že ste zvadli v okamžiku, zrovna jak její otec. Byla krásná.

Taková byla i její sestra, slečna Sofie, ale jiným způsobem. Byla jemná a sladká jak holubice, a bylo jí teprve dvacet.

Každej měl svýho vlastního černocha, co ho obsluhoval – i Buck. Můj černoch se měl strašně dobře, protože já nebyl zvyklej, aby mi někdo něco dělal, ale Buckův musel bejt pořád v jednom kole.

To byla celá rodina teď, ale bejvalo jich víc – tři synové; ty zabili; a Emmeline, co umřela.

Starej pán vlastnil spoustu statků a přes sto černochů. Občas tam z deseti patnácti mil kolem přijela horda lidí na koních a zůstala pět šest dní, a pořádaly se takový slavnosti vokolo a na řece, a tance a pikniky v lesích přes den, a bály v domě v noci. Většinou to byli příbuzní

tej rodiny. Chlapi si s sebou vozili pušky. Byla to pěkná společnost z lepší kvality, to vám povidám.

V okolí žila ještě jedna aristokratická skupina – pět nebo šest rodin – většinou menem Shepherdson. Byli stejně vznešení a dobrého rodu a bohatí a velkolepí jak kmen Grangerfordů. Shepherdsonovi a Grangerfordovi používali stejný parníkový přístaviště, co bylo asi dvě míle nad naším domem; takže občas, dyž sem tam nahoru šel s partou našich, viděl sem tam spoustu Shepherdsonů na jejich pěknejch koních.

Jednoho dne sme s Buckem byli daleko v lese na lovu, a slyšeli sme koně přijíždět. Zrovna sme přecházeli cestu. Buck povídá:

„Honem! Skoč do lesa!"

Udělali sme to a pak sme nakoukli skrz listí dolů podél cesty. Co nevidět po cestě přijel krásnej mladík, co pěkně seděl na koni a vypadal jak voják. Pušku měl položenou přes hrušku sedla. Už sem ho viděl předtim. Byl to mladej Harney Shepherdson. Slyšel sem, jak mi Buckova puška třeskla u ucha, a Harneyho klobouk sletěl s hlavy. Chmátl po pušce a jel rovnou tam, kde sme byli schovaný. Jenže my sme nečekali. Dali sme se lesem na útěk. Les nebyl hustej, tak sem se vohlíd přes rameno, abych uhnul před kulkou, a dvakrát sem viděl Harneyho zacílit na Bucka; a pak odjel zpátky tim směrem, odkud přijel – pro svůj klobouk, soudim, ale neviděl sem. Nepřestali sme utíkat, dokud sme nebyli doma. Starej pán na chvilku zapláli oči – byla to většinou radost, soudil sem – pak se jeho tvář jako by uhladila, a povídá, docela laskavě:

„Nelíbí se mi tohle střílení zpoza křoví. Pročs nevkročil na cestu, chlapče?"

„Shepherdsonovi to nedělaj, otče. Vždycky využijou výhody."

Slečna Charlotte držela hlavu vzhůru jak královna, dyž Buck vyprávěl, a nozdry se jí rozšiřovaly a oči jí jiskřily. Dva mladíci se tvářili ponuře, ale neřekli nic. Slečna Sofie zbledla, ale barva se jí vrátila, dyž zjistila, že ten člověk neni raněnej.

Jakmile sem dostal Bucka samotnýho dolů ke kukuřičným sejpkám pod stromama, povidám:

„Chtěl si ho zabít, Bucku?"

„No, to se vsadíš, že chtěl."

„Co ti udělal?"

„On? Nic mi neudělal."

„No a dyž ti nic neudělal, pročs ho chtěl zabít?"

„No, kvůli ničemu – jenom kvůli krevní mstě."

„Co to je krevní msta?"

„Ty copak, kde si vyrůstal? Nevíš, co je krevní msta?"

„V životě sem o ní neslyšel – pověz mi vo tom."

„No," povídá Buck, „krevní msta je takhle. Chlap se pohádá s jinym chlapem a zabije ho; pak zabije jeho bratr *jeho;* pak se do toho pustej další bratři na vobou stranách; pak zasáhnou *bratranci* – a za chvíli je každej mrtvej a žádná krevní msta už neni. Ale je to takový pomalý, trvá to dlouho."

„Trvá tahle už dlouho, Bucku?"

„No, to *bych řek!* Začala před třiceti rokama, nebo tak nějak kolem toho. Byla ňáká potíž vo něco, pak soud, aby se to vyřídilo; a soud šel proti jednomu z chlapů, tak ten vstal a zastřelil toho chlapa, co vyhrál – což by přirozeně udělal, samo. Každej by to udělal."

„O co ta potíž byla, Bucku? – o půdu?"

„Soudim, že možná – já nevim."

„No a kdo střílel? Byl to Grangerford, nebo Shepherdson?"

„Krucinál, jak to mám já vědět? Je to tak dávno."

„Někdo to musí vědět, ne?"

„Ale jo, táta to ví, soudim, a někerý jiný starý; ale už nevědí, o co šlo tenkrát na začátku."

„Zabili už jich hodně, Bucku?"

„Jo; pěkná řada pohřbů. Ale ne vždycky zabijou. Táta má v sobě pár broků; ale netrápí ho to, protože váží málo. Boba sešili trochu

bowiekou, a Toma zranili jednou nebo dvakrát."

„Zabili letos někoho, Bucku?"

„Jo; jednoho sme dostali my a jednoho voni. Asi před třema měsícema můj bratranec Bud, čtrnáct let starej, jel na koni skrz les na druhý straně řeky, a neměl u sebe zbraň, což byla pekelná blbost, a na vosamělým místě slyší, jak za nim jede kůň, a vidí starýho Baldy Shepherdsona, jak za nim pálí s puškou v ruce a s bílými vlasy letícíma ve větru; a místo aby seskočil a schoval se do houští, Bud si myslel, že mu uteče; takže se honili, hlava nehlava, pět mil nebo víc, a starej na něho pořád získával; takže nakonec Bud viděl, že to je marný, a tak zastavil a otočil se čelem, aby měl ty díry od kulek vepředu, víš, a starej k němu dojel a zastřelil ho. Ale ten starej neměl moc času se tim štěstím radovat, protože do tejdne naši chlapci rozložili *jeho*."

„Soudim, že ten starej byl zbabělec, Bucku."

„Soudim, že *nebyl* zbabělec. V žádnym případě ne. Mezi těma Shepherdsonama není ani jeden zbabělec – ani jeden. A ani mezi Grangerfordama není zbabělec. Vždyť ten starej jednoho dne vydržel v boji půl hodiny proti třem Grangerfordům, a vyšel z toho jako vítěz. Všichni byli na koních; von seskočil z koně a schoval se za malou dřevěnou hromadu, a koně si držel před sebou, aby zachytával kulky; ale Grangerfordovi zůstali v sedlech a jezdili okolo starýho dokola, a koukali po něm, a von zase koukal po nich. Von a jeho kůň odjeli domů prostřelený a kulhaví, ale Grangerfordovi se museli *dovézt* domů – a jeden z nich byl mrtvej a druhej umřel další den. Ne, pane; dyž někdo loví zbabělce, nemá cenu plejtvat čas mezi těma Shepherdsonama, protože ten *druh* z nich nerodí."

Příští neděli sme všichni jeli do kostela, asi tři míle, všichni na koni. Chlapi si vzali pušky s sebou, Buck taky, a drželi je mezi kolenama nebo je opírali o zeď. Shepherdsonovi dělali to samý. Bylo to dost ubohý kázání – všecko o bratrský lásce a takový nudný věci; ale všichni říkali, že to bylo dobrý kázání, a probírali to pak cestou domů a měli pe-

kelně moc co říkat o víře a dobrejch skutcích a svobodný milosti a předurčenosti, a čert ví co ještě, že se mi zdálo, že to je jedna z nejpitomějších nedělí, co sem kdy zažil.

Asi hodinu po obědě všichni dřímali, někdo na židlích a někdo v pokojích, a bylo to dost mdlý. Buck a jeden pes se natáhli na trávu na slunci a tvrdě spali. Já šel nahoru do našeho pokoje a říkal si, že si taky zdřímnu. Zjistil sem, že ta sladká slečna Sofie stojí ve svých dveřích, co byly hned vedle našich, a vzala mě k sobě do pokoje a zavřela dveře velmi tiše, a zeptala se mě, jestli ji mám rád, a já řek, že jo; a zeptala se mě, jestli bych pro ni něco udělal a nikomu neřek, a já řek, že udělal. Pak povídala, že si zapomněla *Nový zákon*, nechala ho v lavici v kostele mezi dvěma jinejma knížkama, a jestli bych vyklouz tiše a šel ho tam vzít a přines jí ho, a nikomu nic neřek. Já řek, že udělám. Tak sem vyklouz a šel po cestě nahoru, a u kostela nikdo nebyl, snad jen prase nebo dvě, protože na dveřích nebyl zámek, a prasata maj rády podlahu z fošen v létě, protože je chladná. Dyž si všimnete, většina lidí chodí do kostela, jen dyž musí; ale prase je jiný.

Povídám si pro sebe, něco se peče; neni to přirozený, aby holka tak zpocená honila *Nový zákon*. Tak sem s ní zatřepal, a vypadl malý papírek s „*Půl třetí*" napsaný tužkou. Prohledal sem celou knížku, ale nic dalšího sem nenašel. Nic sem z toho nedokázal vyvodit, tak sem papírek vrátil zpátky do knížky, a dyž sem se vrátil domů a nahoru, slečna Sofie čekala ve dveřích. Vtáhla mě dovnitř a zavřela dveře; pak hledala v *Novym zákoně*, až našla papírek, a jak si ho přečetla, zazářila; a než by si člověk stačil pomyslet, chytla mě a stiskla mě, a řekla, že sem nejlepší kluk na světě, a abych nikomu neříkal. Chvilku byla pekelně červená v obličeji, a oči jí zasvítily, a to ji udělalo mocně hezkou. Byl sem dost překvapenej, ale dyž sem popad dech, zeptal sem se, co ten papírek byl, a vona se mě zeptala, jestli sem ho čet, a já řek, že ne, a zeptala se, jestli umim číst psaný, a já jí řek „ne, jenom hrubý," a po-

tom povídala, že ten papírek neni nic jinýho než záložka, aby věděla, kde má zůstat, a že si teď můžu jít hrát.

Šel sem dolů k řece a přemejšlel vo tom, a za chvíli sem si všim, že můj černoch jde za mnou. Dyž sme byli z dohledu z domu, podíval se za sebe a kolem a najednou běží, a povídá:

„Pán Džordž, dyž pudete dolů do močálu, ukážu vám celou hromadu zmijí."

Myslim si, to je divný; řikal to i včera. Dyť přece ví, že nikdo tak zmije nemiluje, aby je šel honit. Co má v plánu? Tak povidám:

„Dobře; běž napřed."

Šel sem za nim půl míle; pak zabočil přes močál a brodil se po kotníky dalších půl míle. Došli sme na kousek rovný země, co byla suchá a hustě zarostlá stromama a keřema a šlahouny, a povídá:

„Strčte se tam dovnitř, pán Džordž, jenom pár kroků; tam voni sou. Já už sem je viděl; nechcu je víckrát vidět."

Pak se brodil dál a odešel, a za chvíli ho stromy skryly. Trochu sem se tam zabřed a došel k malýmu otevřenýmu placu velikosti ložnice, celýmu obvěšenýmu šlahouny, a našel sem tam muže, co tam spal – a hergot, byl to můj starej Jim!

Probudil sem ho, a myslel sem, že to bude pro něho veliký překvapení mě zase vidět, ale nebylo. Málem brečel radostí, ale překvapenej nebyl. Řek, že plaval za mnou tu noc a slyšel mě vždycky křičet, ale neodvážil se odpovědět, protože nechtěl, aby ho někdo vylovil a vzal zase do otroctví. Povídá:

„Zranil sem se trošku a nemoh sem plavat rychle, tak sem byl pěknej kus za tebou ke konci; dyž si přistál, soudil sem, že tě na suchu doženu, aniž bych na tebe musel volat, ale dyž sem uviděl ten dům, začal sem jít pomaleji. Byl sem moc daleko, abych slyšel, co ti říkaj – bál sem se těch psů; ale dyž bylo zase všecko ticho, věděl sem, že si v domě, tak sem šel do lesa a čekal na den. Časně ráno šli ňáký černoši vokolo, do polí, a vzali mě sebou a ukázali mi tohle místo, kde mě

psi nedokážou vystopovat po vodě, a každou noc mi nosej něco k jídlu a vyprávěj mi, jak si na tom ty."

„Pročs mi nevzkázal po mým Jackovi, aby mě sem přived dřív, Jime?"

„No, nemělo cenu tě trápit, pán Huk, dokud sme nemohli nic dělat – ale teď je to v pořádku. Nakupoval sem hrnce a pánve a jídlo, dyž sem měl příležitost, a nocí sem spravoval vor, dyž –"

„*Kterej* vor, Jime?"

„Náš starej vor."

„Chceš říct, že náš starej vor nebyl rozsekanej na kousky?"

„Ne, nebyl. Byl pořádně potrhanej – jeden konec byl; ale žádná velká škoda, akorát že nám většina našich věcí vzala za svý. Dybysme nebyli potápěli tak hluboko a plavali pod vodou tak daleko, a dyby ta noc nebyla tak tmavá, a dybysme nebyli tak vyděšený a nebyli, jak se říká, dyňoví hlavy, byli bysme vor viděli. Ale je to tak dobře, že sme ho neviděli, protože teď je zase celej vopravenej skoro jak novej, a máme novou hromadu věcí místo těch, co se ztratily."

„Ale jak si vor znova sehnal, Jime – chytil si ho?"

„Jak bych ho chytil, dyž sem byl v lese? Ne; ňáký černoši ho našli, jak se zachytil o nános támhle v zátočině, a ukryli ho v říčce mezi vrbama, a tolik se mezi sebou dohadovali, komu patří, že sem se vo tom brzo doslech, tak sem vstal a vyřešil ten spor tim, že sem jim řek, že nepatří nikomu z nich, ale tobě a mně; a zeptal sem se jich, jestli maj v plánu šlohnout majetek mladýmu bílýmu pánovi, a za to pak dostat výprask? Potom sem jim dal deset centů každýmu, a byli pěkně spokojený, a přáli si, aby připluly ještě ňáký další vory, aby je zase udělaly bohatejma. Jsou ke mně moc hodný, tihle černoši, a cokoli chci, aby pro mě udělali, nemusim je žádat dvakrát, srdíčko. Ten Jack je dobrej černoch a pěkně chytrej."

„Jo, to je. Nikdy mi neřek, že si tady; řek mi, abych přišel, že mi ukáže spoustu zmijí. Dyby se něco stalo, *on* v tom není zapletenej.

Může říct, že nás nikdy spolu neviděl, a bude to pravda."

Vo dalšim dni moc mluvit nechci. Soudim, že to pěkně zkrátím. Probudil sem se asi za svítání, chtěl sem se obrátit a usnout zase, dyž sem si všim, jak je ticho – nezdálo se, že by se někdo hnul. To nebylo obvyklý. Pak sem si všim, že Buck je vzhůru a pryč. No, vstanu, divím se a jdu dolů ze schodů – nikdo nikde; všecko tichý jak myška. Venku to samý. Myslim si, co to znamená? Dole u dřevníku sem potkal svýho Jacka a povidám:

„O co jde?"

Povídá:

„Nevíte to, pán Džordž?"

„Ne," povidám, „nevim."

„No, slečna Sofie utekla! Vopravdu utekla. Utekla někdy v noci – nikdo přesně neví kdy; utekla, aby si vzala toho mladýho Harneyho Shepherdsona, víte – aspoň to tak všichni mysí. Rodina to zjistila asi před půl hodinou – možná o něco víc – a to vám povidám, nebyla ztracená ani minuta. Takovej úprk s puškama a koňma ste ještě neviděl! Ženský šly rozburcovat příbuzný, a starej pán Saul a chlapci vzali pušky a jeli po říční cestě nahoru, aby zkusili chytit toho mladýho muže a zabít ho, než se mu podaří přejet řeku se slečnou Sofií. Soudim, že to bude pěkně drsný časy."

„Buck odešel bez toho, aby mě vzbudil."

„No, soudim, že *jo!* Nechtěli vás do toho zaplítat. Pán Buck si nabil pušku a řek, že přinese domů Shepherdsona nebo pukne. No, soudim, že jich tam bude dost, a vsadíte se, že nějakýho přinese, dyž bude mít příležitost."

Vzal sem říční cestu, co nejrychlej sem moh. Za chvilku sem začal slyšet pušky v dálce. Dyž sem uviděl dřevěnej krám a hromadu dřeva, kde přistávaj parníky, prodral sem se pod stromama a houštím, až sem došel na dobrý místo, a pak sem vyšplhal do rozsochy topolu, co byla z dosahu, a díval se. Kousek před stromem byla hromada polen

asi čtyři stopy vysoká, a nejdřív sem se chtěl schovat za ní; ale možná bylo šťastnější, že sem to neudělal.

Před srubem bylo čtyři nebo pět mužů, co dováděli na koních ve volným prostoru, nadávali a křičeli, a snažili se dostat na dva mladý chlapce, co byli za tou hromadou dřeva vedle parníkovýho přístavu; ale nemohli to zvládnout. Pokaždý, dyž se jeden z nich ukázal na říční straně hromady dřeva, dostal kulku. Oba kluci dřepěli zády k sobě za hromadou, aby mohli sledovat vobě strany.

Za chvíli ti muži přestali kroužit a křičet. Vyrazili na koních k srubu; pak se jeden z těch kluků zvedne, zacílí přes hromadu dřeva pevnou mušku, a jednoho z nich srazí ze sedla. Všichni muži seskočili z koní a chytili zraněnýho a začli ho nést k srubu; a v tej chvíli se oba chlapci rozběhli. Dostali se do půlky cesty ke stromu, co sem byl na něm, než si jich muži všimli. Pak je muži uviděli, naskočili na koně a vyrazili za nima. Získávali na nich, ale nebylo to nic platný, kluci měli moc dobrej náskok; dostali se k hromadě dřeva, co byla před mym stromem, sklouzli za ní, a tak znova měli nad muži navrch. Jeden z těch chlapců byl Buck a druhý byl štíhlej mladík asi devatenáct let starej.

Muži se tam ještě chvíli rafali, a pak odjeli pryč. Jak byli z dohledu, zavolal sem na Bucka a řek mu to. Nejdřív nevěděl, co si má o mym hlase vycházejícím ze stromu myslet. Byl pěkně překvapenej. Řek mi, abych pozorně hlídal a dal mu vědět, až se muži zase ukážou; řek, že jsou v ňáký ďáblovině, že nebudou pryč dlouho. Přál sem si bejt z toho stromu dole, ale neodvážil sem se slézt. Buck začal brečet a nadávat, a říkal, že on a jeho bratranec Joe (to byl ten druhej mladík) si za tenhle den ještě vynahradí. Řek, že jeho otec a jeho dva bratři byli zabití, a dva nebo tři nepřátelé taky. Řek, že Shepherdsonovi na ně nalíčili léčku. Buck povídal, že jeho otec a bratři měli počkat na svý příbuzný – Shepherdsonů bylo moc. Zeptal sem se ho, co se stalo s mladým Harneym a slečnou Sofií. Řek, že se dostali přes řeku a jsou v bezpečí.

Byl sem tomu rád; ale jak si Buck naříkal, že se mu v ten den, kdy po něm střílel, nepodařilo zabít Harneyho – nic takovýho sem v životě neslyšel.

Najednou, bum! bum! bum! třesknou tři nebo čtyři pušky – muži se tiše proplížili lesem a přišli zezadu bez koní! Chlapci skočili do řeky – oba zranění – a jak plavali po proudu, muži běželi po břehu a stříleli po nich a křičeli: „Zabijte je, zabijte je!" Udělalo se mi tak zle, že sem skoro spad ze stromu. Nebudu vyprávět *všechno*, co se stalo – znova by se mi dělalo zle, dybych to měl vyprávět. Přál sem si, abych v tu noc nikdy nebyl na břeh vylez a neviděl takový věci. Nikdy se jich nezbavim – vícekrát se mi o nich zdá.

Zůstal sem v tom stromě, dokud se nezačalo stmívat, bál sem se slézt. Občas sem slyšel pušky daleko v lesích; a dvakrát sem viděl malý skupiny mužů cválat kolem srubu s puškami; takže sem soudil, že potíže ještě pořád trvaj. Byl sem strašně skleslej; takže sem si řek, že se nikdy nevrátím do blízkosti toho domu, protože sem myslel, že já za to nějak můžu. Soudil sem, že ten papírek znamenal, že slečna Sofie se měla setkat s Harneym někde v půl třetí a utýct; a soudil sem, že sem o tom papírku a o jejím divným chování měl říct jejímu otci, a potom by ji byl možná zamkl, a tenhle hrozný zmatek by se nikdy nestal.

Dyž sem slez ze stromu, plížil sem se po říčním břehu kousek, a našel dvě těla ležící u kraje vody, a tahal za ně, až sem je dostal na břeh; pak sem jim přikryl obličeje a vzdálil se, jak nejrychlej sem moh. Trochu sem brečel, dyž sem přikrýval Buckovi obličej, protože byl ke mně moc hodnej.

Teď už byla úplná tma. K domu sem už vůbec nešel, ale šel sem skrz les a mířil k močálu. Jim na svym ostrůvku nebyl, tak sem se honem rozběh k říčce, prodral se vrbama a byl sem rozpálenej, abych skočil na vor a dostal se z tej hrozný země pryč. Vor byl pryč! U mý duše, to sem se bál! Minutu sem skoro nemohl popadnout dech. Pak sem zařval. Hlas ani ne pětadvacet stop ode mě povídá:

„Pane bože! Si to ty, srdíčko? Nedělej hluk."

Byl to Jimův hlas – nic nikdy neznělo tak dobře. Běžel sem kousek po břehu a dostal se na palubu, a Jim mě popad a vobjímal, byl tak rád, že mě vidí. Povídá:

„Pán Bůh ti žehnej, chlapče, byl sem si pekelně jistej, že si zase mrtvej. Jack tu byl; říkal, že soudí, že si byl zastřelenej, protože ses už nevrátil domů; takže sem zrovna v tuhle minutu začínal spouštět vor dolů k ústí tej říčky, abych byl připravenej odrazit, jakmile Jack zase přijde a řekne mi s jistotou, že *si* mrtvej. Ouvej, sem rád, že tě mám zase zpátky, srdíčko."

Já povidám:

„Dobře – to je výborný; nenajdou mě, a budou si myslet, že sem byl zabitej a odplaval dolů po řece – támhle nahoře bude něco, co jim pomůže si to myslet – tak neztrácej čas, Jime, a vyraž na velkou vodu, jak nejrychlej umíš."

Nebyl sem klidnej, dokud sme nebyli dvě míle pod tim místem a venku uprostřed Mississippi. Pak sme pověsili svou signální lampu a soudili, že sme svobodní a v bezpečí zase. Vod včerejška sem neměl v ústech ani sousto, takže Jim vytáhl kukuřičný placky a kyselý mlíko, a vepřový a zelí a dušenou zeleninu – nic na světě není tak dobrý, dyž je to upravený správně – a zatímco sem jed svou večeři, povídali sme si, a bylo nám dobře. Měl sem pekelnou radost, že jsem pryč z těch krevních mstí, a Jim byl taky rád, že je pryč z močálu. Řekli sme, že žádnej domov neni jako vor, nakonec. Jiný místa se zdaj tak stísněný a dusný, ale vor ne. Na voru se cítíš mocně svobodnej a volnej a pohodlně.

Kapitola devatenáctá

Dva nebo tři dny a noci přešly; soudím, že bych moh říct, že se spíš sklouzly, tak tiše a hladce a mile se nesly. Takhle sme si krátili čas. Byla to tam strašně velká řeka – chvílema míli a půl široká; v noci sme pluli, přes den sme leželi někde schovaný; sotva se noc chýlila ke konci, přestali sme s plavbou a přivázali se – skoro vždycky do mrtvý vody za nějakým písečným ostrovem; pak sme nasekali mladý topoly a vrby a přikryli jima vor. Potom sme nahodili šňůry s udicema. Dál sme sjeli do řeky a šli si zaplavat, aby se nám trošku vosvěžilo a ochladilo; pak sme si sedli na písčitý dno, kde byla voda tak po kolena, a dívali se, jak se rodí den. Nikde ani zvuk – dokonalý ticho – jak by celej svět spal, akorát někdy žabí koncert, snad. Nejdřív se v dálce přes vodu dala rozeznat jakási tupá čára – to byly lesy na druhý straně; nic jinýho ste nerozeznali; pak kousek bledýho místa na nebi; pak se bledo šířilo kolem; pak řeka v dálce změkla a nebyla už černá, ale šedivá; dalo se vidět, jak se v dálce šinou malý tmavý skvrny – obchodní pramice a takový věci; a dlouhý černý pruhy – vory; občas ste slyšeli skřípat kormidelní veslo; nebo smíchaný hlasy, bylo tak ticho a zvuk nes se tak daleko; a za chvíli ste viděli na vodě pruh, podle kterýho ste poznali, že je tam kmen v rychlym proudu, co se vo něj láme a dělá ten pruh takovej, jakej je; a viděli ste, jak se nad vodou kroutí mlha a jak se východ zarudává a řeka taky, a vybarvila se vám srubová chalupa na kraji lesa, daleko na břehu z druhý strany řeky – nejspíš nějakej dřevosklad, naházenej vod těch šejdířů tak, že by se tím skrz naskrz dal prohodit pes; pak se zdvihne pěknej vánek a zavívá vám sem vod nich, tak

chladnej a svěží a sladkej na vůni, díky lesům a kytkám; jenže někdy ne tak docela, páč nechali ve vokolí ležet chcíplý ryby, hlavaté štiky a takový, a to pak dost smrdí; a hned je tu plnej den a všecko se usmívá ve slunci a zpěvný ptáci jen tak hudrujou!

Troška kouře se už teď nemohla voznačit, tak sme sundali ze šňůr pár ryb a uvařili horkou snídani. A potom sme pozorovali vosamělost řeky a tak nějak sme se povalovali, a za chvíli už se nám chtělo spát. Vzbudíte se za chvíli, podíváte se, co vás vzbudilo, a třeba uvidíte parník, co funí proti proudu, tak daleko přes řeku, že se vo něm nedá říct nic, akorát jestli má kolo vzadu, nebo po bokách; pak kolem hodinu neuslyšíte nic a neuvidíte nic – jen pevnou vosamělost. Potom uvidíte, jak se v dálce šine vor, a na něm třeba nějakej frajer seká dřevo, páč na voru to skoro pořád dělaj; vidíte, jak sekera blejskne a dopadne – a nic neslyšíte; vidíte, jak zas sekera jde nahoru, a než se vám dostane nad hlavu tomu chlapovi, uslyšíte to *ťuk!* – trvalo to tak dlouho, než se zvuk přes vodu přenes. A tak sme trávili den, povalovali se a poslouchali to ticho. Jednou byla hustá mlha, a vory a všecko, co jelo kolem, bušily do plechovejch pánví, aby je parníky nepřejely. Pramice nebo vor jel tak blízko, že sme slyšeli jejich mluvu a klení a smích – slyšeli sme je jasně; ale nic z nich sme neviděli; nahnalo vám to husí kůži; jak by to byli duchové, co takhle ve vzduchu vedou řeči. Jim povídal, že jistě sou to duchové; ale já na to:

„Né; duchové by neřekli: ‚Zatracená zatracená mlha.'"

Jak se setmělo, votrhli sme se; dyž sme byli tak vprostřed, nechali sme vor plout a nechali ho, kam ho proud vodnese; pak sme si zapálili dejmky a nohy sme spustili do vody a hovořili vo všelijakejch věcech – byli sme neustále nahatý, ve dne v noci, kdykoli nám to komáři dovolili – ty nový šaty, co mi vdělali Buckovi lidé, byly moc dobrý na to, aby v nich člověku bylo pohodlně, a vůbec já na oblečení moc nedal.

Někdy sme měli celou tu řeku jen pro sebe strašně dlouho. Tam v dálce byly břehy a vostrovy přes vodu; a třeba se mihla jiskra – to

byla svíčka v okně nějaký chalupy; a chvílema ste na vodě viděli jednu nebo dvě jiskry – na voru nebo na pramici, víte; a třeba ste slyšeli, jak se vod jednoho z tech plavidel nese housličky nebo píseň. Je to krásný žít na voru. Měli sme tam nahoře celou voblohu, posetou hvězdama, a leželi sme si na zádech a dívali se nahoru a hádali se, jestli byly udělaný, nebo jen tak nastaly. Jim tvrdil, že byly udělaný, ale já na to, že nastaly; soudil sem, že by trvalo moc dlouho tolik hvězd *udělat*. Jim povídal, že by je mohl *snýst* měsíc; inu, to zní trochu rozumně, tak sem nic proti tomu neřek, páč sem viděl žábu snýst skoro stejně, a tak se to samozřejmě dělat dá. Dívali sme se taky na hvězdy, co padaly, a jak se v pruhu řítěj dolů. Jim povídal, že se zkazily a byly vyhozený z hnízda.

Jednou nebo dvakrát za noc sme viděli, jak se tmou šine parník, a chvílema vychrlil z komína celej svět jisker a ty pak padaly do řeky a dívalo se to strašně pěkně; pak zabočil za vohyb a jeho světla zhasla a jeho rámus utich a nechal řeku zas tichou; a za chvíli došly k nám jeho vlny, dlouho po tom, co byl pryč, a zahejbaly trochu vorem, a potom ste neslyšeli nic, kdovíjak dlouho, akorát žáby nebo něco.

Po půlnoci šli lidé na břehu spát a pak dvě nebo tři hodiny byly břehy černý – žádný jiskry v oknech chalup. Ty jiskry byly naše hodiny – první, co se zas objevila, znamenala, že se blíží ráno, tak sme si rychle našli místo, kde se schovat a přivázat se.

Jednou ráno kolem rozbřesku sem našel kánoi a přejel sem přes stružku k hlavnímu břehu – bylo to jen dvě stě yardů – a pádloval sem asi míli nahoru po potoce mezi cypřišovýma lesama, jestli bych neseh pár bobulí. Zrovna sem míjel místo, kde přes potok vedla taková kravská stezka, a tu přijde pár chlapů, co se po stezce hnali, co jim nohy stačily. Myslel sem, že je po mně, páč dyž se někdo za někým hnal, soudil sem, že se žene za *mnou* – nebo možná za Jimem. Chystal sem se tam vodtamtud rychle zmizet, ale voni už byli dost blízko a volali a prosili mě, abych jim zachránil život – řekli, že nic špatnýho nedělali

a honí je za to – řekli, že jdou chlapi a psi. Chtěli vskočit rovnou dovnitř, ale já povídám:

„To nedělejte. Psy a koně ještě neslyším; máte čas se protlačit houštinou a jít kousek nahoru po potoce; pak si vlezte do vody a sejděte zpátky dolů ke mně a vlezte si – to psům setře pach."

Udělali to, a sotva byli na palubě, hnal sem to k našemu písečnýmu ostrovu, a asi tak za pět nebo deset minut sme slyšeli psy a chlapy v dálce, jak křičej. Slyšeli sme je přicházet směrem k potoku, ale nebylo je vidět; zdáli se zastavit a chvíli to tam prošťourávat; potom, jak sme se vzdalovali dál a dál, už sme je skoro neslyšeli; než sme za sebou nechali míli lesa a dostali se zpátky k řece, všecko bylo tichý, a my sme zapádlovali k písečnýmu ostrovu a schovali se v topolech a byli sme v bezpečí.

Jeden z těch chlapíků byl asi sedumdesátníkovi nebo něco přes, měl holou hlavu a strašně šedivý licousy. Měl starej zprohejbanej slamák stažený do čela a mastnou modrou vlněnou košili a potrhaný modrý jeansovky zastrkaný v hole bot a doma pletený šle – ne, měl jen jedny. Měl přes ruku přehozenej starej dlouhoklopý modrý jeansovej kabát s hladkýma mosaznýma knoflíkama, a oba měli velký, tučný, obnošený cestovní brašny.

Druhej chlapík byl asi třicátník, voblečenej skoro tak otrhaně. Po snídani sme se všichni vokolo rozložili a hovořili, a první, co vyšlo najevo, bylo, že se tihle dva neznaj.

„Co *vás* dohnalo do malérů?" povídá ten holohlavej tomu druhýmu.

„Inu, prodával sem artikl, co stírá zubní kámen – a vopravdu ho stírá, většinou i se sklovinou – ale zůstal sem tam o jednu noc dýl, než sem měl, a zrovna sem se chystal vytratit, dyž sem narazil na vás na stezce z týhle strany města, a vy ste mi řek, že jdou po vás, a prosil ste mě, abych vám pomoh zmizet. Tak sem vám řek, že čekám potíže sám, a že vyrazím z města *s* vámi. To je celej příběh – jakej je ten váš?"

„Inu, vedl sem tam asi tejden takový malý probuzenecký shromáždění proti pití, a byl sem miláčkem všech ženskejch, malejch i velkejch, páč sem to dával těm vožralům pořádně zabrat, to *vám* povím, a bral sem až pět nebo šest dolarů za noc – deset centů za hlavu, děti a negři zadarmo – a kšeft rostl pořád, a tu včera v noci se nějak nějak začlo šeptat, že si čas krátím džbánem potají. Dneska ráno mě vyburcoval jeden negr a řek, že se lidé potichu scházej s psama a koňma, a za chvíli přijdou, a dali mi asi půl hodiny náskok, a pak mě dojedou, dyby mohli; a dyž mě chytěj, dehtem a peřím mě vomažou a na kládě vynesou z města, to jak si daj říct. Nečekal sem na snídani – nebyl sem hladovej."

„Starouši," povídá ten mladej, „soudím, že bysme se moh spřáhnout dohromady; co ty na to?"

„Nejsem proti. Co máš za řemeslo – hlavně?"

„Potulnej tiskař; trochu patentní medicíny; divadelní herec – tragédie, víte; občas se vrhnu na mesmerismus a frenologii, dyž je příležitost; za přeměnu učím ve škole zpěvno-zeměpis; občas spíchnu přednášku – ó, dělám spoustu věcí – skoro cokoli, co se zrovna hodí, dyž to teda není dřina. Co je *váš* fígl?"

„Celkem dost sem toho za ta léta nadělal v doktořině. Vkládání rukou je moje nejlepší fígl – na rakovinu a vochrnutí a takový věci; a umím pěkně věštit, dyž mám někoho, kdo mi napřed zjistí fakta. Kázání je taky moje řemeslo, i vedení probuzeneckejch shromáždění a misionaření."

Nikdo chvíli nic neřek; pak ten mladej vzdych a povídá:

„Žel!"

„Nad čím to tak žalíš?" povídá ten holohlavej.

„Dyž si pomyslím, že sem se musel dožít takovýho života a klesnout až do takový společnosti." A začal si rohem hadru utírat voko.

„Vem tě ďas, cožpak ta společnost není pro tebe dost dobrá?" povídá holohlavej, dost drze a nafoukle.

„Je, *je* pro mě dost dobrá; je tak dobrá, jak si zasloužím; neb kdo mě tak nízko strh, dyž sem byl tak vysoko? Já sám. Nevyčítám to *vám*, pánové – ani náhodou; nevyčítám to nikomu. Zasluhuju si to všecko. Ať chladnej svět dělá, co nejhoršího umí; jedno vím – někde mě čeká hrob. Svět může jít dál tak, jak šel vždycky, a brát mi všecko – milovaný, majetek, všecko; ale *to* mi vzít nemůže. Jednoho dne si do něj lehnu a na všecko zapomenu, a moje ubohý zlomený srdce dojde pokoje." A dál si utíral.

„Čert tě vem s tvým ubohým zlomeným srdcem," povídá holohlavej; „co s tím svým ubohým zlomeným srdcem lezeš na *nás*? *My* sme nic neudělali."

„Né, vím, že ste neudělali. Nevyčítám vám, pánové. Já sám sem se dostal nízko – jo, já sám sem to udělal. Je správný, abych trpěl – naprosto správný – nenaříkám."

„Vodkaď's byl dostanej nízko? Vodkaď's byl stažen?"

„Ach, nevěřili byste mi; svět nikdy nevěří – nechme to – vono na tom nezáleží. Tajemství mýho rodu –"

„Tajemství tvýho rodu! Chceš říct – "

„Pánové," povídá ten mladej slavnostně, „vám to prozradím, páč cejtim, že vám můžu důvěřovat. Po právu sem *vévoda*!"

Jimovi vylezly voči z důlků, dyž to slyšel; a soudím, že i mně. Pak povídá holohlavej: „Ne! To nemůžeš myslet vážně?"

„Ale ano. Můj praděd, nejstarší syn vévody z Bridgewateru, uprchl do týhle země koncem minulýho století, aby dejchal čistej vzduch svobody; voženil se tu a zemřel a zanechal po sobě syna, přičemž jeho vlastní otec umřel přibližně v tej samý době. Druhorozenej syn zesnulýho vévody se chopil titulů a statků – nemluvně, skutečnej vévoda, bylo ignorováno. Já sem přímý potomek toho dítěte – jsem právoplatnej vévoda z Bridgewateru; a tady sem, opuštěnej, odervanej vod svýho vznešenýho stavu, pronásledovanej lidma, pohrdanej chladným

světem, otrhanej, znavenej, se srdcem zlomeným, a sraženej do společnosti zločinců na voru!"

Jim ho litoval strašně moc, a já taky. Snažili sme se ho utěšit, ale on říkal, že to moc nepomůže, těžko se dá utěšit; řek, že dyž bysme ho ráčili uznat, pomohlo by mu to víc než všecko vostatní; tak sme řekli, že ano, dyž nám řekne, jak na to. Řek, že se máme uklonit, dyž s ním mluvíme, a říkat „Vaše Milosti" nebo „můj Pane" nebo „Vaše Lordstvo" – a nevadilo by mu, dybysme mu říkali prostě „Bridgewatere", což je, povídá, přec jen titul, a ne jméno; a jeden z nás ho má u večeře obsluhovat a udělat pro něj každou maličkost, co si bude přát.

Inu, to bylo všecko snadný, tak sme to dělali. Jim stál celou večeři kolem něj, obsluhoval ho a povídal: „Dá si Vaše Milosti vod tohohle nebo vod tamtoho?" a tak, a bylo vidět, že se mu to strašně zamlouvá.

Jenže starouš byl za chvíli dost tichej – moc toho neřek a nevypadalo to, že je mu dvakrát příjemný všecko to mazlení kolem toho vévody. Zdálo se, že mu něco leží na srdci. Tak povídá k vodpoledni:

„Koukej, Bilgewatere," povídá, „strašně mě to kvůli tobě mrzí, ale ty nejseš jedinej, kdo takový maléry měl."

„Ne?"

„Ne, nejseš. Nejseš jedinej, koho takhle nespravedlivě shodili z vysokýho místa."

„Žel!"

„Né, nejseš jedinej, kdo má tajemství svýho rodu." A, hergot, *von* se dá do pláče.

„Zadrž! Co tím myslíš?"

„Bilgewatere, můžu ti důvěřovat?" povídá starouš, pořád tak nějak vzlykavě.

„Až do hořký smrti!" Chytl staroucha za ruku a stiskl mu ji a povídá: „Tajemství tvý existence: mluv!"

„Bilgewatere, já sem zesnulej Dauphin!"

To si piš, že tentokrát sme s Jimem vyvalili voči. Pak povídá vévoda:

„Vy ste co?"

„Ano, můj příteli, je to až příliš pravdivý – vaše voči v tuhle chvíli hleděj na ubohýho ztracenýho Dauphina, Ludvíka Sedmnáctýho, syna Ludvíka Šestnáctýho a Marry Antonety."

„Vy! Ve vašem věku! Né! Chcete říct, že ste zesnulej Karel Veliký; to musíte bejt starej aspoň šest nebo sedum set let."

„Starosti to udělaly, Bilgewatere, starosti to udělaly; starosti přinesly tyhle šediny a tuhle předčasnou plešatost. Ano, pánové, vidíte před sebou, v modrejch jeansovejch kalhotách a v bídě, bloudícího, vyhnanýho, pošlapanýho a trpícího pravoplatnýho Krále Francie."

Inu, plakal a vyváděl tak, že sme s Jimem skoro nevěděli, co dělat, tak nám ho bylo líto – a tak sme byli šťastný a hrdí, že ho s sebou máme, taky. Tak sme se do toho dali, jak sme to předtím dělali s vévodou, a snažili se utěšit *jeho*. Jenže von řek, že to nepomůže, nic jinýho než bejt mrtvej a mít to všecko za sebou mu neudělá dobře; řek však, že se mu často uleví a je mu dobře chvíli, dyž s ním lidé jednaj podle jeho práv a klečej na jedno koleno, dyž s ním mluvěj, a říkaj mu vždycky „Vaše Veličenstvo" a obsluhujou ho první u jídla a nesednou si v jeho přítomnosti, dokud jim neřekne, že můžou. Tak sme s Jimem spustili veličenstvování a dělali to a tamto a vono pro něj, a stáli, dokud nám neřek, že si můžeme sednout. To mu udělalo hromadu dobra, a tak se rozveselil a bylo mu příjemně. Jenže vévoda vůči němu nějak zahořkl a vypadal, že se mu ta situace moc nelíbí; král se k němu ale choval doopravdy přátelsky a řek, že vévodovýho praděda a všecky vostatní vévody z Bilgewateru si *jeho* otec moc vážil a směli pravidelně chodit do paláce; jenže vévoda zůstal uraženej dlouho, až nakonec povídá král:

„Pěkně se nám může stát, že budeme dohromady zatraceně dlouho na tomhle voru, Bilgewatere, tak co z toho, že budeš zahořklej? Jen to zkazí náladu. Nemůžu za to, že sem se nenarodil jako vévoda, nemůžeš za to, že ses nenarodil jako král – tak co se trápit? Vem to, jak to

leží, povídám já – to je moje heslo. Není to tu zlý, co sme našli – fůra jídla a pohodovej život – no tak, dej mi ruku, Vévodo, a buďme všichni přátelé."

Vévoda to udělal, a my s Jimem sme byli dost rádi, že to vidíme. Vzalo to všecku tu nepříjemnost pryč a bylo nám z toho strašně dobře, páč by to bylo bídný, dyby na voru byla nějaká nevraživost; páč to, co chcete na voru ze všeho nejvíc, je, aby byl každej spokojenej a cejtil se vůči vostatním správně a laskavě.

Netrvalo mi dlouho si rozmyslet, že tyhle lháři nejsou vůbec žádný králové ani vévodové, ale jen podlý šejdíři a podvodníci. Jenže sem nic neřek, nedal to nikdy znát; nechal sem si to pro sebe; to je nejlepší cesta; pak nemáte žádný hádky a nedostanete se do žádnejch malérů. Jestli chtěli, abysme jim říkali králové a vévodové, nemůžu nic proti tomu namítat, pokavaď to udrží mír v rodině; a nebylo by k ničemu to říkat Jimovi, tak sem mu to neřek. Jestli sem se vod táty nic jinýho nenaučil, aspoň sem se naučil, že nejlepší cesta, jak vycházet s jeho druhem lidí, je nechat je, ať si dělaj po svým.

Kapitola dvacátá

Vyptávali se nás pořádně hodně; chtěli vědět, proč sme takhle vor přikryli a proč ležíme přes den, místo abysme jeli – není Jim snad uprchlej negr? Já na to:

„Hergot, utíkal by uprchlej negr na *jih?*"

Ne, uznali, že by neutíkal. Nějak sem jim to musel vysvětlit, tak povídám:

„Moje rodina žila v Pike County v Missouri, kde sem se narodil, a všichni umřeli, akorát já a táta a bratr Ike. Táta povídal, že to zabalí a půjde dolů žít k strejci Benovi, co má malý jednokoňový hospodářství na řece, čtyřicet čtyři mil pod Orleánsem. Táta byl dost chudej a měl pár dluhů; tak dyž to srovnal, nezbylo nám nic víc než šestnáct dolarů a náš negr Jim. To nestačilo, aby nás to zavezlo čtrnáct set mil, ani pasažérem na palubě, ani nijak jinak. Inu, dyž řeka stoupla, měl táta jednou štěstí; dohnal tenhle kus voru; tak sme si řekli, že na něm dojedem do Orleánsu. Jenže tátovi štěstí dlouho nevydrželo; jednou v noci přes přední roh voru přejel parník, a všichni sme spadli přes palubu a potopili se pod kolo; já a Jim sme vyplavali v pořádku, ale táta byl vopilej a Ikemu byly akorát čtyři, tak už nevyplavali. No, další den nebo dva sme měli pěkně potíží, páč pořád někdo vyplouval v člunech a snažil se nám Jima odvézt, povídali, že věřej, že je to uprchlej negr. Přes den už teď nejedem; v noci nás nikdo neotravuje."

Vévoda povídá:

„Nechte to na mně, vypočítám způsob, jak budem moct jezdit přes den, dyž budem chtít. Promyslím to – vymyslím plán, co to spraví.

Dneska to necháme, páč samozřejmě nechcem to támhletý město projíždět ve dne – nemuselo by to bejt zdravý."

K večeru se začlo tmit a vypadalo to na déšť; tiché letní blesky šlehaly nízko po obloze a listy se začínaly třást – vono to vypadalo pěkně ošklivě, to bylo snadný vidět. Tak vévoda a král šli prohledat náš vigvam, aby viděli, jaký jsou postele. Moje postel byla slamník, lepší než Jimova, kterej měl tencek vycpanej kukuřičným šustím; v šustí jsou vždycky kolem palice, a ty se do vás zarývaj a bolí; a dyž se překulíte, tak suchý šustí zní, jak byste se překulil přes hromadu suchýho listí; dělá to takový šustění, že se vzbudíte. Inu, vévoda povídal, že vezme moji postel; ale král povídal, že nevezme. Povídá:

„Měl bys z rozdílu v postavení pochopit, že postel ze šustí není pro mě vhodná ke spaní. Vaše Milost si vezme postel ze šustí sama."

Mně a Jimovi se zas za chvíli potily dlaně, páč sme se báli, že z toho zas budou nějaký šarvátky; tak sme byli pěkně rádi, dyž vévoda povídá:

„Je mým osudem bejt vždycky zadupanej do bahna pod železnou patou útlaku. Neštěstí mi zlomilo kdysi hrdýho ducha; ustupuju, podrobuju se; takovej je můj osud. Jsem na světě sám – nechte mě trpět; snesu to."

Vyrazili sme hned, jak byla dobrá tma. Král nám řek, abysme drželi hodně od středu řeky a nerozsvěcovali světlo, dokud nebudem hodně daleko pod městem. Za chvíli nám přišlo do dohledu to malý hnízdo světel – to byla ta vesnice, víte – a sklouzli sme kolem, asi tak půl míle vod ní, v pořádku. Dyž sme byli tři čtvrti míle pod ní, vytáhli sme signální lucernu; a kolem desátý se spustil déšť a vítr a hromy a blesky jak když to má bejt; tak nám král řek, abysme oba zůstali na stráži, dokud se počasí nespraví; pak s vévodou zalezli do vigvamu a lehli si na noc.

Byla moje stráž do dvanácti, ale stejně bych nebyl zalez, dyby i postel byla, páč takovou bouřku člověk nevidí každej den v tejdnu, zdale-

ka ne. Panečku, jak ten vítr skučel! A každou vteřinu nebo dvě přišel takovej záblesk, co vosvítil bílý hřebeny vln na půl míle kolem, a vy ste viděli vostrovy, jak vypadaj zaprášený přes déšť, a stromy, jak se mlátěj ve větru; pak přijde takovej *řach!* – bum! bum! bumble-umble-um-bum-bum-bum-bum – a hrom se válí a hučí a dohučí; a pak *rrrach!* přijde další blesk a další pořádnej úder. Vlny mě chvílema skoro smejvaly z voru, ale nic sem neměl na sobě a bylo mi to jedno. S kmeny sme neměli potíže; blesky bejvaly tak časté a kmity jim svítily tak pořád, že sme je dost dobře viděli, abysme stočili vor sem nebo tam a vyhnuli se jim.

Měla bejt moje prostřední stráž, víte, ale v tu chvíli už se mi dost chtělo spát, tak Jim povídal, že vodstojí první půlku za mě; vždycky byl v tomhle strašně hodnej, ten Jim. Zalezl sem do vigvamu, ale král a vévoda měli roztažený nohy po celým prostoru, tak sem si na nic nemoh udělat místo; tak sem zůstal venku – déšť mi nevadil, páč byl teplej a vlny teď nešly tak vysoko. Vokolo dvou hodin se zas rozjely vlny, a Jim mě chtěl vzbudit; ale změnil to, páč mu připadalo, že eště nejsou tak vysoký, aby mohly něco pokazit; jenže v tom se zmejlil, páč za chvíli najednou přijde jeden pořádnej, co mě smet přes palubu. Jima to skoro zabilo smíchy. Byl to nejsmíchavější černoch, co kdy žil, ten Jim.

Vzal sem stráž, a Jim si lehnul a chrápal; a za chvíli bouře nadobro povolila; a sotva se ukázalo první světlo v okně chalupy, vzbudil sem ho, a sklouzli sme s vorem na denní úkryt.

Král vytáhl po snídani starej umaštěnej balíček karet, a hráli s vévodou chvíli sedum nahoru za pět centů za hru. Pak je to přestalo bavit a prohlásili, že si „rozplánujou kampaň", jak tomu říkali. Vévoda zalez do svojí brašny a vytáhl kupu malinkejch tištěnejch oznámení a nahlas je přečet. Jedno oznámení hlásalo, že „slovutný dr. Armand de Montalban z Paříže" bude „přednášet o Vědě frenologické" na takovym a takovym místě, zrovna toho dne a tolik hodin, vstupné deset centů, a „bude dodávat charakterové mapy po čtvrťáku za kus". Vévoda

povídal, že *to* je on. Na druhém oznámení byl „světoznámý Shakespearovský tragéd, Garrick mladší, z Drury Lane v Londýně". Na dalších měl spoustu jinejch jmen a dělal jinný úžasný věci, jako nacházení vody a zlata „kouzelnickým proutkem", „rozptylování čárů čarodějnic" a tak dál. Za chvíli povídá:

„Jenže herecká múza je nejmilejší. Vkročil ste někdy na prkna, Vznešenosti?"

„Ne," povídá král.

„Vkročíte, teda, než budete o tři dny starší, Padlá Vznešenosti," povídá vévoda. „První pěkný město, co dojedem, pronajmem sál a předvedem souboj z Richarda Třetího a balkónovou scénu z Romea a Julie. Jak se vám to zamlouvá?"

„Jsem *do toho* až po uši, pro cokoliv, co platí, Bilgewatere; ale, víte, nevím vo divadelním hraní nic a moc sem toho ani neviděl. Byl sem moc malej, dyž to táta hrál v paláci. Myslíte, že mě to můžete naučit?"

„Snadno!"

„Dobře. Hynu beztak hladem po něčem čerstvým. Pusťme se do toho hned."

Tak mu vévoda řek celý vo tom, kdo byl Romeo a kdo byla Julie, a řek, že on je zvyklej na Romea, tak král může bejt Juliet.

„Jenže dyž je Juliet taková mladá slečinka, vévodo, moje volysalá hlava a bílý licousy na ní budou dost divný, snad."

„Ne, nedělejte si starosti; ty venkovský trumbery to vůbec nenapadne. A kromě toho, víte, budete v kostýmu, a to dělá rozdíl celýho světa; Juliet je na balkoně a užívá si měsíčního svitu, než půjde spát, a má na sobě noční košili a s krajkovou noční čepičkou. Tady jsou kostýmy na ty role."

Vytáhl dva nebo tři obleky z kaliko-závěsů, co prej byly „středověký brnění" na Richarda Třetího a toho druhýho chlapíka, a dlouhou bílou bavlněnou noční košili a krajkovou noční čepičku k ní. Král byl spokojen; tak vévoda vytáhl knížku a přečet role tím nejvznešenějším řeč-

nickým způsobem, poskakoval a hrál současně, aby ukázal, jak se to má dělat; pak dal knížku králi a řek mu, ať se tu roli naučí nazpaměť.

Asi tři míle dál dolů za vohybem bylo malý jednokoňové městečko, a po večeři povídal vévoda, že vypočítal nápad, jak jezdit přes den, aniž by to pro Jima bylo nebezpečný; tak povídal, že zajde dolů do města a tu věc zařídí. Král povídal, že půjde taky, zda by na něco nenaraz. Došla nám káva, tak Jim povídal, že bych s nima měl jet v kánoi a koupit nějakou.

Dyž sme tam dojeli, nebyl v pohybu nikdo; ulice prázdný, úplně mrtvý a tichý jak v neděli. Našli sme nemocnýho černocha, co se vyhříval na slunci na dvorku za barákem, a ten povídal, že každej, kdo nebyl moc malej, moc nemocnej nebo moc starej, šel na probuzenecký shromáždění, asi dvě míle vzadu v lesích. Král si vyzvěděl cestu a prohlásil, že půjde a vytáhne z tech probuzeneckejch, co se vytáhnout dá, a že já můžu jít taky.

Vévoda povídal, že on hledá tiskárnu. Našli sme ji; malinká záležitost, nahoře nad truhlářskou dílnou – truhláři a tiskaři všichni pryč na shromáždění a žádný dveře zamčený. Bylo to špinavý, zahrabaný místo, a všude po stěnách byly inkoustový šmouhy a vyhlášky s obrázkama koní a uprchlejch negrů. Vévoda si sundal kabát a prohlásil, že teď už je v tahu dobře. Tak sme s králem vyrazili na probuzenecký shromáždění.

Byli sme tam asi za půl hodiny, úplně mokrý potem, páč byl děsně parnej den. Bylo tam až tisíc lidí z dvacetimílovýho okolí. Les byl plnej spřežení a vozů, přivázaných všude, co se žraly z korýt vozů a dupaly, aby odháněly mouchy. Byly tam přístřešky z tyček se střechami z větví, kde prodávali limonádu a perník, a hromady vodních melounů a zelený kukuřice a takový věci.

Kázání probíhalo pod stejnejma přístřeškama, akorát že ty byly větší a držely davy lidí. Lavice byly udělaný z vokrajových desek klád, s otvory vrtanejma do kulatý strany, do kterejch byly nabitý tyčky jako

nohy. Neměly opěradla. Kazatelé měli vysoký pódium, na kterým stáli, na jednom konci přístřešků. Ženy měly na sobě sluneční čepce; některý měly šaty z lněno-vlněný látky, některý z kostkovanýho katanu a pár těch mladých mělo na sobě kaliko. Někteří mladí muži byli bosí, a některý děti neměly na sobě nic než košili z režný látky. Některý starší ženy pletly, a někteří mladý lidé se potají dvořili.

V prvním přístřešku, kam sme přišli, kazatel „předříkával" chvalozpěv. Předříkal dva řádky, všichni to zazpívali, a bylo to tak nějak velkolepý to slyšet, bylo jich tolik a dělali to tak strhujícím způsobem; pak předříkal další dva, aby je zazpívali – a tak dál. Lidé se probouzeli víc a víc a zpívali hlasitěji a hlasitěji; a ke konci někteří začali sténat a někteří začali křičet. Pak začal kazatel kázat, a začal zdvižně taky; a chodil nejdřív na jednu stranu pódia, pak na druhou, pak se naklonil přes přední stranu, s rukama a tělem v neustálym pohybu, a chrlil svá slova vší silou; a každou chvíli zvedl Bibli a rozevřel ji a tak nějak s ní otáčel sem a tam a křičel: „Je to kovovej had na poušti! Hleďte na něj a žijte!" A lidé křičeli: „Sláva! A-a-*men*!" A tak pokračoval, a lidé sténali a plakali a říkali amen:

„Ó, pojďte na lavici kajícníků! Pojďte, černí hříchem! (*amen!*) Pojďte, nemocní a bolaví! (*amen!*) Pojďte, chromí a kulhaví a slepí! (*amen!*) Pojďte, chudí a nuzní, utopení v hanbě! (*a-a-men!*) Pojďte, všichni unavení, pošpiněný a trpící! Pojďte se zlomeným duchem! Pojďte s kajícím srdcem! Pojďte ve svejch cárech a hříchu a špíně! Voda, co očišťuje, je zadarmo, dveře nebes stojej otevřený – ó, vstupte a dojděte pokoje!" (*A-a-men! Sláva, sláva, aleluja!*)

A tak dál. Kazatele už nebylo rozumět, kvůli křiku a pláči. Lidé vstávali všude v davu a prolamovali se jen zbrklou silou k lavici kajícníků, se slzama tekoucíma po tvářích; a dyž byli všichni kajícníci nahoře, v chumlu na předních lavicích, zpívali a křičeli a vrhali se dolů na slámu, úplně bláznivý a divocí.

Inu, než sem se vzpamatoval, král se dal do pohybu, a bylo ho slyšet přes všecky; a potom se rozehnal nahoru na pódium, a kazatel ho prosil, aby promluvil k lidem, a on to udělal. Řek jim, že byl pirátem – byl pirátem třicet let venku na Indickým oceánu – a jeho posádka zřetelně prořídla minulý jaro v jedny bitvě, a teď je doma, aby si vzal nějaký nový muže, a díky Bohu včera v noci ho okradli a vysadili z parníku bez centu v kapse, a je za to rád; byla to nejpožehnanější věc, co se mu kdy přihodila, páč je teď proměněnej člověk a šťastný poprvý v životě; a tak chudej, jak je, chystá se vyrazit rovnou zpět a dopracovat se zpátky na Indický oceán, a strávit zbytek života pokusem obrátit piráty na pravou cestu; páč to umí líp než kdokoliv jinej, dyž zná všecky pirátský posádky v tom vokeánu; a i když mu bez peněz bude trvat dlouho, než se tam dostane, dostane se tam stejně, a pokaždý, dyž přesvědčí piráta, řekne mu: „Neděkuj mi, nepřipisuj si zásluhu mně; všecko to patří těm milejm lidem na probuzeneckym shromáždění v Pokeville, přirozeným bratřím a dobrodincům rasy, a tomu drahýmu kazateli tady, nejpravdivějšímu příteli, jakýho kdy pirát měl!"

A pak vybuchl v slzy, a všichni s ním. Pak někdo zavolal: „Udělejme pro něj sbírku, udělejme pro něj sbírku!" Inu, půl tuctu jich skočilo, aby to udělali, ale někdo zavolal: „Ať to *von* obchází s kloboukem!" Pak to řekli všichni, i kazatel.

Tak král prošel celým davem s kloboukem a utíral si voči a žehnal lidem a chválil je a děkoval jim, že sou k ubohým pirátům tak daleko tak hodní; a každou chvíli nejhezčí druh dívek, se slzama tekoucíma po jejich tvářičkách, povstal a prosil, zda by ho mohly políbit na památku; a on to vždycky dovolil; a některý z nich pětkrát nebo šestkrát objímal a líbal – a byl pozván, aby zůstal týden; a každý ho chtěl ubytovat ve svym domě, a říkali, že by to byla pro ně čest; ale on říkal, že jelikož je to poslední den shromáždění, nemůže už vykonat moc dobra, a kromě toho musí rychle na Indickej oceán a pustit se do práce na pirátech.

Dyž sme se vrátili na vor a dal se král do počítání, zjistil, že vybral osmdesát sedum dolarů a sedumdesát pět centů. A ještě si odnes tří-galonovej džbán whisky, co našel pod jedním vozem, dyž se vracel domů skrz les. Král povídal, že vzatý vcelku, dnešek převyšoval každej den, co kdy strávil na misionářský čáře. Řek, že není co mluvit, pohani ani zdaleka nestojej za piráty, dyž má člověk vyždímat probuzenecký shromáždění.

Vévoda si myslel, že si *on* vedl pěkně, dokud nedorazil král s ukázkou – pak už si to nemyslel tolik. Postavil a vytisk dvě malinký zakázky pro farmáře v tej tiskárně – vyhlášky na koně – a vzal za ně peníze, čtyři dolary. A nabral za deset dolarů inzerátů pro noviny, co povídal, že je dá tisknout za čtyři dolary, pokavaď zaplatěj předem – tak to udělali. Cena novin byla dva dolary za rok, ale on vzal tři předplatný za půl dolaru za každýho, s podmínkou, že mu to zaplatěj předem; chtěli zaplatit v klackový dříví a cibuli jako obyčejně, ale on povídal, že právě koupil ten podnik a stáhl ceny tak nízko, jak to šlo, a chystá se to provozovat jen za hotový. Vysázel kousek poezie, co si sám z hlavy vymyslel – tři sloky – takový pěkný a smutný – jmenovala se „Ó rozdrť, chladnej světe, srdce zlomený" – a to všecko nechal vysázený a připravený na tisk v novinách, a nic za to neúčtoval. Inu, vybral devět a půl dolaru a povídal, že si za to tenhle den pěkně poctivě odpracoval.

Pak nám ukázal eště jednu malou práci, co vytisk a neúčtoval za ni, páč byla pro nás. Měla obrázek uprchlýho negra s uzlíčkem na klacku přes rameno a nápis „200 dolarů odměna" pod ním. Celej text byl vo Jimovi, popsanej do puntíku. Stálo tam, že utek z plantáže St. Jacques, čtyřicet mil pod New Orleansem, minulou zimu, a pravděpodobně šel na sever, a každý, kdo ho chytne a pošle zpátky, může obdržet odměnu a výlohy.

„A teď," povídá vévoda, „po dnešní noci můžeme jezdit přes den, dyž budem chtít. Kdykoliv uvidíme někoho přijíždět, můžeme Jima

svázat na ruce a nohy provazem, položit ho do vigvamu a ukázat tuhle vyhlášku a říct, že sme ho chytli nahoře po řece, a byli sme moc chudí na to, abysme jeli parníkem, tak sme dostali tenhle malej vor od svejch přátel na dluh a jedem si vyzvednout odměnu. Na Jimovi by ještě líp vypadaly želízka a řetězy, ale to by neladilo s tím, že sme tak chudí. Moc by to vypadalo jako šperky. Provazy jsou to pravý – musíme zachovávat jednoty, jak říkáme na prknech."

Všichni sme řekli, že vévoda je pěkně chytrej a že nebude s plavbou přes den žádnej problém. Soudili sme, že můžem tu noc urazit dost mil, abysme se dostali z dosahu toho rámusu, co podle nás měla vévodova práce v tiskárně v tom malým městečku vyvolat; pak si budem moct zabouchat vostošest, dyž budem chtít.

Leželi sme nízko a byli potichu a nevyráželi sme až skoro do deseti; pak sme sklouzli kolem, pěkně daleko vod města, a lucernu sme nevytáhli, dokud sme nebyli úplně z dohledu.

Dyž mě Jim zavolal, abych vzal stráž ve čtyři ráno, povídá:

„Pán Huk, myslíš, že nám ještě poběží do cesty na týhle výpravě nějaký králové?"

„Né," povídám, „asi ne."

„Inu," povídá, „to je dobrý, teda. Nevadí mi jeden nebo dva králové, ale to stačí. Tenhle je pořádně vopilej a vévoda není moc lepší."

Zjistil sem, že Jim se po něm pokoušel vyloudit francouzštinu, aby slyšel, jak to zní; ale von povídal, že byl v týhle zemi tak dlouho a měl tolik starostí, že na ni zapomněl.

Kapitola dvacátá první

Bylo už po východu slunce, ale my sme jeli dál a nepřivázali se. Král s vévodou se za chvíli zvedli, vypadali dost zrezivěle; ale dyž skočili přes palubu a šli si zaplavat, dost je to probralo. Po snídani si král sedl na roh voru, sundal si holiny a vyhrnul kalhoty a nohy si nechal viset do vody, aby se mu dobře sedělo, zapálil si fajfku a dal se do učení Romea a Julie nazpaměť. Dyž to měl pěkně v hlavě, začli s vévodou nacvičovat spolu. Vévoda ho musel učit znova a znova, jak se každá řeč říká; a nutil ho vzdychat a dávat si ruku na srdce, a za chvíli řek, že to dělá docela dobře; „akorát," povídá, „nesmíte vyřvat *Romeo!* takhle jako býk – musíte to říct měkce a nemocně a touhoplně, takhle – R-o-o-meo! To je ta myšlenka; neb Julie je drahá sladká pouhá dětská dívka, víte, a nehýká jak osel."

Inu, dál vytáhli dva dlouhý meče, co si vévoda udělal z dubovejch latí, a dali se do nacvičování soubojů mečem – vévoda si říkal Richard Třetí; a to, jak se naháněli a poskakovali po voru, bylo úžasný vidět. Jenže za chvíli král klopýtl a spadl přes palubu, a potom si dali oddych a hovořili vo všelijakejch dobrodružstvích, co kdysi po řece zažili.

Po večeři vévoda povídá:

„Inu, Capete, chcem to udělat jako prvotřídní vystoupení, víte, tak soudím, že k tomu přidáme eště trochu. Chceme něco, čím budem odpovídat na onkóry, přec jen."

„Co jsou vonkóry, Bilgewatere?"

Vévoda mu to řek a potom povídá:

„Já odpovím tím, že udělám horalský poskok nebo námořnickej hornpájp; a vy – inu, nechte mě chvíli – ó, mám to – vy můžete udělat Hamletův monolog."

„Hamletův který?"

„Hamletův monolog, víte; nejoslavovanější věc u Shakespeara. Ach, je to vznešený, vznešený! Vždycky to strhne dům. Nemám to v knize – mám jen jeden svazek – ale soudím, že to umím poskládat z paměti. Teď chvíli pochodím sem a tam, a uvidím, jestli to dokážu vyvolat z klenotnice vzpomínek."

Tak začal pochodovat sem a tam, přemejšlel a tu a tam strašně se mračil; pak nahoru zvedal obočí; pak mu ruka tiskla čelo a zapotácel se a trošku zasténal; pak vzdych, a pak předstíral, že upouští slzu. Bylo krásný ho vidět. Za chvíli to měl. Řek nám, abysme dávali pozor. Pak zaujal nejušlechtilejší pózu, s jednou nohou vystrčenou dopředu a rukama rozpaženejma nahoru a hlavou zakloněnou dozadu, hledící vzhůru k nebi; a pak se dal do mluvení a běsnění a skřípání zubů; a potom, celou dobu toho projevu, kvílel, rozpřahoval se, nafukoval hrudník, a prostě svou hrou převálcoval cokoliv, co *já* kdy viděl. Tohle je ten projev – naučil sem se ho snadno, zatím co se ho učil krále:

Bejt či nebejt; tohle je ta pouhá dýka,
Co ze života tak dlouhýho zbaběle činí utrpení;
Neb kdo by snášel břemena, až Birnamský les přijde na Dunsinane,
Dyby ne strach z něčeho po smrti,
Co nevinnej spánek vraždí,
Veliký přírody druhý chod,
A nutí nás spíš metat šípy nehorázný fortuny,
Než letět k jiným, co neznáme.
Tam je ta vzpomínka, co nás musí zastavit:
Vzbuď Duncana svým klepáním! Kéž bys dokázal;
Neb kdo by snášel biče a výsměchy časů,
Křivdy utlačovatele, pyšnejch mužů urážky,

Zdlouhavost zákona a to utišení, co by jeho muka mohla dát.
V mrtvý pustině uprostřed noci, dyž hřbitovy zívaj
V obvyklejch oblecích slavnostní černi,
Jen že ta nevobjevená země, z jejíhož kraje žádný poutník
Se nevrací,
Dejchá nákazu na svět,
A tak původní barva rozhodnutí, jak ta ubohá kočka v přísloví,
Je zchoulostivělá starostí.
A všecky mraky, co nad našima střechama se tyčily,
S tímto ohledem své proudy stáčej nabok,
A ztrácej jméno činu.
Je to naplnění, po němž vroucně toužit sluší.
Jen zticha, krásná Ofélie:
Nevotvírej své těžký a mramorový čelisti.
Ale do kláštera s tebou – jdi!

Inu, starýmu pánovi se ta řeč líbila a brzo si to spravil tak, že to zvládal na prvotřídní úrovni. Zdálo se, jako by se pro to zrodil; a dyž byl rozehřátej a rozohněnej, bylo úplně krásný, jak dovedl mluvit a trhat a vzpínat se nazad, dyž to předváděl.

Při první příležitosti si dal vévoda vytisknout plakáty na představení; a potom, dva nebo tři dny, co sme plouli po proudu, byl vor to nejčilejší místo, páč tam nebylo celou dobu nic jinýho než souboje mečema a zkoušení – jak tomu vévoda říkal. Jednoho rána, dyž sme byli pěkně hluboko ve státu Arkansas, přišli sme do dohledu malýho jednokoňového městečka ve velkým vohybu; tak sme se přivázali asi tři čtvrti míle nad ním, v ústí potoka, co byl uzavřenej jak tunel cypřišovejma stromama, a všichni kromě Jima sme vzali kánoi a jeli dolů podívat se, zda je v tom místě pro naše vystoupení šance.

Měli sme velký štěstí; dneska vodpoledne tam měl bejt cirkus a venkovský lidé už se začínali sjíždět ve všelijakejch starejch rozvrzanejch vozech a na koních. Cirkus měl odjet do večera, takže naše vy-

stoupení mělo pěknou šanci. Vévoda si pronajal soudní budovu a šli sme kolem a vylepovali naše plakáty. Zněly takhle:

Shakespearovská obnova!!!
Úžasná atrakce!
Jen na jedinej večer!
Světoznámí tragédové,
David Garrick mladší z divadla Drury Lane v Londýně,
a
Edmund Kean starší z Královského divadla Haymarket,
Whitechapel, Pudding Lane, Piccadilly, Londýn, a
Královská divadla kontinentální, ve svý vznešený
Shakespearovský podívané nazvané
Balkónová scéna
z
Romea a Julie!!!

Romeo ..... pan Garrick.
Juliet ..... pan Kean.

Za asistence celý síly souboru!
Nový kostýmy, nový kulisy, nový vybavení!

Dále:
Strhující, mistrovský a krev-tuhnoucí
Souboj širokými meči
V Richardu Třetím!!!

Richard Třetí ..... pan Garrick.
Richmond ..... pan Kean.

dále:
(na zvláštní žádost,)
Hamletův nesmrtelný monolog!!

Předvede Slavný Kean!
Provedl 300 nocí po sobě v Paříži!
Jen na jedinej večer,
Kvůli naléhavým evropským závazkům!
Vstupné 25 centů; děti a sluhové 10 centů.

Pak sme se procházeli po městě. Krámy a baráky byly skoro všecky starý rozvrzaný vyschlý rámový věci, co nikdy nebyly natřený; byly postavený tři nebo čtyři stopy nad zemí na kůlech, aby byly z dosahu vody, dyž řeka přetejká. Baráky měly okolo malinký zahrádky, ale nezdálo se, že by v nich pěstovali skoro nic, akorát durman, slunečnice, hromady popela, starý skroucený holiny a boty, kusy láhví, hadry a vyřízený plechový nádobí. Ploty byly udělaný ze všelijakejch desek, přibitejch v různejch obdobích; a nakláněly se sem a tam, s brankama, co obyčejně měly jen jednej pant – kožený. Některý ploty byly někdy obílený, ale vévoda povídal, že nejspíš ještě v době Kolumbovy. V zahradách obyčejně bejvali vepři a lidé je vyháněli.

Všecky krámy byly podle jedný ulice. Měly vepředu bílý platěný markýzy a venkovský lidi si uvazovali koně k sloupkům tech markýz. Pod markýzama byly prázdný bedny vod sucháče, a flákači se na nich pelešili celej den a drhli je svejma kudlami značky Barlow; žvýkali tabák, zívali a prodlužovali se – strašně mizerná sorta. Měli obyčejně na hlavě žlutý slamáky skoro tak široký jako deštník, ale neměli kabáty ani vesty, říkali si Bille, Buku, Hanku, Joe a Andy a mluvili líně a zdlouhavě a používali hezky dost sprostejch slov. U každýho sloupku markýzy se opíral aspoň jeden flákač, a většinou měl ruce v kapsách kalhot, kromě toho, dyž je vytáh, aby si vypůjčil cvakanec tabáku nebo se poškrabal. Co mezi nima bylo celou dobu slyšet, bylo:

„Dej mi cvakanec tabáku, Hanku."

„Nemůžu; mám jen jeden cvakanec, co mi zbyl. Zeptej se Billa."

Třeba Bill mu dá cvakanec; třeba zalže a řekne, že žádnej nemá. Některý z tech flákačů nemaj v tej zemi ani cent, ani cvakanec tabáku vlastního. Všecko žvejkání dostanou vypůjčením; řeknou chlapovi: „Chtěl bych, abys mi půjčil cvakanec, Jacku, zrovna sem Benu Thompsonovi dal poslední, co sem měl" – což je skoro pokaždý lež; neoblafne to nikoho krom cizince; jenže Jack není cizinec, tak povídá:

„*Ty* ses mu dal cvakanec, jo? Taky babička kočky tvý sestry. Vrať mi cvakance, co si už dřív vypůjčil, Lafe Buknere, pak ti půjčím tunu nebo dvě, a nebudu ti účtovat ani zpětný úrok."

„No, *vrátil* sem ti z toho jednou kousek."

„Jo, vrátils – asi tak šest cvakanců. Vypůjčil sis krámovej tabák a vrátil negerskou hlavu."

Krámový tabák je plochej černej plug, ale tihle chlapíci se většinou žvejkaj zkroucenej listovej. Dyž si vypůjčej cvakanec, obyčejně ho neukrojí nožem, ale zasunou si plug mezi zuby, nahryznou se zubama a tahaj za plug rukama, dokud ho nerozlomí vedví; pak občas majitel tabáku se na něj posmutněle podívá, dyž mu ho vrátěj, a říká se sarkasmem:

„Hele, dej mi ten *cvakanec*, a ty si vem ten *plug*."

Všecky ulice a uličky byly z pouhýho bláta; nebylo tam nic jinýho *než* bláto – bláto černý jak dehet a místama blízko stopy hluboký, a dva nebo tři palce hluboký ve *všech* místech. Vepři se tam povalovali a chrochtali všude. Viděli ste zablácenou prasnici a vrh selat, jak líně kráčej ulicí, a svalí se jen tak doprostřed cesty, kde ji lidé museli obcházet, a vona se tam natáhne a zavře voči a mává ušima, zatím co jí selata sajou, a vypadá šťastně jak na výplatě. A za chvíli uslyšíte flákače zahulákat: „Hej! *sic* ho, kluku! chyť ho, Tygře!" a prasnice se vrhne pryč, kvičí hrůzostrašně, s psem nebo dvěma, co se jí houpaj na uších, a tři nebo čtyři tucty dalších honí; a pak vidíte, jak všichni flákači vstanou a dívaj se, kam ta věc zmizí, smějou se té legraci a tváří se vděčně za rámus. Pak se zas usadí, dokud není psí rvačka. Nemůže je nic tak-

hle celýho probrat a potěšit, jak psí rvačka – ledaže by to bylo polít toulavýho psa terpentýnem a zapálit ho, nebo mu uvázat plechovej hrnec na ocas a dívat se, jak se uběhá k smrti.

Na říční straně některý baráky trčely přes břeh, a byly nakloněný a vyhnutý a chystaly se spadnout. Lidé se z nich vystěhovali. Pod rohem některejch jinejch se břeh vymlel, a ten roh přečníval. Lidé v nich eště žili, ale bylo to nebezpečný, páč občas se najednou propadne pás země tak širokej jak dům. Někdy začne cíp země čtvrt míle hlubokej padat a padat, až všecko spadne do řeky v jednom létě. Takový město se musí pořád stěhovat zpátky a zpátky a zpátky, páč řeka ho pořád okusuje.

Čím blíž bylo dneska poledne, tím houstnoucej dav vozů a koní byl na ulicích, a pořád přijížděli další. Rodiny si přivezly z venkova svý jídlo, a jedly ho ve vozech. Dost se tam popíjelo whisky, a viděl sem tři rvačky. Za chvíli někdo volá:

„Tady se žene starej Boggs! – z venkova na svý měsíční ožrání; tady se žene, chlapi!"

Všichni flákači vypadali potěšeně; soudil sem, že sou zvyklí mít z Boggse legraci. Jeden z nich povídá:

„Jsem zvědavej, koho dneska rozkouská. Dyby rozkouskoval všecky chlapy, co se chystal rozkouskat za posledních dvacet let, byl by to ted celej slavnej."

Druhej povídá: „Chtěl bych, aby mi starej Boggs vyhrožoval, páč pak bych věděl, že neumřu ani za tisíc let."

Boggs se žene rychle na koni, hulákal a řval jak Indián, a prozpěvoval:

„Pryč z cesty, támhle. Jsem na válečný stezce, a ceny rakví půjdou nahoru."

Byl vopilej a kolíbal se v sedle; bylo mu přes padesát a měl strašně rudej vobličej. Všichni na něj křičeli a smáli se mu a drze mu odmlouvali, a on drze odmlouval zpátky a říkal, že se jima bude věnovat a po-

loží je po pořádku, ale teď nemůže čekat, páč přijel do města zabít starýho plukovníka Sherburna, a jeho heslem je: „Nejdřív maso, lžičkový dobroty až na konec."

Zahlíd mě a přijel ke mně a povídá:

„Vodkaď's ty se tu vzal, kluku? Si připravenej umřít?"

Pak jel dál. Já se lek, ale nějakej chlap povídá:

„Nic tím nemyslí; vždycky si takhle vede, dyž je vožralej. Je to ten nejpovahanejší starej blázen v Arkansasu – nikomu nikdy neublížil, vopilej ani střízlivej."

Boggs zajel před ten největší krám v městě, naklonil hlavu dolů, aby viděl pod závěs markýzy, a řve:

„Vylez ven, Sherburne! Vylez a potkej muže, cos ho ošulil. Si ten pes, co já za ním du, a chci tě *dostat*!"

A tak pokračoval, nadával Sherburnovi, co mu jen jazyk přinesl, a celá ulice byla nacpaná lidma, co poslouchali a smáli se a hulákali. Za chvíli pyšně vyhlížející muž, asi padesátipětiletej – a byl o moc nejlíp voblečenej v tom městě – vystoupil z krámu, a dav se před ním roztáh na obě strany, aby ho pustil. Povídá Boggsovi, moc klidně a pomalu – povídá:

„Už mě to unavuje, ale strpím to do jedný hodiny. Do jedný, pamatuj – ne dýl. Jestli votevřeš proti mně hubu jen jednou po tej době, nemůžeš jet tak daleko, abych tě nenašel."

Pak se otočí a jde dovnitř. Dav vypadal strašně střízlivě; nikdo se nehejbnul a nebyl už slyšet žádnej smích. Boggs odjel pryč, hanil Sherburna co nejhlasitěji, co moh vyrvat, celou ulicí dolů; a brzy se vrací zpět a staví se před krámem, a dál pokračuje. Někteří muži se kolem něj natlačili a snažili se, aby zmlk, ale on nechtěl; řekli mu, že bude za patnáct minut jedna, a tak *musí* domů – musí hned. Jenže to nebylo nic platný. Nadával z plna hrdla a hodil svůj klobouk do bláta a přejel ho koněm, a za chvíli se zas s rozzuřenou tváří hnal ulicí dolů, s šedivejma vlasama vlajícíma. Každej, kdo ho moh dostat, se snažil co

nejvíc, aby ho stáh z koně a mohli ho zavřít a vystřízlivit; ale nebylo to platný – nahoru ulicí se zas žene a dalo Sherburnovi další dávku nadávek. Za chvíli někdo povídá:

„Zajděte pro jeho dceru! – rychle, zajděte pro jeho dceru; občas ji poslouchá. Jestli ho někdo může přemluvit, může to vona."

Tak někdo vystartoval během. Já se trochu šel ulicí a stavil se. Asi za pět nebo deset minut přichází zas Boggs, ale ne na koni. Potácel se přes ulici směrem ke mně, bez klobouku, s přítelem na obou stranách, co ho drží za paže a pospíchá s ním. Byl tichej a vypadal nejistě; a vůbec se nedržel zpátky, ale sám trochu spěchal. Někdo volá:

„Boggsi!"

Podíval sem se, kdo to řek, a byl to ten plukovník Sherburn. Stál tam úplně klidně v ulici a držel v pravý ruce zdviženou pistoli – nemířil, ale držel ji s hlavní stočenou vzhůru k obloze. Ve stejnou vteřinu sem viděl mladou dívku, jak se blíží během, a dva muže s ní. Boggs a ti muži se otočili, aby viděli, kdo to volá, a dyž uviděli pistoli, muži skočili na stranu, a hlaveň pistole šla pomalu a klidně dolů k rovině – oba kohoutky natažený. Boggs hodil obě ruce nahoru a volá: „Ó Bože, nestřílejte!" Bum! letí první výstřel a on se zapotácel nazad, drápal ve vzduchu – bum! letí druhej, a on padá dozadu na zem, těžkej a pevnej, s rozpaženejma rukama. Ta mladá dívka vykřikla a běžela, a vrhla se dolů na svýho otce, plakala a volala: „Ó, zabil ho, zabil ho!" Dav se kolem nich uzavřel, lidé do sebe strkali a tiskli se, krky natahovali, snažili se vidět, a lidé uvnitř je zas tlačili zpátky a volali: „Zpátky, zpátky! dejte mu vzduch, dejte mu vzduch!"

Plukovník Sherburn hodil svou pistoli na zem a otočil se na patách a odešel.

Odnesli Boggse do malý drogérie, dav se kolem tiskl pořád tak samo a celý město je následovalo, a já sem se vrh a dostal se na dobrý místo k oknu, kde sem byl blízko k němu a mohl sem vidět dovnitř. Položili ho na podlahu a dali mu pod hlavu jednu velkou Bibli, a dru-

hou otevřeli a rozprostřeli mu ji na hruď; ale napřed mu roztrhli košili, a já sem viděl, kam jedna z tech kulek šla. Udělal asi tucet dlouhejch zalknutí, hruď mu zvedala Bibli nahoru, dyž nabíral dech, a zas spouštěla dolů, dyž ho vypouštěl – a potom ležel klidně; byl mrtev. Pak odtáhli dceru vod něj, kvílející a plačící, a odvedli ji. Bylo jí asi šestnáct, byla moc sladká a jemná na pohled, ale strašně bledá a vylekaná.

Inu, za chvíli bylo celý město tam, kroutilo se a prodíralo a tlačilo a šťouchalo, aby se dostalo k oknu a mohlo se podívat, ale lidé, co měli ty místa, je nechtěli pustit, a lidé za nima celou dobu říkali: „Hele, dyť už ste se dost nadívali, chlapci; nehodí se a není fér, abyste tam zůstávali celou dobu a nikomu nedali šanci; druzí lidé maj svý práva stejně jako vy."

Dost se tam odmlouvalo, tak sem se vyklouzl, mysle, že snad budou maléry. Ulice byly plné a všichni byli rozrušený. Každý, kdo viděl tu střelbu, vyprávěl, jak se to stalo, a kolem každýho z těch chlapíků byl velikej dav, co natahoval krky a poslouchal. Jeden dlouhej, hubenej muž s dlouhejma vlasama a velkým bílým kožešinovým cylindrem posunutým v týle hlavy, s holí se zakřivenou rukojetí, vyznačil na zemi místa, kde stál Boggs a kde stál Sherburn, a lidé ho následovali z místa na místo a sledovali všecko, co dělal, a pokyvovali hlavama, aby ukázali, že chápou, a trochu se nakláněli a opírali si ruce o stehna, aby sledovali, jak značí ta místa na zemi svou holí; a pak se postavil rovně a toporně tam, kde stál Sherburn, mračil se a měl krempu klobouku staženou do očí, a zvolal: „Boggsi!" a potom spustil hůl pomalu k rovině, a povídá: „Bum!" zapotácel se nazad, povídá: „Bum!" eště jednou, a spad plochej na záda. Lidé, co to viděli, povídali, že to udělal dokonale; povídali, že to bylo přesně tak, jak se to všecko stalo. Pak aspoň tucet lidí vytáhlo svý lahve a pohostilo ho.

Inu, za chvíli někdo povídal, že by Sherburna měli lynčovat. Během minuty to říkali všichni; tak se tam hnali, rozzuřený a hulákající, a tr-

hali každou šňůru na prádlo, kterou cestou našli, aby s ní měli co věšet.

Kapitola dvacátá druhá

Hrnuli se nahoru k Sherburnovu baráku, hulákali a běsnili jak Indiáni, a všecko muselo uhejbat z cesty, nebo to převálcovali a rozdupali na kaši – bylo to hrozný vidět. Děti si to pižďily napřed před davem, křičely a snažily se dostat z cesty; a každý okno podle cesty bylo plný ženskejch hlav, a černošský kluci byli v každym stromě, a chasa, holky i mládenci, koukali přes každej plot; a jak se k nim dav blížil, roztřískli se a prchali vzad, kam na ně nedosáh. Spousta ženskejch a holek plakala a vyváděla, k smrti vylekaná.

Hrnuli se před Sherburnovu plaňkovou vohradu tak hustě, jak jen mohli, a bylo takovýho rámusu, že jste neslyšeli sám sebe myslet. Byl to malinkej dvoreček, tak dvacet stop. Někdo křik: „Strhnout plot! strhnout plot!" Pak se ozvalo trhání a praskání a rachtání, a plot padá, a přední stěna davu se začíná valit dovnitř jak vlna.

Zrovna v tej chvíli vystoupí Sherburn na střechu svý přední verandy, s dvouhlavňovou puškou v ruce, a postaví se tam, úplně klidně a rozmyšleně, a neřekne ani slovo. Rámus přestal a vlna sála zpátky.

Sherburn neřek nic – jen stál a díval se dolů. To ticho bylo strašně děsivý a nepříjemný. Sherburn pomalu přejížděl očima po davu; a kam jeho pohled padl, lidé se trošku snažili ho přehlídnout, ale nedokázali to; sklonili voči a koukali potutelně. Pak za chvíli se Sherburn tak nějak zasmál; ne tím hezkým způsobem, ale tím druhem, co ve vás vyvolá pocit, jak dyž jíte chleba se zarytym pískem.

Pak povídá, pomalu a s opovržením:

„Vy že chcete někoho lynčovat! To je k smíchu. Vy že si myslíte, že máte dost kuráže na to, abyste lynčovali *chlapa!* Protože máte dost odvahy omazat dehtem a pírkama ubohý zbědovaný vyvržený ženský, co sem zabloudí, tak hned myslíte, že máte dost páry zvednout ruku na *chlapa?* Pfff, *chlap* je v bezpečí před deseti tisícema takovejch, jako ste vy – pokavaď je den a vy stojíte před ním.

Znám vás? Znám vás skrz naskrz. Narodil sem se a vyrost na Jihu, a žil sem na Severu; takže znám průměr lidí všude. Průměrnej chlap je zbabělec. Na Severu nechá, aby po něm šlapal každej, kdo chce, a jde domů a modlí se za pokornýho ducha, aby to snesl. Na Jihu jeden muž, úplně sám, zastavil dostavník plnej mužů za bílýho dne a všecky je vokrad. Vaše noviny vám tolik říkají, že ste statečnej lid, až si myslíte, že *ste* statečnější než kdokoliv jinej – ale ste jen *stejně* statečný, a ne víc. Pročpak vaše poroty nevěšej vrahy? Protože se bojej, že je vrahovi kamarádi zastřelej do zad, potmě – a je to právě to, co by *skutečně* udělali.

A tak vždycky osvobodí; a pak nějakej *chlap* jde v noci, se stovkou maskovanejch zbabělců za zádama, a toho darebáka zlynčuje. Vaše chyba je, že ste s sebou nepřivedli chlapa; to je jedna chyba, a ta druhá je, že ste nepřišli potmě a nepřinesli masky. Přivedli ste *půl* chlapa – támhle Bucka Harknesse – a dyby vás ten nerozjel, byli byste to spláchli v povykování.

Nechtělo se vám přijít. Průměrnej chlap nemá rád trápení a nebezpečí. *Vám* se nelíbí trápení a nebezpečí. Jenže dyž jen *půl* chlapa – jak támhle Buck Harkness – zařve ‚Zlynčovat ho! zlynčovat ho!' bojíte se couvnout – bojíte se, aby se nepřišlo na to, co ste – *zbabělci* – a tak spustíte řev a chytíte se toho půlchlapa za cíp kabátu, a běsníte se sem nahoru a zaklínáte se, jaký velký věci chcete udělat. Nejubožejší věc, co existuje, je dav; to je, co armáda je – dav; nebojujou s odvahou, co se v nich zrodila, ale s odvahou, co si vypůjčili ze svý masy a od svejch důstojníků. Ale dav bez jedinýho *chlapa* v čele je *pod* ubohostí. Teď je

na *vás*, abyste svěsili ocasy a šli domů a zalezli do díry. Jestli se bude dít nějaký opravdový lynčování, bude to potmě, po jižansku; a dyž přijdou, přinesou si masky a přivedou s sebou *chlapa*. Teď *zmizte* – a svýho půlchlapa si vemte s sebou," – a hodí si přitom pušku napříč přes levou paži a natáhne kohoutek.

Dav se najednou slil zpátky, pak se celej roztrhl a všichni se hnali na všecky strany, a Buck Harkness se pižďil za nima, vypadal pěkně lacino. Já sem moh zůstat, dyby se mi chtělo, ale nechtělo se mi.

Šel sem do cirkusu a loudal se vzadu kolem, dokud strážnej nepřešel, a pak sem se vplížil pod plachtu. Měl sem dvacetidolarovej zlaťák a eště nějaký peníze, ale soudil sem, že si je radši schovám, páč se nedá říct, jak brzo je bude člověk potřebovat, dyž je daleko od domova a mezi cizíma lidma. Nejde to bejt moc opatrnej. Nejsem proti utrácení peněz za cirkusy, dyž to jinak nejde; ale nemá cenu je na nich *promrhávat*.

To byl ale skvělej cirkus. Byla to ta nejnádhernější podívaná, co kdy byla, dyž všichni přijeli dovnitř, dva a dva, pán a dáma, bok po boku, muži jen v spodním prádle a tričku, bez bot a bez třmenů, a ruce si lehce a pohodlně položili na stehna – muselo jich bejt tak dvacet – a každá dáma s krásnou pletí a dokonale krásná, a vypadala úplně jak banda vopravdovejch královen, a oblečená v šatech, co stály milióny dolarů, a jen se blejskala diamantama. Byla to mocně pěkná podívaná; nikdy sem neviděl nic tak krásnýho. A pak jeden po druhým vstávali a stáli, a splejvali kolem manéže, tak jemně a vlnivě a půvabně, muži vypadali tak vysoký a vzdušný a rovný, s hlavama kejvajícíma a klouzajícíma, nahoře pod střechou plachty, a každý paní šat jak růžovej lupínek jemně a hedvábně šelestil kolem boků, a vona vypadala jak ten nejrozkošnější slunečník.

A pak jeli rychlejc a rychlejc, všichni tancovali, nejdřív jedna noha vytrčená do vzduchu a pak druhá, koně se nakláněli víc a víc, a ředitel manéže běhal kolem a kolem středního kůlu, práskal bičem a hulákal

„Hý! – hý!" a klaun za ním házel vtipy; a za chvíli všichni pustili otěže, a každá dáma si vopřela klouby na boky a každej gentleman si složil ruce, a to se ti koně naklonili a napjali! A tak jeden po druhým seskákali do manéže a udělali ten nejsladší úklon, jakej sem kdy viděl, a potom vyklusali ven, a všichni tleskali rukama a byli skoro jak diví.

Inu, celým cirkusem dělali ty nejudivující věci; a celou tu dobu ten klaun vyváděl tak, že lidi skoro umřeli smíchy. Ředitel manéže na něj nemoh říct ani slovo, aby mu nebyl rychlej jak blesk zpátky s těma nejsměšnějšíma věcma, co kdy někdo řek; a jak kdy *mohl* vymyslet tolik tech věcí, a tak rychle a tak jako šitý na tělo, to sem nemoh žádnym způsobem pochopit. Pfff, já bych na ně nepřišel ani za rok. A za chvíli se jeden vopilej muž pokoušel vlízt do manéže – povídal, že chce jezdit; povídal, že umí jezdit stejně dobře jak každej, kdo kdy žil. Hádali se a snažili se ho ven udržet, ale on neposlouchal, a celý představení se zastavilo. Pak na něj lidé začli řvát a dělat si z něj legraci, a to ho rozzuřilo, a začal vyvádět a trhat se; tak to lidi rozpálilo, a spousta mužů začla slízat z lavic a hrnula se k manéži, a volali: „Srazte ho! vyhoďte ho ven!" a jedna nebo dvě ženský začly ječet. Tak teda ředitel manéže udělal malej proslov, a řek, že doufá, že nebude žádný rozruch, a dyž ten muž slíbí, že už nebude dělat problémy, pustí ho, aby jel, dyž si myslí, že se na tom koni udrží. Tak všichni se smáli a řekli dobře, a ten muž nased. V tej vteřině, co byl na koni, se kůň začal vzpínat a trhat a skákat a pobíhat kolem, dva cirkusáci se mu drželi otěží a snažili se ho udržet, a vopilej muž se mu držel za krk, a paty mu létaly ve vzduchu při každym skoku, a celej dav lidí stál a hulákal a smál se, až jim tekly slzy. A nakonec, vopravdu, přes všecku snahu tech cirkusáků, se kůň utrh, a letěl pryč jak boží dopuštění, dokola a dokola manéží, s tím vožralcem ležícím na něm a držícím se mu za krk, s jednou nohou visící skoro až na zem na jedny straně, a pak druhou na druhý straně, a lidé byli jak diví. Mně to teda nepřipadalo k smíchu; třás sem se, jak sem viděl, jaký má nebezpečí. Ale za chvíli

se vysápal nahoru dřepmo a chytil otěže, kolísal se sem a tam; a v další minutě vyskočil, pustil otěže a *stál!* a kůň jel jak barák v jednom plameni. Jen tam stál nahoře, plul kolem tak lehce a pohodlně, jako by nikdy v životě nebyl vopilej – a pak začal ze sebe strhávat šaty a odhazovat je. Shazoval je tak hustě, že se vzduch skoro ucpal, a dohromady odhodil sedmnáct obleků. A pak tam stál, štíhlej a krasavec, a oblečenej v tom nejpestřejším a nejkrásnějším, co ste kdy viděli, a vrhl se do toho koně bičem a hnal ho až jen hučel – a nakonec seskočil, udělal úklon a odtančil do šatny, a všichni se jen rozchechtali rozkoší a úžasem.

Pak ředitel manéže uviděl, jak byl napálenej, a *byl* to ten nejnachytanější ředitel manéže, co ste kdy viděli, soudím. Vždyť to byl jeden z jeho vlastních mužů! Ten vtip si vymyslel celej sám z vlastní hlavy a nikomu nedal znát ani vzdechnout. Inu, cítil sem se dost pitomě, že sem byl takhle napálenej, ale za tisíc dolarů bych nechtěl bejt na místě toho ředitele manéže. Já nevím; snad existujou i skvělejší cirkusy než ten, ale já na ně ještě nenaraz. Rozhodně ten byl dost dobrej pro *mě*; a kdekoliv na něj naraz, dostane vždycky *mý* peníze.

Inu, tu noc sme měli *naše* představení; ale bylo tam jen asi dvanáct lidí – zrovna tak akorát, aby to pokrylo náklady. A smáli se po celou dobu, a to vévodu rozpálilo; a každopádně všichni odešli, než představení skončilo, až na jednoho kluka, co usnul. Tak vévoda řek, že tyhle arkansaský trumbery nejsou na Shakespeara; co chtějí, je nízká fraška – a snad něco ještě horšího než nízká fraška, soudil. Řek, že jim na jejich styl trefí. Tak druhýho rána si vzal pár velkejch balicích papírů a černou barvu, a natáh pár plakátů, a vylepil je po celý vsi. Plakáty hlásaly:

V soudní budově!
Jen na tři večery!
Světoznámí tragédové

David Garrick mladší!
a
Edmund Kean starší!
z londýnských a kontinentálních divadel,
ve svý strhující tragédii
Královský kamelopard
aneb
Královská nevídaná!!!
Vstupné 50 centů.

Pak dole bylo největší řádek ze všech – a hlásil:

Ženy a děti nemají přístup.

„Tak," povídá, „jestli *tenhle* řádek je sem nedovleče, neznám Arkansas!"

Kapitola dvacátá třetí

Inu, celej den byl s králem v jednom kuse, stavěli jeviště a oponu a řadu svíček na lampy u paty jeviště; a tu noc byla místnost nacpaná muži v mžiku. Dyž už to místo nemohlo pojmout víc, vévoda nechal hlídání dveří a zašel zadem a vylez na jeviště, postavil se před oponu a udělal malej proslov, a vychvaloval tu tragédii, a říkal, že je to to nejstrhujícnější, co kdy bylo; a tak dál se chvástal tou tragédií, a Edmundem Keanem starším, co měl zahrát tu hlavní rozhodující roli; a nakonec, dyž už nahnal každýho očekávání dost vysoko, vytáh oponu, a v další minutě přiběhl král po čtyřech, nahej; a byl pomalovanej po celym těle, pruhovanej a kroužkovanej, všelijakejma barvama, nádhernej jak duha. A – ale radši nemluvte vo zbytku jeho výstroje; bylo to prostě divoký, ale strašně směšný. Lidi se tím smíchem skoro zabili; a dyž král dokončil svý pitvoření a vypitvořil se za scénu, řvali a tleskali a bouřili a hahahali, dokud se nevrátil a nezopakoval to znova, a potom ho donutili to udělat eště jednou. Inu, kráva by se smála, dyby viděla ty blbosti, co ten starej idiot cvičil.

Pak vévoda spustí oponu, pokloní se lidem, a řekne, že velká tragédie bude provedena jen eště dva večery, kvůli naléhavým londýnským závazkům, kde už sou všecka místa v Drury Lane prodaná; a pak jim udělá další úklon, a říká, že dyž se mu podařilo potěšit je a poučit je, byl by jim hluboce zavázán, dyby to zmínili svým přátelům a přivedli je, aby to viděli.

Dvacet lidí vykřikne:

„Cože, už je po tom? To je *všechno?*"

Vévoda říká že ano. A pak byla krásná chvíle. Všichni křičí „Napálení!" a vstávaj rozzuřený, a chystali se jít po tom jevišti a tech tragédech. Jenže velikej, hezky vyhlížející muž vyskočí na lavici a volá:

„Zadržte! Jen slovo, pánové." Zastavili se, aby poslouchali. „Napálili nás – napálili pěkně mocně. Ale snad nechceme bejt pro smích celýmu tomuhle městu, aby se nám to až do smrti připomínalo. *Ne.* Co chcem je odejít odsud potichu, a to představení vychvalovat, a napálit *zbytek* města! Pak budem všichni na stejný lodi. Není to rozumný?" („Jasně že je! – pan soudce má pravdu!" vykřikují všichni.) „Dobře teda – ani slovo o žádným napálení. Jděte domů, a radšte každýmu, aby se přišel na tu tragédii podívat."

Druhýho dne po tom městě bylo slyšet jen o tom, jak skvělý to představení bylo. Sál byl ten večer zas nacpanej, a my sme tenhle dav napálili stejným způsobem. Dyž sme s králem a vévodou dojeli zpátky k voru, dali sme si všichni večeři; a za chvíli, kolem půlnoci, nás s Jimem přinutili vycouvat s vorem a nechat ho plout středem řeky, pak ho dovíst k břehu a schovat ho asi dvě míle pod městem.

Třetí noc byl ten sál zas nacpanej – a tentokrát to nebyli nový příchozí, ale lidé, co byli na představení ty dva večery předtím. Stál sem u vévody u dveří, a viděl sem, že každej muž, co šel dovnitř, měl kapsy vybouchlý, nebo něco zavinutýho pod kabátem – a viděl sem, že to vonavka rozhodně nebyla, ani zdaleka ne. Cítil sem shnilý vejce po celejch soudkách, a hnilou kapustu, a takový věci; a dyž znám znamení, že je kolem mrtvá kočka, a vsadím se, že znám, pak jich tam vlezlo šedesát čtyři. Protáhl sem se tam na chvíli, ale bylo to pro mě moc rozmanitý; nemoh sem to vydržet. Inu, dyž už to místo nemohlo pojmout víc lidí, vévoda dal chlapovi čtvrťák a řek mu, aby mu minutku pohlídal dveře, a pak vyrazil kolem k zadnímu vchodu na jeviště, já za ním; ale v tej vteřině, co sme zahli za roh a byli v tmě, povídá:

„Teď jdi rychle, dokud nebudeš mimo baráky, a pak piž k voru, jak dyby byl za tebou sám ďábel!"

Udělal sem to, a on udělal to samý. Narazili sme na vor ve stejnou chvíli, a za ani ne dvě vteřiny sme klouzali po proudu, všecko potmě a tiché, přibližovali sme se ke středu řeky, nikdo ani slovo. Soudil sem, že chudák král si to u publika pěkně odskáče, ale ničeho podobnýho; za chvíli vylezl zpod vigvamu a povídá:

„Tak jak to tahleta stará věcička tentokrát vyšla, vévodo?"

Vůbec se ve městě neukázal.

Nerozsvěcovali sme světlo, dokud sme nebyli asi deset mil pod vsí. Potom sme rozsvítili a dali si večeři, a král s vévodou se skoro potrhali smíchy, dyž vzpomínali, jak ty lidi obelstili. Vévoda povídá:

„Zelenáči, trumbery! *Já* věděl, že první hospoda bude držet hubu a nechá zbytek města se do toho taky napálit; a věděl sem, že si na nás počkají třetí noc, a budou si myslet, že teď je řada na *nich*. Inu, *je* na nich řada, a dal bych nevímco, abych věděl, kolik by za tu příležitost zaplatili. *Rád* bych věděl, jak si tu příležitost užívajou. Můžou si to proměnit v piknik, dyž budou chtít – přinesli si zásob dost."

Ty darebáci strčili za ty tři večery do kapsy čtyři sta šedesát pět dolarů. Ještě sem neviděl, aby se peníze shrabávaly po vozech jak tyhle. Za chvíli, dyž už chrápali v spánku, Jim povídá:

„Nepřekvapuje tě to, pán Huk, jak si tihle králové vedou?"

„Ne," povídám, „nepřekvapuje."

„A proč tě to nepřekvapuje, pán Huk?"

„Inu, nepřekvapuje, páč to maj v krvi. Soudím, že sou všichni stejný."

„Jenže, pán Huk, tihle naši králové sou vopravdoví darebáci; to je přesně to, co sou; sou vopravdoví darebáci."

„Inu, to je přesně to, co *já* povídám; všichni králové sou povětšinou darebáci, pokavaď já můžu posoudit."

„Je to vopravdu tak?"

„Přečti si o nich někdy – uvidíš. Jen se podívej na Jindřicha Osmýho; tenhle náš je proti němu ředitel Nedělní školy. A podívej se na

Karla Druhýho, a Ludvíka Čtrnáctýho, a Ludvíka Patnáctýho, a Jakuba Druhýho, a Edvarda Druhýho, a Richarda Třetího, a dalších čtyřicet; nemluvě o těch všech saskejch heptarchiích, co v starejch časech vyváděly a tropily hotový peklo. Jú, měl bys vidět starýho Jindřicha Osmýho, dyž byl v kvetu. To *byla* kytka. Měl ve zvyku brát si každej den novou ženu a druhý ráno jí usekl hlavu. A dělal to tak lhostejně, jako by si poroučel vajíčka. ‚Přiveďte Nell Gwynnovou,' povídá. Přivedou ji. Druhý ráno: ‚Uřízněte jí hlavu!' A oni ji uříznou. ‚Přiveďte Jane Shoreovou,' povídá; a ta přijde. Druhý ráno: ‚Uřízněte jí hlavu' – a oni ji uříznou. ‚Zavolejte krásnou Rosamundu.' Krásná Rosamunda odpoví na zvonek. Druhý ráno: ‚Uřízněte jí hlavu.' A nutil každou z nich, aby mu vyprávěla pohádku každou noc; a držel to tak dlouho, dokud si tím způsobem nenahrabal tisíc a jednu pohádku, a pak je všecky dal do knížky, a nazval ji Doomsday Book – což bylo dobrý jméno a vystihlo tu věc. Ty neznáš krále, Jime, ale já je znám; a tenhle náš starej neřád je jeden z nejčistejších, na jaký sem v historii naraz. Inu, Jindřich dostal nápad, že chce rozpoutat problémy s touhletou zemí. Jak na to jde – dá nám upozornění? – dá tej zemi fér šanci? Ne. Najednou vyklopí všechen čaj v bostonským přístavu přes palubu, a vysází prohlášení o nezávislosti, a vyzve je, ať si na něj troufnou. Takovej byl jeho styl – nikdy nikomu nedal šanci. Měl podezření ke svýmu otci, vévodovi z Wellingtonu. Inu, co udělal? Požádal ho, aby se postavil? Ne – utopil ho v soudku malvazu, jak kočku. Řekněme, že lidi nechali peníze ležet tam, kde byl – co udělal? Shrabnul je. Řekněme, že se smluvně zavázal, že něco udělá, a vy ste mu zaplatili, a nesedli ste si tam a nehlídali, aby to udělal – co udělal? Vždycky dělal to druhý. Řekněme, že votevřel hubu – co dál? Dyby ji moc rychle nezavřel, pokaždý by přišel o lež. To byla ta sorta chlápka Jindřich; a dybysme ho měli s sebou místo našich králů, byl by to město napálil mnohem hůř, než naši to udělali. Neříkám, že naši sou beránci, páč nejsou, dyž přijde na studený fakty; ale nejsou nic proti *tomu* starýmu beranovi, každopádně. Všecko, co

povídám, je, že králové sou králové, a musíš jim dát slevu. Vem je kolem dokola, sou pěkně mizerná sorta. Je to tak, jak se vychovávaj."

„Jenže tenhle *páchne* zrovna jak hrůza, pán Huk."

„Inu, oni všichni páchnou, Jime. *My* nemůžem za to, jak král páchne; historie o tom neříká nic."

„No, vévoda, ten je v některejch věcech dost pěknej."

„Jo, vévoda je jinej. Jenže ne moc jinej. Tenhle je prostředně těžká sorta na vévodu. Dyž je vopilej, krátkozrakej by ho od krále neodlišil."

„No, každopádně, pán Huk, netoužím po dalších z nich. Tyhle sou jediný, co snesu."

„Zrovna tak to cítim já, Jime. Jenže je máme na krku, a musíme pamatovat, co sou zač, a dávat jim slevu. Někdy bych si přál, abysme slyšeli o zemi, co nemá krále."

Nač bylo říkat Jimovi, že tihle nejsou skuteční králové a vévodové? Nebylo by to nic platný; a kromě toho, bylo to zrovna tak, jak sem řek: nedali se vod skutečných rozeznat.

Šel sem spát, a Jim mě nezavolal, dyž byla řada na mně. Dělal to často. Dyž sem se vzbudil, zrovna za úsvitu, seděl tam s hlavou dolů mezi kolenama, a kvílel a truchlil si pro sebe. Nevšímal sem si toho, ani sem to nedal najevo. Věděl sem, o co jde. Myslel na svou ženu a svý děti, daleko tam nahoře, a byl smutnej a stesknej po domovu; páč nikdy předtím v životě nebyl pryč z domova; a já věřím, že mu na jeho lidech záleží zrovna tak, jak bělochům na jejich. Nezdá se to přirozený, ale soudím, že to tak je. Často takhle naříkal a truchlil po nocech, dyž si myslel, že spím, a říkal: „Chudinka 'Lizabet! chudáček Johnny! je to pěkně těžký; soudím, že vás už nejspíš nikdy nespatřím, nikdy víc!" Byl to pěkně hodnej černoch, ten Jim.

Jenže tentokrát sem s ním nějak začal mluvit o jeho ženě a dětech; a za chvíli povídá:

„Co mě teďka tolik tíží, je, že sem před chvílí slyšel támhle na břehu něco jak prásk nebo bouchnutí, a to mi připomnělo tu dobu, dyž

sem s mou malou ‘Lizabetou tak nemožně zacházel. Byly jí teprv čtyři roky, a dostala spálu, a prodělala s ní pěkně tuhej boj; ale uzdravila se, a jednoho dne tak stála kolem, a já jí povídám, povídám:

‚Zavři ty dveře.’

Neudělala to; jen tam stála, trošku na mě hleděla s úsměvem. To mě rozzlobilo; a já povídám znova, pěkně nahlas, povídám:

‚Neslyšíš mě? – zavři ty dveře!’

Jen tam dál stála stejným způsobem, s troškou úsměvu. Já vařil! Povídám:

‚Já tě přinutim!’

A s tím sem ji praštil přes hlavu, až se rozplácla po zemi. Pak sem šel do druhýho pokoje, a byl sem pryč asi deset minut; a dyž sem se vrátil, byly ty dveře eště votevřený, a to děcko stálo skoro přímo v nich, dívalo se dolů a truchlilo, a slzy mu stékaly. Jú, byl sem *vzteklej!* Hnal sem se po tom děcku, ale v tej chvíli – byly to dveře, co se votvíraj dovnitř – v tej chvíli přijde vítr a bouchne jima, za děckem, prásk-*bum!* – a bože muj, to děcko se *ani nehnulo!* Málem sem přestal dejchat; a cítil sem se tak – tak – ani nevím, *jak* sem se cítil. Vyplížil sem se, celej se třásl, a plížil sem se kolem a votevřel dveře zlehka a pomalu, a strčil sem hlavu dovnitř za děckem, jemně a tiše, a najednou povídám *bác!* tak hlasitě, jak sem jen moh zavolat. *Ani se nepohnula!* Ó, pán Huk, dal sem se do pláče a popad sem ji do náručí, a říkal: ‚Ó, chudinka maličká! Pán Bůh všemohoucí odpusť ubohému starému Jimovi, páč sám sobě neodpustí, pokavaď bude živ!’ Ó, byla úplně hluchá a němá, pán Huk, úplně hluchá a němá – a já se k ní takhle choval!”

Kapitola dvacátá čtvrtá

Druhý den k večeru sme se přivázali pod malou vrbovou mělčinou uprostřed řeky, kde byla po obou stranách řeky vesnice, a vévoda s králem začli snovat plán, jak ty vsi obrat. Jim promluvil na vévodu a řek, že doufá, že to nebude trvat víc než pár hodin, páč mu bylo pěkně těžko a únavně, dyž musel celej den ležet ve vigvamu svázanej provazem. Víte, dyž sme ho nechávali samotnýho, museli sme ho svázat, páč dyby na něj někdo narazil úplně samotnýho a nesvázanýho, nevypadalo by to moc, že je uprchlej negr, to je jasný. Tak vévoda povídá, že *je* to pěkně těžký ležet celej den svázanej, a vymyslí si nějakej způsob, jak to obejít.

Byl neobyčejně bystrej, ten vévoda, a brzy na to kápl. Oblík Jima do kostýmu krále Leara – byl to dlouhej plášť z kalikové zácloně, bílá paruka z koňskejch žíní a licousy; a pak vzal svou divadelní barvu a pomaloval Jimovi obličej a ruce a uši a krk celý mrtvou, matnou, jednolitou modří, jak chlap, co se topil devět dní. Čert aby mě vzal, dyž to nebyl ten nejhrůznější pohled, jakej sem kdy viděl. Pak vévoda vzal a napsal na jednu dřevěnou šindelovou desku tohle:

Nemocnej Arab – ale neškodnej, dyž není mimo rozum.

A ten šindel přibil na latku, a tu latku postavil čtyři nebo pět stop před vigvamem. Jim byl spokojenej. Řek, že je to k nevíře lepší než ležet svázanej jak dvě roky každej den a chvět se po celým těle, kdykoliv se ozve zvuk. Vévoda mu řek, aby se cejtil svobodně a volně, a dyby za ním někdy někdo přišel se vrtat, musí vyskočit z vigvamu, trošku vy-

vádět a pustit zavytí jedno nebo dvě jak divoký zvíře, a soudí, že to vezmou nohy na ramena a nechaj ho na pokoji. Což byl dost zdravej úsudek; ale vemte si průměrnýho chlapa, a ten by nečekal, až Jim zavyje. Vždyť nevypadal, jenom jak dyby byl mrtvej, vypadal pěkně kus mimo to.

Ty darebáci chtěli zkusit Nevídanou eště jednou, páč v tom bylo tolik peněz, ale usoudili, že by to nebylo bezpečný, páč by se zpráva mohla do tedka dolů po proudu rozlézt. Nenarazili na projekt, co by přesně seděl; tak nakonec vévoda povídal, že si zalehne a bude si lámat hlavu hodinku nebo dvě a uvidí, zda nemůže něco nachystat na tu arkansaskou ves; a král povídal, že by přešel na druhou vesnici bez plánu, a jen se spolehne na Prozřetelnost, aby ho vedla k ziskový cestě – myslel tím ďábla, soudím. Všichni sme si už koupili krámovský šaty tam, kde sme naposled zastavili; a teď si král oblík ty svoje, a mně řek, abych si oblík ty moje. Udělal sem to, samozřejmě. Královy hadry byly celý černý, a vopravdu vypadal šviháckу a naškrobeně. Nikdy sem předtím nevěděl, jak šaty můžou chlápka změnit. Vždyť předtím vypadal jak ten nejmizernější starej neřád, co kdy žil; ale teď, dyž si sundal svůj novej bílej cylindr a udělal úklon a pustil úsměv, vypadal tak vznešeně a hodně a zbožně, že ste řekli, že vyšel přímo z archy, a snad je to sám starej Levitikus. Jim uklidil kánoi, a já si přichystal pádlo. Byl tam velikej parník, co stál pod ostrohem, asi tři míle nad městem – stál tam pár hodin a nakládal zboží. Král povídá:

„Vzhledem k tomu, jak sem vobleknutej, soudím, že snad udělám lípe, dyž přijedu dolů z St. Louis nebo z Cincinnati, nebo z nějakýho velkýho místa. Zamiř k parníku, Huckleberry; dolů do vsi se dostanem na něm."

Nemuseli mi dvakrát rozkazovat, abych se jel svízt na parníku. Dovesloval sem k břehu půl míle nad vsí, a potom sem klouzal podle srázovýho břehu v klidný vodě. Za chvíli sme přijeli k pěknýmu nevinně vyhlížejícímu mladýmu venkovskýmu balíkovi, co seděl na kládě a stí-

ral si pot z obličeje, páč bylo mocně horký počasí; a měl u sebe dva velký brašny z koberovitý látky.

„Zajeď s nosem ke břehu," povídá král. Udělal sem to. „Kam máte namířeno, mladej muži?"

„K parníku; jedu do Orleánsu."

„Nastupte na palubu," povídá král. „Momentíček, můj sluha vám pomůže s těma brašnama. Vyskočte a pomozte pánovi, Adolphusi" – myslel tím mě, to sem viděl.

Udělal sem to, a pak sme všichni tři vyrazili dál. Mladej chlápek byl pěkně vděčnej; povídal, že je to pěkně těžká práce vláčet si zavazadla v takovym počasí. Ptal se krále, kam jede, a král mu řek, že přijel dolů po proudu a přistál dneska ráno u druhý vsi, a teď jde pár mil nahoru po proudu, aby viděl starýho přítele na jedny farmě tam nahoře. Mladej chlápek povídá:

„Dyž sem vás poprvně uviděl, řekl sem si: ‚Je to pan Wilks, jistě, a málem to stih načas.' Jenže pak sem si znova řek: ‚Ne, soudím, že to on není, jinak by nepádloval nahoru po proudu.' Vy *nejste* on, že ne?"

„Ne, menuju se Blodgett – Elexander Blodgett – *reverend* Elexander Blodgett, snad musím říct, jelikož sem jeden z chudejch sluhů Páně. Ale přesto mi je stejně tak líto pana Wilkse, že nepřijel včas, dyž tím vo něco přišel – což doufám, že nepřišel."

„Inu, o majetek tím nepřišel, páč ten dostane v pořádku; ale přišel vo to vidět svýho bratra Petera umřít – kterýmu snad to nevadí, nikdo to nemůže posoudit – jenže jeho bratr by byl dal cokoliv na tomhle světě, aby mohl vidět *jeho*, než umře; vo ničem jiným nemluvil tyhle tři tejdny; neviděl ho, co byli jako chlapci spolu – a svýho bratra Williama neviděl *vůbec* – to je ten hluchoněmej – William nemá víc než třicet nebo pětatřicet. Peter a George byli jediní, co přišli sem; George byl ten ženatej bratr; on i jeho žena loni oba zemřeli. Harvey a William sou jediní, co teď zbývaj; a jak sem říkal, nedostali se sem včas."

„Poslal jim někdo zprávu?"

„Ó, jo; měsíc nebo dva zpátky, dyž Petera to první vzalo; páč Peter tenkrát povídal, že má jaksi tušení, že se tentokrát neuzdraví. Vidíte, byl pěkně starej, a Georgovy holčiny byly moc mladý, aby byly moc společností pro něj, kromě Mary Jane, tej zrzavý; a tak byl trochu osamělej po tom, co George a jeho žena umřeli, a nezdálo se, že by ho moc záleželo, jestli dál žít. Hodně zoufale si přál vidět Harveye – a Williama taky, pro ten případ – páč byl z tech lidí, co nesnesou udělat závěť. Nechal pro Harveye dopis, a říkal, že mu v něm napsal, kde má peníze schovaný, a jak chce, aby se zbytek majetku rozdělil, aby s Georgovejma holkama bylo všecko v pořádku – protože George nenechal nic. A ten dopis bylo všecko, k čemu ho mohli donutit vzít pero."

„Pročpak soudíte, že Harvey nepřišel? Kde žije?"

„Ó, žije v Anglii – v Sheffieldu – káže tam – nikdy nebyl v týhle zemi. Neměl ani moc času – a navíc třeba ani ten dopis vůbec nedostal, víte."

„Škoda, škoda, že se nedožil, aby viděl svý bratry, chudák duše. Vy jedete do Orleánsu, povídáte?"

„Jo, ale to je jen část toho. Jedu lodí, příští středu, do Rýo Žánero, kde žije můj strejc."

„Je to pěkně dlouhá cesta. Ale bude krásná; přál bych si, abych tam já jel. Je Mary Jane ta nejstarší? Jak starý sou ty další?"

„Mary Jane je devatenáct, Susan patnáct, a Joanně je asi čtrnáct – to je ta, co se věnuje dobrejm skutkům a má zaječí pysk."

„Chuderky! bejt tak zanechaný samý ve studeným světě."

„Inu, mohly by na tom bejt hůř. Starej Peter měl přátele, a ti nedovolej, aby jim ublížili. Je tu Hobson, baptistickej kazatel; a jáhen Lot Hovey, a Ben Rucker, a Abner Shackleford, a Levi Bell, právník; a doktor Robinson, a jejich ženy, a vdova Bartleyová, a – inu, je jich tam celá spousta; ale tyhle byli ti, s nimiž byl Peter nejvíc, a vo kterejch někdy

psal, dyž psal domů; tak Harvey bude vědět, kde hledat přátele, dyž se sem dostane."

Inu, starej pán pokračoval v otázkách, až toho mladýho chlápka docela vyždímal. Čert aby mě vzal, dyž se nevyptal na každýho a všecko v tom požehnaném městě, a vo celejch Wilksovejch; a vo Peterově obchodě – kterej byl koželuh; a vo Georgově – kterej byl truhlář; a vo Harveyho – kterej byl odpadlej duchovní; a tak dál, a tak dál. Pak povídá:

„Proč ste chtěl jít celou cestu nahoru k parníku pěšky?"

„Páč je to velikej orleánskej parník, a bál sem se, že by tam třeba nezastavil. Dyž maj hluboký ponor, nezastavej na volání. Cincinnatskej parník by zastavil, ale tenhle je ze St. Louis."

„Byl Peter Wilks dobře zabezpečenej?"

„Ó, jo, pěkně dobře. Měl domy a půdu, a říká se, že nechal tři nebo čtyři tisíce v hotovosti schovaný někde."

„Kdy ste říkal, že umřel?"

„Neřek sem, ale bylo to včera v noci."

„Pohřeb snad zítra?"

„Jo, kolem poledne."

„Inu, je to všecko strašně smutný; ale všichni musíme jít, dřív nebo pozdějc. Takže co chceme, je bejt připravenej; potom je všecko v pořádku."

„Jo, pane, to je nejlepší cesta. Máma to vždycky říkala."

Dyž sme přirazili k parníku, zrovna skoro dokončil nakládání, a za chvíli odrazil. Král neřek nic o nastoupení na palubu, tak sem o svou projížďku přišel, nakonec. Dyž byl parník pryč, král mě přinutil pádlovat eště další míli nahoru k osamělýmu místu, a potom vystoupil na břeh a povídá:

„Teď piž rychle zpátky, hned, a přivez vévodu sem nahoru, a ty nový brašny. A dyž šel na druhou stranu, přejeď tam a přiveď ho. A řekni mu, aby se vobleknul bez ohledu na nic. Pospěš, teď."

Viděl sem, k čemu *mířil*; ale neřek sem nic, samozřejmě. Dyž sem se vrátil s vévodou, schovali sme kánoi, a potom si sedli na kládu, a král mu řek všecko, přesně jak to ten mladej chlápek řek – každý poslední slovo. A celou tu dobu, co to dělal, se snažil mluvit jak Angličan; a dělal to docela dobře, na flákače. Nedovedu ho napodobit, a tak se o to ani nepokouším; ale fakt to vopravdu dělal dost dobře. Pak povídá:

„Jak to máte s hluchoněmým, Bilgewatere?"

Vévoda řek, aby ho s tím nechal; řek, že hrál hluchoněmou postavu na divadelních prknech. Tak pak čekali na parník.

Někdy prostřed odpoledne přijelo pár malejch lodí, ale nepřijížděly dost shora po proudu; ale nakonec se objevila jedna velká, a oni na ni zavolali. Vyslala svou šalupu, a my sme nastoupili na palubu, a byla z Cincinnati; a dyž zjistili, že chcem jet jen čtyři nebo pět mil, byli naštvaný až na půdu, a hodně nám vynadali, a říkali, že nás nevylodí. Jenže král byl klidnej. Povídá:

„Dyž si páni můžou dovolit zaplatit dolar na míli na hlavu za to, aby je parník naloďoval a vyloďoval ve šalupě, parník si je může dovolit svézt, že?"

Tak zjemněli a řekli, že je to v pořádku; a dyž sme přijeli ke vsi, vysadili nás šalupou na břeh. Asi tak dva tucty mužů se nahrnuly dolů, dyž viděly šalupu přijíždět, a dyž král povídá:

„Může mi některej z vás pánů říct, kde pan Peter Wilks žije?" oni se na sebe podívali a kejvli hlavama, jako by chtěli říct: „Co sem ti povídal?" Pak jeden z nich povídá, tak nějak měkce a jemně:

„Je mi líto pane, ale to nejlepší, co pro vás můžem udělat, je říct vám, kde *žil* ještě včera večer."

Prudce jak mžik se ten mizernej starej neřád celej sesypal, povalil se k tomu chlapovi, položil mu bradu na rameno a plakal do zad, a povídá:

„Běda, běda, náš chudák bratr – je pryč, a my sme ho nemohli vidět; ó, je to příliš, *příliš* těžký!"

Pak se otočí, breptá, a dělá spoustu idiotskejch znaků rukama na vévodu, a čert aby mě vzal, dyž *ten* neupustil brašnu a nedal se do pláče. Jestli to nebyla ta nejzvláštnější parta, ti dva podvodníci, s kterejma sem se kdy setkal.

Inu, muži se shromáždili okolo a projevili jim soucit, a říkali jim všechny možné hezké věci, a vynesli jim brašny do kopce, a nechali je se o sebe opřít a plakat, a řekli králi všechno vo posledních chvílích jeho bratra, a král to všechno zas znova převyprávěl rukama vévodovi, a oba vyváděli nad tím mrtvým koželuhem, jak dyby byli ztratili dvanáct učedníků. Inu, dyž sem kdy narazil na něco podobnýho, ať sem negr. Bylo to tak akorát, aby člověk měl stud za celý lidský pokolení.

Kapitola dvacátá pátá

Ta zpráva se po městě roznesla za dvě minuty, a bylo vidět, jak se lidé hrnou dolů během, ze všech stran, někteří si cestou navlíkali kabáty. Za chvíli sme byli uprostřed davu, a rámus dupotu byl jak vojenskej pochod. Okna a předzahrádky byly plný; a každou minutu někdo řek, přes plot:

„Sou *to* oni?"

A někdo klusající s partou odpověděl:

„To si piš, že jo."

Dyž sme dorazili k baráku, ulice před ním byla nacpaná, a ty tři holky stály ve dveřích. Mary Jane *vopravdu* byla zrzavá, ale to nedělá rozdíl, byla strašně moc krásná, a obličej i voči jí jen zářily slávou, byla tak ráda, že její strýci přijeli. Král roztáh ruce, a Mary Jane mu skočila do náručí, a ten zaječí pysk skočil vévodovi, a to *bylo* vítání! Většina lidí, přinejmenším ty ženský, plakala radostí, že je vidí znova se shledat a mít tak hezký chvíle.

Pak král šťouchnul vévodu potají – viděl sem ho to udělat – a potom se rozhlídnul a uviděl rakev, támhle v rohu na dvou židlích; a pak s vévodou, s rukama přes ramena jeden druhýho, a druhou rukou na očích, šli pomalu a slavnostně tam, všichni ustupovali, aby jim udělali místo, a všechen hovor i rámus přestal, lidé si říkali „Pst!" a všichni muži si sundali klobouky a sklonili hlavy, až byste slyšeli, jak padá špendlík. A dyž tam došli, naklonili se a podívali se do rakve, podívali se jednou, a pak se rozplakali tak, až byste je skoro slyšeli až v Orleánsu; a potom si dali ruce kolem krku a sklonili bradu jeden druhýmu

přes rameno; a potom tři minuty, nebo snad čtyři, sem neviděl dva muže téct tak, jak oni. A, dejte si pozor, všichni dělali to samý; a to místo bylo tak vlhký, že sem něco takovýho eště neviděl. Pak si jeden z nich klekl na jednu stranu rakve, a druhej na druhou stranu, a položili si čela na rakev, a předstírali, že se modlej úplně pro sebe. Inu, dyž na tohle došlo, zapůsobilo to na dav, že sem něco takovýho eště neviděl, a všichni se zhroutili a začli vzlykat úplně nahlas – ty chudinky holky taky; a téměř každá ženská šla k holkám, aniž by řekla slovo, políbila je, slavnostně, na čelo, a potom jim položila ruku na hlavu, a vzhlížela k nebi, se slzami stékajícími, a potom se dala do pláče a vzlykání a stírání, a dala další ženský šanci. Nikdy sem něco tak odpornýho neviděl.

Inu, za chvíli král vstává a vystoupí trochu dopředu, dá se do rozcitlivění a plivavě vyklopí proslov, úplně plnej slzí a tlachu o tom, jak je to pro něj a jeho ubohýho bratra bolestná zkouška, že ztratili zesnulýho, a zmeškali vidět zesnulýho ještě živýho po dlouhý cestě čtyř tisíc mil, ale je to zkouška, co nám byla osladěna a posvěcena tou drahou soustrastí a těmihle svatejma slzami, a tak jim děkuje ze srdce svýho a ze srdce svýho bratra, páč z vlastních úst nemůžou, slova sou příliš slabá a chladná, a všechny ty žvásty a slintaniny, až se z toho dělalo zle; a potom plivavě vypustil zbožný dobrotivý Amen, a pustil se do pláče, až málem praskl.

A v tej vteřině, co ta slova vyšla z jeho úst, někdo tam v davu spustil doxologii, a všichni se dali s plnou silou do zpívání, a to vás to prostě zahřálo a cejtili ste se tak dobře jak dyž vycházíte z kostela. Hudba *je* dobrá věc; a po všem tom máselnictví a prasečí patlanině sem eště nikdy neviděl, aby věci tak osvěžila a znělo to tak upřímně a skvěle.

Pak král začne znova mlít čelistí, a říká, jak by on a jeho neteře byli rádi, dyby pár hlavních předních přátel rodiny s nima dneska večer tady povečeřelo a pomohlo stráž držet u popela zesnulýho; a říká, dyby jeho ubohej bratr, co leží támhle, mohl mluvit, ví, koho by jme-

noval, páč to byla jména, co mu byla moc drahá a často zmiňovaná v jeho dopisech; a tak on bude jmenovat ty samý, totiž, následně, totiž: velebný pan Hobson, a jáhen Lot Hovey, a pan Ben Rucker, a Abner Shackleford, a Levi Bell, a doktor Robinson, a jejich ženy, a vdova Bartleyová.

Velebnej Hobson a doktor Robinson byli na konci města na honu spolu – to jest, chci říct, doktor expedoval nemocnýho na onen svět a kazatel ho tam směroval. Právník Bell byl v Louisville na obchodě. Ale zbytek byl po ruce, a tak všichni přišli a potřásli králi rukou a poděkovali mu a mluvili s ním; a pak potřásli rukou vévodovi a neřekli nic, jen se usmívali a kejvali hlavama jak banda hlupáčků, zatím co on dělal všelijaký znaky rukama a říkal „Gu-gu – gu-gu-gu" celou tu dobu, jak miminko, co neumí mluvit.

Tak král drolil dál, a podařilo se mu zeptat prakticky na každýho a každýho psa v městě, jménem, a zmínit všelijaký maličkosti, co se jednou nebo jindy staly v městě, nebo Georgově rodině, nebo Peterovi. A pokaždý dělal, jako by mu to Peter napsal; ale to byla lež: každou jedinou z nich dostal z toho mladýho trumbery, co sme ho vzali v kánoi k parníku.

Pak Mary Jane přinesla dopis, co její otec zanechal, a král ho přečet nahlas a plakal nad ním. Dával ten obytnej dům a tři tisíce dolarů, zlato, holkám; a dával tu koželužnu (co dělala dobrý obchody), spolu s pár dalšíma domama a půdou (co stála asi sedm tisíc), a tři tisíce dolarů ve zlatě, Harveyovi a Williamovi, a řek, kam schoval tech šest tisíc hotových v suterénu. Tak ti dva podvodníci řekli, že půjdou a přinesou je nahoru, a všecko bude všechno v pořádku a nad slunce jasný; a mně řekli, abych šel se svíčkou. Zavřeli sme za sebou dveře do suterénu, a dyž našli pytel, vysypali ho na podlahu, a byl to rozkošnej pohled, všecky ty žluťáky. Pane, jak jen králi zářily voči! Pleskne vévodu po rameni a povídá:

„Ó, *tohle* není nic skvělýho ani nic podobnýho! Ó, ne, soudím, že ne! Pfff, Bilji, tohle poráží Nevídanou, co?"

Vévoda uznal, že porazilo. Prohrabávali ty žluťáky, prosívali si je skrz prsty a nechávali je cinkat na podlahu; a král povídá:

„Není co povídat; bejt bratrama k bohatýmu mrtvýmu muži a zástupcema zahraničních dědiců, co to tam nestihli, je ta pravá linka pro tebe a pro mě, Bilge. Tohle vzešlo z toho, že se spoléhám na Prozřetelnost. Je to ta nejlepší cesta, dlouhodobě. Zkoušel sem je všecky, a není lepší cesty."

Většina lidí by s tou hromadou bejvala spokojená a vzala by to na důvěru; jenže ne tito, museli to spočítat. Tak to počítaj, a vychází to vo čtyři sta patnáct dolarů míň. Král povídá:

„Čert aby ho vzal, divím se, co udělal s těma čtyři sta patnácti dolarama?"

Chvíli nad tím hloubali, a prohledali kolem všecko. Potom vévoda povídá:

„Inu, byl to pěkně nemocnej chlap, a nejspíš udělal chybu – soudím, že to je takhle. Nejlepší cesta je nechat to bejt a držet o tom pysk zavřenej. Můžem to postrádat."

„Ó, k šípku, jo, můžem to postrádat. Vo to mi nejde – já myslim na *počet*. Chceme tu bejt strašně rovný a otevřený a nad slunce jasný, víte. Chceme tenhle peníz vytáhnout nahoru a spočítat ho před všema – pak není nic podezřelýho. Jenže dyž mrtvej muž říká, že je šest tisíc dolarů, víte, nechceme –"

„Zadrž," povídá vévoda. „Dorovnejme ten rozdíl," a začne vytahovat žluťáky z kapsy.

„To je ten nejúžasnější dobrej nápad, vévodo – ty *máš* zatraceně chytrou hlavu," povídá král. „Ať mě pes seže, dyž nám stará Nevídaná zas pomáhá," a *on* začne vytahovat žluťáčky a stavět je na hromadu.

Málem je to vyřídilo, ale dohromady udělali šest tisíc rovnou a čistě.

„Hele," povídá vévoda, „mám další nápad. Pojďme nahoru a tenhle peníz spočítáme, a potom vemem a *dáme ho tech holkám*."

„Pane bože, vévodo, ať tě obejmu! Je to ten nejoslňující nápad, s jakým kdy chlap přišel. Máš *vopravdu* tu nejudivující hlavu, co sem kdy viděl. Ó, tohle je špičkovej tah, o tom není pochyb. Ať teď táhnou s podezřeními, dyž chtějí – tohle je položí."

Dyž sme vylezli nahoru, všichni se shrnuli kolem stolu, a král to spočítal a složil, tři sta dolarů v jedný hromádce – dvacet elegantních hromádek. Všichni se na to dívali hladově a olizovali si pysky. Pak to shrnuli zpátky do pytle, a já viděl, jak se král začíná nadmout k dalšímu proslovu. Povídá:

„Přátelé všichni, můj ubohej bratr, co leží támhle, prokázal štědrost tem, co zůstali v údolí žalu. Prokázal štědrost těmhletem chudým jehňátkům, co miloval a chránil, a který teď zůstaly bez otce i bez matky. Ano, a my, co sme ho znali, víme, že by s nima jednal eště *štědřejc*, dyby se nebál ranit svýho drahýho Williama a mě. Teď, *copak* by to neudělal? Není o tom pochyb v *mý* mysli. Inu, teda, jakejpak by to byl bratr, co by mu stál v cestě v takovou chvíli? A jakejpak by to byl strýc, co by *vokrad* – ano, *vokrad* – takový chudinky sladký jehňátka, co je tak miloval, v takovou chvíli? Dyž znám Williama – a *soudím*, že znám – on – inu, jen se ho zeptám." Otočí se a začne dělat spoustu znaků rukama na vévodu, a vévoda na něj hledí tupě a hloupě chvíli; pak najednou se zdá, že chytá jeho smysl, a skočí ke králi, gugá se vší silou radostí, a obejme ho asi patnáctkrát, než přestane. Pak král povídá: „Věděl sem to; soudím, že *to* přesvědčí kohokoliv, jak se *on* k tomu staví. Tady, Mary Jane, Susan, Joanno, vemte si ten peníz – vemte si *všecek*. Je to dar vod toho, co leží támhle, studenej, ale radostný."

Mary Jane šla po něm, Susan a ten zaječí pysk šli po vévodovi, a pak takový další objímání a líbání sem eště nezažil. A všichni se nahrnuli kolem se slzami v očích, a málem těm podvodníkům utrhli ruce, celou dobu říkali:

„Vy *drahoušk*ové *dobráci!* – jak *krásný!* – jak ste *mohli!*"

Inu, pak, za chvíli, se všichni zas dali do mluvení o zesnulým, a jak byl hodnej, a jaká to je ztráta, a tak dál; a za chvíli se dovnitř zvenku prodral veliký muž s čelistmi jak ze železa, a stál a poslouchal a díval se, a nic neříkal; a nikdo mu taky nic neříkal, páč mluvil král a všichni byli zaneprázdněný poslouchánim. Král říkal – uprostřed něčeho, co začal –

„– jelikož byli zvláštníma přáteli zesnulýho. Proto sou dneska večer pozvaní; ale zítra chceme, aby *všichni* přišli – každej; páč on uctíval každýho, měl rád každýho, a tak sluší, aby jeho pohřební orgie byly veřejný."

A tak dál mlel a mlel, bavilo ho poslouchat sám sebe mluvit, a každou chvíli vrazil zas ty pohřební orgie, až to vévoda nemoh víc vydržet; tak si napíše na kousek papíru „*obsekvie*, ty starej blázne," a složí ho, a jde gu-gu-gu a natahuje to k němu přes hlavy lidí. Král si to přečte a dá si to do kapsy, a povídá:

„Chudák William, jak je postiženej, jeho *srdce* je vždycky na pravým místě. Žádá mě, abych pozval každýho, ať přijde na pohřeb – chce, abych všecky uvítal. Jenže se nemusel znepokojovat – zrovna to sem dělal."

Pak se zas rozkolísal, úplně klidně, a začne znova vhazovat svý pohřební orgie každou chvíli, přesně jak to dělal předtím. A dyž to udělal potřetí, povídá:

„Říkám orgie, ne protože je to běžný výraz, páč není – obsekvie je ten běžnej výraz – ale protože orgie je ten správnej výraz. Obsekvie se v Anglii už nepoužívaj – vyšlo to z módy. V Anglii teď říkáme orgie. Orgie je lepší, páč to znamená tu věc, po který jdete, přesnějc. Je to slovo, co je udělaný z řeckýho *orgo*, venku, otevřeno, zahraničně; a z hebrejskýho *jízum*, zasadit, zakrejt; a odtud *in-ter*. Takže vidíte, pohřební orgie je otevřený či veřejnej pohřeb."

Byl ten *nejhorší*, co sem kdy potkal. Inu, ten chlap s čelistmi ze železa se mu zasmál přímo do obličeje. Všichni byli otřesený. Všichni říkali: „Pfff, *doktore!*" a Abner Shackleford povídá:

„Pfff, Robinsone, neslyšels tu zprávu? Tohle je Harvey Wilks."

Král se dychtivě usmál a vystrčil svou tlapu, a povídá:

„*Jste* to vy, drahej dobrej přítel a lékař mýho ubohýho bratra? Já –"

„Nechte ruce ode mě pryč!" povídá doktor. „*Vy* mluvíte jak Angličan, *což?* To je nejhorší imitace, co sem kdy slyšel. *Vy*, bratr Petera Wilkse! Vy ste podvodník, to je, co ste!"

Inu, jak se všichni rozkohoutili! Nahrnuli se kolem doktora a snažili se ho uklidnit, a snažili se mu vysvětlit a říct mu, jak Harvey ve čtyřiceti způsobech ukázal, že on *je* Harvey, a znal každýho jménem, i jména tech psů, a prosili a *prosili* ho, aby neranil Harveyho city a city tech ubohejch holek, a tak dál. Ale nebylo to nic platný; dál řádil, a říkal, že každej muž, co předstírá, že je Angličan a nedokáže napodobit jazyk líp, než co udělal on, je podvodník a lhář. Ty chudinky holky se držely krále a plakaly; a najednou se doktor obrátí na *ně*. Povídá:

„Byl sem přítel vašeho otce, a jsem váš přítel; a varuju vás *jako* přítel, a jako čestnej, co vás chce chránit a držet pryč od ublížení a potíží, obraťte zády k tomuhle darebákovi a nemějte s ním nic co dělat, s tím neznalým tulákem, s jeho idiotskou řečtinou a hebrejštinou, jak tomu říká. Je to ten nejslabší druh podvodníka – přišel sem s hromadou prázdnejch jmen a faktů, co někde posbíral, a vy je berete za *důkazy*, a navíc vám pomáhají klamat se tihle hloupí přátelé tady, co by měli vědět líp. Mary Jane Wilksová, znáte mě jako svýho přítele, a jako nezištnýho přítele, taky. Teď mě poslouchejte; vyhoďte tohohle politovánihodnýho darebáka ven – *prosím* vás, abyste to udělala. Uděláte?"

Mary Jane se vzpřímila, a pane, byla *krásná!* Povídá:

„*Tady* je má odpověď." Zvedla ten pytel peněz a vložila ho králi do rukou, a povídá: „Vemte tech šest tisíc dolarů, a investujte je pro mě

a mý sestry, jak uznáte za vhodný, a nedávejte nám za ně žádný stvrzení."

Pak dala ruku kolem krále z jedný strany, a Susan se zaječím pyskem udělaly to samý z druhý strany. Všichni tleskali rukama a dupali po podlaze jak dokonalá bouře, zatím co král držel hlavu zvednutou a usmíval se pyšně. Doktor povídá:

„Dobře; umejvám si *svý* ruce v tej záležitosti. Ale varuju vás všecky, že přijde čas, kdy vám bude nevolno, dyž pomyslíte na tento den." A s tím odešel.

„Dobře, doktore," povídá král, trochu posměšně; „pokusíme se, aby pro vás poslali," – což všecky rozesmálo a říkali, že to je prvotřídní trefa.

Kapitola dvacátá šestá

Inu, dyž byli všichni pryč, vyptal se král Mary Jane, jak sou na tom se zbejvajícíma pokojema, a ona řekla, že má jeden pokoj navíc, a ten by stačil pro strýčka Williama, a svůj vlastní pokoj dá strýčkovi Harveyovi, páč je trochu větší, a vona se přesune k sestrám a bude spát na lehátku; a nahoře v podkroví je malá komůrka s kavalcem. Král povídal, že komůrka by stačila jeho sluhovi – myslel tím mě.

Mary Jane nás tedy vyvedla nahoru a ukázala jim pokoje, který byly prostý, ale pěkný. Řekla, že si nechá šaty a spoustu dalších krámů z pokoje odnýst, kdyby překážely strýčkovi Harveyovi, ale on povídal, že nepřekážej. Šaty byly rozvěšený podél zdi, a před nima byla záclona z kartounu, co visela až na zem. V jednom rohu stál starej kufřík potaženej koňskou žíní, v druhým krabice od kytary, a kolem všelijaký drobnůstky a cetky, jak si holky zpestřujou pokoj. Král povídal, že to je takhle o to útulnější a příjemnější s těma věcma, a tak ať je nerušej. Vévodův pokoj byl dost malej, ale úplně dobrej, a moje komůrka taky.

Ten večer bylo velký posezení u večeře, byli tam všichni ti muži a ženy, a já sem stál za židlema krále a vévody a obsluhoval je, a černoši obsluhovali ostatní. Mary Jane seděla v čele stolu, Susan vedle ní, a říkala, jak jsou ty biskvity špatný, a jak jsou ty zavařeniny mizerný, a jak jsou ty smažený kuřata ošklivý a tuhý – a všelijaký takový nesmysly, jak to ženský pořád dělaj, aby z lidí vymámily poklony; a lidi všichni věděli, že všecko je prvotřídní, a tak to říkali – říkali: „Jak to *děláte*, že máte biskvity tak krásně zapečený?" a „Kde ste, pro Pána, *vzala* ty-

hle úžasný nakládačky?" a všecky takový žvanivý nesmysly, jak lidi vždycky při večeři dělaj, víte.

A dyž bylo po všem, dostali sme se Zajíčkem večeři v kuchyni ze zbytků, zatímco ostatní pomáhali černochům uklízet nádobí. Zajíček se dala do mýho vyzvídání vo Anglii, a ať se propadnu, dyž sem si občas nemyslel, že se led pode mnou pěkně tenčí. Povídá:

„Viděls někdy krále?"

„Koho? Viléma Čtvrtýho? Inu, to si piš, že viděl – chodí do našeho kostela." Věděl sem, že je už dávno po smrti, ale nedal sem to znát. A dyž sem řek, že chodí do našeho kostela, povídá:

„Cože – pravidelně?"

„Jo – pravidelně. Jeho lavice je zrovna naproti naší – na druhý straně kazatelny."

„Myslela sem, že bydlí v Londýně?"

„Inu, taky bydlí. Kde by taky bydlel?"

„Ale myslela sem, že *ty* bydlíš v Sheffieldu?"

Viděl sem, že sem v pěkný bryndě. Musel sem předstírat, že se dusím kuřecí kostí, abych získal čas rozmyslet, jak z toho ven. Pak povídám:

„Myslím, že do našeho kostela chodí pravidelně, dyž je v Sheffieldu. To je jen v létě, dyž tam přijede do mořskejch lázní."

„Ale co to povídáš – Sheffield není u moře."

„Inu, kdo řek, že je?"

„Dyť tys to řek."

„Já *neřek*."

„Řeks!"

„Neřek."

„Řeks."

„Nikdy sem nic takovýho neříkal."

„Inu a co *tedy* vlastně říkáš?"

„Řek sem, že tam přijíždí do mořskýchh *lázní* – to sem řek."

„Inu a jak si tam může brát mořský lázně, dyž tam není moře?"

„Hele," povídám; „viděla si někdy congresskou vodu?"

„Jo."

„No a musela si pro ni jet do Kongresu?"

„Ale kdepák, ne."

„No a Vilém Čtvrtej taky nemusí jet k moři, aby si dal mořskou lázeň."

„A jak si ji teda bere?"

„Bere si ji, jak si lidi tadyhle berou congresskou vodu – v sudech. Tam v paláci v Sheffieldu maj kotle, a on chce svou vodu horkou. Nemůžou přec vyvařit takový množství vody tam daleko u moře. Nemaj na to zařízení."

„Aha, teď to chápu. Mohls to říct hned napoprvý a ušetřit čas."

Dyž tohle řekla, viděl sem, že sem zas z lesa venku, a tak sem byl v pohodě a spokojenej. Pak povídá:

„Chodíš do kostela taky?"

„Jo – pravidelně."

„Kde sedíš?"

„No přec v naší lavici."

„*V čí* lavici?"

„No přec *v naší* – strýčka Harveyho."

„*V jeho?* Co von chce s lavicí?"

„Chce ji k sezení. Co ses myslela, že s ní chce?"

„Dyť sem myslela, že bude na kazatelně."

Hergot, zapomněl sem, že je kazatel. Viděl sem, že sem zase v pěkný bryndě, tak sem rozehrál další kuřecí kost a získal další zamyšlení. Potom povídám:

„Zatracená věc, myslíš snad, že na jeden kostel je jenom jeden kazatel?"

„No a nač by chtěli víc?"

„Cože! – ke kázání před králem? Takovou holku, jako seš ty, sem eště neviděl. Nemívaj jich míň než sedmnáct."

„Sedmnáct! Panečku! Takovou řadu bych neposlouchala, ani kdybych *nikdy* neměla do nebe. Musí jim to zabrat tejden."

„Hergot, dyť *všichni* nekážou tentýž den – jenom *jeden*."

„Dobře, ale co dělaj ti ostatní?"

„Ale, nic moc. Lenoší, roznášej talíř na sbírku – a tak dále. Ale hlavně nedělaj nic."

„Inu a *k čemu* teda sou?"

„No pro *okrasu*. Ty nic nevíš?"

„Inu, já *nechci* vědět takový hloupost. Jak zacházej s čeládkou v Anglii? Chovaj se k ní líp, než my k svejm negrům?"

„*Ne!* Služebnej tam neznamená nic. Zacházej s nima hůř než se psem."

„Nedávaj jim svátky, jak my, Vánoce a týden Nového roku a Čtvrtýho července?"

„Á, poslechni se! Z toho bych na *tobě* poznala, žes v Anglii nikdy nebyla. Dyť, Zajíč – inu, Joanno, celej rok nedostanou ani jeden volnej den; nikdy nejdou do cirkusu ani do divadla ani na černošský představení, nikam."

„Ani do kostela?"

„Ani do kostela."

„Ale *ty* si do kostela chodil vždycky."

Inu, zas sem byl v loji. Zapomněl sem, že sem sluhou toho starýho. Jenže vzápětí sem spustil něco jako výklad, jak sluha je něco jinýho než obyčejnej služebnej a *musí* chodit do kostela, ať chce nebo ne, a sedět s rodinou, páč je to zákon. Jenže moc dobře se mi to nepovedlo, a dyž sem domluvil, viděl sem, že spokojená není. Povídá:

„Čestný indiánský, teď, nelžeš mi to všecko?"

„Čestný indiánský," povídám.

„Nic z toho?"

„Nic z toho. Ani slovo lži v tom není," povídám.

„Dej na tuhle knihu ruku a řekni to."

Viděl sem, že to není nic jinýho než slovník, tak sem na něj dal ruku a řek to. Pak vypadala o něco spokojenější a povídá:

„No, tak něčemu z toho uvěřím; ale ať se zbláznim, jestli uvěřím zbytku."

„Čemu nevěříš, Joe?" povídá Mary Jane, co vešla a Susan za ní. „Není to správný, ani hezký, že s ním takhle mluvíš, s cizincem, co je tak daleko vod svejch lidí. Jak by se tobě líbilo, kdyby s tebou někdo takhle jednal?"

„To máš u sebe pořád, Maim – pořád vletíš a pomáháš někomu, dřív než se mu ublíží. Já sem mu nic neudělala. Nasypal mi pár kachen, myslím, a já sem řekla, že to spolknout nebudu, a *to* je všecko, co sem řekla. Myslím, že takovou maličkost snese, no ne?"

„Nezáleží na tom, jestli to byla malá nebo velká věc; je u nás v domě a je to cizinec, a od tebe to nebylo hezký. Dyby ses octla na jeho místě, styděla by ses; a tak bys neměla říkat druhýmu nic, z čeho by se *měl* stydět."

„Ale maminko, von řek –"

„Nezáleží na tom, co *von* řek – vo to tu nejde. Jde o to, abys s ním zacházela *hezky*, a nemluvila na něj věci, co by mu připomínaly, že není ve svý zemi a mezi svejma lidma."

Povídám si v duchu: *tahle* holka, a já nechám tu starou mrchu, aby ji okradl o peníze!

Potom se Susan taky zapojila; a věřte mi, to si *Zajíček* od ní vyslechla!

Povídám si v duchu, a to je *další*, kterou nechávám, aby ji okradl o peníze!

Pak si Mary Jane vzala další kolo a šla do toho zas sladce a mile – to byl její způsob; ale než skončila, nezbylo z chudýho Zajíčka skoro nic. Tak se Zajíček rozbrečela nahlas.

„Dobře teda," povídaj ty druhý holky; „popros ho za vodpuštění."

Vopravdu to udělala; a udělala to krásně. Udělala to tak krásně, že to bylo radost poslouchat; a já bych si přál, abych jí moh napovídat tisíc lží, aby to mohla udělat zas.

Povídám si v duchu, a to je *další*, kterou nechávám, aby ji okradl o peníze. A dyž skončila, všecky se jen snažily, abych se u nich cítil doma a věděl, že sem mezi přátelama. Cejtil sem se tak mizerně a nízko a hnusně, že si povídám v duchu: rozhodnuto; ty peníze pro ně seženu, nebo prasknu.

Tak sem potom vyklouz – na kutě, povídal sem, a mínil tím ňákdy pozdějc. Dyž sem byl sám, dal sem se do uvažování vo tej věci. Povídám si v duchu, mám jít k tomu doktorovi, soukromě, a práskat ty podvodníky? Ne – to by nešlo. Von by moh říct, kdo mu to řek; a pak by si na mě král s vévodou došlápli. Mám jít soukromě a říct to Mary Jane? Ne – to si netroufnu. Vobličej by jim to prozradil, to jistě; maj ty peníze, a hned by vypluli a byli pryč i s nima. Dyby zavolala někoho na pomoc, zatáhla by mě do tej patálie, dřív než by to bylo hotový, soudím. Ne; jediná dobrá cesta je jedna. Musím ty peníze ukrást, nějak; a musím je ukrást tak, aby neměli ani podezření, že sem to byl já. Maj tu dobrej kšeft, a neodjedou, dokud nevyždímou tuhle rodinu a celý tohle město na všecko, co má, tak najdu dost času a příležitost. Ukradnu je a schovám; a za chvíli, až budem daleko po řece, napíšu dopis a řeknu Mary Jane, kde to je schovaný. Jenže radši to udělám eště dneska večer, dyž to půjde, páč doktor třeba nepolevil tak, jak dává najevo; eště je odtaď moh vystrašit.

Tak si povídám, podu a prohledám ty pokoje. Nahoře byla chodba temná, ale našel sem vévodův pokoj a začal sem šmátrat rukama kolem; jenže sem si uvědomil, že král by sotva nechal někomu jinýmu starat se vo ty peníze, než sám sobě; a tak sem šel do jeho pokoje a začal šmátrat tam. Jenže sem viděl, že bez svíčky nic nezmůžu, a svíčku zapalovat sem si netrouf, samozřejmě. Tak sem usoudil, že musim

udělat tu druhou věc – počkat na ně a tajně poslouchat. V ten okamžik slyším jejich kroky, jak jdou nahoru, a chystal sem se vlízt pod postel; sahám po ní, jenže nebyla, kde sem myslel, že bude; místo toho sem se dotknul tej záclony, co skrejvala šaty Mary Jane, tak sem skočil za ni a schoulil se mezi šaty, a stál tam úplně tiše.

Vešli a zavřeli dveře; a první, co vévoda udělal, bylo, že si klek a podíval se pod postel. V tu chvíli sem byl rád, že sem postel nenašel, dyž sem ji chtěl. A přece, víte, je přirozený schovat se pod postel, dyž má člověk něco potají za lubem. Sedli si teda, a král povídá:

„No, co je? A zkraťte to pěkně krátce, páč je pro nás lepší bejt dole a rozehřívat ten smutek, než tady nahoře dávat jim příležitost, aby vo nás spolu klevetili."

„No, tohle: Capete. Není mi dobře; necejtim se v klidu. Ten doktor mi leží na mysli. Chtěl sem znát vaše plány. Mám nápad, a myslím, že je zdravej."

„Jakej, vévodo?"

„Měli bysme vyklouznout vocaď dřív než ve tři ráno, a pálit s tím, co máme, dolů po řece. Zvlášť dyž sme to dostali tak snadno – *vrácený* nám, hozený nám na hlavu, dalo by se říct, dyž sme samozřejmě počítali, že to budeme muset nejdřív ukrást zpátky. Já sem pro to toho nechat a vypadnout."

Z toho mi bylo pěkně mizerně. Ještě tak hodinu nebo dvě předtím by to bylo trochu jiný, ale teď mi z toho bylo špatně a zklamaně. Král vybuchne a povídá:

„Cože! A neprodat zbytek majetku? Odkráčet jako banda bláznů a nechat tu ležet osm nebo devět tisíc dolarů v majetku, co jen čeká, aby ho někdo shrábnul? – a všecko dobrý, prodejný zboží k tomu."

Vévoda zabručel; řek, že ten pytel zlata stačí, že nechce jít dál – nechce okrádat hromadu sirotků *vo všecko*, co maj.

„Ale co to povídáš!" povídá král. „Nevokrádáme je přec vo nic, krom těchhle peněz. Ty, co ten majetek *koupěj*, sou ti, co utrpěj; páč jakmile

se zjistí, že ten majetek nebyl *náš* – což nebude dlouho, až vyklouznem – prodej nebude platnej a všecko se vrátí k dědictví. Ty sirotci zas dostanou svůj barák, a to jim stačí; sou mladý a čilý, snadno si vydělaj na živobytí. *Oni* nebudou trpět. Dyť si pomysli – jsou tisíce a tisíce, co na tom nejsou ani zdaleka tak dobře. Žehnám jim, *oni* si nemaj nač stěžovat."

Inu, král ho ukecal naslepo; nakonec vévoda povolil a řek dobře, ale povídal, že je to zatracená pitomost tu zůstávat, dyž jim nad hlavou visí ten doktor. Jenže král povídá:

„Čert vem toho doktora! Co se *vo něj* staráme? Nemáme na svý straně všecky blázny v tomhle městě? A není to v každým městě dost velká většina?"

Tak se chystali jít zas dolů. Vévoda povídá:

„Myslím, že sme ty peníze nedali na dobrý místo."

Z toho sem se trochu vzpamatoval. Začínal sem si myslet, že se nedočkám ani náznaku, co by mi pomoh. Král povídá:

„Pročpak?"

„Páč Mary Jane bude teďko ve smutku; a než se nadějete, černoška, co uklízí pokoje, dostane rozkaz zabalit ty šaty a uklidit je; a myslíš, že černoška, dyž narazí na peníze, si trochu nepůjčí?"

„Zas máš dobrou hlavu, vévodo," povídá král; a jde a šmátrá pod záclonou dvě nebo tři stopy ode mě. Přitiskl sem se těsně ke zdi a stál strašně tiše, i když sem se chvěl; a přemejšlel sem, co by mi ty chlapi řekli, dyby mě chytili; a snažil sem se myslet, co bych radši udělal, dyby mě chytili. Jenže král popad ten pytel dřív, než sem to stačil vymyslet skoro ani zpola, a vůbec netušil, že sem poblíž. Vzali ten pytel a protlačili ho dírou v slamníku, co byl pod péřovkou, a cpali ho tam dovnitř stopu nebo dvě mezi slámu, a řekli, že teď je to v pořádku, páč černoška péřovku jenom natřese, a slamník obrací jen asi dvakrát za rok, a tak teď nehrozí, že by se ty peníze ukradly.

Jenže já věděl svoje. Měl sem je venku, než sešli po polovině schodů. Doplížil sem se nahoru do svý komůrky a schoval sem ty peníze tam, dokud nenajdu příležitost schovat je líp. Soudil sem, že radši je schovám někde venku z baráku, páč dyby jim chyběly, pořádně by barák prošťourali: to sem věděl moc dobře. Pak sem se natáh, oblečenej do všeho; ale usnout bych nemoh, i dybych chtěl, byl sem jak na trní, abych s tou věcí byl co nejdřív za vodou. Za chvíli sem slyšel krále a vévodu přijít nahoru; tak sem se skulil ze svýho kavalce a lehl si s bradou na vrchu žebříku, a čekal, jestli se něco stane. Jenže nestalo.

Tak sem vydržel, dokud všecky pozdní zvuky neumlkly a ranní ještě nezačly; a pak sem sklouz dolů po žebříku.

Kapitola dvacátá sedmá

Doplížil sem se k jejich dveřím a poslouchal; chrápali. Tak sem po špičkách prošel a sešel po schodech dolů v pořádku. Nikde ani zvuk. Nakoukl sem skulinou dveří do jídelny a viděl ty muže, co hlídali nebožtíka, všecky tvrdě spát v křeslech. Dveře do salonu, kde ležel nebožtík, byly votevřený, a v obou pokojích hořela svíčka. Prošel sem kolem, a dveře salonu byly otevřený; ale viděl sem, že tam není nikdo než zbytky Petera; tak sem se protlačil kolem; jenže přední dveře byly zamčený a klíč tam nebyl. Zrovna v ten okamžik slyším, že někdo schází po schodech za mnou. Vběh sem do salonu, bleskově sem se rozhlíd kolem, a jediný místo, kam sem moh pytel schovat, byla rakev. Víko bylo odsunutý asi stopu, bylo vidět mrtvýmu tvář tam dole s mokrým hadrem přes ni, a v rubáši. Zasunul sem pytel s penězi pod víko, zrovna za to, kde měl zkřížený ruce, až mi z toho naskočila husí kůže, tak byly studený, a pak sem přeběh přes pokoj a schoval se za dveřma.

Ten, kdo scházel dolů, byla Mary Jane. Došla k rakvi, docela tiše, poklekla a podívala se dovnitř; pak si přiložila kapesník k očím a já viděl, že se dala do pláče, i když sem ji neslyšel, a zády byla ke mně. Vyklouz sem ven, a dyž sem procházel kolem jídelny, chtěl sem se ujistit, že mě ti hlídači neviděli; tak sem se podíval skulinou, a všecko bylo v pořádku. Nehnuli se.

Vylez sem nahoru do postele, bylo mi dost mizerně, páč se ta věc takhle zvrtla, dyž sem si s ní dal takovou práci a tolik riskoval. Povídám si, dyby to tam mohlo zůstat, kde to je, bylo by to dobrý; páč dyž budem po řece sto nebo dvě stě mil daleko, moh bych napsat zpátky

Mary Jane, a vona by ho moha vykopat a peníze dostat; jenže to se nestane; co se stane, je, že peníze najdou, dyž budou šroubovat víko. Pak je zas dostane král a bude to dlouho trvat, než někomu zas dá šanci mu je šlohnout. Samozřejmě sem *chtěl* sklouznout dolů a vytáhnout je ven, ale netrouf sem si. Každou minutou bylo víc svítalno, a za chvíli ty hlídači začnou chodit, a mohl bych bejt chycenej – chycenej s šesti tisíci dolary v rukou, co nikdo mi nenajal, abych se vo ně staral. Netoužím po tom bejt zapletenej do takový věci, povídám si v duchu.

Dyž sem ráno sešel dolů, salon byl zavřenej a hlídači byli pryč. Nikdo tam nebyl krom rodiny a vdovy Bartleyový a naší bandy. Sledoval sem jejich tváře, jestli se něco dělo, ale nedokázal sem to říct.

Kolem poledne přišel pohřebák se svým člověkem, a postavili rakev doprostřed pokoje na dvě židle, a potom postavili všecky naše židle v řadách, a vypůjčili si další od sousedů, až byla hala a salon a jídelna plný. Viděl sem, že víko rakve je, jak bejvalo, ale netrouf sem si pod něj podívat, dyž byli lidé kolem.

Pak začli lidé proudit dovnitř, a ti podrazáci a holky si vzali místa v přední řadě u hlavy rakve, a asi půl hodiny lidé pomalu procházeli, v jedný řadě, a dívali se chvíli na mrtvýmu tvář, a někteří pouštěli slzu, a všecko to bylo moc tichý a slavnostní, jenom ty holky a ty podrazáci si drželi kapesníky u očí a měli skloněný hlavy a trochu vzlykali. Žádnej jinej zvuk nebyl slyšet krom šoupání nohou po podlaze a smrkání – páč lidé víc smrkaj při pohřbu než na jinejch místech krom kostela.

Dyž bylo to místo plný, pohřebák se tam proklouz ve svejch černejch rukavicích se svejma měkce konejšivejma způsobama, dokončoval poslední dotyky a dával lidi a věci do pořádku a pohodlně, a nedělal ani zvuk víc než kočka. Vůbec nemluvil; přemisťoval lidi, vmáčkl pozdní příchozí, otevíral průchody, a dělal to pokyvováním a znameníma rukou. Pak si vzal místo u zdi. Byl to nejměkčí, nejkluzší, nejplíživější chlap, co sem kdy viděl; a usmíval se asi tak jako kus šunky.

Vypůjčili si harmonium – takový nemocný; a dyž bylo všecko připravený, mladá žena se k němu posadila a hrála, a hezky to řvalo a kolikovalo, a všichni se přidali a zpívali, a Peter byl jedinej, kdo z toho vyvázal nejlíp, podle mýho názoru. Pak začal důstojný pán Hobson, pomalu a slavnostně, a dal se do mluvení; a vzápětí vybuchlo v sklepě ten nejrozpoutanější randál, jakej kdo kdy slyšel; byl to jen jeden pes, ale dělal takovej mocnej randál, a dělal ho pořád dál; farář musel stát tam, nad rakví, a čekat – vlastní myšlenky nebyly slyšet. Bylo to pořádně trapný a nikdo nevěděl, co dělat. Jenže za chvíli viděli, jak ten dlouhonohej pohřebák dal kazateli znamení, jako by chtěl říct: „Nebojte se – spolehněte se na mě." Pak se shýbl a začal klouzat podél zdi, akorát ramena mu čouhala nad hlavy lidí. Tak klouzal a klouzal, a ten povyk a randál byl pořád víc a víc nehorázný; a nakonec, dyž obešel dvě strany pokoje, zmizí ve sklepě. Pak asi za dvě vteřiny sme slyšeli žuchnutí, a pes to zakončil nejpodivuhodnějším zavytím nebo dvěma, a potom bylo všecko mrtvolně tichý a farář pokračoval se svou slavnostní řečí tam, kde přestal. Za chvíli nebo dvě tady se vrací ten pohřebákovej hřbet a ramena, klouzající podél zdi; a tak klouzal a klouzal podél třech stran pokoje, a pak se vzpřímil, zakryl si ústa rukama, natáh krk ke kazateli nad hlavami lidí, a povídá takovým hrubým šeptem: „*Měl krysu!*" Pak klesl a klouzal podél zdi zpátky na svý místo. Bylo vidět, že lidi z toho mají velký zadostiučinění, páč samozřejmě chtěli vědět. Taková maličkost nic nestojí, a sou to právě ty maličkosti, co dělaj z muže někoho, koho si vážej a koho maj rádi. V tom městě nebyl žádnej oblíbenější chlap než ten pohřebák.

Inu, pohřební kázání bylo moc dobrý, ale otravně dlouhý a únavný; a potom se tam vmáčknul král a vysypal ze sebe pár kousků svýho obyčejnýho harampádí, a nakonec byla ta práce hotová a pohřebák se začal plížit k rakvi se šroubovákem. Já sem tam byl v potu a sledoval ho pěkně nabito. Jenže si ničeho nevšímal; jenom posunul víko hladce jak kaše a přišrouboval ho tuze pevně. A tak sem na tom byl! Nevěděl

sem, jestli ty peníze sou tam nebo nejsou. Tak si povídám, co dyby někdo šlohnul ten pytel potají? – jak teda *já* mám vědět, jestli psát Mary Jane nebo ne? Co dyby ho vykopala a nic nenašla, co by si o mně myslela? Hergot, povídám, mohli by mě najít a strčit do vězení; radši se budu krčit a držet se v temnu a nepsat vůbec; ta věc je teďko hrozně zapletená; snahou to zlepšit sem to stokrát zhoršil, a bodejť kéž bych to byl prostě nechal bejt, čert vem celou tu věc!

Pohřbili ho, a my sme se vrátili domů, a já sem zas začal sledovat tváře – nemoh sem si pomoct, a nemoh sem bejt v klidu. Jenže z toho nic nebylo; tváře mi neříkaly nic.

Král chodil večer po návštěvách, a všecky sladil a sám se dělal přívětivým co moh; a dal to tak najevo, že jeho sbor v Anglii z něj bude bejt celej vyděšenej, tak že musí pospíšit a vypořádat dědictví hned a odjet domů. Byl moc smutnej, že je takhle tlačenej, a všichni taky; přáli si, aby moh zůstat dýl, ale povídali, že vidí, že to nejde. A von povídal, že on a William si samozřejmě vezmou holky domů s nima; a to taky všecky potěšilo, páč pak budou holky dobře opatřený a mezi vlastníma příbuznýma; a potěšilo to taky ty holky – rozhlaholilo je to tak, že úplně zapomněly, že na světě maj nějakou starost; a řekli mu, ať prodá, jak rychle chce, že budou připravený. Ty chudinky byly tak nadšený a šťastný, že mi to lámalo srdce, dyž sem je viděl, jak sou klamaný a lhaný; ale neviděl sem žádnou bezpečnou cestu, jak se do toho vmíchat a změnit obecnou náladu.

Inu, ať se propadnu, dyž král neohlásil barák a černochy a všecek majetek rovnou do dražby – prodej dva dny po pohřbu; ale každej moh koupit soukromě předem, dyž chtěl.

Tak hned druhej den po pohřbu, kolem polední hodiny, dostala radost holek první vrznutí. Přijelo tam pár handlířů s negry a král jim prodal černochy rozumně, za třídenní směnky, jak tomu říkali, a byli pryč, dva synové po řece nahoru do Memphisu, a jejich matka po řece dolů do Orléansu. Myslel sem, že těm chudinkám holkám a těm čer-

nochům pukne žalem srdce; brečeli kolem sebe a tak se chovali, že sem z toho skoro byl nemocnej. Holky řekly, že si nikdy nepředstavovaly, že by viděly rodinu rozdělenou nebo prodanou pryč z města. Nikdy mi to z paměti nezmizí, ten pohled na ty chudinky holky a ty černochy, jak se jim navzájem věšeli na krk a plakali; a soudím, že bych to byl nevydržel, ale musel bych vybuchnout a prozradit naši bandu, dybych nebyl věděl, že ten prodej nic neznamená a černoši budou zpátky doma za tejden nebo dva.

Ta věc nadělala v městě velkej rozruch taky, a dost lidí vylítlo rovnou a říkalo, že je skandální oddělit matku a děti takhle. Trochu to těm podvodníkům uškodilo; ale ten starej blázen hnal dál svoje, přes všecko, co moh vévoda říct nebo udělat, a povídám vám, že vévoda byl mocně znepokojenej.

Druhej den byl den dražby. Hned za bílýho rána král s vévodou vylezli do podkroví a probudili mě, a já viděl podle jejich pohledu, že sou problémy. Král povídá:

„Byl si předevčírem v noci v mým pokoji?"

„Ne, Vaše Veličenstvo" – tak sem mu říkal pokaždý, dyž u toho nikdo z naší bandy nebyl.

„Byl si tam včera nebo včera v noci?"

„Ne, Vaše Veličenstvo."

„Čestně teďko – žádný lži."

„Čestně, Vaše Veličenstvo, říkám vám pravdu. Nebyl sem u vašeho pokoje blízko, co vás tam slečna Mary Jane a vévodu zavedla a ukázala vám ho."

Vévoda povídá:

„Viděls tam někoho jinýho jít?"

„Ne, Vaše Milosti, pokavaď si pamatuju, myslím."

„Zastav a mysli."

Chvíli sem přemejšlel a viděl svou šanci; pak povídám:

„No, viděl sem, že tam černoši několikrát šli."

Oba trochu nadskočili, a vypadali, jako by to nikdy nečekali, a potom jako by to *čekali*. Pak vévoda povídá:

„Cože, *všichni*?"

„Ne – aspoň ne všichni najednou – totiž, myslím, že sem je neviděl *vycházet* ven všecky najednou, než jednou."

„Hele! Dyž to bylo?"

„Bylo to v den pohřbu. Ráno. Nebylo brzy, páč sem se zaspal. Zrovna sem začínal scházet po žebříku, a viděl sem je."

„Inu, pokračuj, *mluv dál*! Co udělali? Jak se chovali?"

„Nic nedělali. A moc se nijak nechovali, pokavaď sem viděl. Odkradli se po špičkách; tak sem snadno viděl, že se tam vmáčkli, aby uklidili pokoj Vašeho Veličenstva nebo tak, že si mysleli, že jste vzhůru; a dyž našli, že *nejste* vzhůru, doufali, že vyklouznou z cesty bez potíží, aniž by vás vzbudili, pokavaď vás eště nevzbudili."

„Krucinál, *tohle* je věc!" povídá král; a oba vypadali docela špatně a dost hloupě. Stáli tam, přemejšleli a drbali se chvíli ve vlasech, a vévoda se zahihňal takovým ňákým skřípavým zasmátím, a povídá:

„To je prostě k nevíře, jak chytře ti negři zahráli tu kartu. Předstírali, že je *mrzí*, že odcházej z týhle krajiny! A já věřil, že je *mrzí*, a vy taky, a všichni taky. Nikdy mi už neříkejte, že negr nemá divadelní talent. Dyť jak zahráli tuhle věc, by *každýho* oblafnulo. Podle mýho názoru je v nich bohatství. Dybych měl kapitál a divadlo, nechtěl bych lepší obsazení než tohle – a tady sme je prodali za pár drobnejch. Jo, a eště nemáme ani to štěstí si tu písničku zazpívat. Hele, kde *je* ta ‚píseň' – ta směnka?"

„V bance k inkasu. Kde by byla?"

„No, *to* je v pořádku, díky Pánu."

Povídám, trochu bojácně:

„Něco se stalo?"

Král se otočil na mě a vybuchl:

„Do toho ti nic nejni! Drž hubu a starej se vo svý věci – dyž ňáký máš. Pokavaď seš v tomhle městě, nezapomeň *na to* – slyšíš?" Pak povídá vévodovi: „Musíme to prostě spolknout a nic neříkat: mlčení je pro nás jediný heslo."

Jak začínali scházet po žebříku, vévoda se zas zahihňal a povídá:

„Rychlej prodej *a* malej zisk! To je dobrej kšeft – jo."

Král se na něj zavrčel a povídá:

„Snažil sem se udělat to nejlepší, dyž sem je tak rychle prodal. Dyž se ukázalo, že zisk je žádnej, až na podstatnej zápor, a nic k odnesení, je to moje chyba víc, než tvoje?"

„No, *oni* by byli eště v tomhle domě a *my* bysme tu nebyli, dyby bylo poslechnuto mý rady."

Král mu odseknul, co bylo pro něj bezpečný, a potom se otočil a znova se pustil do *mě*. Pořádně mi vynadal, že sem nepřišel a *neřek* mu, že sem viděl ty černochy vyjít z jeho pokoje tím způsobem – řek, že každej blázen by *věděl*, že se něco děje. A potom se roztáh a chvíli nadával *sám sobě*, a řek, že to všecko přišlo z toho, že si nedovolil pozdě vstát a vzít si přirozený odpočinek to ráno, a ať se propadne, dyby to kdy udělal zas. Tak odešli a nadávali; a já se cítil hrozně rád, že sem to všecko svalil na ty černochy, a přitom sem jim neublížil.

Kapitola dvacátá osmá

Za chvíli byl čas vstávání. Tak sem sešel po žebříku a vydal se dolů; ale jak sem došel k pokoji holek, dveře byly votevřený, a viděl sem Mary Jane, jak sedí u svýho starýho kufříku potaženýho koňskou žíní, co byl otevřenej, a vona do něj balila věci – chystala se do Anglie. Jenže ted přestala, se složenou róbou na klíně, a tvář měla v dlaních, plakala. Bylo mi hrozně, dyž sem to viděl; samozřejmě každýmu by bylo. Vešel sem tam a povídám:

„Slečno Mary Jane, vy nesnesete vidět lidi v starostech, a *já* taky ne – skoro nikdy. Řekněte mi vo tom."

Tak to udělala. A byli to ti černoši – zrovna sem to čekal. Řekla, že ta krásná cesta do Anglie jí je skoro zkažená; neví, *jak* tam vůbec má bejt kdy šťastná, dyž ví, že matka a děti se už *nikdy* víc neuvidí – a pak vybuchla hořčeji než předtím a zdvihla ruce a povídá:

„Ó, drahá, drahá, pomyslet si, že se *už nikdy* víc neuvidí!"

„Ale *uvidí* – a to do dvou tejdnů – a já to *vím*!" povídám.

Hergot, bylo to venku, než sem to stačil myslet! A dřív než sem se stačil pohnout, hodila mi ruce kolem krku a řekla, abych to řek *ještě jednou*, řek *ještě jednou*, řek *ještě jednou*!

Viděl sem, že sem promluvil moc náhle a řek moc, a byl sem v úzkejch. Poprosil sem ji, aby mě nechala chvíli přemejšlet; a vona si sedla, moc netrpělivě a vzrušeně a krásně, ale vypadala jaksi šťastně a uvolněně, jako člověk, kterýmu vytrhli zub. Tak sem se dal do rozmejšlení. Povídám si v duchu, soudím, že člověk, kerej se zdvihne a řekne pravdu, dyž je v úzkejch, bere na sebe značně velký risiko, ač-

koli nemám žádnou zkušenost, nemůžu říct jistě; aspoň mi to tak připadá; a přece tady je případ, kde si vážně myslím, že pravda je lepší a vopravdu *bezpečnější* než lež. Musím si to uložit v mysli a někdy si to promyslet, je to tak nějak zvláštní a nepravidelný. Nikdy sem nic takovýho neviděl. No, povídám si nakonec v duchu, zariskuju to; zdvihnu se a řeknu pravdu tentokrát, i když to vypadá spíš jako sednout si na soudek střelnýho prachu a zapálit ho jen tak, abych viděl, kam to vyletí. Pak povídám:

„Slečno Mary Jane, je někde za městem kousek od tudy nějaký místo, kam byste moha jet a zůstat tři nebo čtyři dny?"

„Jo; k panu Lothropovi. Pročpak?"

„Pročpak eště nevadí. Dyž vám řeknu, jak vím, že se ti černoši zas uviděj do dvou tejdnů – tady v tomhle domě – a *dokážu* vám, jak to vím – pojedete k panu Lothropovi a zůstanete čtyři dny?"

„Čtyři dny!" povídá; „zůstanu rok!"

„Dobře," povídám, „nechci od *vás* nic víc, než jen vaše slovo – mám to radši, než jinýho muže polibek na Bibli." Usmála se a začervenala moc sladce, a já povídám: „Dyž vám to nebude vadit, zavřu dveře – a zasunu závoru."

Pak sem se vrátil a sedl si zas, a povídám:

„Nekřičte. Jen zůstaňte sedět a snášejte to jako muž. Musím říct pravdu, a vy se musíte zpevnit, slečno Mary, páč je to špatnej druh a bude to těžký snášet, ale nedá se nic dělat. Tyhle vaše strýci vůbec žádní strýci nejsou; sou pár podvodníků – obyčejnejch darmošlapů. No, teď máme to nejhorší za sebou, zbytek snesete snadněji."

Pořádně ji to otřáslo, samozřejmě; ale já už sem byl přes mělčinu, tak sem šel rovnou dál, s očima jí plápolajícíma výš a výš, a vyprávěl sem jí každou zatracenou věc, od toho, kde sme nejdřív narazili na toho mladýho blázna, co šel k parníku, až po to, jak se králi vrhla na hruď u předních dveří a on ji políbil šestnáctkrát nebo sedmnáctkrát – a tu vyletí, s tváří hořící jak západ slunce, a povídá:

„Ten dobytek! Pojď, neplejtvej ani minutou – ani *vteřinou* – polejem je dehtem a peřím a hodíme do řeky!"

Povídám:

„Jistěže. Ale myslíte to *dřív*, než pojedete k panu Lothropovi, nebo –"

„Ó," povídá, „na co to *myslím*!" povídá, a sedla si zas rovnou. „Nedbejte, co sem řekla – prosím, nedbejte – *nebudete*, viďte, že *ne*?" A položila mi hedvábnou ruku na mou tak, že sem řek, že radši umřu. „Nemyslela sem, byla sem tak rozrušená," povídá; „teď pokračujte, a víc to neudělám. Řekněte mi, co mám dělat, a ať řeknete cokoli, udělám to."

„Inu," povídám, „ty dva podvodníci jsou drsná banda, a já jsem v takovým postavení, že s nima musím cestovat eště nějakou chvíli, ať chci nebo ne – radši bych vám neříkal pročpak; a dybyste je prozradila, město by mě z jejich drápů vyprostilo, a já bych byl v pořádku; ale byl by eště jeden člověk, o kterým nevíte, a kerej by byl v pořádnej patálii. No, toho musíme zachránit, nebo ne? Samozřejmě. No tak teda, neprozradíme je."

Dyž sem říkal ty slova, naskočila mi dobrá myšlenka do hlavy. Viděl sem, jak bych snad mohl zbavit sebe a Jima těch podvodníků; dostat je sem do vězení a potom odjet. Jenže sem nechtěl pouštět vor přes den bez nikoho na palubě, kdo by odpovídal na otázky krom mě; tak sem nechtěl, aby ten plán začal fungovat dřív než pozdě večer. Povídám:

„Slečno Mary Jane, povím vám, co uděláme, a nebudete muset ani zůstat u pana Lothropa tak dlouho. Jak daleko to je?"

„Trošku pod čtyři míle – rovnou za vsí, zpátky tady."

„Dobře, to bude stačit. Teď jeďte tam a držte se zticha až do devíti nebo pul desátý dnes večer, a potom je přimějte, aby vás dovezli domů – řekněte jim, že vás něco napadlo. Dyž přijedete sem před jedenáctou, dejte do tohohle vokna svíčku, a dyž se neobjevim, čekejte *do* jedenácté, a *pak* dyž se neobjevim, znamená to, že sem pryč, z cesty,

a v bezpečí. Potom vyjdete ven a rozšíříte zprávu a dostanete ty podrazáky do vězení."

„Dobře," povídá, „udělám to."

„A dyby se zrovna stalo, že se nedostanu pryč, ale seberou mě s nima, musíte se zdvihnout a říct, že sem vám tu celou věc řek předem, a musíte stát za mnou, co jen můžete."

„Stát za vámi! Opravdu budu. Nedotknou se vám ani vlasu na hlavě!" povídá, a viděl sem, jak se jí rozšířily nozdry a oči jí blejskly, dyž to říkala.

„Dyž uprchnu, nebudu tady," povídám, „abych dokázal, že tihle lumpové nejsou vaši strýci, a nemoh bych to dokázat, dyž bych *tady* byl. Moh bych přísahat, že sou to darmošlapové a flákači, to je všecko, i když to má svou cenu. Ale sou tu jiný, co to udělaj líp než já, a jsou to lidi, kterým neuvěří tak rychle, jak by neuvěřili mně. Řeknu vám, jak je najdete. Dejte mi tužku a kousek papíru. Tak – ‚*Royal Nonesuch, Bricksville*.' Schovejte to a neztraťte. Dyž bude soud chtít zjistit něco vo těch dvou, ať pošlou do Bricksvillu a řeknou, že chytili chlapy, co hráli Royal Nonesuch, a požádaj o svědky – inu, budete mít celý to město tady, než stačíte mrknout, slečno Mary. A přijedou pěnami vzteku taky."

Soudil sem, že teďko už sme to všecko dobře zařídili. Tak povídám:

„Jen ať dražba běží, a nedělejte si starosti. Nikdo nemusí platit za věci, co koupí, dřív než za celej den po dražbě – kvůli krátký lhůtě; a oni odtaď neodjedou, dokud ty peníze nedostanou; a jak sme to zařídili, prodej nebude platit a oni *žádný* peníze *nedostanou*. Je to zrovna tak, jako to bylo s těma černochama – nebyl to prodej, a černoši budou zpátky brzy. Dyť ani za ty *černochy* nemůžou vybrat peníze eště – sou v tej nejhorší patálii, slečno Mary."

„No," povídá, „teďko utíkám dolů na snídani, a potom se vydám rovnou k panu Lothropovi."

„Tak *to* teda ne, slečno Mary Jane," povídám, „v žádným případě; jeďte *před* snídaní."

„Pročpak?"

„Pročpak myslíte, že sem vás vůbec chtěl, abyste jela, slečno Mary?"

„No, nikdy sem nemyslela – a dyž o tom teď myslím, nevím. Co to bylo?"

„Páč nejste jedna z těch kamennejch tváří, co nic neukáže. Nechci lepší knížku než vaši tvář. Člověk si sedne a čte si z ní jako z velkýho tisku. Myslíte, že můžete jít a potkat strýce, dyž přijdou vás pozdravit ráno pusou, a nikdy –"

„Tak, tak, nemluvte! Jo, pojedu před snídaní – ráda. A nechat sestry s nima?"

„Jo; vo ně se nestarejte. Musí to vydržet eště chvíli. Mohli by něco začít podezírat, dybyste jely všecky. Nechci, abyste je viděla, ani sestry, ani nikoho v tomhle městě; dyby se vás soused ptal, jak se maj dnes vaši strýci, vaše tvář by něco řekla. Ne, jeďte rovnou, slečno Mary Jane, a já to tu zařídím se všema. Řeknu slečně Susan, aby pozdravila vaše strýce a řekla, že ste vyjela na pár hodin, abyste si trošku odpočinula a změnila prostředí, nebo navštívila přítelkyni, a že se vrátíte večer nebo brzy ráno."

„‚Jela navštívit přítelkyni' je v pořádku, ale pozdrav jim dávat nebudu."

„No tak nebude." Bylo dobrý říct *jí* tak – žádná škoda. Byla to jen malá věc a žádný potíže; a sou to malý věci, co nejvíc uhlazujou lidem cesty, tady dole; udělalo by to Mary Jane spokojenou, a nic by to nestálo. Pak povídám: „Eště jedna věc – ten pytel peněz."

„No, ty maj; a je mi divný pomyslet, *jak* ho dostali."

„Ne, v tom se mejlíte. *Nemaj* ho."

„Jakže, kdo ho má?"

„Přál bych si, abych to věděl, ale nevím. *Měl* sem ho, páč sem ho jim ukrad; a ukrad sem ho, abych ho dal vám; a vím, kam sem ho schoval,

ale bojím se, že tam už není. Je mi hrozně líto, slečno Mary Jane, je mi to tak líto, jak jen může bejt; ale udělal sem, co sem moh; dělal sem to poctivě. Málem mě chytli, a musel sem to narvat do prvního místa, co sem potkal, a utéct – a nebylo to dobrý místo."

„Ó, přestaňte se obviňovat – je to příliš špatný, abyste to dělal, a nedovolím to – nemohl ste si pomoct; nebyla to vaše chyba. Kam ste to schoval?"

Nechtěl sem ji dávat zpátky k myšlenkám na její starosti; a nemoh sem si přimět ústa, aby jí řekla, co by jí dalo představu toho nebožtíka, ležícího v rakvi s tím pytlem peněz na břiše. Tak sem chvíli nic neřek; potom povídám:

„Radši bych vám *neřek*, kam sem ho dal, slečno Mary Jane, dyž vám nevadí, že vás vynechám; ale napíšu vám to na kousek papíru, a můžete si to přečíst cestou k panu Lothropovi, dyž budete chtít. Myslíte, že to tak půjde?"

„Ó, ano."

Tak sem napsal: „Dal sem to do rakve. Bylo to tam, dyž ste tam plakala v noci. Byl sem za dveřma, a bylo mi vás moc líto, slečno Mary Jane."

Mně samému se trochu zarosily oči, dyž sem si vzpomněl, jak tam plakala v noci sama, a ti ďáblové leželi zrovna pod její střechou, zahanbovali ji a okrádali; a dyž sem to složil a dal jí to, viděl sem, jak jí voda stoupla do očí taky; a potřásla mi rukou, pevně, a povídá:

„*Sbohem*. Udělám všecko přesně tak, jak ste mi řek; a dyž vás už nikdy neuvidím, nikdy na vás nezapomenu a budu na vás myslet mnohokrát a mnohokrát, a budu se za vás *modlit* taky!" – a byla pryč.

Modlit za mě! Soudil sem, že dyby mě znala, vzala by si práci, co by byla trošku víc podle její míry. Ale vsadím se, že to udělala přesto – byla zrovna takovýho druhu. Měla tu kuráž, modlit se za Jidáše, dyby ji to napadlo – nebyla v ní žádná couvavost, soudím. Můžete si říkat, co chcete, ale podle mýho názoru v ní bylo víc kuráže než v jiný holce, co

sem kdy viděl; podle mýho názoru byla přímo plná kuráže. Zní to jak lichocení, ale lichocení to není. A dyž přijde na krásu – a dobrotu taky – vyniká nad všema. Nikdy sem ji od tej doby neviděl, co sem ji viděl projít těma dveřma; ne, nikdy sem ji od tý doby neviděl, ale soudím, že sem na ni myslel mnohokrát a mnohokrát milionkrát, a na to, jak řekla, že se za mě bude modlit; a dybych kdy myslel, že by mohlo bejt něco dobrýho, abych se modlil *za* ni, ať se propadnu, dybych to byl neudělal nebo nepukl.

Inu, Mary Jane se asi vymotala zadní cestou, soudím; páč nikdo ji neviděl odcházet. Dyž sem potkal Susan a Zajíčka, povídám:

„Jak se menujou ti lidi za řekou, co k nim občas chodíte na návštěvu?"

Povídaj:

„Je jich víc, ale hlavně sou to Proctorovi."

„To je to jméno," povídám; „málem sem na něj zapomněl. Inu, slečna Mary Jane mi řekla, abych vám řek, že tam odjela v hroznym spěchu – jeden z nich je nemocnej."

„Kerej?"

„Nevím; totiž, trochu sem zapomněl; ale myslím, že je to –"

„Pro živýho boha, doufám, že to není *Hanner*?"

„Je mi líto to říct," povídám, „ale je to zrovna Hanner."

„Panebože, a eště minulej tejden byla tak zdravá! Je na tom špatně?"

„To není ani slovo pro to. Seděli u ní celou noc, povídala slečna Mary Jane, a myslí, že nevydrží mnoho hodin."

„Jen si to pomysli! Co je jí?"

Nemoh sem si na nic rozumnýho vzpomenout, rovnou tak, tak povídám:

„Příušnice."

„Příušnice tvý babičce! U lidí s příušnicema se nesedí."

„Nesedí, jo? Vsaď se, že s *tyhle* příušnicema sedí. Tyhle příušnice sou jiný. Je to novej druh, povídala slečna Mary Jane."

„Jak je to novej druh?"

„Páč sou zamíchaný s jinejma věcma."

„S jakejma věcma?"

„No, se spalničkama, a s černým kašlem, a s růží, a se souchotinama, a se žlutou žloutenkou, a s mozkovou horečkou, a nevím s čím eště."

„Pane bože! A říkaj tomu *příušnice*?"

„Tak to povídala slečna Mary Jane."

„No, v tom není smysl. Člověk by moh zakopnout o palec, a napít se jedu, a spadnout do studny, a zlomit si vaz, a vyrazit si mozek, a někdo by přišel a zeptal se, co ho zabilo, a nějakej hlupák by řek: ‚Inu, zakopl si o *palec*.' Byl by v tom smysl? *Ne*. A v tomhle není smysl, taky ne. Je to nakažlivý?"

„Je to *nakažlivý*? Co to povídáš. Jsou *brány* nakažlivý – ve tmě? Dyž se nezachytíš za jeden zub, musíš se zachytit o jinej, no ne? A nemůžeš se od toho zubu utrhnout, aniž bys s sebou nestáh celou bránu, no ne? No, tyhle druhy příušnic sou tak nějak brána, dalo by se říct – a není to špatná brána, taky ne, dyž ji dostaneš pořádně zachycenou."

„No, je to hrozný, *já* myslím," povídá Zajíček. „Pudu k strýci Harveyovi a –"

„Ale jo," povídám, „to bych *udělal*. *Jistě* bych to udělal. Nejak bych neztrácel čas."

„No, pročpak bys to neudělal?"

„Jen se na to podívej chvíli, a snad to uvidíš. Nejsou tvoji strýci vázaný dostat se domů do Anglie co nejrychlejc můžou? A myslíš, že by byli dost sprostí, aby odjeli a nechali vás jet celou tu cestu samotný? *Ty* víš, že na vás počkaj. Potud, potud dobře. Tvůj strýček Harvey je kazatel, no ne? Dobře; dá se *kazatel* oklamat lodním úředníkem? Dá se oklamat *lodním úředníkem*? – aby pustil slečnu Mary Jane na palubu? Teď *ty* víš, že nedá. A co teda udělá? Řekne: ‚Je to velká škoda, ale moje církevní záležitosti musí si poradit, jak nejlíp umí; páč moje neteř byla

vystavena strašným příušnicím pluribus unum, a je mojí svatou povinností sednout si tady a čekat ty tři měsíce, co to zabere, aby se ukázalo, jestli to má.' Ale nedbej, dyž myslíš, že je nejlepší říct to strýci Harveyovi –"

„Hergot, a trčet tu a hloupnout, dyž bysme všechny mohly mít v Anglii krásný časy, zatímco bysme čekaly, abysme zjistily, jestli to Mary Jane má nebo nemá? Dyť mluvíš jak hlupák."

„No, ať je jak chce, snad bys to měla aspoň říct někomu ze sousedů."

„Poslouchej tohle, no. Seš nad všecko přirozená pitomost. Nevidíš, že by to *oni* šli říct dál? Není jiná cesta než prostě nikomu neříct nic."

„No, snad máš pravdu – jo, soudím, že máš *pravdu*."

„Ale myslím, že bysme měly říct strýci Harveyovi, že odešla na chvíli, aby si nedělal starosti o ni?"

„Jo, slečna Mary Jane chtěla, abyste to udělaly. Řekla: ‚Řekněte, aby pozdravili strýce Harveyho a Williama ode mě a dali jim pusu, a řekněte, že sem přeběhla přes řeku, abych viděla pana' – pana – jak *se* to menuje ta bohatá rodina, co si jí strýc Peter tak vážil? – myslím tu, co –"

„No, musíš myslet Apthorpovy, že?"

„Jistě; čert vem takový jména, člověk si je nikdy napolo nemůže zapamatovat, nějak. Jo, povídala, řekněte, že přeběhla, aby požádala Apthorpovy, ať určitě přijdou na dražbu a koupěj tenhle barák, páč myslela, že strýček Peter by chtěl spíš, aby ho měli oni, než kdokoli jinej; a vydrží u nich, dokud neřeknou, že přijdou, a potom, dyž nebude příliš unavená, přijde domů; a dyž bude unavená, bude doma ráno každopádně. Řekla, nic neříkejte vo Proctorovejch, jen vo Apthorpovejch – což bude úplná pravda, páč tam *jde* mluvit o tom, aby koupili barák; vím to, páč mi to řekla sama."

„Dobře," řekly, a vyklidily se, aby počkaly na strýce a daly jim pozdravy a pusy a vyřídily zprávu.

Všecko bylo teď v pořádku. Holky nic neřeknou, páč chtěj do Anglie; a král s vévodou budou radši, že Mary Jane dře pro dražbu, než aby byla v dosahu doktora Robinsona. Cejtil sem se moc dobře; soudil sem, že sem to udělal dost čistě – soudil sem, že to Tom Sawyer by neudělal čistěji sám. Samozřejmě, von by do toho dal víc stylu, ale to já tak zručně neumím, páč sem k tomu nebyl vychovanej.

Inu, pořádali dražbu na veřejným náměstí, k večeru, a vlekla se, a vlekla se, a ten starej tam byl po ruce a vypadal co nejzmijovitěji, nahoře vedle dražitele, a občas vhodil kousek Písma, nebo nějakou tu hezoučkou průpovídku, a vévoda tam chodil kolem a házel sladkýma očima po soucitu, co nejvíc uměl, a prostě se roztahoval, jak to šlo.

Jenže za chvíli se ta věc protáhla skrz, a všecko bylo prodaný – všecko, až na malou starou zanedbatelnou parcelu na hřbitově. Tak museli zpracovat *tu* – nikdy sem neviděl takovou žirafu, jako byl král, co se snažil spolknout *všecko*. Inu, zatímco se do toho pouštěli, přistál parník, a asi tak za dvě minuty se žene nahoru dav s hulákáním a řvaním a smíchem a výskáním, a volají:

„*Tady* je vaše protilinie! Tady sou dvě sady dědiců starýho Petera Wilkse – a platíte svý peníze a vybíráte si!"

Kapitola dvacátá devátá

Vedli s sebou moc hezky vypadajícího staršího pána a hezky vypadajícího mladšího, kerej měl pravou ruku v šátku. A pane bože, jak lidi řvali a chechtali se, a vůbec s tím nepřestávali. Ale já na tom žádnej vtip neviděl, a soudil sem, že bude Vévodu a Krále trochu stát námahy něco vtipnýho na tom vidět taky. Myslel sem, že zblednou. Ale kdepák – nezblednuli ani náhodou. Vévoda nedal nijak najevo, že by měl podezření, co se děje, jen se tak kolem potuloval a žvatlal si dětsky bu-bu-bu, šťastnej a spokojenej, jak džbán, co z něj klokotá podmáslí; a co se krále tejče, ten jenom hleděl a hleděl smutně na ty příchozí, jako by se mu zle udělalo přímo v srdci při pomyšlení, že na světě můžou bejt takový podvodníci a lotři. Ó, dělal to obdivuhodně. Spousta nejváženějších lidí ve městě se nakupila kolem krále, aby mu dala najevo, že stojej na jeho straně. Ten starej pán, co teprve přišel, vypadal celej k smrti popletenej. Za chvíli se dal do mluvení, a já hned viděl, že vyslovuje *jako* Angličan – ne tak, jak to dělal král, i když královo napodobení *bylo* na to dost ucházející. Nedovedu říct, co ten starej pán říkal přesně, ani ho napodobit; ale votočil se k davu a povídá tohle asi:

„Tohle překvapení sem nečekal; a přiznám upřímně a otevřeně, že nejsem moc dobře vybavenej na to, abych na něj odpověděl; páč bratr a já jsme měli nehody; von si zlomil ruku a naše zavazadlo omylem složili v jednom městě proti proudu dneska v noci. Já sem Harvey Wilks, bratr Petera Wilkse, a tohle je jeho bratr William, kerej neslyší a nemluví – a teď nemůže ani skoro dávat znamení, dyž má jen jednu ruku, kerou by je mohl předvádět. Jsme ti, za kerý se vydáváme; a za

den nebo dva, dyž dostanu zavazadlo, to dokážu. Ale do tý doby už neřeknu nic jinýho, jen že půjdu do hotelu a počkám."

Tak s tím novým němým vyšli ven; a král se jen zasmál a zablekotá:

„Zlomil si ruku – *moc* pravděpodobný, co? – a moc pohodlný, pro podvodníka, co musí dávat znamení a nenaučil se jak. Ztratili zavazadlo! To je *moc* dobrý! – a moc chytrý – za těch *okolností!*"

Tak se zase zasmál; a všichni ostatní taky, až na tři nebo čtyři, nebo možná půl tuctu. Jeden z nich byl ten doktor; další byl bystře vypadající pán s cestovním vakem starodávnýho typu z koberečku, kerej teprve vystoupil z parníku a potichu si s doktorem povídal a občas se podíval k Královi a kejvali hlavami – to byl Levi Bell, právník, co byl v Louisville; a eště jeden byl velkej hrubej chlap, co přišel a poslouchal všechno, co ten starej pán řek, a teď poslouchal krále. A dyž král skončil, ten hromotluk nadhodil:

„Poslyšte; dyž ste Harvey Wilks, kdy ste přijel do tohohle města?"

„Den před pohřbem, příteli," povídá král.

„Ale v jakou dobu?"

„Večer – asi hodinu nebo dvě před západem slunce."

„*Jak* ste přijel?"

„Přijel sem po proudu na Susan Powell z Cincinnati."

„No a jak to teda, že ste byl ráno nahoře u Pointu – v kánoi?"

„Ráno sem na Pointu nebyl."

„To je lež."

Několik jich na něj vyskočilo a prosilo ho, aby takhle nemluvil se starým pánem a kazatelem.

„Čert vem kazatele, je to podvodník a lhář. Ráno byl na Pointu. Já tam bydlím, ne? No, já tam byl a von tam byl. *Viděl* sem ho tam. Přijel v kánoi s Timem Collinsem a jedním klukem."

Doktor se vzpřímil a povídá:

„Poznal bys toho kluka, kdybys ho zase viděl, Hinesi?"

„Soudím, že jo, ale nejsem si jistej. Hele, tam přece je. Poznávám ho úplně bez problému."

Ukázal na mě. Doktor povídá:

„Sousedi, nevím, jestli ten novej pár podvodníci nejsou nebo sou; ale dyž *tihle* dva podvodníci nejsou, tak já sem idiot, a to je všecko. Myslím, že je naší povinností se postarat o to, aby odsud neutekli, dokavaď to nevyšetříme. Pojď, Hinesi; pojďte, ostatní. Dovedeme ty chlapy do hospody a postavíme je proti tomu druhýmu páru, a soudím, že se *něco* dovíme, než s tím skoncujem."

Pro dav to byla pastva, i když možná ne pro královy přátele; tak sme všichni vyrazili. Bylo to asi při západu slunce. Doktor mě vedl za ruku a byl na mě docela hodnej, ale pořád mi tu ruku *nepustil*.

Všichni sme se dostali do velkýho pokoje v hotelu a zapálili pár svíček, a přivedli ten novej pár. Nejdřív doktor povídá:

„Nechci na ty dva chlapy bejt moc tvrdej, ale *já* si myslím, že to sou podvodníci, a možná maj komplice, o kerejch nic nevíme. Dyž maj, nezmizí ten komplic s tím pytlem zlata, co Peter Wilks nechal? Není to nepravděpodobný. Dyž ti chlapi nejsou podvodníci, nebudou mít nic proti tomu poslat pro ty peníze a nechat je u nás, dokavaď nedokážou, že sou v pořádku – není to tak?"

Všichni s tím souhlasili. Tak sem soudil, že naši bandu dostali hezky do úzkejch hned na začátku. Ale král jen vypadal zarmouceně a povídá:

„Pánové, kéž by ty peníze byly tady, páč nemám žádnou chuť překážet poctivýmu, otevřenýmu, nefalšovanýmu vyšetřování tyhle smutný záležitosti; ale, žel, ty peníze tady nejsou; můžete poslat a podívat se, dyž chcete."

„Kdepak teda sou?"

„Inu, dyž mi je neteř dala k opatrování, vzal sem je a schoval sem je dovnitř do slamníku svý postele, poněvadž sem je nechtěl dávat do banky na těch pár dní, co bysme tady měli bejt, a soudil sem, že postel

je bezpečný místo, protože nejsme zvyklí na negry a předpokládali sme, že sou poctiví, jako sou služebníci v Anglii. Negři to ukradli hned druhý ráno, co sem šel dolů; a dyž sem je prodal, eště sem ty peníze nepostrádal, tak s nima utekli i s těma penězma. Můj sluha tady vám o tom může říct, pánové."

Doktor a několik dalších řekli „Pch!" a já viděl, že mu úplně nikdo nevěří. Jeden muž se mě zeptal, jestli sem viděl ty negry ukrást. Řek sem, že ne, ale viděl sem, jak se vykradli z pokoje a kvapem šli pryč, a nenapadlo mě nic jinýho, než že se bojí, že probudili mýho pána, a snažili se dostat pryč, než začne dělat problémy. To bylo všecko, nač se mě ptali. Pak se doktor votočil ke mně a povídá:

„*Ty* seš taky Angličan?"

Řek sem, že jo; a von a eště pár dalších se zasmáli a řekli: „Nesmysl!"

No, pak se vrhli na všeobecný vyšetřování, a tam sme to měli, nahoru a dolů, hodinu za hodinou, a nikdo nikdy neřek ani slovo o večeři, a zdálo se, že na ni ani nemysleli – a tak s tím pokračovali a pokračovali; a *bylo* to to nejzamotanější, co ste kdy viděli. Nechali krále vyprávět jeho povídačku, a nechali toho starýho pána vyprávět tu jeho; a kdokoli, než banda předpojatejch tupců, by *viděl*, že ten starej pán spřádá pravdu a ten druhej lež. A za chvíli mě postavili, abych řek, co vím. Král po mně koutkem oka zle loupnul, tak sem věděl dost na to, abych mluvil na správný straně. Začal sem vyprávět o Sheffieldu a jak sme tam žili, a všechno o anglickejch Wilksech a tak dál; ale moc daleko sem nedošel, páč se doktor začal smát; a Levi Bell, právník, povídá:

„Sedni si, chlapče; já bejt tebou, se nedřu. Soudím, že nejseš zvyklej lhát, nejde ti to vod ruky; co potřebuješ, je cvik. Děláš to dost neobratně."

Tomu komplimentu sem žádnou pozornost nevěnoval, ale byl sem rád, že mě pustili, tak jako tak.

Doktor začal něco říkat, a votočí se a povídá:

„Dyby ste byl ve městě hned ze začátku, Levi Belle –" Král ho přerušil a natáhl k němu ruku a povídá:

„No ne, to je snad ten starej přítel mýho nebohýho mrtvýho bratra, o kerým mi tak často psal?"

Právník a von si potřásli rukama, a právník se usmíval a vypadal potěšeně, a chvíli spolu rovnou mluvili, pak si šli stranou a mluvili potichu; a nakonec právník zvedl hlas a povídá:

„To to spraví. Vemu příkaz a pošlu ho spolu s příkazem vašeho bratra, a pak budou vědět, že je to v pořádku."

Tak vzali papír a pero, a král se posadil a nahnul hlavu nabok, žvýkal jazyk a naškrábal něco; a potom dali pero vévodovi – a tu poprvé vypadal vévoda špatně. Ale vzal pero a napsal. Pak se právník obrátí k tomu novýmu starýmu pánovi a povídá:

„Vy a váš bratr napište prosím pár řádků a podepište se."

Ten starej pán napsal, ale nikdo to nedovedl přečíst. Právník vypadal strašně udivený a povídá:

„Inu, to mi *here dech*" – a vytáhl z kapsy spoustu starejch dopisů, a prohlížel je, a pak zkoumal písmo toho starýho pána, a pak zase *dopisy*; a potom povídá: „Tyhle starý dopisy sou od Harveye Wilkse; a tady sou *tyhle* dva rukopisy, a každej vidí, že *je* nepsali" (král a vévoda vypadali jak podvedený hlupáci, povídám vám, dyž viděli, jak je právník nachytal), „a tady je rukopis *tohohle* starýho pána, a každej snadno pozná, že *von* je nepsal – ve skutečnosti ty škrábance, co dělá, nejsou vlastně vůbec *písmo*. A teď, tady je pár dopisů od –"

Ten novej starej pán povídá:

„Dovolte, abych to vysvětlil. Můj rukopis nikdo nepřečte, jen můj bratr tamhle – tak píše za mě. To je *jeho* rukopis, co máte, ne můj."

„*No tedy!*" povídá právník, „tohle je *ale* stav věcí. Mám i pár Williamovejch dopisů; tak dyž ho necháte napsat řádku nebo dvě, můžem po –"

„Levou rukou *neumí* psát," povídá starej pán. „Dyby mohl použít pravou ruku, viděl byste, že si napsal svý vlastní dopisy i moje. Podívejte se na oba, prosím – jsou od stejný ruky."

Právník to udělal a povídá:

„Myslím, že je to tak – a jestli to tak není, je tam každopádně mnohem silnější podoba, než sem si předtím všimnul. Inu, inu, inu! Myslel sem, že máme stopu k rozluštění, ale trochu to pláclo do trávy. Nicméně *jedno* se prokázalo – *tihle* dva nejsou ani jeden Wilksové" – a kejvl hlavou směrem ke králi a vévodovi.

No, co myslíte? Ten tvrdohlavej starej blázen tedy *nepovolil!* Vážně ne. Řek, že to není žádnej spravedlivej test. Řek, že jeho bratr William je největší šprýmař na světě a *nepokusil* se napsat – *viděl*, že William chystá jeden ze svejch vtípků v tu chvíli, co pero dotklo papíru. A tak se rozehřál a začal švitořit čím dál víc, až skoro sám začal věřit tomu, co *sám* říká; ale za chvíli se ten novej pán vložil do řeči a povídá:

„Něco mě napadlo. Je tady někdo, kdo pomáhal strojit mýho br – strojit nebožtíka Petera Wilkse na pohřeb?"

„Jo," povídá někdo, „já a Ab Turner sme to dělali. Oba sme tady."

Pak se starej pán obrátí ke králi a povídá:

„Snad nám tenhle pán řekne, co měl zemřelý vytetovaný na hrudi?"

Čert aby to spral, král se musel rychle vzpamatovat, nebo by zplihl jak kus břehu, co ho řeka podemlela – tak nečekaně to na něj přišlo; a vemte si, byla to otázka vypočítaná na to, aby skoro *kohokoli* srazila na kolena, kdyby ji dostal takhle rovnou bez varování, páč jak měl *von* vědět, co měl ten muž vytetovaný? Trošku zbledl; nemohl si pomoct; a bylo tam strašný ticho, všichni se mírně nahýbali dopředu a hleděli na něj. Říkám si, *teď* to zabalí – nemá to už smysl. Zabalil to? Člověk tomu skoro nemůže uvěřit, ale ne. Soudím, že si myslel, že tu komedii udrží, dokavaď je neutahá, aby se rozešli, a pak s vévodou můžou utéct a zmizet. Každopádně tam seděl a za chvíli se začal usmívat a povídá:

„Hm! To je *velmi* těžká otázka, *co*! *Jo*, pane, můžu vám říct, co měl na hrudi vytetovaný. Je to jen malej, tenkej, modrej šíp – to je to; a dyž se nepodíváte z blízka, neuvidíte to. *No* – co na to řeknete?"

No, *já* nikdy neviděl u toho starýho nezmara nic takovýho, co se tejče neskonalý drzosti.

Ten novej starej pán se čile obrátí k Ab Turnerovi a jeho parťákovi, a oči mu zasvítí, jako by soudil, že *teď* krále nachytal, a povídá:

„Tak – slyšeli ste, co řek! Byl na hrudi Petera Wilkse nějakej takovej znak?"

Oba se ozvali a říkají:

„Žádnej takovej znak sme neviděli."

„Dobře!" povídá starej pán. „A to, co ste *viděli* na jeho hrudi, bylo malý mdlý P a B (což je iniciála, kterou vynechal, dyž byl mladej) a W, s pomlčkama mezi nima, takhle: P – B – W" – a nakreslil to tak na kus papíru. „Nuže, nebylo to tak, co ste viděli?"

Oba se zase ozvali a říkají:

„Ne, *nebylo*. Žádný znaky sme vůbec neviděli."

No, teď *byli* všichni rozrušení a vykřikujou:

„Celá ta *sebranka* sou podvodníci! Potopme je! Utopme je! Posaďme je na kládu!" a všichni najednou halekali, a byla to řádná vřava. Ale právník vyskočí na stůl a řve a povídá:

„Pánové – *pánové!* Vyslechněte mě jen jedno slovo – jenom *jedno jediný* slovo – jestli PROSÍM! Je tu eště jedna cesta – pojďme a vykopejme tu mrtvolu a podívejme se."

To je vzalo.

„Hurá!" všichni křičeli a hned chtěli vyrazit; ale právník a doktor vyvolali:

„Počkat, počkat! Chyťte za límec všechny ty čtyři chlapy a toho kluka, a vemte *je* taky!"

„Uděláme to!" všichni křičeli, „a dyž ty znaky nenajdeme, zlynčujem celou tu bandu!"

Teď sem *byl* vystrašenej, povídám vám. Ale nebylo úniku, víte. Chytli nás všechny a hnali nás rovnou k hřbitovu, kerej byl míli a půl po proudu, a celý město nám bylo v patách, páč sme dělali dost rámusu, a bylo teprve devět večer.

Dyž sme šli kolem našeho baráku, přál sem si, abych neposlal Mary Jane pryč z města; páč teď, dybych na ni moh mrknout, zmizela by a zachránila mě a prásknula ty naše darebáky.

Inu, hrnuli sme se po břehu dolů jak smečka divokejch koček; a aby to bylo ještě děsivější, obloha se temnila a blesky začínaly mžikat a šlehat a vítr se chvěl mezi listím. Tohle byl ten nejhorší malér a nejnebezpečnější, v jakým sem kdy byl; a byl sem jaksi omráčenej; všecko šlo tak jinak, než sem s čím počítal; místo toho, abych byl zajištěnej tak, abych si mohl dát na čas, dyž bych chtěl, a užít si tu zábavu, a mít za zádama Mary Jane, aby mě v nejtěsnějším okamžiku zachránila a osvobodila, tady nebylo mezi mnou a náhlou smrtí nic na světě než ty tetovací znaky. Dyby je nenašli –

Nedokázal sem na to myslet; a přece sem jaksi nedokázal myslet na nic jinýho. Byla stále větší a větší tma a byla to krásná chvíle, kerá se nabízela k tomu uklouznout davu; ale ten hromotluk mě držel za zápěstí – Hines – a člověk by se stejně dobře moh pokusit uklouznout Goliášovi. Táhl mě přímo s sebou, byl tak vzrušenej, a já musel běžet, abych mu stačil.

Dyž tam dorazili, nahrnuli se na hřbitov a přelili se přes něj jak povodeň. A dyž přišli k hrobu, zjistili, že maj asi stokrát víc lopat, než potřebujou, ale nikomu nenapadlo vzít lucernu. Ale pustili se do kopání i tak, při mžiknutí blesku, a poslali chlapa k nejbližšímu domu, půl míle daleko, aby jednu vypůjčil.

Tak kopali a kopali vo sto šest; a byla hrozná tma a začal pršet a vítr sviští a bučí, a blesky bily rychleji a rychleji a hrom duněl; ale ti lidé si toho vůbec nevšímali, byli tak zabraný do tý věci; a jednu chvíli ste viděl všecko a každou tvář v tom velkým davu, a lopaty plný hlíny lítající

nahoru z hrobu, a vteřinu nato tma všecko smazala a neviděl ste vůbec nic.

Nakonec vytáhli rakev a začali odšroubovávat víko, a nastalo takový mačkání a strkání a tlačení, aby se tam někdo vecpal a mrknul se, že ste nic podobnýho neviděl; a v tý tmě, takhle, to bylo strašný. Hines mi strašně bolel zápěstí, jak mě tahal a cloumal, a soudím, že úplně zapomněl, že sem na světě, byl tak rozrušenej a udejchanej.

Najednou blesk vysypal dokonalej vodopád bílý záře a někdo vyvolal:

„Hergot, tady má na prsou ten pytel zlata!"

Hines vyrazil povyk jako všichni ostatní a pustil mi zápěstí, a vší silou se vrhl, aby se protlačil dovnitř a podíval se; a jak sem já proklouzl a vzal to pryč tmou k cestě, nikdo nedokáže popsat.

Měl sem cestu sám pro sebe a opravdu sem letěl – alespoň sem ji měl sám pro sebe, krom tý masivní tmy, a občasnejch záblesků, a šumění deště, a šlehání větru, a práskání hromu; a jak že ste se narodil, já tu cestu *frčel!*

Dyž sem dorazil do města, viděl sem, že v tý bouři venku nikdo není, tak sem nehledal žádný postranní uličky a hnal sem se rovnou hlavní; a dyž sem se blížil k našemu baráku, zacílil sem na něj očima. Žádný světlo tam; dům celej tmavej – kvůli čemu mi bylo nějak smutno a zklamaně, ani sem nevěděl proč. Ale nakonec, zrovna dyž sem kolem letěl, *blesk* – přišlo světlo do okna Mary Jane! a srdce mi náhle zbobtnalo, až málem puklo; a tutéž vteřinu byl ten barák i všechno za mnou ve tmě, a nemělo to už nikdy bejt přede mnou na tomhle světě. *Byla* to nejlepší holka, co sem kdy viděl, a nejvíc kuráže ze všech.

V tu chvíli, co sem byl dost daleko nad městem, abych viděl, že můžu dojít k písečnýmu ostrovu, začal sem bystře koukat po loďce, co bych si pučil, a v první chvíli, co mi blesk ukázal jednu, co nebyla přikovaná, jsem po ní skočil a odrazil se. Byla to kánoe a nebyla uvázaná ničím než provazem. Ten ostroh byl rachotivě daleko, ve středu řeky,

ale já neztrácel čas; a dyž sem konečně dorazil k voru, byl sem tak uondanej, že bych si jenom chtěl lehnout a oddychovat, dyby mi to okolnosti dovolily. Ale nemoh sem. Jak sem naskočil na palubu, zahulákal sem:

„Vylez, Jime, a odvaž ho! Sláva pánubohu, zbavili sme se jich!"

Jim vylítl a přicházel ke mně s rozepjatejma rukama, tak byl plnej radosti; ale dyž sem ho zahlédl v blesku, srdce mi vyskočilo do krku a sletěl sem pozpátku přes palubu; páč sem zapomněl, že je starej Král Lear a utopenej Arab zároveň, a málem to ze mě vyrazilo játra a plíce. Ale Jim mě z vody vylovil a chtěl mě obejmout a žehnat mi a tak dál, byl tak rád, že sem zpátky a že sme se zbavili krále a vévody, ale já povídám:

„Teď ne; měj to na snídani, měj to na snídani! Odvaž ho a nech ho klouzat!"

Tak za dvě vteřiny už sme kloužali po proudu, a *tak* se zdálo dobrý bejt zase svobodný a sami pro sebe na velký řece a nikdo nás neobtěžoval. Musel sem si trošku poposkočit a párkrát vyskočit a klepnout patama – nemoh sem si pomoct; ale asi po třetím klapnutí sem zaslech zvuk, kerej sem moc dobře znal, a zadržel sem dech a poslouchal a čekal; a vopravdu, dyž příští záblesk vyšlehl nad vodou, tady jedou! – a plnou silou se opírali do vesel a ten jejich člun jen hučel. Byli to král a vévoda.

Tak sem se zhroutil rovnou na prkna a vzdal to; a bylo to všechno, co sem dokázal, aby mi neukápla slza.

Kapitola třicátá

Dyž přišli na palubu, král se na mě vrhl, chytil mě za límec a povídá:

„Chtěls nám upláchnout, co, ty štěně! Omrzelo tě naše společnost, co?"

Já povídám:

„Ne, Veličenstvo, nechtěli sme – *prosím* ne, Veličenstvo!"

„Rychle teda a řekni nám, *co* ti to vlezlo do hlavy, nebo z tebe vyklepu útroby!"

„Poctivě, všechno vám povím tak, jak se to stalo, Veličenstvo. Ten chlap, co mě držel, byl na mě moc hodnej a pořád říkal, že měl kluka tak velkýho jako já, co loni umřel, a bylo mu líto vidět kluka v takovým nebezpečí; a dyž je všechny překvapilo, že našli to zlato, a nahrnuli se k rakvi, pustil mě a šeptnul: ‚Vem roha, nebo tě pověsej, to je jistý!' a já vzal roha. Nezdálo se, že má *pro mě* smysl zůstat – *já* nemoh dělat nic, a nechtěl sem bejt pověšenej, dyž můžu utéct. Tak sem se nezastavil, dokavaď sem nenašel kánoi; a dyž sem byl tady, řek sem Jimovi, aby pospíchal, nebo mě chytnou a stejně mě pověsej, a řek sem, že se bojím, že vy a vévoda už nežijete, a byl sem strašně smutnej, a Jim taky, a byl sem strašně rád, dyž sme viděli, že přicházíte; můžete se zeptat Jima, jestli to tak nebylo."

Jim řek, že to tak bylo; a král mu řek, ať zavře hubu, a povídá: „Jó, jó, to je *moc* pravděpodobný!" a zase se mnou cloumal a řek, že soudí, že mě utopí. Ale vévoda povídá:

„Pusť toho kluka, ty starej pitomče! Snad bys to *ty* udělal jinak? Vyptával ses *na něj*, dyž ses dostal ven? *Já* si to nepamatuju."

Tak mě král pustil a začal proklínat to město a všechny v něm. Ale vévoda povídá:

„Měl bys spíš pořádně proklínat *sebe*, páč *ty* si to zasloužíš nejvíc. Vod začátku si neudělal jedinou věc, co by měla smysl, kromě toho, že si vylez tak klidně a drze s tím vymyšleným znakem modrýho šípu. *To* byl bystrej tah – přímo prvotřídní; a to bylo to, co nás zachránilo. Páč dyby to nebylo pro to, zavřeli by nás, dokavaď by nepřišlo zavazadlo těch Angličanů – a potom – do kriminálu, na to vem jed! Ale ten trik je vzal na hřbitov, a to zlato nám prokázalo eště větší službu; páč dyby ty rozčilený blázni nepustili všeho a nehrnuli se mrknout, spali bysme dneska v nákrčnících – zaručeně v nákrčnících – dýl, než bysme je potřebovali."

Minutu byli zticha – mysleli; pak král jak nepřítomnej protáhne:

„Hm! A my mysleli, že to ukradli *negři!*"

Z toho se mi udělalo nevolno!

„Jo," povídá vévoda, nějak pomalu a rozvážně a sarkasticky, „*my* ano."

Asi za půl minuty král protáhne:

„Alespoň *já* jo."

Vévoda povídá, stejně:

„Naopak, *já* jo."

Král se jakž takž naježí a povídá:

„Poslouchej, Bilgewatere, nač narážíš?"

Vévoda povídá dost čiperně:

„Dyž na to dojde, snad mi dovolíš se zeptat, nač si narážel *ty?*"

„Pch!" povídá král, moc sarkasticky; „ale *já* nevím – třebas si spal a nevěděl, co děláš."

Vévoda se naježí a povídá:

„Jen přestaň s tím zpropadeným nesmyslem; považuješ mě za zatracenýho hlupáka? Nemyslíš si snad, že *já* nevím, kdo schoval ty peníze do tý rakve?"

„*Ano*, pane! Vím, že to *víš*, páč si to udělal sám!"

„To je lež!" – a vévoda se po něm vrhl. Král vyvolá:

„Dej ze mě ty ruce pryč! – pusť mi hrdlo! – beru všechno zpátky!"

Vévoda povídá:

„Inu, přiznej teda nejdřív, že si tam ty peníze *schoval* v úmyslu mi jednou upláchnout a vrátit se a vykopat je a mít je sám pro sebe."

„Počkej minutku, vévodo – odpověz mi na jednu otázku, poctivě a férově; dyž si tam ty peníze nedal, řekni to, a já ti uvěřím a vezmu všechno zpátky, co sem řek."

„Ty starej darebáku, nedal, a víš, že nedal. Tak tedy!"

„No teda, teda ti věřím. Ale odpověz mi jen eště na tuhle jednu – ted *se* nezlob; neměl si v úmyslu ty peníze šlohnout a schovat je?"

Vévoda chvilku nic neříkal; pak povídá:

„Inu, nic mi nevadí, dyž sem to měl v úmyslu, *neudělal* sem to tak jako tak. Ale ty si to nejen měl v úmyslu, ale taky si to *udělal*."

„Zemřít mi, dyž to byl můj čin, vévodo, a to je poctivě. Neřeknu, že sem se k tomu *nechystal*, poněvadž sem *se chystal*; ale ty – chci říct někdo – mě předběh."

„To je lež! Udělal si to, a musíš *říct*, žes to udělal, nebo –"

Král začal klokotat, a potom zaklokotá:

„Dost! – *přiznávám!*"

Byl sem moc rád, dyž ho slyšel to říct; ulevilo se mi mnohem víc, než mi bylo předtím. Tak vévoda sundal ruce a povídá:

„Jestli to eště jednou popřeš, utopím tě. To máš *dobrý* sedět tady a brečet jak mimino – patří ti to, po tom, jak si se choval. Nikdy sem neviděl takovýho starýho pštrosa, co chce všechno pozřít – a já ti celou dobu *věřil*, jako bys byl můj vlastní otec. Měl by ses stydět, žes stál opodál a slyšel, jak se to svaluje na partu ubohejch negrů, a *neřek* si za ně slovo. Připadám si směšně při pomyšlení, že sem byl tak hloupej a *věřil* takový haluzi. Ať tě sakra vem, teď vidím, proč si tak toužil dopl-

nit ten *deficit* – chtěl si dostat *všechny* peníze, co sem já dostal z *Nonesuche* a dalšího všeho, a *celý* si je shrábnout!"

Král povídá, nesměle, a ještě popotahuje:

„Hele, vévodo, to byls *ty*, kdo řek doplnit deficit; já to nebyl."

„Mlč! Nechci už od tebe slyšet ani slovo!" povídá vévoda. „A *teď* vidíš, co máš *z toho*. Dostali zpátky všechny svý peníze, a všechny *naše* až na pár šekelů *navíc*. Mazej spát, a nestrkej mi už žádný deficity, dokavaď *budeš* živej!"

Tak se král vplížil do stanu a vzal si pro útěchu láhev, a za chvíli se vévoda chytl za *svou* láhev; a asi za půl hodiny si byli zase tak blízcí jako zloději, a čím víc se napili, tím milejší byli, a odešli chrápat v náručí jeden druhýho. Oba se pěkně zlili, ale všiml sem si, že král se nezlil tak, aby zapomněl vzpomenout si na to, aby neodporoval, že schoval ten pytel peněz. To mi dalo pohodu a spokojenost. Samozřejmě, dyž začali chrápat, dlouze sme s Jimem drmolili a já mu všechno řek.

Kapitola třicátá první

Mnoho dní sme se nesměli zastavovat v žádným městě; drželi sme to po proudu dál. Byli sme teď dole na jihu v teplým počasí a strašně daleko vod domova. Začli sme přicházet ke stromům se španělským mechem, co visel z větví jako dlouhý šedivý vousy. Bylo to poprvý, co sem to viděl růst, a lesy působily slavnostně a bezútěšně. Tak teď podvodníci soudili, že sou mimo nebezpečí, a začli zase obracet vesnice.

Nejdřív uspořádali přednášku o umírněnosti; ale nevydělali dost, aby se oba mohli opít. Pak v jiný vesnici založili taneční školu; ale netušili vo tanci víc než klokan; tak při prvním poskoku do nich veřejnost vskočila a vyskákala je z města. Jindy se pokusili o takzvanou „elokúci"; ale netrvalo moc dlouho, co začali elokúcovat, než publikum vstalo, pořádně je proklelo a vyhnalo pryč. Pustili se do misionářství, do mesmerizování, do léčitelství, do věštění budoucnosti a trošku vo všeho; ale nezdálo se, že by měli nějaký štěstí. Tak nakonec byli skoro úplně na mizině, leželi na voru, co plul po proudu, přemejšleli a přemejšleli a nic neříkali, hodiny a hodiny v kuse, strašně sklesłí a zoufalí.

A nakonec přišla změna a začli strkat hlavy dohromady ve stanu a mluvit potichu a důvěrně dvě tři hodiny v kuse. Já a Jim sme byli nesví. Vzhled toho se nám nelíbil. Soudili sme, že vymýšlej nějakou horší ničemnost než kdy jindy. Převraceli sme to tam a zpátky a nakonec sme si uvědomili, že chystaj vloupat se někomu do baráku nebo krámu, nebo že se chystaj do falšování peněz, nebo něco takovýho. Pak sme byli pěkně vyděšený, a ujednali sme si, že nebudem s takovou věcí

mít nic společnýho, a dyž uvidíme nejmenší šanci, dáme jim studenej odstup, uklidíme se a necháme je za sebou. Inu, jednoho rána brzo sme schovali vor na pěkným bezpečným místě asi dvě míle pod malou ubohou vesničkou jménem Pikesville, a král vylez na břeh a nám řek, abysme zůstali schovaný, zatím co von de do města očuchat, jestli už někdo něco nezaslech vo Královským Nonesuchi. („*Vloupat se* do baráku, chceš říct," povídám si; „a dyž budeš s loupením hotovej, vrátíš se sem a budeš se divit, co se stalo se mnou a s Jimem a vorem – a budeš se moct divit do aleluja.") A řek, dyby se do poledne nevrátil, že budem vědět vévoda a já, že je všechno v pořádku, a máme za ním přijít.

Tak sme zůstali, kde sme byli. Vévoda se motal a potil, byl ve strašně kyselý náladě. Hubuje nás za všechno, a nám se zdálo, že nic neděláme dobře; na každé maličkosti našel chybu. Něco se vařilo, to jistě. Byl sem docela rád, dyž přišlo poledne a žádnej král; mohli sme mít aspoň změnu – a snad šanci na *tu* změnu nad to. Tak sme s vévodou vylezli nahoru do vesnice a hledali tam krále, a za chvíli sme ho našli v zadní místnosti nějaký nízký putyky, úplně slitýho, a parta povalečů ho pro zábavu buzerovala, a von kleje a vyhrožuje ze všech sil, a tak zlitej, že nemůže chodit a nemůže jim nic udělat. Vévoda ho začal napadat jako starýho pitomce, a král začal rajtovat zpátky, a v tu chvíli, co se do sebe pořádně pustili, já vzal roha a protřepal zadní nohy a chrlil sem to po proudu po břehu jak jelen, páč sem viděl svou šanci; a rozhod sem se, že to bude ještě dlouhej den, než mě a Jima zase uvidí. Dole sem byl bez dechu, ale naložený radostí, a vyvolal sem:

„Odvaž ho, Jime! Teď sme v pořádku!"

Ale žádná odpověď, a nikdo nevyšel ze stanu. Jim byl pryč! Spustil sem křik – a ještě jednou – a ještě jednou; a běhal sem sem a tam po lese a halekal a kvičel; ale nebylo to nic platný – starej Jim byl pryč. Pak sem se posadil a brečel; nemoh sem si pomoct. Ale nemoh sem dlouho sedět. Za chvíli sem vyšel na cestu a snažil se vymyslet, co

bych měl dělat, a potkal sem kluka, kerej šel, a zeptal sem se ho, jestli neviděl cizího černocha oblečenýho tak a tak, a von povídá:

„Jo."

„Kde?" povídám já.

„Dole u Silase Phelpse, dvě míle odsud. Je to uprchlej negr, a dostali ho. Hledal si ho?"

„Na to vem jed, že ne! Narazil sem na něj v lese tak hodinu nebo dvě zpátky, a řek, že dyž budu hulákat, vyřízne mi játra – a řek mi, ať si lehnu a zůstanu, kde sem; a já to udělal. Byl sem tam vod tý doby, bál sem se vylízt."

„Inu," povídá, „nemusíš se už bát, páč ho chytli. Utek z dalekýho jihu, odněkud."

„To je dobře, že ho chytli."

„No, *soudím!* Je na něm dvě stě dolarů odměny. Je to jak najít peníze na cestě."

„Jo, je – a *já* bych je mohl mít, dyby mi bylo trochu víc; *já* ho viděl *první*. Kdo ho zavřel?"

„To byl nějakej starej chlap – cizinec – a prodal svou šanci u něj za čtyřicet dolarů, protože musí nahoru proti proudu a nemůže čekat. Pomysli si! Na mou duši *bych* čekal, dyby to bylo sedum let."

„Já taky, kdykoli," povídám. „Ale třebas jeho šance nestála víc, dyž ji prodal takhle lacino. Třebas na tom něco není v pořádku."

„Ale *je* – rovnej jak struna. Viděl sem tu vyhlášku sám. Všechno vo něm říká, až do puntíku – maluje ho jak obrázek, a říká, z jaký plantáže je, pod *Orleánsem*. Určitě-pane, s *touhle* spekulací nebudou žádný problémy, na to vem jed. Dej mi flák tabáku, nemáš?"

Žádnej sem neměl, tak odešel. Šel sem k voru a sedl si do stanu přemýšlet. Ale nemoh sem dojít k ničemu. Myslel sem, až mě z toho rozbolela hlava, ale neviděl sem cestu ven z toho malérku. Po tý celý dlouhý cestě a po tom, co sme pro ty darebáky udělali, tady to všechno přišlo nazmar, všecko se rozbilo a zničilo, páč měli srdce udělat Jimovi

takový svinstvo a znova z něj udělat otroka na celej život, a mezi cizíma lidma, a to kvůli čtyřiceti špinavým dolarům.

Jednou sem si řek, že by bylo tisíckrát lepší, aby byl Jim otrokem doma, kde má rodinu, dyž má bejt otrok tak jako tak, a tak bych měl radši napsat Tomu Sawyerovi dopis a požádat ho, aby řek slečně Watsonový, kde je. Ale brzo sem tenhle nápad opustil ze dvou věcí: byla by rozzuřená a znechucená jeho ničemností a nevděkem za to, že utek, a tak by ho prodala přímo po proudu znova; a dyby ne, každej přirozeně nenávidí nevděčnýho negra, a dávali by to Jimovi pořád najevo, a tak by se cítil mizerně a zneuctěně. A pak si pomysli *na mě!* Rozletělo by se, že Huck Finn pomohl negrovi na svobodu; a dyž bych kdy někoho z toho města zase viděl, byl bych připravenej padnout mu k nohám a lízat mu boty hanbou. Takhle to prostě chodí: člověk udělá nízkou věc, a pak nechce bejt za ni odpovědnej. Myslí si, že dokavaď to může skrývat, není to žádná hanba. Přesně v tom sem byl já. Čím víc sem o tom přemejšlel, tím víc mě svědomí hryzlo, a tím hříšnějším, nižším a mizernějším sem se cítil. A nakonec, dyž mě najednou trefilo, že tady je přímá ruka Prozřetelnosti, co mě plácá do tváře a dává mi vědět, že moje ničemnost je pozorovaná celou dobu tam z nebes, zatím co kradu ubohý starý panně negra, kerej mi nikdy nic špatnýho neudělal, a teď mi ukazuje, že je Někdo, co má vždy oči otevřený a nedovolí, aby takovýhle ubohý jednání šlo dál než tak daleko a víc ne, málem sem na místě padnul, tak sem byl vyděšenej. Inu, snažil sem se, jak sem moh, nějak si to v sobě změkčit, dyž sem si řek, že sem byl vychovaný do hříchu, a tak za to nejsem tak moc odpovědný; ale něco uvnitř mě pořád říkalo: „Byla tu Nedělní škola, moh si do ní chodit; a dyby si do ní chodil, naučili by tě tam, že lidi, co dělaj to, co já dělám s tímhle negrem, jdou do věčnýho ohně."

Z toho sem se zachvěl. A skoro sem se rozhod modlit se a zkusit, jestli bych nemoh přestat bejt tím druhem kluka, co sem byl, a bejt lepší. Tak sem si klek. Ale slova nepřišla. Proč nepřišla? Nebylo to nic

platný, snažit se to před Ním schovat. Ani přede *mnou*. Dobře sem věděl, proč nepřišla. Protože moje srdce nebylo rovný; protože sem nebyl poctivej; protože sem hrál dvě hry. Předstíral sem, že se vzdávám hříchu, ale uvnitř uvnitř sebe sem se držel toho největšího ze všech. Snažil sem se, aby ma pusa *řekla*, že udělám správnou a čistou věc a půjdu a napíšu majiteli toho negra, kde je; ale hluboko uvnitř sem věděl, že je to lež, a On to věděl. Lež se modlit nedá – zjistil sem to.

Tak sem byl plný trápení, až jak sem moh bejt; a nevěděl sem, co dělat. Nakonec sem měl nápad; a říkám, pudu a napíšu ten dopis – a *pak* uvidím, jestli se můžu modlit. Inu, bylo to překvapující, jak jsem se najednou cítil lehkej jak pírko, a všechny mý trápení pryč. Tak sem si vzal kus papíru a tužku, všecek rozjařenej a vzrušenej, a sedl si a napsal:

> Slečno Watsonová, váš uprchlý negr Jim je tady dvě míle pod Pikesvillem, a pan Phelps ho má, a dá ho zase za odměnu, dyž pošlete.
>
> *Huck Finn.*

Cítil sem se dobře a všechen omytej od hříchu poprvý v životě, co sem se tak cítil, a věděl sem, že se teď můžu modlit. Ale neudělal sem to hned, položil sem ten papír a seděl a přemejšlel – přemejšlel, jak dobrý je, že se to tak všechno stalo, a jak blízko sem byl tomu, že budu ztracenej a půjdu do pekla. A přemejšlel sem dál. A začal sem přemýšlet nad naší cestou po řece; a viděl sem Jima celou dobu před sebou: ve dne i v noci, někdy ve svitu měsíce, někdy v bouři, a nás, jak plujem po proudu, mluvíme a zpíváme a smějem se. Ale jaksi se mi nedařilo narazit na místa, co by mě proti němu zatvrdily, jen na druhej druh. Viděl sem ho, jak drží moji hlídku na vrchu svý vlastní, abych moh dál spát; a jak byl rád, dyž sem se vrátil z mlhy; a dyž sem se k němu znova dostal v tom mokřadu, nahoře, kde byla ta krevní msta; a takový chvíle; a jak mi vždycky říkal „zlatíčko", mazlil se se mnou a dělal pro

mě všechno, nač moh pomyslet, a jak byl vždycky hodnej; a nakonec sem narazil na tu chvíli, dyž sem ho zachránil tím, že sem řek těm chlapům, že máme na voru neštovice, a jak byl vděčnej a říkal, že sem nejlepší přítel, kerýho starej Jim na světě měl, a *jedinej*, kerýho má teď; a pak sem se náhodou podíval kolem a uviděl ten papír.

Byla to tenká chvíle. Vzal sem ho a držel v ruce. Chvěl sem se, páč sem se musel rozhodnout, navždycky, mezi dvěma věcma, a já to věděl. Chvíli sem uvažoval, se zadrženým dechem, a potom si říkám:

„Dobře teda, tak já *půjdu* do pekla" – a roztrhal sem ho.

Byly to strašlivý myšlenky a strašlivý slova, ale byly řečený. A nechal sem je řečený; a víc sem o polepšení ani nepomyslel. Celou tu věc sem vyhnal z hlavy, a řek, že si zase vemu na hlavu hříšnost, kerá byla v mý linii, protože sem k ní byl vychovanej, a to druhý ne. A pro začátek pudu a znova sem ukradu Jima z otroctví; a dyby mě napadlo něco horšího, udělám to taky; páč dokavaď sem v tom, a v tom nadobro, můžu rovnou jít do toho až po uši.

Pak sem začal přemýšlet, jak na to, a převrátil sem v hlavě spoustu způsobů; a nakonec sem si upekl plán, kerej mi pasoval. Potom sem si vzal směr k zalesněnýmu ostrovu, kerej byl po proudu kus dál, a jak jen bylo pořádně tma, vyplížil sem se s vorem a šel k němu, a schoval ho tam, a potom zalehnul. Celou noc sem spal, a vstal, než se rozednilo, a dal si snídani, a oblík si svý obchodní šaty, a svázal si pár jinejch a různých věcí do rance, a vzal kánoi a hnal se ke břehu. Vylezl sem pod místem, co sem soudil, že je Phelpsovo, a schoval sem ranec v lese, a potom napustil kánoi vodou, naložil do ní kameny a potopil ji tam, kde ji zase najdu, dyž budu chtít, asi čtvrt míle pod malou parní pilou, co byla na břehu.

Potom sem vyrazil na cestu, a dyž sem minul tu pilu, viděl sem na ní nápis „Phelpsova pila"; a dyž sem došel k farmám, dvě tři sta yardů dál, měl sem oči otevřený, ale nikoho sem kolem neviděl, i když už bylo pěkně vidno. Ale mně to nevadilo, páč sem nechtěl nikoho zatím

vidět – chtěl sem jen prozkoumat terén. Podle mýho plánu sem se tam měl objevit z vesnice, ne odspodu. Tak sem se jen podíval a šel dál, přímo do města. No, úplně první člověk, co sem viděl, dyž sem tam dorazil, byl vévoda. Vylepoval plakát na Královskej Nonesuch – třínoční představení – jako tenkrát. Ti podvodníci, *měli* tu drzost! Byl sem u něj dřív, než sem moh zahnout. Vypadal udiveně a povídá:

„No *tě*vida! Kde ses tu vzal?" Pak povídá, jaksi radostně a dychtivě, „Kde je vor? – máš ho na dobrým místě?"

Já povídám:

„Inu, přesně na to sem se chtěl ptát vaší Milosti."

Pak nevypadal tak radostně a povídá:

„Co si měl za nápad, že se ptáš *mě?*" povídá.

„Inu," povídám, „dyž sem včera viděl krále v tej putyce, povídám si, nemůžeme ho dovíst domů celý hodiny, dokavaď nevystřízliví; tak sem se potuloval po městě, abych zabil čas a čekal. Jeden chlap nabídl, že mi dá deset centů, dyž mu pomůžu táhnout člun přes řeku a zpátky pro ovci, tak sem šel; ale dyž sme ji táhli do loďky, a ten chlap mi nechal provaz v ruce a šel za ni strkat ji dopředu, byla na mě moc silná a vyrvala se a utekla, a my za ní. Neměli sme psa, tak sme ji museli honit po celým kraji, dokavaď ji neuhonili. Dostali sme ji až se setměním; pak sme ji převezli, a já se vydal dolů k voru. Dyž sem tam dorazil a viděl, že je pryč, povídám si, ‚dostali se do malérku a museli odjet; a vzali mýho negra, kerej je jedinej negr, co na světě mám, a teď sem v cizí zemi, a nemám už žádnej majetek, ani nic jinýho, ani možnost si vydělat na živobytí;' tak sem si sedl a brečel. Spal sem v lese celou noc. Ale co *se* teda s vorem stalo? – a Jim – chudák Jim!"

„Čert mě vem, dyž vím – aspoň co se stalo s vorem. Ten starej blázen uzavřel obchod a dostal čtyřicet dolarů, a dyž sme ho našli v putyce, povaleči s ním zkoušeli půldolary a dostali každej cent krom toho, co utratil za whisky; a dyž sem ho dostal domů pozdě včera v noci

a viděl, že je vor pryč, řekli sme si, ‚Ten malej darebák nám ukradl vor a sejmul nás, a utek dolů po řece.'"

„Snad bych nesejmul *svýho* negra, že? – jedinýho negra, co sem na světě měl, a jedinej majetek."

„Na to sme nemysleli. Fakt je, že soudím, že sme ho už považovali za *našeho* negra; jo, považovali sme ho za takovýho – ví bůh, že nám dával dost problémů. Tak dyž sme viděli, že je vor pryč a my úplně na mizině, nezbylo nám nic jinýho než zkusit zase Královskej Nonesuch. A dřu se vod tý doby, suchej jak prachovnice. Kde máš těch deset centů? Dej je sem."

Měl sem úctyhodnou sumu, tak sem mu dal deset centů, ale prosil ho, aby je utratil za něco k jídlu a pár mi dal, páč to byly všechny peníze, co sem měl, a od včerejška sem neměl nic k jídlu. Nic neřek. Příští minutu se po mně otočil a povídá:

„Myslíš si, že by na nás ten negr práskl? Stáhli bysme z něj kůži, dyby to udělal!"

„Jak by moh prásknout? Snad neutek?"

„Ne! Ten starej blázen ho prodal, a nerozdělil se se mnou, a peníze sou pryč."

„*Prodal* ho?" povídám, a začal brečet; „Hele, byl to *můj* negr, a to byly moje peníze. Kde je? – chci svýho negra."

„Inu, svýho negra *dostat* nemůžeš, a to je všecko – tak si přestaň fňukat. Poslyš – myslíš, že by ses *odvážil* na nás práskat? Čert mě vem, dyž bych ti věřil. Páč dyby si *měl* na nás práskat –"

Zastavil se, ale nikdy sem neviděl vévodu tak ošklivě koukat z očí. Já pokračoval v fňukání a povídám:

„Nechci na nikoho prásknout; a nemám ani čas prásknout, tak jako tak. Musím jít a najít svýho negra."

Vypadal jaksi znepokojeně a stál tam s plakáty, co mu třepotaly na ruce, přemejšlel a krčil čelo. Nakonec povídá:

„Něco ti řeknu. Musíme tady bejt tři dny. Dyž slíbíš, že nepráskneš, a nenecháš negra prásknout, řeknu ti, kde ho najít."

Tak sem to slíbil, a von povídá:

„Farmář jménem Silas Ph –" a pak se zastavil. Víte, začal mi říkat pravdu; ale dyž se takhle zastavil a znovu začal uvažovat a myslet, soudil sem, že změnil názor. A to se taky stalo. Nebude mi věřit; chtěl si bejt jistej, že mě má z cesty celý tři dny. Tak za chvíli povídá:

„Chlap, co ho koupil, se jmenuje Abram Foster – Abram G. Foster – a bydlí čtyřicet mil odsud ve vnitrozemí, na cestě do Lafayettu."

„Dobře," povídám, „můžu to zvládnout za tři dny. A vyrazím ještě dneska odpoledne."

„Ne, nevyrazíš, vyrazíš *teď;* a nic tím neotálej, ani cestou nikde nedrmolej. Jen si drž pevnej jazyk v hubě a hni se rovnou, a potom nebudeš mít s *námi* žádný problémy, slyšíš?"

To byl rozkaz, kerej sem si přál, a to byl ten, na kerej sem hrál. Chtěl sem, aby mě pustili volně, abych si mohl pracovat na svejch plánech.

„Tak zmiz," povídá; „a panu Fosterovi můžeš říct, co chceš. Třebas ho přiměješ věřit, že Jim *je* tvůj negr – někerý idioti nepotřebujou dokumenty – aspoň sem slyšel, že takový tady na Jihu jsou. A dyž mu řekneš, že vyhláška i odměna jsou podvod, třebas ti uvěří, dyž mu vysvětlíš, co byl ten nápad, kvůli kerýmu ses sem dostal. Teď jdi, a říkej mu, co chceš; ale pamatuj, neklep hubou nikde *mezi* tím odsud a tam."

Tak sem odešel a vyrazil do vnitrozemí. Nekoukal sem se kolem, ale jaksi sem cítil, že mě pozoruje. Ale věděl sem, že ho můžu vyčerpat. Šel sem rovnou do venkova dobrou míli, než sem se zastavil; potom sem se vrátil přes les k Phelpsovejm. Soudil sem, že radši začnu svůj plán rovnou bez lelkování, páč sem chtěl Jimovi zavřít pusu, než se tihle chlapi dostanou pryč. Nechtěl sem mít s těma jejich druhy žádný problémy. Viděl sem jich dost, co sem chtěl, a chtěl sem se jich úplně zbavit.

Kapitola třicátá druhá

Dyž sem tam dorazil, bylo všecko tiché a jak v neděli, a horko a plno slunce; čeleď byla na polích; a byl tam ten druh slabýho bzučení brouků a much ve vzduchu, kerý tak evokuje osamělost, jako by byli všichni mrtví a pryč; a dyž mírně zavane vánek a zachvěje listí, cítíš smutek, páč máš pocit, že to šeptají duchové – duchové, co jsou mrtví třebas před mnoha a mnoha lety – a vždycky si myslíš, že mluví o *tobě*. Obvykle to člověka přivede k přání, aby *von* byl taky mrtvej a *měl* to z krku.

Phelpsovo bylo jedna z těch malinkých jednokoňových bavlnářských plantáží, a všechny se podobaj. Plaňkovej plot kolem dvora o dvou akrech; schůdky z klád uřezanejch a postavenejch na konec jak sudy různý délky, aby se po nich dalo přes plot a aby se na nich mohly ženský postavit, dyž chtěly skočit na koně; nějaký chorý trsy trávy ve velkým dvoře, ale většinou byl holej a hladkej, jak starej klobouk, co má odřenej vlas; velkej dvojitej srubovej dům pro bělochy – tesaný trámy, se spárami vyplněnejma hlínou nebo maltou, a tyhle hliněný pruhy byly někdy obílený; kuchyně z kulatejch trámů, s velkou širokou otevřenou, ale přikrytou chodbou, co ji spojovala s domem; udírna z trámů za kuchyní; tři malý trámový negerský chýše v řadě na druhý straně udírny; jedna malá chýše sama pro sebe až tam vzadu u plotu, a nějaký přístavky kousek druhou stranou; popelnice a velkej kotel na vaření mýdla u tej malý chýše; lavička u dveří kuchyně, s kbelíkem vody a tykví; honící pes spal tam na slunci; víc honících psů spalo kolem dokola; asi tři stinný stromy daleko vzadu v rohu; pár keřů rybízu

a angreštu na jednom místě u plotu; venku za plotem zahrádka a záhon s melouny; potom začínají bavlníkový pole, a za polema les.

Obešel sem to a vyšplhal přes zadní schůdky u popelnice, a vyrazil ke kuchyni. Dyž sem byl kousek, zaslech sem tiché kvílení kolovrátku, co stoupá nahoru a zase klesá dolů; a pak sem věděl určitě, že si přeju, abych byl mrtvej – páč tohle *je* ten nejosamělejší zvuk na celým světě.

Šel sem dál, nekoval sem žádnej konkrétní plán, jen sem spoléhal na Prozřetelnost, že mi dá do pusy správný slova, dyž přijde čas; páč sem si všim, že Prozřetelnost mi vždycky dala do pusy správný slova, dyž sem ji nechal na pokoji.

Dyž sem byl v polovině, nejdřív jeden pes a potom druhej vstal a šel po mně, a já se samozřejmě zastavil a čelil jim a stál klidně. A to byl *povyk*, co nadělali! Za čtvrt minuty sem byl něco jak náboj kola – paprsky z psů – kruh patnácti z nich natěsnanejch kolem mě, s krky a čenichy natáhnutejma ke mně, a štěkali a vyli; a víc jich přicházelo; viděl ste je přelítat ploty a za rohy odevšad.

Z kuchyně vyběhla černoška s válečkem v ruce, křičela: „Pryč, *ty* Tygře! Ty Puntíku! Pryč, pane!" a vlepila jednomu a potom druhýmu, že odběhli s kňučením, a potom i ostatní; a druhou vteřinu se jich půlka vrátila, vrtěla ocasama kolem mě a dělala si se mnou přátele. Honící pes není v ničem špatnej, tak jako tak.

A za ženou přišla malá černoška a dva malí černoušci bez ničeho na sobě, jen košile ze lněný koudele, a drželi se matčiny sukně a koukali zpod ní na mě, stydlavě, jak to vždycky dělaj. A tady přichází z domu bílá žena, asi čtyřiceti pěti nebo padesáti let stará, prostovlasá a s přeslicí v ruce; a za ní přicházej její bílé děti a chovaj se úplně stejně jako ty malý černý. Usmívala se po celým těle, až se skoro nemohla udržet na nohou – a povídá:

„Konečně *jsi* tady! – co?"

Vyklopil sem „Ano, paní," než sem vůbec přemejšlel.

Chytla mě a pevně mě objímala; a potom mě sevřela za obě ruce a třásla a třásla; a slzy jí vyhrkly do očí a stékaly po tváři; a jaksi se nemohla dost nabýt objímání a třesení, a pořád říkala: „Nepodobáš se své matce tolik, jak sem si myslela; ale ví bůh, na tom nezáleží, *tak* ráda tě vidím! Milý, milý, zdá se mi, že bych tě sežrala! Děti, to je váš sestřenec Tom! – řekněte mu dobrý den."

Ale sklonili hlavy a strčili si prsty do pusy a schovali se za ni. Tak pokračovala:

„Lízo, pospěš a dej mu rovnou teplou snídani – nebo ses nasnídal na parníku?"

Řek sem, že sem to měl na parníku. Tak vyrazila k domu, vedla mě za ruku, a děti nám kráčely v patách. Dyž sme tam přišli, posadila mě do židle s pleteným sedátkem, a sama se posadila na malou nízkou stoličku přede mě, držíc obě moje ruce, a povídá:

„A teď se na tebe můžu *pořádně* podívat; a ví bůh, hladověla sem po tom mnohokrát, všechny ty dlouhý roky, a konečně to přišlo! Čekáme tě pár dní a víc. Co tě zdrželo? – uvázla ta loď?"

„Ano, pa – ona –"

„Neříkej ‚ano, paní' – říkej teto Sally. Kde uvázla?"

Nevěděl sem přesně, co říct, páč sem nevěděl, jestli ta loď jela po proudu nebo proti. Ale hodně dám na instinkt; a instinkt mi říkal, že by měla jet proti proudu – zespodu, směrem od Orleánsu. To mi ale moc nepomáhalo, páč sem neznal jména ostrovů dole tím směrem. Viděl sem, že musím ostrov vymyslet, nebo zapomenout jméno toho, na kerým sme uvázli – nebo – a tu mě napadl nápad, a já ho vyklopil:

„Nebylo to uváznutí – to nás zdrželo jen chvíli. Vyhodilo nám hlavu válce."

„Pane bože! Nikdo se nezranil?"

„Ne, paní. Zabilo to negra."

„Inu, to je štěstí; páč někdy *se* lidi zraněj. Před dvěma lety na Vánoce šel tvůj strýček Silas po proudu z Orleánsu na starým *Lally Rookovi*,

a vyhodilo mu hlavu válce a zmrzačilo chlapa. A myslím, že potom umřel. Byl to Baptista. Tvůj strýček Silas znal jednu rodinu v Baton Rouge, co jeho lidi znala moc dobře. Jo, teď si vzpomínám, *umřel*. Dostavila se sněť, a museli mu amputovat. Ale nespasilo ho to. Jo, byla to sněť – tak to bylo. Zmodral po celým těle a umřel v naději na slavné vzkříšení. Prej byl na pohled strašidelnej. Tvůj strýc byl ve městě každý den a jezdil pro tebe. A zase jel, snad ani ne před hodinou; vrátí se každou chvíli. Musel ses s ním potkat na cestě, že jo? – postarší muž s –"

„Ne, nikoho sem neviděl, teto Sally. Loď přistála přesně za rozbřesku, a já nechal zavazadlo na mola a šel se podívat po městě a kousek za město, abych zabil čas a nedostal se sem moc brzo; a tak sem přišel zadní cestou."

„Komus dal zavazadlo?"

„Nikomu."

„No ale, dítě, ukradnou ti ho!"

„Tam, kde sem ho schoval, soudím, že ne," povídám.

„Jak si dostal snídani tak brzo na lodi?"

Bylo to tenký, ale povídám:

„Kapitán viděl, že se tam potuluji, a řek mi, že bych radši něco pojed, než vyjdu na břeh; tak mě vzal do kajuty na texase k obědu důstojníků a dal mi, kolik sem chtěl."

Byl sem čím dál nervóznější a nemoh sem pořádně poslouchat. Celou dobu sem měl hlavu u dětí; chtěl sem si je vzít stranou a trochu je vyždímat a zjistit, kdo sem. Ale nedostal sem šanci, paní Phelpsová to vedla pořád dál. Za chvíli mě zamrazilo v zádech, páč povídá:

„Ale tady si tak vykládáme, a ty si mi neřek ani slovo o Sestřičce, ani o nikom z nich. Tak teď chvíli odpočinu svoje stroje, a ty roztoč svý; jen mi řekni *všechno* – řekni mi všechno o nich o všech, o jednom každým z nich; a jak se maj a co dělaj, a co mi vzkazujou; a každou poslední věc, na kerou vzpomeneš."

No, viděl sem, že sem v pasti – a pořádně v ní. Prozřetelnost se mě tak dlouho držela, ale teď sem byl pevně a tvrdě na mělčině. Viděl sem, že nemá cenu snažit se jít dál – *musel* sem složit karty. Tak si říkám, tady je další místo, kde musím riskovat pravdu. Otevřel sem pusu, abych začal; ale ona mě chytla a hrkla si mě za postel a povídá:

„Tady přichází! Dej hlavu níž – takhle, to stačí; teď tě nemůže vidět. Ani se neprozraď, že si tady. Vystřelím na něj vtípek. Děti, ani slovo."

Viděl sem, že sem teď v šupině. Ale nemělo cenu si dělat starosti; nedalo se nic jinýho dělat než jen zůstat tiše a snažit se bejt připravenej uhnout, až udeří blesk.

Jen malej záblesk na toho staršího pána sem měl, dyž vešel; pak ho postel zakryla. Paní Phelpsová mu skočí v ústrety a povídá:

„Přijel?"

„Ne," povídá její manžel.

„Dobrotivý *bože!*" povídá, „co se s ním proboha mohlo stát?"

„Nedovedu si představit," povídá starej pán; „a musím říct, že mě to strašně znepokojuje."

„Znepokojuje!" povídá; „já se chystám jít z toho z míry! Určitě *přijel*; a tys ho na cestě minul. *Vím*, že je to tak – něco mi to říká."

„No, Sally, nemoh sem ho na cestě minout – *to* víš."

„Ale ach, milý, milý, co *řekne* Sestřička! Určitě přijel! Musel si ho minout. On –"

„Ach, netrap mě víc, než už sem trápenej. Nevím, co si o tom na světě myslet. Jsem na konci s rozumem, a nebráním se přiznání, že sem rovnou vyděšenej. Ale není naděje, že by přijel; páč nemoh přijet a já ho minout. Sally, je to hrozný – prostě hrozný – něco se stalo s tou lodí, určitě!"

„Hele, Silasi! Podívej tam! – nahoru na cestu! – nejde tam někdo?"

Skočil k oknu v hlavě postele, a to dalo paní Phelpsový šanci, co si přála. Rychle se shýbla u paty postele a cuknutím mě vytáhla; a dyž se od okna otočil, stála tam, zářila a usmívala se jak dům v plamenech,

a já sem stál dost pokorně a zpocenej vedle ní. Starej pán vytřeštil oči a povídá:

„No tedy, kdopak to je?"

„Kdo myslíš, že to je?"

„Nemám ponětí. Kdo *to* je?"

„*Tom Sawyer!*"

Hergot, málem sem propad podlahou! Ale nebyl čas prohazovat kudly; starej mě chytl za ruku a třás a třás; a celou dobu, jak ta žena kolem tancovala a smála se a brečela; a potom jak oba spustili palbu otázek o Sidovi a Mary a zbytku toho klanu.

Ale dyž byli radostní, nebylo to nic proti tomu, co *já*; páč to bylo jak znova se narodit, byl sem tak rád, že vím, kdo sem. Inu, drželi se mě dvě hodiny; a nakonec, dyž mě brada bolela, až skoro už nešla, pověděl sem jim o rodině – myslím o Sawyerovejch – víc, než se stalo jakejmkoliv šesti Sawyerovskejm rodinám. A vysvětlil sem všechno, jak nám vyhodilo hlavu válce v ústí Bílý řeky, a jak nám trvalo tři dny to opravit. Což bylo v pořádku a fungovalo prvotřídně; páč *oni* nevěděli, jestli to má trvat tři dny, než se to opraví. Dyby sem to zval šroubem u svorky, zafungovalo by to taky stejně.

Teď sem se cítil docela pohodlně na jedný straně a dost nepohodlně na druhý. Bejt Tomem Sawyerem bylo snadný a pohodlný, a zůstalo to snadný a pohodlný, dokavaď sem za chvíli neslyšel parník, co kašlal dolů po proudu. Pak si říkám, co dyž na tom parníku jede dolů Tom Sawyer? A co dyž sem vejde každou chvíli a vyvolá moje jméno, než na něj můžu mrknout, aby ztich? Inu, to by nešlo; takhle sem to mít nemoh. Musím jít nahoru na cestu a zajmout ho. Tak sem řek těm lidem, že soudím, že pudu nahoru do města vyzvednout svý zavazadlo. Starej pán se mnou chtěl jít, ale já řek, že ne, že můžu vzít koně sám, a nerad bych ho nechal se namáhat kvůli mně.

Kapitola třicátá třetí

Tak sem se vydal s vozem do města, a dyž sem byl v půli cesty, vidím, že proti mně jede vůz, a byl to vopravdu Tom Sawyer, zastavil sem a čekal, až přijede blíž. Povídám: „Stůj!" a vůz zastavil vedle mě, a jemu se huba otevřela jak kufr a zůstala tak; a dvakrát třikrát polkl, jako dyž má člověk vyschlý v krku, a potom povídá:

„Já sem ti nikdy nic špatnýho neudělal. To víš. Tak proč se mě vracíš strašit?"

Já povídám:

„Já se nevracím – já nikam *neodešel.*"

Dyž uslyšel můj hlas, trochu ho to narovnalo, ale eště mu to pořád nebylo jasný. Povídá:

„Nehraj si se mnou žádný fóry, protože já bych si z tebe nedělal. Čestně, teda, dyť nejsi duch?"

„Čestně, nejsem," povídám.

„No – já – já – no, to by to teda mělo rozhodnout, jasně; ale já tomu nemůžu nijak přijít na kloub. Hele, dyť tebe snad nikdo *vůbec* nezavraždil?"

„Ne. Nikdo mě nezavraždil – já sem jim to jen tak nahrál. Poď sem a vomakej si mě, dyž mi nevěříš."

Tak to udělal; a uspokojilo ho to; a byl rád, že mě zase vidí, až nevěděl, co má dělat. A hned chtěl vědět všechno, protože to bylo velký dobrodružství a tajemný, a to ho vzalo přímo za srdce. Ale já sem řek, nech to zatím na pokoji; a poručil sem jeho vozkovi, aby počkal, a popojeli sme kousek dál, a já sem mu pověděl, do jakýho sem se dostal

maléru, a co by myslel, že máme dělat? Řek, nech mě chvilku, neruš. Tak přemejšlel a přemejšlel, a brzo povídá:

„Mám to; už to vím. Dej můj kufr do svýho vozu a dělej, že je tvůj; a ty se vrátíš a budeš pěkně pomalu plahočit, abys dojel k domu zhruba v tu dobu, co by ses měl vrátit; a já pojedu kousek k městu a vyrazím znova, a dorazím tam o čtvrt nebo půl hodiny po tobě; a ty napřed dělej, že mě neznáš."

Povídám:

„Dobrý; ale počkej chvilku. Je tady eště jedna věc – věc, co o ní *nikdo* neví, jenom já. A to je, že tady je černoch, kterýho se snažím vysvobodit z otroctví, a menuje se *Jim* – patří starý slečně Watsonový."

On povídá:

„Cože! Dyť Jim je –"

Zastavil se a začal přemejšlet. Povídám:

„*Já* vím, co řekneš. Řekneš, že to je sprostá, mizerná záležitost; a co dyž je? *Já* sem mizernej; a vysvobodím ho, a chci, abys držel pusu a nic na mě neprozradil. Uděláš to?"

Oči mu zajiskřily a povídá:

„*Pomůžu* ti ho vysvobodit!"

Inu, hned sem všeho pustil, jako dyby mě střelil. Byla to ta nejpřekvapivější řeč, co sem v životě slyšel – a musim říct, že Tom Sawyer v mejch očích pěkně klesnul. Jenomže sem tomu nemoh věřit. Tom Sawyer *krade negra*!

„Ale di, di!" povídám; „ty si děláš legraci."

„Nedělám si legraci."

„No tak teda," povídám, „legrace nelegrace, dyž uslyšíš něco o uprchlým negrovi, nezapomeň si pamatovat, že *ty* o něm nic nevíš, a *já* o něm nic nevim."

Pak sme vzali kufr a dali ho do mýho vozu, a on jel svou cestou a já svou. Jenže sem samozřejmě úplně zapomněl jet pomalu, páč sem byl

rád a hlava mi bzučela myšlenkama; takže sem domů dojel na takovou dálku moc rychle. Starej pán stál ve dveřích a povídá:

„No, to je úžasný! Kdo by si pomyslel, že to v tej kobyle je, aby to dokázala? Měli sme si to stopnout. A ani se nezpotila – ani vlas. To je úžasný. Já bych teď za toho koně nevzal ani sto dolarů – nevzal, čestně; a předtím bych ho prodal za patnáct a myslel bych si, že víc nestojí."

To bylo všecko, co řek. Byl to ten nejnevinnější, nejlepší starej človíček, co sem kdy viděl. Ale to nebylo nic divnýho; páč nebyl jen tak farmář, byl taky kazatel, a měl si za plantáží malou dřevěnou kostelík – kostel i školu dohromady, co si sám postavil na vlastní útraty, a za kázání nikdy nic neúčtoval, a stálo to za to. Takovejch farmářů-kazatelů bylo plno a všichni dělali to samý, tam na jihu.

Asi za půl hodiny přijel k přednímu plůtku Tomův vůz, a teta Sally ho uviděla voknem, páč to bylo jen tak padesát yardů, a povídá:

„Hleďme, někdo přijel! Kdopak to může bejt? Dyť to je, zdá se, cizí člověk. Jimmy," (to byl jeden z dětí) „běž a řekni Lize, ať přistaví další talíř na večeři."

Všichni se nahrnuli k předním dveřím, páč samozřejmě cizí člověk nepřijde *každej* rok, a tak dyž přijede, přebije žlutou zimnici na zajímavosti. Tom byl přes plůtek a mířil k domu; vůz se vracel po cestě do vesnice, a my sme byli všichni nahrnutý v předních dveřích. Tom měl na sobě sváteční šaty a obecenstvo – a to pro Toma Sawyera bylo vždycky jak med. Za takovejch okolností pro něj nebyl žádnej problém přisadit takovou úroveň stylu, co se k tomu hodila. Nebyl to kluk, kerej by se po tej cestě dvorkem belhal jak ovce; kdepák, přišel klidně a důležitě jak beran. Dyž se dostal před nás, zvedl klobouk tak zdvořile a jemně, jako by to bylo víčko krabice, v kerý spí motýli a on je nechce vyrušit, a povídá:

„Pan Archibald Nichols, předpokládám?"

„Ne, chlapče," povídá starej pán, „bohužel ti musim říct, že tě tvůj vozka zmátl; Nicholsovo stavení je ještě asi tři míle dál. Pojď dál, pojd dál."

Tom se podíval přes rameno a povídá: „Pozdě – už je z dohledu."

„Ano, odjel, synku, a ty musíš jít dál a povečeřet s námi; a potom zapřáhnem a vezmem tě k Nicholsovejm."

„Ale to vám *nemůžu* dělat takovou námahu; na to bych ani nepomyslel. Já pujdu pěšky – ta vzdálenost mi nevadí."

„Jenže my tě *nenecháme* jít pěšky – to by nebyla jižanská pohostinnost. Jen pojď dál."

„Ano, *jen pojďte*," povídá teta Sally; „to pro nás není ani trošička nepříjemnosti, ani krapet na světě. *Musíš* zůstat. Tři míle je dlouhá, prašná cesta, a *nemůžem* tě nechat jít pěšky. A kromě toho, už sem řekla, aby přistavili talíř, jak sem tě viděla přicházet; takže nám nesmíš udělat zklamání. Jen pojď dál a chovej se jak doma."

Tak jim Tom pěkně vroucně a hezky poděkoval, nechal se přemluvit a vešel; a dyž byl uvnitř, řek, že je cizinec z Hicksvillu v Ohiu a menuje se William Thompson – a udělal další úklon.

No, pouštěl pusu dál a dál a dál, vymejšlel si o Hicksvillu a o každým, kdo tam bydlel, co ho mohl napadnout, a já sem byl trochu nervózní a přemejšlel, jak mi to pomůže z mýho maléru; a nakonec, pořád ještě mluvil a mluvil, se naklonil přes stůl a políbil tetu Sally rovnou na pusu, pak se zase pohodlně usadil v křesle a chystal se mluvit dál; ale vona vyskočila, otřela si pusu hřbetem ruky a povídá:

„Ty drzej štěně!"

On vypadal trochu dotčeně a povídá:

„Vy mě divíte, paní."

„Já tě *di*– Dyť za co mě máte? Mám chuť tě vzít a –. Hele, co to má bejt, že mě líbáš?"

Vypadal trochu pokorně a povídá:

„Já nic špatnýho sem si tim nemyslel, paní. Nemyslel sem nic zlýho. Já – já – myslel sem, že se vám to bude líbit."

„Dyť seš blázen od narození!" Zvedla přesličku a vypadalo to, jako by se musela ze všech sil držet, aby mu s ní nedala přes záda. „Proč-pak sis myslel, že se mi to bude líbit?"

„No, nevim. Jenom – oni – oni – mi říkali, že jo."

„*Oni* ti říkali, že jo. Kdokoliv ti to říkal, je *další* blázen. Co živa sem to neslyšela. Kdo sou *oni*?"

„Dyť všichni. Všichni to říkali, paní."

Sotva se dokázala udržet; a voči jí jiskřily, a prsty se jí hejbaly, jako by ho chtěla poškrábat; a povídá:

„Kdo jsou ‚všichni'? Ven s menama, nebo bude jeden idiot míň."

Vstal a vypadal nešťastně a žmoulal klobouk a povídá:

„Mrzí mě to, nečekal sem to. Oni mi řekli, ať to udělám. Všichni mi to řekli. Všichni řekli, polib ji; a říkali, že se jí to bude líbit. Všichni to říkali – každej jeden z nich. Ale mrzí mě to, paní, a víckrát to neudělám – neudělám, čestně."

„Neuděláš, že ne? No, to si *myslím*, že neuděláš!"

„Ne, paní, čestně vám povídám, nikdy to víckrát neudělám – dokud mě o to nepožádáte."

„Dokud tě o to *já* nepožádám! No, co živa sem něco takovýho neslyšela! Vsadím se, že budeš Metuzalém-pitomec v celým stvoření, než já tebe – nebo tobě podobný – vo něco takovýho požádám."

„Inu," povídá, „to mě *vopravdu* překvapuje. Já tomu nějak nemůžu přijít na kloub. Řekli, že budete; a myslel sem, že budete. Ale –." Zastavil se a pomalu se rozhlížel, jako by hledal někde přátelské oči, a zastavil se u toho starýho pána, a povídá: „Vy ste si *vy* nemyslel, že by se jí líbilo, dybych ji políbil, pane?"

„Inu, ne; já – já – no, ne, myslím, že ne."

Pak se stejně rozhlížel ke mně a povídá:

„Tome, nemyslel sis *ty*, že teta Sally otevře náručí a řekne: ‚Side Sawyere –'"

„Panebože!" povídá vona, přerušila ho a skočila na něj, „ty drzej kluku jeden mizernej, že na jednoho tak hraješ –" a chystala se ho obejmout, ale on jí ustoupil a povídá:

„Ne, dokud mě napřed nepožádáte."

Tak neztrácela ani vteřinu a požádala; a objímala ho a líbala ho pořád dokola, a potom ho předala starýmu pánovi a ten dostal, co zbylo. A dyž se zase trochu uklidnili, vona povídá:

„No, panečku, tak takový překvapení sem eště neviděla. Vůbec sme nečekali *tebe*, jenom Toma. Sestra mi nepsala, že by měl přijet eště někdo jinej."

„To je proto, že *se počítalo*, že nikdo z nás nepřijede, jen Tom," povídá; „ale já sem prosil a prosil, a na poslední chvíli mě pustila, abych přijel taky; a tak sme si s Tomem na cestě po řece pomysleli, že by to bylo první třídy překvapení, kdyby přijel do domu nejdřív on, a já abych pak za chvíli dorazil a dělal, že sem cizinec. Ale byl to omyl, teto Sally. Tohle místo není bezpečný pro cizince."

„Ne – pro drzý kluky, Side. Zasloužíš, aby ti někdo napráskal pusu; takhle sem nebyla rozčilená bůhvíjak dlouho. Ale je mi to jedno, podmínky mi nevadí – snesla bych tisíc takovejch vtipů, dyž tě tu můžem mít. No, pomyslet si na to divadlo! Nebudu zapírat, byla sem skoro zkamenělá údivem, dyž si mi dal tu pusu."

Večeřeli sme v tej široký volný chodbě mezi domem a kuchyní; a na stole bylo věcí dost pro sedm rodin – a všechno teplý, žádný to zvadlý tuhý maso, co leželo přes noc ve spíži v mokrým sklepě a ráno chutná jak kus starýho studenýho lidojeda. Strýc Silas nad tím odříkal pořádně dlouhou modlitbu, ale za to to stálo; a vůbec to nevychladlo, ne tak jak sem to u takovejch přerušení vídával mockrát. Odpoledne bylo řečí dost a dost, a my s Tomem sme pořád nastražovali uši; ale bylo to k ničemu, nestalo se, aby řekli něco o uprchlým negrovi, a my sme se

báli zkusit přivést řeč na to. Ale u večeře, večer, jedno z malejch dětí povídá:

„Tati, můžu já a Tom a Sid jít na představení?"

„Ne," povídá starej pán, „soudím, že žádný nebude; a nemohli byste jít, i dyby bylo; protože ten uprchlej negr pověděl mně a Burtonovi všecko o tom sprostým představení, a Burton řek, že to lidem poví; tak soudím, že ty drzý povaleče už z města vyhnali."

Tak tomu bylo! – ale *já* sem s tím nic dělat nemohl. Tom a já sme měli spát ve stejným pokoji a stejný posteli; tak sme, páč sme byli unavený, popřáli dobrou noc a šli nahoru hned po večeři, a vylezli sme oknem ven a dolů po hromosvodu, a mazali sme do města; páč sem nevěřil, že by někdo dal králi a vévodovi echo, a tak dyž bych si nepospíšil a nedal jim ho sám, dostali by se jistě do maléru.

Cestou mi Tom vyprávěl všecko o tom, jak si mysleli, že sem byl zavražděný, a jak táta brzy nato zmizel a nikdy se už nevrátil, a jaký bylo pozdvižení, dyž Jim utek; a já sem Tomovi vyprávěl všecko o našich Královsky-Nedostižnejch darebákech, a co stihlo z našeho putování na voru; a dyž sme vrazili do města a začali projíždět středem – to už bylo přes půl devátou –, hle, přišel na nás proud lidí se smolnejma pochodněma, s hrozným řevem a hulákáním, a mlátili do plechovejch pánví a troubili na trumpety; a my sme uskočili stranou, abysme je pustili dál; a jak šli kolem, viděl sem, že vezou krále a vévodu rozkročmo na dřevěný tyči – teda, poznal sem, že to *jsou* král a vévoda, i dyž byli celý v dehtu a peří a nevypadali jak nic na světě lidskýho – vypadali jen jak pár ohromnejch vojenskejch chocholů. No, bylo mi z toho zle; a ty ubohý politovatelný darebáci mi byli líto, zdálo se mi, jak dyby na ně člověk už nikdy na světě nemoh mít žádnou zášť. Byla to hrozná věc vidět. Lidský bytosti *dokážou* bejt na sebe strašně krutý.

Viděli sme, že sme přišli pozdě – nemohli sme už nic udělat. Zeptali sme se pár opozdilců, jak to bylo, a říkali, že všichni šli na představení vypadajíc hrozně nevinně; a leželi tiše a nic nedávali najevo, do-

kud se starej král nedostal doprostřed svýho poskakování na jevišti; pak někdo dal signál, celej dům se zvedl a šel po nich.

Tak sme se belhali zpátky domů, a já už sem se necítil tak hrdě jak předtím, ale tak nějak pokorně a sprostě a jakoby vinovatě – i dyž *já* sem nic neudělal. Ale tak už to vždycky je; nezáleží na tom, jestli děláš dobře nebo špatně, lidský svědomí nemá žádnej rozum a prostě po tobě jde *tak jako tak*. Dyž bych měl žlutýho psa, co by neměl o nic víc rozumu než svědomí člověka, otrávil bych ho. Zabírá víc místa, než všecek zbytek vnitřností člověka dohromady, a přitom není k ničemu, nijak.

Tom Sawyer říká to samý.

Kapitola třicátá čtvrtá

Přestali sme mluvit a dali se do přemejšlení. Za chvíli Tom povídá:

„Hele, Hucku, jaký blázni sme, že nás to nenapadlo dřív! Vsadím se, že vím, kde je Jim."

„Ne! Kde?"

„V tej boudě dole u přesívačky popela. Hele, podívej se. Dyž sme byli u večeře, neviděls, jak tam šel jeden černoch s jídlem?"

„Jo."

„A co sis myslel, pro koho to jídlo je?"

„Pro psa."

„I já. No, nebylo to pro psa."

„Proč?"

„Protože jeho část byl meloun."

„Byl – všim sem si. No, to je přec jasný, že mě nenapadlo, že pes meloun nejí. To ukazuje, jak člověk vidí a nevidí ve stejnou chvíli."

„No, ten černoch odemkl zámek, dyž šel dovnitř, a zase ho zamkl, dyž šel ven. Přinesl strejcovi klíč zrovna, dyž sme vstávali od stolu – ten samej klíč, vsadím se. Meloun ukazuje člověka, zámek ukazuje vězně; a není pravděpodobný, že by na tak malý plantáži byli dva vězňové, a kde sou všichni lidi tak milý a dobrý. Jim je ten vězeň. Dobrý – sem rád, že sme to vypátrali detektivním způsobem; za jinej způsob bych nedal ani fajf. Teď dej hlavu do kupy a vymysli plán, jak Jima dostat ven, a já vymyslím taky; a vezmem ten, co se nám bude líp líbit."

Jakou má kluk hlavu! Dybych měl hlavu Toma Sawyera, nevyměnil bych ji za vévodu, ani za lodníka na parníku, ani za klauna v cirkuse,

ani za nic, na co bych si vzpomněl. Dal sem se do vymejšlení plánu, ale jen abych něco dělal; dobře sem věděl, odkud přijde ten správnej plán. Brzo Tom povídá:

„Hotovo?"

„Jo," povídám.

„Dobře – ven s tím."

„Můj plán je takovýdle," povídám. „Snadno zjistíme, dyž tam je Jim. Pak zítra večer vytáhnem mou kánoi a přitáhnem vor z ostrova. Pak první tmavou noc, co přijde, uloupíme starýmu pánovi klíč z kalhot, co si vleze do postele, a odrazíme se po proudu na voru s Jimem, přes den schovaný, v noci jedoucí, tak jak sme to s Jimem dělávali předtím. Nefungoval by takovej plán?"

„*Fungoval?* Dyť samozřejmě by fungoval, jak dyž se krysy perou. Ale je moc proklatě jednoduchej; vůbec nic *na něm* není. Co je to za plán, co stojí tak málo námahy? Je to mírný jak husí mlíko. Hele, Hucku, nebylo by o tom víc řečí než o vloupání do mýdlárny."

Nic sem neřek, páč nic jinýho sem nečekal; ale moc dobře sem věděl, že dyž si *on* připraví svůj plán, nic takovýho se mu vytknout nedá.

A nedalo. Pověděl mi, co to je, a já sem na minutu viděl, že stojí za patnáct mejch co do stylu, a udělá z Jima stejně svobodnýho člověka jako můj, a navrch nás možná všechny zabije. Takže sem byl spokojenej a řek, že do toho jdem. Není potřeba, abych tady psal, co to bylo, protože sem věděl, že se to nebude držet tak, jak to je. Věděl sem, že to bude předělávat ze všech stran, jak budem postupovat, a bude do toho vrážet nový báchorky, dyž uvidí příležitost. A to taky dělal.

Inu, jedna věc byla jistá, a to že Tom Sawyer to myslí vážně a vopravdu pomůže vysvobodit toho negra z otroctví. To bylo něco, co se do mě nevešlo. Tady byl kluk, kerej byl slušnej a dobře vychovanej; a měl jméno, který moh ztratit; a doma měl lidi, kerý mají jméno; a byl bystrej a ne tupej; a vzdělanej a ne nevědomej; a ne mizernej, ale laskavej; a přece tady byl, bez pýchy, bez rovnosti, bez citu, že se snížil

k týhle věci a udělal sebe sama hanbou, a svou rodinu hanbou, přede všema. *Nemoh* sem to pochopit nijak. Bylo to pohoršlivý, a věděl sem, že bych mu to měl rovnou říct; a bejt tak jeho pravej přítel, a nechat ho nechat toho rovnou tam, kde je, a sám sebe zachránit. A *dal* sem se do toho, mu to říct; ale on mě zarazil a povídá:

„Nemyslíš, že vím, co dělám? Nevím já obyčejně, co dělám?"

„Jo."

„Neřek sem já, že pomůžu vysvobodit toho negra?"

„Jo."

„*No* teda."

To bylo všechno, co řek, a to bylo všechno, co já sem řek. Nemělo smysl říkat víc; páč dyž řek, že něco udělá, vždycky to udělal. Ale *já* sem nemoh pochopit, jak byl ochotnej do takovýhle věci jít; takže sem to prostě pustil, a víc sem si s tím hlavu nelámal. Dyž na tom chtěl bejt zavzatej, *já* sem s tím nemoh nic dělat.

Dyž sme přišli domů, bylo v domě tma a ticho; tak sme šli dolů k boudě u přesívačky popela, abysme ji prohlédli. Prošli sme dvorkem, abysme viděli, co udělají psi. Znali nás, a nedělali žádnej větší rámus než vesnický psi dělaj vždycky, dyž něco jde kolem v noci. Dyž sme došli k boudě, podívali sme se na průčelí a na dvě strany; a na tej straně, co sem ji neznal – byla to severní strana –, sme našli čtvercovou okenní díru, dost vysoko, s jedinou pevnou dřevěnou laťkou přibitou napříč. Povídám:

„Tady je ta cesta. Ta díra je dost velká pro Jima, aby skrz ni prolez, dyž tu laťku vyrveme."

Tom povídá:

„Je to prostý jak tik-tak-toe, tři v řadě, a snadný jak chodit za školu. *Doufám*, že najdem způsob, co je trošku komplikovanější *než tenhle*, Hucku Finne."

„No, tak teda," povídám, „co ho vyřezat, tak jak sem to dělal, než mě tenkrát zavraždili?"

„To už je *víc* vono," povídá. „To je skutečně záhadný a problematický a dobrý," povídá; „ale vsadím se, že najdem způsob, co je dvakrát delší. Nemáme kam spěchat; pojďme se dívat dál."

Mezi boudou a plotem, na zadní straně, byl přístřešek, kterej spoj s boudou pod okapem a byl z prken. Byl dlouhej jak bouda, ale úzkej – jen asi šest stop široký. Dveře do něj byly na jižním konci a byly zamčený na zámek. Tom šel k mýdlovýmu kotli a šťoural kolem, a přinesl zpátky tu železnou věc, kterou zvedaj víko; vzal ji a vypáčil jednu ze skob. Řetěz spadl a my sme otevřeli dveře a vešli dovnitř, zavřeli za sebou a škrtli zápalku, a viděli sme, že ten přístřešek byl jen postavenej u boudy a neměl s ní žádný spojení; a v tom přístřešku nebyla žádná podlaha, a nic v něm nebylo kromě pár starejch rezavejch motyk a lopat a krompáčů a jednoho chromýho pluhu. Zápalka zhasla, a tak i my sme vyšli, a znova sme vrazili skobu zpátky, a dveře byly zamčený jak předtím. Tom byl radostí celej na větvi. Povídá:

„Teď je to dobrý. *Vyhrabem* ho ven. Bude to trvat asi tejden!"

Pak sme vyrazili k domu, a já sem šel zadníma dveřma – stačí jen zatáhnout za jelenicovej řemínek, dveře nezamykaj –, ale to Tomovi Sawyerovi nebylo dost romantický; nic jinýho mu nestačilo než že musí vylízt po hromosvodu. Jenže dyž vylíz asi třikrát do půlky a pokaždý mu to selhalo a spadl, a naposledy si málem vymlátil mozek, myslel si, že to musí vzdát; ale dyž si odpočinul, povídal, že to zkusí eště jednou pro štěstí, a tentokrát to zvládl.

Ráno sme byli vzhůru za úsvitu a dolů u černošskejch chatek, abysme pohladili psy a spřátelili se s tím černochem, kerej krmil Jima – dyž to byl *vopravdu* Jim, co ho krmili. Černoši zrovna končili snídani a vyráželi na pole; a Jimův černoch si plnil plechovou pánev chlebem a masem a dalšíma věcma; a dyž ty ostatní odcházeli, přišel klíč z domu.

Tenhle černoch měl dobrácký, prostoduchej vobličej, a vlasy měl zavázaný v malejch chomáčkách nitěma. To bylo proti čarodějnicím.

Řek, že ho čarodějnice v posledních nocích hrozně otravujou a nutěj ho vidět všelijaký divný věci a slyšet všelijaký divný slova a zvuky, a nevěří, že ho čarodějnice za celej jeho život někdy pronásledovaly tak dlouho. Tak se rozohňoval a tak se v tom rozžvanil, že úplně zapomněl, co měl zrovna dělat. Tak Tom povídá:

„Pro koho to jídlo je? Jdeš krmit psy?"

Černoch se postupně zcela usmál v celým vobličeji, jak dyž hodíš kámen do bahnitý louže, a povídá:

„Jo, pán Side, *jednoho* psa. A divnýho psa. Chcete se na něj podívat?"

„Jo."

Šťouchl sem do Toma a šeptám:

„Ty tam chceš jít, teď hned za rozbřesku? *Takhle* ten plán nezněl."

„Ne, nezněl; ale je to plán *teď*."

Tak sme, aby ho čert vzal, šli, ale moc se mi to nelíbilo. Dyž sme vešli dovnitř, skoro nic sme neviděli, taková tam byla tma; ale Jim tam byl, úplně jistě, a nás viděl; a vykřikl:

„Dyť *Huk*! Páni *bože*! A to néni pán Tom?"

Zrovna sem to věděl, jak to bude; zrovna sem to čekal. *Já* sem nevěděl, co dělat; a i dyž bych věděl, nemoh bych nic dělat, protože ten černoch vskočil a povídá:

„No, pro boha svatýho! Von vás, pánové, zná?"

Teď už sme viděli docela dobře. Tom se díval na černocha, pevně a trochu v údivu, a povídá:

„Zná *koho*?"

„Dyť tenhle uprchlej negr."

„Nemyslím, že by nás znal; ale co ti to vlezlo do hlavy?"

„*Co* mi to tam *vlezlo*? Dyť zrovna teď nekřik, jak dyby vás znal?"

Tom povídá, v takovým zmateným způsobu:

„No, to je hrozně divný. *Kdo* křik? *Dyž* křik? *Co* křik?" A obrací se ke mně, úplně klidně, a povídá: „Slyšels někoho křičet *ty*?"

Jasně nebylo možný říct nic jinýho, než to jedno; takže povídám:

„Ne; *já* sem neslyšel nikoho nic říkat."

Pak se obrací k Jimovi a prohlíží si ho, jak dyby ho nikdy předtím neviděl, a povídá:

„Křičels ty?"

„Ne, pane," povídá Jim; „*já* sem nic neřek, pane."

„Ani slovo?"

„Ne, pane, neřek sem ani slovo."

„Viděl si nás někdy předtím?"

„Ne, pane; co *já* vim."

Tak se Tom obrací k černochovi, kerej vypadal divoce a vyvedeně z míry, a povídá, trochu přísně:

„Co myslíš, že je s tebou vlastně? Co tě přimělo myslet, že někdo křičel?"

„Ouvej, to budou ty zatracený čarodějky, pane, a já bych si přál bejt mrtvej, to jo. Vony sou pořád u toho, pane, a málem mě umořej, tak mě lekaj. Prosím vás, neříkejte to nikomu, pane, nebo mě starej pán Silas pokárá; páč von říká, že žádný čarodějky *nejsou*. Jen bych si přál, aby tu teď byl – *co* by řek! Vsadím se, že by *tentokrát* nenašel žádnou cestu, jak to vobejít. Ale tak už to vždycky bude; lidi, co sou *zatvrzelý*, zatvrzelý zůstanou; nepodívaj se do ničeho a sami si nic nevybádaj, a dyž *ty* na to přijdeš a jim to řekneš, nevěřej ti."

Tom mu dal desetník a řek, že nikomu nic nepovíme; a řek mu, aby si koupil další nit, aby si zavázal vlasy; a pak se podíval na Jima a povídá:

„Jestlipak strýc Silas tohohle negra pověsí. Dyž bych chytil negra, kerej by byl tak nevděčnej, že by utek, *já* bych ho nedal, pověsil bych ho." A dyž ten černoch odešel ke dveřím, aby se podíval na ten desetník a kousl do něj, jestli je dobrej, Tom šeptá Jimovi a povídá:

„Nikdy nedávej najevo, že nás znáš. A dyž uslyšíš v noci kopání, to sme my; vysvobodíme tě."

Jim stihl jen zmáčknout nám ruce; pak se černoch vrátil, a my sme řekli, že přijdem někdy znova, dyž bude ten černoch chtít; a on řek, že jo, obzvlášť dyž bude tma, protože čarodějky ho honí hlavně ve tmě, a je dobře mít kolem sebe lidi.

Kapitola třicátá pátá

Do snídaně zbývala ještě skoro hodina, tak sme odešli a seskočili dolů do lesa; páč Tom řek, že musíme mít *nějaký* světlo, abysme viděli, jak kopat, a lucerna jich dělá moc, a mohla by nám způsobit malér; co potřebujem, povídá, je spousta těch zpuchřelejch špalků, co se jim říká ohnivý dřevo, a dělaj jen takovej měkký světlo, dyž je položíš do tmavýho místa. Přinesli sme si plnou náruč a schovali to v plevelu, a sedli si odpočnout, a Tom povídá, trochu nespokojeně:

„Zatraceně, celá tahle věc je tak snadná a nešikovná, jak jen může bejt. A tak je proklatě těžký vymyslet nějakej těžkej plán. Není tu žádnej hlídač, co by se dal zdrogovat – teď by *měl* bejt hlídač. Není tu ani pes, co by se dal uspat prášky. A Jim je přivázanej za jednu nohu, s desetistopovým řetězem, k noze postele: dyť stačí zvednout tu postel a vyklouznout řetěz. A strýc Silas věří každýmu; posílá klíč tomu tykvohlavýmu negrovi, a nikdo tam toho negra nehlídá. Jim moh vylízt tou okenní dírou už dávno, akorát že by nemělo smysl zkoušet cestovat s desetistopovým řetězem na noze. Zatraceně, Hucku, je to to nejhloupější uspořádání, co sem kdy viděl. Musíš si *všechny* obtíže vymyslet. No, nedá se nic dělat; musíme udělat, co se dá, s tím, co máme. Beztak jedna věc – je víc cti v tom dostat ho ven přes spoustu obtíží a nebezpečí, kde ti ani jedno z nich nedali lidi, co měli bejt povinný ti je dát, a musel sis je všechny vymyslet sám. Teď se jenom podívej na tu věc s lucernou. Dyž přijde na skutečnou pravdu, prostě musíme *dělat*, že lucerna je riskantní. Dyť bysme mohli pracovat s pochodňovým

průvodem, dyby sme chtěli, *já* věřím. Teď, dokud na to myslim, musíme vyhrabat něco, z čeho si uděláme pilu, při první příležitosti."

„Nač chceme pilu?"

„*Nač ji chceme?* Dyť musíme uřezat nohu Jimovy postele, abysme uvolnili řetěz, ne?"

„Dyť ty si zrovna řek, že člověk může zvednout postel a vyklouznout řetěz."

„No, tohle *je* přesně tvoje. Jsi *schopnej* vymyslet ty nejmrňavější dětsky-školkovský způsoby, jak něco udělat. Dyť si vůbec nikdy nečet žádný knížky? – Barona Trencka, ani Casanovu, ani Benvenuta Čeleniho, ani Jindřicha Čtvrtýho, ani žádnýho z těch hrdinů? Kdo kdy slyšel o tom, aby se vězeň dostal ven takovým starodávným způsobem? Ne; způsob, kerej dělaj všichni ty nejlepší autority, je uřezat nohu postele napůl a nechat ji tak, a spolknout piliny, aby je nenašli, a kolem řezu dát trochu hlíny a mazlavýho, aby ani nejbystřejší komornej nemoh poznat, že je uřezaná, a myslel si, že noha postele je úplně v pořádku. Pak, tu noc, co seš připravenej, přirazíš nohu kopnutím, dolů vona padá; vyklouzneš řetěz, a jsi venku. Nic víc nemusíš udělat, než si přivázat provazovej žebřík k cimbuří, slézt po něm, zlomit si nohu v příkopu – páč provazovej žebřík je devatenáct stop krátkej, víš –, a tam jsou tvoje koně a tvoji věrný vazalové, a vyzdvihnou tě a hodí tě přes sedlo, a odjedeš do svýho rodnýho Languedocu, nebo do Navarry, nebo kde to je. Je to nádherný, Hucku. Byl bych rád, dyby byl u tej boudy příkop. Dyž budem mít čas, tu noc útěku, vykopeme jeden."

Povídám:

„Nač chceme příkop, dyž ho vytáhnem zpod tej boudy?"

Ale on mě neslyšel. Zapomněl na mě a na všecko ostatní. Měl bradu v dlani a přemejšlel. Za chvíli vzdychl a zavrtěl hlavou; pak zase vzdychl a povídá:

„Ne, to by nešlo – není dost potřeby to dělat."

„Co dělat?" povídám.

„Dyť uřezat Jimovi nohu," povídá.

„Pane *bože*!" povídám; „dyť *žádná* potřeba *není*. A proč bys mu teda vůbec chtěl uřezávat nohu?"

„No, některý ty nejlepší autority to dělaly. Nemohly dostat řetěz, tak si prostě uřezaly ruku a vyklouzly. A noha by byla eště lepší. Ale musíme to pustit. V tomhle případě není dost potřeby; a kromě toho, Jim je negr, a nerozuměl by důvodům k tomu, ani jak je to zvykem v Evropě; tak to pustíme. Ale jedna věc – může mít provazovej žebřík; snadno roztrháme naše prostěradla a uděláme mu provazovej žebřík. A pošleme mu ho v koláči; většinou se to tak dělá. A jed sem už i horší koláče."

„Hele, Tome, co to meleš," povídám; „Jim nemá k provazovýmu žebříku žádný použití."

„*Má* k němu použití. Řekni radši, co to meleš *ty*; ty vo tom nic nevíš. *Musí* mít provazovej žebřík; všichni ho maj."

„Co proboha s ním může *dělat*?"

„*Dělat* s ním? Může si ho schovat v posteli, ne? To všichni dělaj; a *on* to musí taky. Hucku, ty se nikdy nechceš chovat, jak se patří; chceš pořád začínat něco novýho. A dyby s ním nic *nedělal*? Není v tej posteli, jako stopa po tom, co uteče? A nemyslíš, že budou chtít stopy? Jasně, že budou. A ty bys jim je nenechal? To by byl *pěknej* paskvil, *co*? Nikdy sem o něčem takovým neslyšel."

„No," povídám, „dyž je to v pravidlech a musí ho mít, dobrý, ať ho má; páč nechci jít proti žádným pravidlům; ale jedna věc, Tome Sawyere – dyž se dáme do trhání našich prostěradel, abysme Jimovi udělali provazovej žebřík, dostanem se do průšvihu s tetou Sally, tak jistě, jak si na světě. Jak to vidím já, žebřík z hickorový kůry nic nestojí, nic se neplejtvá, a je stejně dobrej, aby s ním naložili koláč a schovali ho do slamníku, jako jakejkoliv hadrovej žebřík, co bys moh začít; a co se tyká Jima, von žádný zkušenosti nemá, takže *mu* je jedno, jakej –"

„Ale di, Hucku Finne, dybych byl tak nevědomej jako ty, radši bych mlčel – tak to bych *já* udělal. Kdo kdy slyšel vo tom, že by státní vězeň utek po žebříku z hickorový kůry? Dyť je to úplně směšný."

„No, dobrý, Tome, uprav si to po svým; ale dyž přijmeš mou radu, dovolíš mi vypůjčit si prostěradlo z provazu na prádlo."

Řek, že to půjde. A to mu dalo další nápad, a povídá:

„Vypůjči si taky košili."

„Nač chceme košili, Tome?"

„Chceme ji, aby si na ni Jim vedl deník."

„Deník tvý babičce – *Jim* neumí psát."

„Dejme tomu, že *neumí* psát – může dělat značky na košili, ne, dyž mu uděláme pero ze starý cínový lžíce nebo z kousku starýho železnýho obručí ze sudu?"

„Hele, Tome, můžem vytáhnout husí brko z husy a udělat mu lepší; a dřív taky."

„*Vězňové* nemaj kolem svý věže husy, co by jim trhali brka, ty hlupáku. *Vždycky* si dělaj pera z nejtvrdšího, nejtuhýho, nejpracnějšího kousku starýho mosaznýho svícnu nebo něčeho takovýho, co jim přijde pod ruku; a trvá jim to tejdny a tejdny a měsíce a měsíce, než to vybrousí, protože to musej dělat třením o zeď. *Oni* by husí brko nepoužili, i dyby ho měli. Není to podle řádu."

„No tak teda, z čeho mu uděláme inkoust?"

„Mnoho jich ho dělá z železný rzi a slz; ale to je ten obyčejnej druh a dělaj to ženský; ty nejlepší autority používaj svou vlastní krev. Jim to může dělat; a dyž bude chtít poslat světu nějakou obyčejnou normální tajemnou zprávu, aby svět věděl, kde je zajatej, může to napsat na dno plechovýho talíře vidličkou a vyhodit to oknem. Železná maska to vždycky dělala, a je to proklatě dobrej způsob."

„Jim nemá žádný plechový talíře. Krmí ho z pánve."

„To nic není; opatříme mu je."

„Nikdo neumí *číst* z jeho talířů."

„To s tím nemá nic společnýho, Hucku Finne. Všecko, co *on* musí udělat, je napsat to na talíř a vyhodit to. *Ty* to nemusíš bejt schopnej přečíst. Dyť polovinu času to, co napíše vězeň na plechovej talíř nebo kamkoliv jinam, přečíst nedokážeš."

„No, tak teda, jakej má smysl plejtvat talíře?"

„Dyť, zatraceně, nejsou to *vězňovy* talíře."

„Ale sou to *něčí* talíře, ne?"

„No, dejme tomu, že jsou. Co *vězeň* má do toho, že čí sou –"

Zastavil se, protože sme uslyšeli, jak zní polnice na snídani. Tak sme vyrazili k domu.

Během rána sem si vypůjčil prostěradlo a bílou košili z provazu na prádlo; a našel sem starej pytel a dal to do něj, a šli sme dolů a vzali to ohnivý dřevo a dali ho tam taky. Říkal sem tomu půjčování, protože to tak vždycky nazejval táta; ale Tom povídal, že to není půjčování, ale krádež. Řek, že zastupujem vězně; a vězňové se nestarají, jak něco získaj, dyž to získaj, a nikdo jim to taky nezazlívá. Není to pro vězně zločin ukrást věc, kterou potřebuje k útěku, povídal Tom; je to jeho právo; a tak, dokud zastupujeme vězně, máme dokonalý právo krást cokoliv na tomhle místě, co nám k něčemu bude užitečný k dostání se z vězení. Řek, dyby sme nebyli vězňové, byla by to úplně jiná věc, a nikdo kromě sprostýho, mizernýho člověka by nekradl, dyž není vězněm. Tak sme usoudili, že budem krást všecko, co nám přijde pod ruku. A přece pak dělal strašnej rámus jednoho dne, dyž sem ukrad meloun z pole černochů a snědl ho; a donutil mě, abych šel a dal černochům desetník, aniž bych jim řek, za co to je. Tom povídal, že to tak myslel, že můžem krást všechno, co *potřebujem*. No, povídám, meloun sem potřeboval. Ale on povídal, že sem ho nepotřeboval, abych se dostal z vězení; v tom je ten rozdíl. Řek, dybych ho byl chtěl, abych do něj schoval nůž a propašoval ho Jimovi, aby zabil komornýho, bylo by to v pořádku. Tak sem to pustil, i když sem neviděl žádnou vejhodu v tom, že zastupuju vězně, dyž si mám sednout a žvejkat spoustu zla-

tolistovejch rozdílů, jak je tenhle, pokaždý, co uvidím příležitost čapnout meloun.

Inu, jak sem říkal, čekali sme to ráno, až se všichni usadí do práce a na dvoře nikdo nebude vidět; pak Tom nes pytel do přístřešku, zatímco já sem stál opodál a hlídal. Za chvíli vyšel ven, a šli sme a sedli si na hranici dřeva, abysme si popovídali. Povídá:

„Teď je všecko v pořádku, akorát nástroje; a to je snadný spravit."

„Nástroje?" povídám.

„Jo."

„Nástroje nač?"

„Dyť k hrabání. Nebudem ho vyhrabovat *zubama*, ne?"

„Nejsou ty starý chromý krompáče a věci dost dobrý, aby se jima vyhrabal negr?" povídám.

Obrací se ke mně, kouká politovaně, až to člověka k pláči dohání, a povídá:

„Hucku Finne, slyšels *někdy*, že by vězeň měl krompáče a lopaty, a všechny moderní pohodlí ve svý skříni, aby se vyhrabal? Teď se tě chci zeptat – dyž máš v sobě trochu rozumu – jakou by to *mu* dalo šanci bejt hrdinou? Dyť by mu rovnou mohli půjčit klíč a bylo to. Krompáče a lopaty – dyť ty by nepůjčili ani královi."

„No tak teda," povídám, „dyž nechcem krompáče a lopaty, co teda chceme?"

„Pár kuchyňskejch nožů."

„Abysme vyhrabali základy pod tou boudou?"

„Jo."

„K sakru, to je bláznivý, Tome."

„Nezáleží na tom, jak bláznivý to je, je to *správná* cesta – a je to řádná cesta. A *jinej* způsob neexistuje, o kterým sem kdy slyšel, a čet sem všecky knihy, co o těchhle věcech dávaj nějakou informaci. Vždycky se vyhrabávaj kuchyňským nožem – a ne přes hlínu, pamatuj si; obyčejně to je přes pevnou skálu. A trvá jim to tejdny a tejdny a tejdny, pořád

dokola. Dyť se podívej na jednoho z těch vězňů v nejnižší kobce zámku Deef v marseilskym přístavu, co se tak vyhrabal; jak dlouho mu to trvalo, myslíš?"

„Nevim."

„No, hádej."

„Nevim. Měsíc a půl."

„*Sedumatřicet let* – a vylez v Číně. *To* je ten způsob. Byl bych rád, dyby bylo dno *tej* pevnosti pevná skála."

„*Jim* nikoho v Číně nezná."

„Co to s tím má společnýho? Ani ten druhej chlápek neznal. Ale ty pořád odbíháš do postranních věcí. Pročpak se nedržíš hlavního bodu?"

„Dobrý – *mně* je jedno, kde vylize, dyž vylize *ven*; a Jimovi je to, myslím, taky jedno. Ale jedna věc – Jim je moc starej, aby se vyhrabával kuchyňským nožem. Nevydrží."

„Jo *vydrží* taky. Nemyslíš snad, že sedumatřicet let bude trvat vyhrabat se přes *hliněný* základy?"

„Jak dlouho to bude trvat, Tome?"

„No, nemůžem riskovat, že bysme byli tak dlouho, jak bysme měli, protože nemusí trvat dlouho, než strýc Silas uslyší z Nový Orleáns. Doslechne se, že Jim není odtamtud. Pak jeho další krok bude dát na Jima inzerát, nebo něco takovýho. Tak nemůžem riskovat, že bysme ho vyhrabávali tak dlouho, jak bysme měli. Podle práva soudím, že bysme měli bejt pár let; ale nemůžem. Protože sou věci tak nejistý, co doporučuju, je tohle: pustíme se do kopání vopravdově, jak nejrychleji dokážeme; a potom si můžem *dělat*, že sme na tom byli sedumatřicet let. Pak ho vytáhneme a odneseme pryč hned, jak nastane poplach. Jo, to bude, myslím, nejlepší způsob."

„Teď v tom je *rozum*," povídám. „Dělat něco nic nestojí; dělat něco není žádná práce; a dyž na tom záleží, nevadí mi dělat, že sme na tom

byli sto padesát let. Nijak by mě to nenamáhalo, dyž si na to zvyknu. Tak si pujdu teď dojít a šlohnout pár kuchyňskejch nožů."

„Šlohni tři," povídá; „jeden potřebujem na pilu."

„Tome, dyž to neni neřádný a bezbožný to navrhnout," povídám, „je tam venku pod obloženou stěnou za udírnou starej rezavej pilovej list."

Podíval se trochu unaveně a zklamaně, a povídá:

„Nemá smysl se tě snažit něco učit, Hucku. Běž a šlohni ty nože – tři kousky." Tak sem to udělal.

Kapitola třicátá šestá

Jak sme usoudili, že tu noc všichni spí, slezli sme po hromosvodu a zavřeli se do toho přístřešku, vyndali svou hromadu ohnivýho dřeva a dali se do práce. Odklidili sme všecko z cesty, asi čtyři nebo pět stop v půlce spodního trámu. Tom povídal, že teď je rovnou za zády Jimový postele, a vyhrabem se pod ní, a dyž budem hotoví, nikdo v tej boudě nikdy nebude vědět, že tam byla nějaká díra, protože Jimova pokrývka visí skoro až k zemi, a musel bys ji nadzvednout a podívat se pod ni, abys tu díru viděl. Tak sme kopali a kopali těma kuchyňskejma nožema skoro až do půlnoci; a potom sme byli unavený jak psi, a ruce sme měli samej puchejř, a přitom se skoro vůbec nedalo poznat, že sme něco udělali. Nakonec povídám:

„Tohle není sedumatřicetiletá práce; tohle je osmatřicetiletá práce, Tome Sawyere."

On nic neřek. Ale vzdychl, a za chvíli přestal kopat, a potom chvíli jen tak, a já věděl, že přemejšlí. Pak povídá:

„Nemá to smysl, Hucku, nefunguje to. Dyby sme byli vězňové, fungovalo by to, protože bysme měli tolik let, kolik bysme chtěli, a nemuseli bysme spěchat; a dostali bysme jen pár minut na kopání každej den, dyž by se střídaly hlídky, a tak by se nám nepustily puchejře, a mohli bysme to vydržet jít stále dál, rok co rok, a dělat to správně a tak, jak se to má dělat. Ale *my* nemůžem flákat; musíme spěchat; nemáme čas nazbyt. Dybysme strávili takhle eště jednu noc, museli bysme na tejden přestat, aby se nám uzdravily ruce – kuchyňskýho nože bysme se dřív ani nedotkli."

„No tak teda, co budem dělat, Tome?"

„Povím ti. Není to správný, a není to morální, a nerad bych, aby se to proslechlo; ale je jen jedinej způsob: musíme ho vyhrabat krompáčema, a *dělat*, že to jsou kuchyňský nože."

„*Teď* už *mluvíš*!" povídám; „tvoje hlava je čím dál tím vyrovnanější, Tome Sawyere," povídám. „Krompáče jsou ta pravá věc, morálka nemorálka; a mně, mně je morálka úplně fuk. Dyž se dám do krádeže negra, nebo melounu, nebo knížky z nedělní školy, nejsem nijak vybíravej, jak to udělám, dyž to je uděláno. Co chci, je můj negr; nebo co chci, je můj meloun; nebo co chci, je moje knížka z nedělní školy; a dyž je krompáč nejpohodlnější věc, to je ta věc, kerou se dám do kopání toho negra nebo melounu nebo knížky z nedělní školy; a nedám zlámanou krejcarku za to, co si o tom autority myslí."

„No," povídá, „v takovým případě je omluva pro krompáče a pro dělaní-že; dyby to tak nebylo, neschválil bych to, ani bych klidně nedovolil porušit pravidla – protože správný je správný a špatný je špatný, a člověk nemá právo dělat špatně, dyž není nevědomej a ví to líp. Tobě by snad šlo vyhrabat Jima krompáčem, *bez* dělání-že, protože ty to nevíš líp; ale mně by to neslo, protože já to vím líp. Dej mi kuchyňskej nůž."

Měl ho vedle sebe sám, ale podal sem mu svůj. Hodil ho dolů a povídá:

„Dej mi *kuchyňskej nůž*."

Nevěděl sem, co udělat – ale pak sem si to rozmyslel. Zašťoural sem v tej hromadě starýho nářadí, vzal krompáč a dal mu ho, a on ho vzal a dal se do práce, a neřek ani slovo.

Vždycky byl zrovna takhle. Plnej zásad.

Tak sem si vzal lopatu, a potom sme střídavě kopali a nabírali, a dávali chlupy létat. Vydrželi sme to asi půl hodiny, což bylo tak dlouho, jak sme dokázali stát; ale měli sme díru, co stála za řeč. Dyž sem vylez nahoru, podíval sem se oknem a viděl sem Toma, jak dělá, co může,

na hromosvodu, ale nedokázal to, ruce měl tak bolavý. Nakonec povídá:

„Nemá to smysl, nejde to. Co myslíš, že mám dělat? Nenapadá tě nějakej způsob?"

„Jo," povídám, „ale myslím, že to není podle řádu. Pojď nahoru po schodech, a dělej, že to je hromosvod."

Tak to udělal.

Příští den Tom ukrad v domě cínovou lžíci a mosaznej svícen, aby z nich udělal Jimovi pera, a šest lojovejch svíček; a já se motal kolem černošskejch chatek a číhal na příležitost, a ukrad tři plechový talíře. Tom povídal, že to není dost; ale já povídal, že nikdo nikdy neuvidí ty talíře, co Jim vyhodí, protože padnou do psího koprníku a durmanu pod okenní dírou – pak je můžem odnést zpátky a on je bude moct použít znova. Tak byl Tom spokojenej. Pak povídá:

„Teď musíme vymyslet, jak ty věci dostat k Jimovi."

„Dostanem je dírou," povídám, „až ji dokončíme."

Jenom se na mě pohrdavě podíval a řek něco o tom, že nikdo takovej idiotskej nápad neslyšel, a pak se zamyslel. Za chvíli řek, že vymyslel dva nebo tři způsoby, ale ještě není potřeba se rozhodnout. Řek, že musíme Jima nejdřív instruovat.

Tu noc sme sešli po hromosvodu krátce po desátý, a vzali s sebou jednu ze svíček, a poslouchali pod okenní dírou, a slyšeli Jima chrápat; tak sme ji hodili dovnitř, a neprobudilo ho to. Potom sme se dali do krompáčem a lopatou, a asi za dvě a půl hodiny byla práce hotová. Vlezli sme pod Jimovu postel a do boudy, šťourali kolem a našli svíčku a zapálili ji, a stáli nad Jimem chvíli, a shledali, že vypadá statný a zdravý, a potom sme ho jemně a postupně probudili. Tak byl rád, že nás vidí, až málem brečel; a říkal nám sladký miláčci, a všema mazlivejma jmény, co ho jen napadly; a chtěl, abysme hned sehnali tesařský dláto, a usekli řetěz z jeho nohy, a vyklidili se bez ztráty minuty. Ale Tom mu ukázal, jak nepravidelný by to bylo, a sedl si a pověděl mu

všecko o našich plánech, a jak je můžem za minutu kdykoliv změnit, dyž bude poplach; a aby se vůbec nebál, protože my dohlídneme, aby se dostal pryč, *jistě*. Tak Jim řek, že je to v pořádku, a seděli sme tam a mluvili chvíli o starejch dobrejch časech, a potom se Tom ptal na spoustu věcí, a dyž mu Jim řek, že strýc Silas chodí každej den nebo dva, aby se s ním modlil, a teta Sally chodí, aby se podívala, jestli má pohodlí a dost jídla, a oba sou tak laskavý, jak jen můžou bejt, Tom povídá:

„*Teď* vím, jak to zařídit. Pošleme ti pár věcí po nich."

Já povídám: „Nic takovýho nedělejte; to je jeden z nejhloupějších nápadů, co sem kdy slyšel"; ale on mi nedával žádný pozor; šel dál. To byl jeho způsob, dyž měl svoje plány dohotovený.

Tak pověděl Jimovi, že budem muset propašovat koláč s provazovým žebříkem a jiný velký věci po Natovi, tom černochovi, co ho krmí, a Jim musí dávat pozor, a nedivit se, a nenechat Nata vidět, jak je otevírá; a malý věci dáme strýci do kapes kabátu a Jim je musí vyndat; a budem věci přivazovat ke stužkám tetiný zástěry nebo je dávat do kapsy zástěry, dyž bude příležitost; a řekl mu, co to bude a nač to je. A pověděl mu, jak si má psát deník na košili svou krví, a to všecko. Pověděl mu všecko. Jim v tom většinou neviděl žádnej smysl, ale usoudil, že sme bílí lidé a víme to líp než on; tak byl spokojenej a řek, že to všecko udělá tak, jak Tom povídá.

Jim měl spoustu kukuřičnejch dejmek a tabáku; takže sme měli pěkně příjemnej večer; potom sme vylezli dírou ven, a šli domů do postele, s rukama, co vypadaly, jak dyby byly rozžvejkaný. Tom byl v povznesený náladě. Řek, že to byla nejlepší zábava, jakou kdy v životě měl, a nejintelektuálnější; a řek, že dyby viděl způsob, pokračovali bysme v tom po celej zbytek života a nechali Jima našim dětem, aby ho vysvobodily; páč věřil, že se to Jimovi bude líbit čím dál tím víc, čím víc si na to zvykne. Řek, že takhle by se to dalo natáhnout až na vosm-

desát let, a bylo by to nejlepší představení v dějinách. A řek, že by to z nás všech udělalo celebrity, co bysme v tom měli ruce.

Ráno sme šli ven k hranici dřeva a rozsekali ten mosaznej svícen na praktický kousky, a Tom je dal spolu s cínovou lžící do kapsy. Potom sme šli do černošskejch chatek, a dyž sem Natovi odvracel pozornost, Tom strčil kousek svícnu doprostřed kukuřičnýho placku, co byl na Jimově pánvi, a šli sme s Natem, abysme viděli, jak to zafunguje, a fungovalo to nádherně; dyž se do něj Jim kousl, málem mu to vymlátilo všechny zuby; a nic by nemohlo fungovat líp. Tom to řek sám. Jim nedal najevo nic jinýho, než že to je nějakej kámen nebo něco takovýho, co se často dostane do chleba, víte; ale potom se už do ničeho nekous, aniž by to napřed na třech čtyřech místech propíchl vidličkou.

A dyž sme tam stáli v šeru, hle, přišli zpod Jimovy postele dva honící psi; a drali se dovnitř dál a dál, až jich bylo jedenáct, a sotva tam bylo místo, aby člověk popad dech. Hergot, zapomněli sme zavřít dveře toho přístřešku! Černoch Nat jen vykřikl „Čarodějky" a svalil se na podlahu mezi ty psy, a začal sténat, jako by umíral. Tom trhnutím otevřel dveře a vyhodil ven kus Jimovýho masa, a psi se tam vrhli, a za dvě vteřiny byl venku on sám a zase zpátky a dveře zavřel, a já věděl, že zajistil i ty druhý dveře. Potom se dal do práce na černochovi, mazlil se s ním a hladil ho, a ptal se ho, jestli si zase něco nepředstavoval, že vidí. Zvedl se, zamrkal okolo očima a povídá:

„Pán Side, řeknete, že sem blázen, ale dybych nevěřil, že sem viděl snad milion psů, nebo ďáblů, nebo něčeho, ať tady padnu mrtvej. To ano, docela určitě. Pán Side, *cítil* sem je – *cítil* sem je, pane; byli všude po mně. Hergot, přál bych si dostat jednu z těch čarodějek pod ruku jedinkrát – jen jedinkrát – nic víc bych nechtěl. Ale většinou si přeju, aby mě nechaly bejt, to si přeju."

Tom povídá:

„Řeknu ti, co si myslim *já*. Pročpak sem přijdou zrovna v tuhle snídaňovou chvíli toho uprchlýho negra? Protože maj hlad; to je ten dů-

vod. Uděláš jim čarodějskej koláč; to je ta věc *pro tebe*."

„Ale panebože, pán Side, jak já tim udělám čarodějskej koláč? Nevim, jak se dělá. Nikdy sem o takový věci neslyšel."

„No, tak teda, budu ho muset udělat já sám."

„Vopravdu to uděláte, pane? – vopravdu? Budu se *klanět* zemi pod vašima nohama, to budu!"

„Dobře, udělám to, kvůli tobě, protože si k nám byl hodnej a ukázal nám uprchlýho negra. Ale musíš bejt strašně opatrnej. Dyž přijdem, otočíš se zády; a potom, cokoliv dám do pánve, nedávej najevo, že to vidíš. A nekoukej, dyž bude Jim vyndávat z pánve – mohlo by se něco stát, nevim co. A hlavně se *nedotýkej* těch čarodějskejch věcí."

„*Dotýkat* se jich, pán Side? Co to povídáte? Nedotknu se jich ani vahou prstu, ani za deset set tisíc miliard dolarů, nedotknu."

Kapitola třicátá sedmá

To bylo takhle zařízeno. Pak sme odešli a šli ke hromadě haraburdí na zadním dvoře, kde skladujou starý holiny a hadry a kousky lahví a vyřazený plechový věci a všelijaký harampádí, a šťourali kolem a našli starou plechovou pánev, a ucpali v ní díry, jak sme nejlíp dokázali, abysme v ní upekli ten koláč, a odnesli ji dolů do sklepa a nakradli ji plnou mouky, a vyrazili ke snídani, a našli pár šindelovejch hřebíků, co Tom povídal, že by se vězňovi pěkně hodily, aby si na nich škrabal jméno a svý trápení na stěnách žaláře, a jeden z nich sme hodili do kapsy zástěry tety Sally, co visela na židli, a ten druhej sme zastrčili za pásku klobouku strýce Silase, co byl na komodě, protože sme slyšeli, jak děti povídaj, že táta a máma jdou dneska ráno k domu uprchlýho negra, a pak sme šli na snídani, a Tom hodil cínovou lžíci strejcovi Silasovi do kapsy kabátu, a teta Sally eště nepřišla, tak sme museli chvíli počkat.

A dyž přišla, byla rozpálená a červená a zlobivá, a sotva mohla počkat na modlitbu; a pak se dala do rozlívání kávy jednou rukou a prásknutí nejblíž stojícímu dítěti po hlavě náprstkem druhou, a povídá:

„Hledala sem vysoko a hledala sem nízko, a je to k pominutí smyslů, co se stalo s tvou druhou košilí."

Srdce mi spadlo mezi plíce a játra a tak podobně, a tvrdej kousek kukuřičný kůrky se mu vydal v krku na cestu dolů za ním, a potkal se s kašlem, a vystřelilo to přes stůl, a trefilo to jedno z dětí přímo do oka, co se pak svinulo jak rybářskej červ, a vyrazilo z něj křik velikosti

indiánskýho válečnýho pokřiku, a Tom byl pak trochu modrej kolem skrání, a všecko to byl pěkně vážnej stav věcí asi na čtvrt minuty, nebo tak nějak, a já bych se prodal za půl ceny, dyby se našel kupec. Ale potom sme byli zase v pořádku – bylo to to náhlý překvapení, co nás tak jaksi zchladilo. Strýc Silas povídá:

„To je nanejvýš divný, nemůžu to pochopit. Vím úplně přesně, že sem ji sund*al*, protože –"

„Protože nemáš na sobě než jenom jednu. Jen *poslouchejte* toho mužskýho! *Já* vím, žes ji sundal, a vím to líp než tvá kolísavá paměť, protože byla včera na provaze na prádlo – viděla sem ji tam sama. Ale je pryč, to je to, co z toho zbývá, a budeš se muset převlíct do červený flanelový, dokud nebudu mít čas udělat novou. A to bude třetí, kterou sem udělala za dva roky. Je to na skákání, aby se dalo udržet, že máš košile; a co s nima vždycky *děláš*, že se tak ztrácí, to je víc, než *já* dokážu pochopit. Člověk by řek, že se *naučíš* o ně nějak starat ve svým věku."

„Já vím, Sally, a snažím se, jak jen můžu. Ale neměla by to bejt docela moje chyba, protože, víš, nevidím je a nemám s nima nic společnýho, kromě chvíle, dyž je na mně mám; a nevěřím, že bych *někdy ztratil* jednu *ze sebe*."

„No, dyž ne, Silasi, tak to tvoje vina není; dyby ses mohl, udělal bys to, myslím. A košile není všechno, co je pryč, taky. Je pryč lžíce; a *to* není všecko. Bylo jich deset, a teď je jen devět. Košili dostalo tele, myslím, ale lžíci tele nevzalo, *to* je jistý."

„Co dál je ještě pryč, Sally?"

„Je pryč šest *svíček* – to je co. Krysy mohly svíčky dostat, a myslím, že dostaly; divím se, že neutečou s celým statkem, při tom, jak pořád slibuješ, že ucpeš jejich díry, a neděláš to; a dyby nebyly blázni, spaly by v tvejch vlasech, Silasi – a *ty* bys to nikdy nezjistil; ale *lžíci* na krysy svýst nemůžeš, a to *vím*."

„Dobře, Sally, je to moje vina, a přiznávám to; byl sem nedbalej; ale zítra nenechám uplynout den, aniž bych ty díry neucpal."

„Ále, s tím nespěchej; příští rok bude stačit. Matildo Angelíno Araminto *Phelpsová*!"

Prásk přišel náprstek, a dítě vytáhlo svý drápky z cukřenky, aniž by tam dál piplalo. Zrovna v tu chvíli nakročila na chodbu černošská žena a povídá:

„Paní, chybí prostěradlo."

„*Prostěradlo* chybí! No, panebože!"

„Ucpu ty díry *dneska*," povídá strýc Silas, vypadal truchlivě.

„Ále, *drž* už pusu! – myslíš snad, že krysy sebraly i to *prostěradlo? Kam* se podělo, Lize?"

„Pro boha svatýho, nemám tušení, paní Sally. Včera bylo na provaze, ale je pryč: už tam není."

„Myslím, že svět *jde* ke konci. *Co živa* sem něco takovýho neviděla. Košile, prostěradlo, lžíce a šest svíc –"

„Paní," přišla eště mladá nažloutlá holka, „chybí mosaznej svíce–"

„Táhni odsud, ty poběhlice, nebo tě přetáhnu pánví!"

Inu, úplně bublala. Začal sem si hledat příležitost; myslel sem, že se vymáznu do lesa, dokud se počasí nezmírní. Pokračovala v řádění, vedla svý povstání sama, a všichni ostatní byli hrozně pokorní a tichý; a nakonec, strýc Silas, kerej vypadal trochu bláznivě, vylovil tu lžíci z kapsy. Zastavila se, s pusou otevřenou a rukama vzhůru; a já, já bych si přál bejt v Jeruzalémě nebo někde. Ale ne na dlouho, protože povídá:

„Je to *přesně* tak, jak sem čekala. Takže jsi ji měl v kapse celou dobu; a nejspíš máš tam i ty další věci. Jak se tam dostala?"

„*Opravdu* nevím, Sally," povídá, jak dyby se omlouval, „nebo bys věděla, že bych ti to řek. Studoval sem před snídaní svůj text ze Skutků sedmnáct, a myslím, že sem ji tam strčil, aniž bych si všim, chtěl sem si tam dát Nový zákon, a tak to musí bejt, protože Nový zákon tam

není; ale pujdu se podívat; a dyž bude Nový zákon tam, kde sem ho měl, budu vědět, že sem ji tam nestrčil, a to ukáže, že sem položil Nový zákon a vzal lžíci, a –"

„Ále, pro boha svatýho! Nech mě žít! Vypadněte, celá ta vaše sebranka; a nelezte mi na oči, dokud zase nezískám klid v duši."

Já bych ji slyšel, i dyby to řekla sama k sobě, natož aby to řekla nahlas; a vstal bych a poslech ji, i dybych byl mrtvej. Jak sme procházeli obývákem, starej pán zvedl klobouk, a šindelovej hřebík z něj spadl na podlahu, a on ho jen tak zvedl a položil na římsu nad krbem, a nic neřek, a vyšel ven. Tom to viděl, a vzpomněl si na tu lžíci, a povídá:

„No, nemá smysl posílat věci *po něm*, není spolehlivej." Pak povídá: „Ale udělal nám dobrej skutek s tou lžící, i dyž o tom nevěděl, a tak mu uděláme my jeden dobrej skutek, aniž by *o něm* věděl – ucpem mu krysí díry."

Byla jich nádherně velká spousta ve sklepě, a trvalo nám celou hodinu, ale udělali sme to pevně a dobře a jak se patří. Pak sme slyšeli kroky na schodech, zhasli sme světlo a schovali se; a hle, přišel starej pán, se svíčkou v jedný ruce a balíkem věcí ve druhý, a vypadal tak nepřítomně, jak loni touhle dobou. Chodil kolem s roztržitostí, nejdřív k jedný krysí díře, potom k druhý, až byl u všech. Potom stál asi pět minut, odloupával ztuhlý loje ze svíčky a přemejšlel. Potom se obrátil pomalu a snově ke schodům, a říkal:

„No, za nic si nedokážu vzpomenout, kdy sem to udělal. Mohl bych teď ukázat, že to nebyla moje vina s krysama. Ale nevadí – nechme to bejt. Soudím, že by to k ničemu nebylo."

A tak šel bručíc nahoru po schodech, a potom sme odešli. Byl to moc milej starej pán. A vždycky je.

Tom byl pěkně zmaten, co dělat se lžící, ale řek, že ji musíme mít; tak si to promyslel. Dyž to vypočítal, pověděl mi, jak to máme udělat; pak sme šli a čekali kolem košíku se lžícema, dokud sme neuviděli, že

jde teta Sally, a potom se dal Tom do počítání lžic, a odkládal je stranou, a já sem jednu dal pod rukáv, a Tom povídá:

„Dyť, teto Sally, je tu *ještě pořád* jen devět lžic."

Vona povídá:

„Jdi si hrát, a neotravuj mě. Já to vím líp, počítala sem je sama."

„No, počítal sem je dvakrát, teto, a *já* vycházím jen na devět."

Vypadala úplně bez trpělivosti, ale samozřejmě přišla počítat – každej by přišel.

„Přisám bůh, *není* tu jenom devět!" povídá. „Dyť, co to proboha – ty věci na obtíž, ještě *jednou* je spočítám."

Tak sem tu, co sem měl, vrátil zpátky, a dyž skončila s počítáním, povídá:

„K sakru s tím protivným zbožím, teď je jich *deset*!" a vypadala jak rozčilená i zmatená dohromady. Ale Tom povídá:

„Dyť, teto, *já* nemyslím, že jich je deset."

„Ty blbče, neviděls, jak sem je *počítala*?"

„Vím, ale –"

„No, spočítám *je ještě jednou*."

Tak sem jednu ukrad, a vyšly na devět, stejně jako posledně. Inu, teď *se* zuřila – jen se celá třásla, tak byla naštvaná. Ale počítala a počítala, dokud nebyla tak zblbnutá, že někdy začínala počítat lžíce v *košíku*; a tak třikrát jí to vyšlo správně a třikrát jí to vyšlo špatně. Pak chytla ten košík a praštila s ním přes celou místnost, a odrazila kočku jak kuželku; a řekla ať zmizíme a dáme jí nějakej klid, a dyž přijdem otravovat kolem ní zase mezi tím a večeří, stáhne nás z kůže. Tak sme měli lžíci navíc, a hodili sme ji do kapsy její zástěry, zrovna dyž nám dávala pokyny k odplutí, a Jim ji dostal taky, spolu s jejím šindelovým hřebíkem, ještě před polednem. Byli sme s touhle operací docela spokojený, a Tom usoudil, že to stálo dvakrát tolik námahy, co to stálo, protože povídal, že *teď* už by nikdy nespočítala ty lžíce dvakrát stejně, i dyby jí šlo o život; a nevěřila by, že je spočítala správně, i dyby *je* spo-

čítala; a řek, že potom, co by se počítáním za dalších tři dny málem *zbláznila*, soudí, že by to vzdala a nabídla, že zabije kohokoli, kdo bude chtít, aby je kdy ještě počítala.

Tak sme tu noc dali to prostěradlo zpátky na provaz, a ukradli jedno z její skříně; a pokračovali sme v dávání zpátky a kradení zase pár dní, dokud nevěděla, kolik má prostěradel, ani jí na tom *záleželo*, a nehodlala si kvůli tomu rvát zbytek duše, a nehodlala je víckrát počítat, ani dyby jí šlo o život; raději by umřela.

Takže sme teď byli v pořádku, co se tyká košile a prostěradla a lžíce a svíček, s pomocí telete a krys a popleteného počítání; a co se tyká svícnu, nebylo to nic podstatnýho, pomine se časem.

Ale ten koláč, to byla práce; neskonalý problémy sme s tím koláčem měli. Zařídili sme to hluboko dole v lese, a tam sme ho pekli; a nakonec sme ho dokončili, a velmi uspokojivě; ale ne všechno v jednom dni; a museli sme spotřebovat tři pánve plný mouky, než sme skončili, a popálili sme se skoro všude, místy, a oči měli vysmažený od kouře; protože, víte, chtěli sme jen kůrku, a nemohli sme ji dobře podepřít, pořád nám propadala. Ale samozřejmě sme nakonec přišli na pravej způsob – kerým bylo upéct i ten žebřík v tom koláči. Takže sme druhou noc u Jima byli, a roztrhali to prostěradlo na malý proužky a stočili je dohromady, a dávno před rozbřeskem sme měli krásnej provaz, na kerým by člověk moh někoho pověsit. Dělali sme, že nám trvalo devět měsíců ho udělat.

A dopoledne sme ho vzali dolů do lesa, ale do koláče nešel. Dyž byl udělán z celýho prostěradla, tak jak byl, bylo tam provazu dost na čtyřicet koláčů, dyby sme chtěli, a eště moc zbývalo na polívku, nebo klobásu, nebo cokoliv bys chtěl. Mohli bysme mít celou večeři.

Ale nebylo to potřeba. Všechno, co bylo potřeba, bylo tak akorát na ten koláč, a tak sme zbytek odhodili. V plechový pánvi sme žádnej z těch koláčů nepekli – báli sme se, že se pájka rozpustí; ale strýc Silas měl nádhernou mosaznou ohřívací pánev, kerou si velmi vážil, proto-

že patřila jednomu z jeho předků s dlouhým dřevěným držákem, a přišla z Anglie s Vilémem Dobyvatelem na *Mayfloweru* nebo na jedný z těch raných lodí a byla schovaná nahoře v půdě s dalšíma starýma hrnci a věcma, co byly cenný, ne proto, že by za něco stály, protože nestály, ale protože to byly ostatky, víte, a my sme ji vylouskli, potají, a snesli ji dolů tam, ale selhala u prvních koláčů, protože sme nevěděli jak, ale u posledního vyšla krásně. Vyložili sme ji těstem a dali do uhlíků, a naložili ji tím hadrovým provazem, a dali na to těstovou střechu, a zavřeli víko, a dali na vrch horký žhavý uhlíky, a postavili se pět stop opodál, s tím dlouhým držákem, chladný a pohodlný, a za patnáct minut vyšel koláč, co stál za podívání. Ale ten, kdo by ho jed, by si musel přinýst pár soudků párátek, protože dyby ten provazovej žebřík nedonutil člověka obrátit se k poctivý práci, pak nevim, o čem to tu mluvím, a navrch by mu to způsobilo bolení břicha, co by mu vydrželo až do příště.

Nat se nedíval, dyž sme dávali čarodějskej koláč do Jimovy pánve; a dali sme ty tři plechový talíře na dno pánve pod jídlem; a tak Jim dostal všecko v pořádku, a jak jenom byl sám, pustil se do koláče a schoval provazovej žebřík do svýho slamníku, a vyškrabal nějaký značky na plechovej talíř a vyhodil ho oknem.

Kapitola třicátá osmá

Vyrábět ty perá, to bylo trápení a dřina, a stejně tak ta pila; a Jim prohlásil, že nápis bude ze všeho nejhorší. To je to, co musí vězeň naškrábat na zeď. Ale musel to mít; Tom povídal, že to *musí* mít; že neni ani jedinej případ, kdyby státní vězeň nenaškrábal svůj nápis, co po sobě zanechá, a svůj erb.

„Podívej na lady Jane Grey," povídá; „podívej na Gilforda Dudleyho; podívej na starýho Northumberlanda! Hucku, dejme tomu, že to *je* pořádná fuška – co s tím chceš dělat? Jak to chceš obejít? Jim *musí* mít svůj nápis a erb. Všichni ho mají."

Jim povídá:

„Dyť, pán Tom, já žádnej erb nemám; nemám nic než tu starou košili, a ty víš, že si na ni musim vést deník."

„Jo, to ty nerozumíš, Jime; erb, to je něco úplně jinýho."

„No," povídám, „Jim má stejně pravdu, dyž řiká, že žádnej erb nemá, protože nemá."

„Já *vím*, že nemá," povídá Tom, „ale můžeš se vsadit, že nějakej mít bude, než vodtaď vyjde – protože von jde ven *po právu*, a nebudou v jeho záznamu žádný vady."

Tak zatímco sme s Jimem pilovali perá, každej na jedný cihlový střepině, Jim si dělal to svý z mosazi a já svý ze lžíce, Tom se dal do práce a vymejšlel ten erb. Za chvíli povídal, že narazil na tolik dobrejch, že skoro neví, kerej vzít, ale je jeden, kerej by si vybral. Povídá:

„Na štítě budem mít diagonální pruh *or* v pravým dolním rohu, kříž svatýho Ondřeje *murrey* v příčný stuze, se psem, ležícím, jako hlavní

znamení, a pod jeho tlapou řetěz s cimbuřím, pro otroctví, s krokví *vert* v hlavě vlnitě vykrojený, a třema vlnitýma linkama na poli *azure*, s pupkovýma body vzpřímenýma na pruhu zubatým; nahoře chochol, uprchlej negr, *sable*, s uzlíkem přes rameno na levým šikmým pruhu; a dvě *gules* jako držitelé, což sme ty a já; heslo, *Maggiore fretta, minore atto.* Vzal sem to z knížky – znamená to čím větší spěch, tím menší výkon."

„Hergot," povídám, „a co znamená ten zbytek?"

„Nemáme čas se tím zabejvat," povídá; „musíme kopat jako diví."

„No, aspoň," povídám, „co znamená *něco* z toho? Co je ta příčná stuha?"

„Příčná stuha – příčná stuha je – *ty* nemusíš vědět, co je příčná stuha. Ukážu mu, jak ji udělat, až k ní dojde."

„No tak, Tome," povídám, „myslím, že bys to člověku moh říct. Co je ten levej šikmej pruh?"

„Jo, *já* nevim. Ale von ho musí mít. Celá šlechta ho má."

Takovej už byl. Dyž se mu nehodilo něco vysvětlit, prostě to neudělal. Mohls na něj pumpovat celej tejden, nebylo by to nic platný.

Měl ten erb vyřízenej, tak se teď pustil do dokončení zbytku práce, což bylo vymyslet smutnej nápis – povídal, že Jim musí mít jeden, jako je mají všichni. Vymyslel jich hromadu, napsal je na papír a přečetl je takhle:

1. *Tady puklo zajaté srdce.*
2. *Tady ubohej vězeň, opuštěnej světem i přáteli, dožil svůj trudnej život.*
3. *Tady se zlomilo osamělý srdce a utahanej duch šel na odpočinek, po třiceti sedmi letech samotkového zajetí.*
4. *Tady, bez domova a bez přátel, po třiceti sedmi letech hořkýho zajetí, zahynul vznešenej cizinec, nemanželský syn Ludvíka*

Čtrnáctýho.

Tomův hlas se chvěl, dyž je četl, a málem se úplně zhroutil. Dyž skončil, nemohl se nijak rozhodnout, kerej z nich by měl Jim naškrábat na zeď, byly všechny tak dobrý; ale nakonec usoudil, že mu dovolí naškrábat je všechny. Jim povídal, že mu bude trvat rok, než takovou kupu tohodle krámu vyškrábe hřebíkem do klád, a navíc ani neumí psát písmena; ale Tom povídal, že mu je přednaškrtá, a potom nebude mít nic jinýho na práci, než jen jet podle čar. Pak za chvíli povídá:

„Teď, dyž o tom přemejšlim, klády nebudou dobrý; v žaláři se nedělají stěny z klád: musíme ten nápis vykopat do kamene. Přineseme kámen."

Jim povídal, že kámen bude horší než klády; povídal, že by mu trvalo tak zatraceně dlouho vykopat je do kamene, že by se vodtaď nikdy nedostal. Ale Tom povídal, že mu dovolí, aby mu pomoh. Potom se podíval, jak si s Jimem vedeme s těma perama. Byla to zatraceně úmorná a pomalá dřina, nedávala to mejm rukám žádnou šanci se zbavit těch odřenin, a nezdálo se, že bysme nějak postupovali vpřed; tak Tom povídá:

„Já vim, jak to spravit. Musíme mít kámen na ten erb a smutnej nápis, a tim samym kamenem můžem zabít dvě mouchy. Dole u mlejna je parádní velkej brus, toho sme ulejvnem, a vyryjem na něj ty věci, a budem na něm taky dopilovávat perá a pilu."

To nebyl žádnej hloupej nápad; a to nebyl ani žádnej hloupej brus; ale usoudili sme, že se do něj pustíme. Ještě nebylo úplně půlnoc, tak sme vyrazili k mlejnu a Jima nechali u práce. Ulejvli sme ten brus a vydali se ho dovalit domů, ale byla to tak nemožně těžká fuška. Někdy, dělali sme, co sme mohli, sme ji neudrželi, aby nespadla, a pokaždý nás málem rozmačkala. Tom povídal, že nás jednoho dostane, než s tím skončíme, to je jistý. Dostali sme ji napůl cesty; a potom sme byli úplně na kaši, a málem utopený ve svým potu. Viděli sme, že to

nejde; museli sme pro Jima. Tak zvednul lůžko a svlík řetěz z nohy postele, obtočil si ho kolem krku, a plazili sme se ven naším otvorem a dolů tam, a Jim a já sme vzali ten brus a kutáleli ho dál jak nic; a Tom dohlížel. Dohlížet uměl líp než kerejkoli jinej kluk, co sem kdy viděl. Věděl, jak všecko dělat.

Náš otvor byl pěkně velkej, ale nebyl dost velkej na to, aby ten brus prošel; ale Jim vzal krumpáč a brzo ho udělal dost velkej. Pak Tom vyrejsoval ty věci na kámen hřebíkem a nasadil Jima na práci, s hřebíkem místo dláta a železným šroubem z haraburdí v přístěnku místo kladiva, a řek mu, ať pracuje, dokud mu nedohoří zbytek svíčky, a potom může jít spát, a schovat ten brus pod svůj slamník a spát na něm. Pak sme mu pomohli dát řetěz zpátky na nohu postele, a byli sme sami připravený do postele. Ale Toma něco napadlo, a povídá:

„Máš tu nějaký pavouky, Jime?"

„Ne, pane, díky Bohu nemám, pán Tom."

„Dobře, nějaký ti seženeme."

„Ale propána, kamaráde, já *žádný nechci*. Já se jich bojím. To bych radši měl kolem sebe chřestýše."

Tom se chvíli nebo dvě zamyslel a povídá:

„To je dobrej nápad. A soudim, že se to už dělalo. *Muselo* se to dělat; dává to rozum. Ano, je to prvotřídní dobrej nápad. Kde bys ho mohl mít?"

„Mít co, pán Tom?"

„No, chřestýše."

„Kristovy rány, pán Tom! Dyby sem někdy sem dovnitř přišel chřestýš, prorazil bych tou kládovou stěnou ven, to by se stalo, hlavou."

„Dyť, Jime, nebal by ses ho po chvíli. Mohl bys ho ochočit."

„*Ochočit* ho!"

„Ano – docela snadno. Každý zvíře je vděčný za laskavost a laskání, a *nenapadlo* by ho ublížit člověku, co ho hladí. Každá knížka ti to řekne. Zkus to – to je všechno, co po tobě chci; jenom to zkus na dva

nebo tři dny. Dyť, můžeš ho za chvilku dostat tak, že tě bude mít rád; a bude s tebou spát; a nebude se vod tebe hnout ani na minutu; a nechá si ho ovinout kolem krku a strčit ti hlavu do pusy."

„*Prosím*, pán Tom – *nemluvte* tak! Já to *nesnesu*! On by si *nechal* strčit hlavu do mý huby – jako laskavost, jo? Vsadim se, že by čekal zatraceně dlouho, než bych ho vo to *požádal*. A víc než to, já *nechci*, aby se mnou spal."

„Jime, nebuď takovej hlupák. Vězeň *musí* mít nějakýho němýho mazlíčka, a jestli chřestýše ještě nikdo nezkusil, je ve tvém pokusu bejt prvním, kdo to kdy zkusil, víc slávy než v jakýmkoli jiným způsobu, co by tě kdy napadl, jak si zachránit život."

„Dyť, pán Tom, já *takovou* slávu nechci. Had chytne a ukousne Jimovi bradu, a *kde* je potom ta sláva? Ne, pane, já nechci žádný takový věci."

„Kruci, nemůžeš to *zkusit*? Chci jenom, abys to zkusil – nemusíš v tom pokračovat, dyž to nebude fungovat."

„Ale pak už je po všem, dyž mě had kousne, zatímco se vo něj pokouším. Pán Tom, já sem ochotnej do většiny věcí, co nejsou nerozumný, ale dyž s Hukem sem přinesete chřestýše, abych ho ochočil, tak já *odejdu*, to je *jistý*."

„No, tak to teda nech bejt, dyž seš tak paličatej. Můžeme ti dostat nějaký užovky, a ty jim můžeš uvázat na vocas nějaký knoflíky, a budeš dělat, že to jsou chřestýši, a soudim, že to bude muset stačit."

„*Ty* snesu, pán Tom, ale ať mě hrom bací, dyby bez nich to nešlo, to vám říkám. Nikdy sem předtim nevěděl, že bejt vězněm je taková votrava a trápení."

„No, to *vždycky* bejvá, dyž se to dělá správně. Máš tu nějaký krysy?"

„Ne, pane, žádný sem neviděl."

„No, nějaký ti seženeme."

„Dyť, pán Tom, já *krysy nechci*. To sou ty nejzatraceněji otravný tvorové, co otravujou člověka, a hemžej se po něm, a koušou ho do no-

hou, dyž se chce vyspat, jaký sem kdy viděl. Ne, pane, dejte mi užovky, dyž je musim mít, ale krysy mi *nedávejte*; stejně bych z nich neměl žádnej užitek, skoro."

„Ale, Jime, ty je *mít musíš* – všichni je mají. Tak nedělej kolem toho další povyk. Vězňové nejsou nikdy bez krys. Není toho ani jedinej případ. A trénujou je, a mazlej s nima, a učej je kouskům, a stávaj se společenskými jak mouchy. Ale musíš jim hrát hudbu. Máš něco, na co bys moh hrát?"

„Nemám nic než hrubej hřeben a kousek papíru, a brumli; ale soudim, že by jim brumle nestála za nic."

„Ale ano, stála. *Jim* je jedno, jaká hudba to je. Brumle je docela dobrá pro krysu. Všecka zvířata milujou hudbu – ve vězení ji přímo zbožňujou. Zvlášť bolestivou hudbu; a jinou než takovou z brumle stejně nedostaneš. Vždycky je to zajímá; přijdou se podívat, co je s tebou. Ano, seš v pořádku; seš dobře zajištěnej. Chceš sedět na posteli v noci před spaním a brzy ráno, a hrát na brumli; hraj *Poslední článek je zlomen* – to je ta věc, kerá chytne krysu rychlejc než cokoli jinýho; a dyž budeš hrát asi dvě minuty, uvidíš, jak všecky krysy a hadi a pavouci a všecko začne mít o tebe starost a přijde. A budou se po tobě přímo rojit, a budou mít báječně dobrou chvíli."

„Jo, *voni* ji budou mít, soudim, pán Tom, ale jakou chvíli má *Jim*? Ať visim, dyž vidim, v čem je ta pointa. Ale udělám to, dyž musim. Soudim, že bude lepší udržet zvířata spokojený, a nemít doma potíže."

Tom chvíli čekal, aby to promyslel, a jestli ještě není něco jinýho; a za chvilku povídá:

„Jo, zapomněl sem na jednu věc. Mohl bys tady, soudíš, vypěstovat kytku?"

„Nevim, ale snad bych moh, pán Tom; ale je tu dost tma, a stejně bych z žádný kytky neměl užitek, a byla by to spousta trápení."

„No, zkus to, přesto. Jiný vězňové to dělali."

„Jeden z těch velkejch, co vypadaj jak paličky rákosu, divizen, by tu rost, pán Tom, soudim, ale nestála by za polovinu toho trápení, co by to stálo."

„Nevěř tomu. Přineseme ti malej, a ty ho zasadíš tam v tom rohu, a budeš ho pěstovat. A nenazývej ho divizna, nazývej ho Pitchiola – to je jeho pravý jméno, dyž je ve vězení. A chceš ho zalévat svýma slzama."

„Dyť, pán Tom, mám plno pramenitý vody."

„*Nechceš* pramenitou vodu; chceš ho zalévat slzama. Tak to vždycky dělaj."

„Dyť, pán Tom, soudim, že vypěstuju jednu takovou divizničku dvakrát pramenitou vodou, zatímco jinej člověk teprve *začíná* jednu slzama."

„To není ten nápad. *Musíš* to dělat slzama."

„Na mejch rukou mi zahyne, pán Tom, určitě; protože já skoro nikdy nepláču."

Tak byl Tom na mrtvým bodě. Ale rozmyslel si to a potom řek, že si bude Jim muset vystačit, jak nejlíp bude umět, s cibulí. Slíbil, že ráno zajde k černošským chatrčím a jednu, potají, upustí do Jimovy konvice od kávy. Jim povídal, že by „stejně rád měl tabák ve svý kávě;" a tolik nadával na to, i na práci a trápení s pěstováním divizny, a na pískání na brumli krysám, a na mazlení a lichocení hadům a pavoukům a takovým věcem, a to všecko navíc k tomu ostatnímu, co měl na práci s perama a nápisama a deníky a jinejma věcma, což z bejt vězněm dělalo víc trápení a starostí a odpovědnosti než cokoli, do čeho se kdy pustil, že Tom s ním málem ztratil všecku trpělivost; a řek, že je naložen víc nádhernějšíma příležitostma, než jaký kdy vězeň na světě měl, aby si udělal jméno, a přesto nemá dost rozumu, aby je ocenil, a jsou na něm prostě promrhaný. Tak Jim toho litoval a řek, že se už tak chovat nebude, a potom sme my s Tomem zalezli do postele.

Kapitola třicátá devátá

Ráno sme šli do vsi a koupili drátěnou past na krysy, a snesli ji dolů, a odzátkovali tu nejlepší krysí díru, a asi za hodinu sme měli patnáct kousků tý nejlepší kvality; a potom sme ji vzali a dali na bezpečný místo pod postel tety Sally. Ale zatímco sme byli pryč pro pavouky, malej Thomas Franklin Benjamin Jefferson Elexander Phelps ji tam našel, a otevřel její dvířka, aby viděl, jestli krysy vylezou, a vylezly; a teta Sally přišla dovnitř, a dyž sme se vrátili, stála na posteli a dělala pozdvižení, a krysy dělaly, co mohly, aby jí nedovolily nudit se. Tak nás oba vyprášila lískovkou, a trvalo nám dobrý dvě hodiny, než sme nachytali dalších patnáct nebo šestnáct, kruci na toho dotěrnýho fakana, a navíc nebyly ani nejlepší kvality, protože ten první úlovek byla výběrová elita. Nikdy sem neviděl pěknější partu krys, než co byl ten první úlovek.

Nasbírali sme skvělou zásobu roztříděnejch pavouků, a brouků, a žab, a housenek, a všeho možnýho; a málem sme dostali sršní hnízdo, ale nedostali. Rodina byla doma. Nevzdali sme to hned, zůstali sme s nima tak dlouho, jak sme vydrželi; protože sme usoudili, že je bud my utahaj, nebo voni nás, a utahali voni nás. Pak sme sehnali oman a potřeli ty místa, a byli sme skoro v pořádku, akorát se nedalo pořádně sednout. A tak sme šli pro hady, a chytli sme pár tuctů užovek obecnejch a užovek pokojovejch, a dali sme je do pytle, a dali ten pytel do našeho pokoje, a v tu dobu byl čas na večeři, a byla to parádní poctivá celodenní dřina: a hlad? – jo, soudim, že ne! A dyž sme se vrátili, nebyl tam ani jeden jedinej had – nezavázali sme pytel pořádně, a nějak se vysoukali ven, a odešli. Ale moc to nevadilo, protože byli pořád

někde v barákuch. Tak sme usoudili, že nějaký z nich zase chytíme. Ne, žádnej vopravdovej nedostatek hadů tu v baráku nebyl pořádnou chvíli. Čas vod času bys je viděl, jak kapou z krokví a všelijakejch míst; a většinou přistáli na tvým talíři nebo za krk, a většinou tam, kde si je člověk nepřál. No, byli pěkně pruhovaný, a z milionu z nich neměl jedinej žádnou škodu v sobě; ale to tetě Sally nic nebylo platný; vona hady nenáviděla, ať sou jaký chtěj plemene, a nesnesla je nijak, jak sis mohl vymyslet; a pokaždý, dyž jí jeden plácnul dolů, nezáleželo na tom, co zrovna dělala, prostě tu práci vodložila a vylítla ven. Nikdy sem neviděl takovou ženskou. A její křik bylo slyšet až do Jericha. Nemohls ji přimět, aby jednoho vzala kleštěma. A dyž se v posteli otočila a jednoho tam našla, vylezla a spustila takovej řev, že sis myslel, že hoří barák. Rušila starýho pána tak, že řikal, že by si skoro přál, aby hadi nikdy nebyli stvoření. Dyť ještě tejden potom, co byl poslední had úplně pryč z baráku, se z toho teta Sally pořád nedostala; vůbec se z toho nedostala; dyž seděla a nad něčím přemejšlela, mohls ji dotknout zezadu na krku perem, a vyskočila by rovnou ze svejch punčoch. Bylo to velmi zvláštní. Ale Tom povídal, že všecky ženský sou takový. Povídal, že sou tak stvořený z nějakýho důvodu nebo tak.

Pokaždý, dyž jí přišel jeden z našich hadů do cesty, dostali sme nářez, a vona povídala, že to je nic ve srovnání s tím, co by nám udělala, dyby sme barák s nima znovu plnili. Nářez mi nevadil, protože nestál za řeč; ale vadilo mi to trápení, co sme měli, abysme sehnali další zásobu. Ale sehnali sme je, a všechno ostatní; a nikdy si neviděl veselejší chatu, než byla Jimova, dyž se všichni vyrojili za hudbou a vyrazili na něj. Jim pavouky nemiloval, a pavouci nemilovali Jima; a tak na něj číhali, a bylo mu v nich dost horko. A řikal, že mezi krysama a hadama a brusem už pro něj v posteli skoro ani kousek místa nezbyl; a dyž bylo, tak nemohl člověk usnout, bylo to tak živý, a bylo to pořád živý, řikal, protože *voni* nikdy nespali všichni najednou, ale střídali se, takže dyž hadi spali, krysy byly na palubě, a dyž krysy zalezly, hadi přišli

na hlídku, takže vždycky měl pod sebou jednu partu, co mu překážela, a druhou partu, co nad ním dělala cirkus, a dyž vstal hledat nový místo, pavouci si vzali šanci na něj, dyž přecházel. Řikal, že dyž se tentokrát dostane ven, nikdy už nebude vězněm, ani za plat.

No, na konci třech tejdnů bylo všecko docela v pořádku. Košile byla poslána dřív, v koláči, a pokaždý, dyž Jima krysa kousla, vstal a trošku napsal do deníku, dokavad byl inkoust čerstvej; perá byla hotový, nápisy a tak byly všecky vyryty do brusu; noha postele byla přeřezaná na dvě části, a snědli sme ty hobliny, a bylo nám z toho nejvíc neuvěřitelně nevolno v břiše. Mysleli sme, že všichni umřeme, ale neumřeli sme. Byly to ty nejnetrávitelnější hobliny, jaký sem kdy viděl; a Tom povídal totéž.

Ale jak sem řikal, teď sme konečně měli všechnu práci hotovou; a byli sme všichni dost utahaný, taky, ale hlavně Jim. Starej pán dvakrát napsal na plantáž pod Orleánsem, aby přišli pro svýho uprchlýho negra, ale neměl žádnou odpověď, protože žádná taková plantáž nebyla; tak usoudil, že by Jima dal do novin v St. Louis a New Orleánsu; a dyž zmínil ty v St. Louis, přešel mě mráz po zádech, a viděl sem, že nemáme času nazbyt. Tak Tom řek, teď na nennonymní dopisy.

„Co to je?" povídám.

„Varování pro lidi, že se něco děje. Někdy se to dělá jedním způsobem, někdy jiným. Ale vždycky je někdo, kdo číhá kolem a dá avízo veliteli hradu. Dyž Ludvík Šestnáctej chtěl pláchnout z Tuilerií, udělala to služka. Je to velmi dobrej způsob, a tak jsou i ty nennonymní dopisy. Použijeme oboje. A je zvykem, aby si vězňova matka s ním vyměnila šaty, a vona zůstane uvnitř, a on vyklouzne v jejích šatech. To uděláme taky."

„Ale podívej, Tome, proč chceme někoho *varovat*, že se něco děje? Ať na to přijdou sami – to je jejich starost."

„Jo, já vim; ale nemůžeš na ně spoléhat. Takhle se chovali od úplnýho začátku – nechali *nás*, abysme dělali *všecko*. Jsou tak důvěřiví a po-

pletení, že si vůbec ničeho nevšimnou. Tak dyž jim *nedáme* avízo, nebude tu nikdo a nic, co by nám překáželo, a tak po všem našem tvrdým pracování a trápení ten útěk proběhne úplně mdle; nebude stát za nic – nebude v tom *žádnej* grády."

„No, co se mě týče, Tome, tak bych to tak chtěl."

„Nesmysl!" povídá, a vypadal znechuceně. Tak já povídám:

„Ale nebudu si stěžovat. Jakejkoli způsob, co se ti hodí, hodí se i mně. Co uděláš s tou služkou?"

„Budeš jí ty. Vklouzneš dovnitř uprostřed noci a utrhneš té žlutý holce šaty."

„Dyť, Tome, to udělá další ráno trápení; protože ona pravděpodobně žádný jiný než ten jeden nemá."

„Vim; ale nebudeš ho potřebovat jen patnáct minut, abys donesl nennonymní dopis a strčil ho pod přední dveře."

„Dobře teda, udělám to; ale moh bych ho stejně dobře donést ve vlastních hadrách."

„*Pak* bys ale nevypadal jako služka, že?"

„Ne, ale stejně tam nebude nikdo, kdo by viděl, jak vypadám."

„S tím to nemá nic společnýho. Co máme my dělat, je prostě dělat svou *povinnost*, a nestarat se, jestli nás někdo *vidí* dělat ji nebo ne. Ty nemáš vůbec žádný zásady?"

„Dobře, nic neřikám; já sem ta služka. Kdo je Jimova matka?"

„Já sem jeho matka. Ulejvnu šaty tetě Sally."

„No, pak budeš muset zůstat v chatě, dyž s Jimem vyjdeme."

„Ne tak docela. Narvu Jimovy šaty slámou a položím to na jeho postel, aby to vypadalo jako jeho matka v převleku, a Jim si sundá šaty té černé ženy ze mě a oblékne si je, a vyklouzneme všichni dohromady. Dyž vězeň se slohem uteče, říká se tomu úniknutí. Vždycky se tomu tak říká, dyž uteče král, například. A stejně i s královým synem; nezáleží, jestli je přirozenej, nebo nepřirozenej."

Tak Tom napsal ten nennonymní dopis, a já sem tu noc ulejvnul šaty té žluté holce, a oblékl si je, a strčil ten dopis pod přední dveře, jak mi Tom řek. Stálo tam:

Pozor. Chystají se potíže. Mějte oči na stopkách. NEZNÁMÝ PŘÍTEL.

Další noc sme přilepili obrázek, kerej Tom nakreslil krví, lebky a zkřížených hnátů na přední dveře; a další noc další, rakev, na zadní dveře. Nikdy sem neviděl rodinu v takovým zmatku. Nemohli by bejt vyděšenější, dyby bylo to místo plný duchů, co na ně číhaj za vším a pod postelema a chvěli se vzduchem. Dyž bouchly dveře, teta Sally vyskočila a řekla „jauvej!"; dyž něco spadlo, vyskočila a řekla „jauvej!"; dyž ses jí náhodou dotknul, dyž si toho nevšímala, dělala totéž; nemohla stát obličejem nikam a bejt spokojená, protože měla za to, že je něco za ní pokaždý – tak se pořád najednou točila dokola a řikala „jauvej," a než se stočila ze dvou třetin, otočila se zpátky zase a řekla to zase; a bála se jít spát, ale netroufla si zůstat vzhůru. Tak to fungovalo moc dobře, povídal Tom; řikal, že nikdy neviděl věc fungovat uspokojivějc. Řikal, že to ukazuje, že to je udělaný správně.

Tak povídal, teď přijde ten velkej úder! A tak hned druhý ráno za rozbřesku sme měli připravenej další dopis, a divili sme se, co s ním máme udělat, protože sme slyšeli při večeři, že budou mít černocha na hlídce u obou dveří celou noc. Tom slezl po hromosvodě špehovat; a ten černoch u zadních dveří spal, a Tom mu ho strčil zezadu za krk a vrátil se. Tenhle dopis stál:

Nezrazujte mne, přeji si bejt vaším přítelem. Je tu zoufalá parta hrdlořezů z Indiánskýho území, co dneska v noci chtějí ukrást vašeho uprchlýho negra, a snažili se vás vyděsit, abyste zůstali v baráku a nepřekáželi jim. Já sem jeden z party, ale mám náboženství a chci toho nechat a začít žít poctivě zase, a prozradím ten pekelnej plán. Přikradou se vod severu, podél plotu, přesně o půlnoci, s paklíčem, a půjdou do chaty toho negra, aby ho dostali. Já budu kousek stranou a zatroubím na plechovej roh, dyž uvidím nebezpečí; ale místo toho budu BÉ-

ČET jak ovce, jen co se dostanou dovnitř, a nezatroubím vůbec; a pak zatímco mu budou rozepínat řetězy, vy se tam vplížte a zamkněte je dovnitř, a můžete je *v klidu* pobít. Nedělejte nic jinýho, než jak vám tu říkám, dyž uděláte, budou něco tušit a spustí přehlasnej povyk. Nepřeji si žádnou odměnu, jenom abych věděl, že sem udělal tu správnou věc.

NEZNÁMÝ PŘÍTEL

Kapitola čtyřicátá

Po snídani sme se cítili docela dobře, a vzali sme mou kánoi a plavili se přes řeku rybařit, s obědem, a strávili sme dobrou chvíli, a podívali sme se na vor a shledali ho v pořádku, a vrátili sme se domů pozdě k večeři, a shledali sme je v takovým zmatku a trápení, že nevěděli, kerým koncem stojí nahoře, a hned nás po večeři honili do postele, a nechtěli nám povědět, co je za potíž, a ani slovem se o tom novým dopise nezmínili, ale ani nemuseli, protože sme o tom věděli stejně jako kdokoli jinej, a jen co sme byli napůl nahoře po schodech a vona se otočila, vklouzli sme do skříně ve sklepě a naložili sme si pořádnej oběd a vzali sme ho s sebou do pokoje a šli sme do postele, a vstali sme asi v půl dvanáctý, a Tom si oblékl šaty tety Sally, co ulejvnul, a chystal se vyrazit s tím obědem, a povídá:

„Kde je máslo?"

„Dal sem si kus máslička," povídám, „na kousek kukuřičnýho chleba."

„No, *nechals* ho ležet, pak – teď tu neni."

„Vobejdeme se bez něj," povídám.

„Vobejdeme se *s* ním, taky," povídá; „jen si sklouzni do sklepa a přines ho. A pak padej dolů po hromosvodě a přijď. Já jdu nacpat Jimovy šaty slámou, aby to vypadalo jako jeho matka v převleku, a budu připravenej *béčet* jako ovce a zvednout kotvu, jen co se tam dostaneš."

Tak von vyšel ven, a já šel dolů do sklepa. Ten kus másla, velikej jak lidská pěst, byl tam, kde sem ho nechal, tak sem vzal tu placku kukuřičnýho chleba s ním na ní, a sfoukl sem si světlo, a vydal se poti-

choučku po schodech nahoru, a dostal sem se do hlavního patra v pořádku, ale tu přišla teta Sally se svíčkou, a já jsem ten náklad plácnul do klobouku, a klobouk si plácnul na hlavu, a další vteřinu mě spatřila; a povídá:

„Byls dole ve sklepě?"

„Jo, paní."

„Co si tam dělal?"

„Nic."

„*Nic!*"

„Ne, paní."

„No, co tě potom proboha popadlo, že si tam šel v tenhle čas noci?"

„Já nevim, paní."

„*Ty nevíš?* Takhle mi neodpovídej. Tome, chci vědět, co si tam *dělal*."

„Já sem nedělal ani jedinou věc, teto Sally, přisám bůh, dyž sem něco dělal."

Usoudil sem, že mě teď pustí, a většinou by to tak udělala; ale soudim, že tolik divnejch věcí se dělo, že byla v napětí při každý maličkosti, co nebyla kolmá jako prkno; tak povídá, velmi rozhodně:

„Hajdy do obejvacího pokoje a zůstaň tam, dokud nepřijdu. Něco si prováděl, do čeho ti nic neni, a vsadim se, že zjistim, co to je, než s tebou skončím."

Tak vodešla, zrovna dyž sem otvíral dveře, a já vešel do obejvacího pokoje. Panečku, byla tam ale sešlost! Patnáct farmářů, a každej z nich měl pušku. Bylo mi hrozně zle, a sunul sem se do židle a sed si. Seděli dokola, někerý si trošku povídali, tichým hlasem, a všichni byli neklidní a nejistí, ale snažili se vypadat, že nejsou; ale já věděl, že sou, protože pořád sundávali klobouky, a dávali si je zpátky, a drbali si hlavy, a měnili si místa, a ťuchali si do knoflíků. Mně samému nebylo lehko, ale ani já sem si klobouk nesundal.

Já sem si moc přál, aby teta Sally přišla, a skončila to se mnou, a nabila mi, dyž chtěla, a nechala mě odejít a říct Tomovi, jak sme to přehnali, a do jakýho sršního hnízda sme se dostali, abysme mohli hned přestat se zbytečnostma a zdejchnout to s Jimem, než těm chlápkům dojde trpělivost a vyrazí po nás.

Nakonec přišla a začla mi dávat otázky, ale já *nemohl* na ně odpovídat rovně, nevěděl sem, kerej konec mě je nahoře; protože ty chlapi byli teď v takovym napětí, že někeří chtěli vyrazit *hned* a číhat na ty desperáty, a řikali, že do půlnoci je jen pár minut; a jiní se snažili donutit je, aby počkali na ten ovčí signál; a tady byla tetinka a bušila do mě otázkama, a já se celej třásl a byl připravenej padnout mrtvej na místě tím, jak sem byl vyděšenej; a to místo bylo víc a víc horký, a to máslo začlo tát a téct mi po krku a za uši; a za chvilku, dyž jeden z nich řek, „*Já* sem pro to, abysme šli do té chaty *první* a *hned*, a nachytali je, dyž přijdou," málem sem padnul; a čúrek másla mi stekl po čele, a teta Sally ho viděla, a zbledla jako prostěradlo, a povídá:

„Panebože, co *je* s tim dítětem? Dostal mozkovou horečku, jak jen seš na světě, a *tečou* mu ven!"

A všichni se běželi podívat, a vona mi strhla klobouk, a vypadl ven chleba a co zbylo z másla, a vona mě chytla, a objala mě, a povídá:

„Jo, jaký divadlo si mi udělal! A jak sem ráda a vděčná, že to neni horší; protože na nás jde smůla, a nikdy neprší, ale leje, a dyž sem viděla tu věc, myslela sem, že sme tě ztratili, protože podle barvy a všeho to vypadalo zrovna jako tvůj mozek, dyby – Jemine, jemine, pročs mi *neřek*, žes tam byl pro tohle, *já* bych se nic nestarala. Teď padej do postele, a ať tě do rána ani nevidim!"

Byl sem nahoře v jedný vteřině, a dolů po hromosvodě v druhý, a mazal sem tmou k přístěnku. Nemohl sem skoro dostat slova ven, byl sem tak dychtivej; ale povídám Tomovi, jak nejrychlejc sem moh, že musíme skočit do toho hned, a ani minutu neztrácet – barák je plnej chlapů, támhle, s puškama!

Oči mu jen zajiskřily; a povídá:

„Ne! – vopravdu? *Není* to báječný? Dyť, Hucku, dyby to šlo udělat znova, vsadim se, že bych přived dvě stě! Dyby se to dalo odložit, dokud –"

„Honem! *Honem!*" povídám. „Kde je Jim?"

„Zrovna u tvýho lokte; dyž natáhneš ruku, můžeš se ho dotknout. Je oblečenej, a všecko je připravený. Teď vyklouzneme a dáme ovčí signál."

Ale pak sme slyšeli dupot mužů jdoucích ke dveřím, a slyšeli sme je, jak začínají hrabat se zámkem, a slyšeli sme mužskej hlas:

„Řikal sem vám, že budeme moc brzo; ještě nepřišli – dveře sou zamčený. Tady, zamknu někerý z vás do té chaty, a vy na ně v tmě číhejte a zabijte je, až přijdou; a zbytek se rozprchne kolem a poslouchejte, jestli uslyšíte je přicházet."

Tak vešli dovnitř, ale v tmě nás neviděli, a málem na nás šlápli, dyž sme se cpali pod postel. Ale dostali sme se pod ni v pořádku, a ven otvorem, rychle, ale potichu – Jim první, já po něm, a Tom poslední, což bylo podle Tomovejch příkazů. Teď sme byli v přístěnku, a slyšeli sme dupot blízko za dveřma venku. Tak sme se připlížili ke dveřím, a Tom nás tam zastavil a dal oko ke škvíře, ale nemohl nic vidět, byla tak tma; a pošeptal, že bude poslouchat, až se kroky vzdálí, a dyž nám dá šťouchanec, Jim musí vyklouznout první, a on poslední. Tak dal ucho ke škvíře a poslouchal, a poslouchal, a poslouchal, a kroky škrabaly tam venku pořád dokola; a nakonec nás šťouchnul, a my vyklouzli, a shrbili se, nedejchajíce, a nedělajíce nejmenší hluk, a klouzali sme potichu k plotu v husí řadě, a dostali sme se k němu v pořádku, a já a Jim sme ho přelezli; ale Tomovy kalhoty se chytly o třísku na horní laťce, a tu zaslechl ty kroky přicházet, tak musel škubnout, což tu třísku odlomilo a udělalo hluk; a dyž skákal za námi a rozběhl se, někdo vykřikl:

„Kdo je tam? Odpověz, nebo střelím!"

Ale neodpověděli sme; prostě sme natáhli paty a hnali to. Pak byl výpad, a *prásk, prásk, prásk!* a kulky nám přímo svištěly kolem! Slyšeli sme je volat:

„Tady jsou! Vyrazili k řece! Za nima, chlapi, a pusťte psy!"

Tak tu přišli, plnou parou. Slyšeli sme je, protože nosili boty a řvali, ale my boty neměli a neřvali sme. Byli sme na cestě k mlejnu; a dyž byli pěkně blízko k nám, uhnuli sme do křoví a nechali je prolítnout, a potom sme padli za nima. Nechali všecky psy zavřený, aby nevyplašili ty lupiče; ale v tu dobu je už někdo pustil, a tu přibíhali, dělali randál za milion; ale to byli naši psi; tak sme zastavili v místě, dokud nás nedoběhli; a dyž viděli, že to nejsme nikdo než my, a žádný vzrušení pro ně nebylo k nabídnutí, prostě řekli zdar a mazali rovnou dál k tomu křiku a rachotu; a my sme zase přidali paru, a svištěli sme za nima, dokud sme byli skoro u mlejna, a potom sme vyrazili křovím k místu, kde byla uvázaná moje kánoe, a skočili dovnitř a vesli jako o život doprostřed řeky, ale nedělali sme víc hluku, než sme museli. Potom sme vyrazili, pohodlně a klidně, k tomu ostrovu, kde byl můj vor; a slyšeli sme je, jak si navzájem křičí a štěkají nahoru a dolů po břehu, dokud sme byli tak daleko, že ty zvuky zeslábly a vymřely. A dyž sme stoupli na vor, povídám:

„*Teď*, starej Jime, seš *zase* svobodnej, a vsadim se, že už nikdy nebudeš otrokem."

„A to byla moc dobrá fuška, taky, pán Huk. Bylo to naplánovaný krásně, a bylo to *provedený* krásně; a není *nikdo*, kdo by uměl vymyslet plán víc zamotanej a nádhernej, než byl tenhle."

Byli sme všichni rádi, jak sme jen mohli, ale Tom byl nejradší ze všech, protože měl kulku v lýtku nohy.

Dyž sme to s Jimem slyšeli, necítili sme se tak nafoukaně jako předtím. Bolelo ho to pěkně, a krvácelo; tak sme ho položili ve stanu a roztrhali sme jednu z vévodovejch košil na obvaz, ale von povídá:

„Dejte mi ty hadry; udělám si to sám. Nezastavujte teď; nemotejte se tady, dyž ten útěk se vyvíjí tak nádherně; k veslům, a pusťte ji! Chlapci, provedli sme to parádně! – vopravdu provedli. Přál bych si, abysme měli *my* v rukou Ludvíka Šestnáctýho, nebyla by zapsaná v jeho životopise žádná „Synu svatýho Ludvíka, vystup do nebe!“; ne, pane, honili bysme ho za *hranice* – to je to, co bysme s *ním* udělali – a provedli bysme to taky tak hladce, jak nic. K veslům – k veslům!”

Ale my sme s Jimem radili – a přemejšleli. A dyž sme pár minut přemejšleli, povídám:

„Řekni to, Jime.”

Tak povídá:

„No, teda, takhle to vypadá pro mě, pán Huk. Dyby to byl *on*, co by měl bejt osvobozenej, a jeden z kluků by byl střelenej, řek by: ‚Jděte dál a zachraňte mě, zapomeňte na doktora pro tohle’? Je to na pán Tomovi Sawyerovi podobný? Řek by to? Vsadíš se, že by neřek! *Teda*, řekne to *Jim*? Ne, pane – nehnu ani krok z tohodle místa bez *doktora*; ani dyby to mělo bejt čtyřicet let!”

Věděl sem, že je uvnitř bílej, a soudil sem, že řekne, co řek – takže teď to bylo v pořádku, a řek sem Tomovi, že de pro doktora. Udělal pěknej povyk, ale my sme s Jimem na tom trvali, a nehnuli sme se; tak se chystal vylízt ven a uvolnit vor sám; ale my ho nenechali. Pak nám dal přednášku, ale neudělalo to nic dobrýho.

Tak dyž vidí, že připravuju kánoi, povídá:

„Dobře, teda, dyž jedeš, povím ti způsob, jak to udělat, až přijdeš do vsi. Zavři dveře a zavaž tomu doktorovi oči pevně a napevno, a dej mu přísahat, aby mlčel jako hrob, a dej mu do ruky váček plnej zlata, a potom ho vez okolo zadníma uličkama a všude v tmě, a potom ho sem přived kánoí, oklikou mezi ostrovama, a prohledej ho a seber mu kříd u, a nedávej mu ji zpátky, dokud ho nedostaneš zpátky do vsi, jinak si tenhle vor okříduje, aby ho zase našel. Takhle to všichni dělaj.”

Tak sem řek, že udělám, a odjel sem, a Jim se měl schovat v lese, dyž uvidí doktora přijít, dokud zase nebude pryč.

Kapitola čtyřicátá první

Doktor byl starej pán; moc milej a laskavej starej pán, dyž sem ho vytáh z postele. Řek sem mu, že já a můj bratr sme včera vodpoledne byli lovit na Spanish Islandu a utábořili se na kousku voru, co sme našli, a kolem půlnoci asi ve snu kop do pušky, protože vystřelila a trefila ho do nohy; a chceme, aby se tam přejel a spravil mu to a nikomu nic neříkal, aby se to nikdo nedověděl, protože dneska večer chcem přijít domů a překvapit rodinu.

„A kdo je ta tvá rodina?" povídá.

„Phelpsovi, kousek odsaď."

„Aha," povídá. A za chvíli se zeptá:

„Jak že se to prej střelil?"

„Měl sen," povídám, „a ten ho střelil."

„Zvláštní sen," povídá.

Tak zapálil lucernu, nabral si sedlový brašny a vyrazili sme. Jenže dyž uviděl kánoi, moc se mu nelíbila – prej je dost velká pro jednoho, ale pro dva nevypadá zrovna bezpečně. Já povídám:

„Vo nic se nebojte, pane, ta tři nás unesla docela snadno."

„Jaký tři?"

„No, mě a Sida a – a – a *ty pušky;* tak to myslim."

„Aha," povídá.

Ale šlápl nohou na bok, zahoupal s ní, zavrtěl hlavou a povídal, že se radši poohlídne po nějaký větší. Jenže všechny byly zamčený a připoutaný řetězem; tak si vzal mou kánoi a řek, ať počkám, než se vrátí, nebo že se můžu poohlídnout dál, nebo radši, že můžu jít domů a při-

pravit rodinu na to překvapení, dyž budu chtít. Já ale povídám, že nechci; tak sem mu jen popsal, kde vor najde, a on se vydal.

Brzo mě napadla myšlenka. Povídám si, dejme tomu, že nespraví tu nohu než co bys řek švec? Dejme tomu, že mu to zabere tři nebo čtyři dny? Co uděláme? Budem se tam povalovat, až vyklopí, kdo sme? Ne, pane; já vím, co *já* udělám. Počkám, a dyž se vrátí a řekne, že tam musí zase, dostanu se tam taky, i dyby to bylo plavmo; a chytíme ho, svážem, podržíme a odrazíme se po proudu; a dyž s ním Tom skončí, dáme mu, co to za to stojí, nebo všechno, co máme, a pustíme ho na břeh.

Tak sem si zalez do hromady dříví, abych se vyspal; a dyž sem se příště probudil, slunce bylo vysoko nad hlavou! Vystřelil sem a hnal se k doktorovu domu, ale řekli mi, že někdy v noci vodjel a ještě se nevrátil. No, povídám si, to vypadá pro Toma hrozně špatně, a hned vyrazím k ostrovu. Tak sem se odrazil, zahnul za roh a málem hlavou vrazil do břicha strýčka Silase! Povídá:

„No, *Tome!* Kde seš celou tu dobu, ty darebáku?"

„*Já* sem nebyl nikde," povídám, „jen sme hledali toho uprchlýho negra – já a Sid."

„Prokrindapána, a kam ste chodili?" povídá. „Teta má o vás velkou starost."

„Nemusí si dělat starosti," povídám, „protože sme v pořádku. Šli sme za těma chlapama a za psama, ale utekli nám, a ztratili sme je; jenže se nám zdálo, že je slyšíme na vodě, tak sme vzali kánoi a vyrazili za nima a přepluli na druhou stranu, ale nemohli sme je nikde najít; tak sme pak brázdili po břehu nahoru, až sme byli nějak unavený a vyždímaný; a uvázali sme kánoi a šli spát, a probudili se teprve asi před hodinou; pak sme přepádlovali sem, abysme se dověděli novinky, a Sid je na poště, aby zjistil, co může, a já vobcházím, abych nám sehnal něco k jídlu, a pak jedem domů."

Tak sme šli na poštu vyzvednout „Sida"; ale jak sem si myslel, nebyl tam; a tak si starej pán vyzvedl na úřadu dopis a chvíli sme eště čekali, ale Sid nepřicházel; tak starej povídá, pojď, Sid si dojde domů pěšky nebo kánoí, až přestane blbnout – ale my pojedem. Nedokázal sem ho přemluvit, aby mě tam nechal a já počkal na Sida; řek, že to nemá smysl, a musím jet s nim, aby teta Sally viděla, že sme v pořádku.

Dyž sme dorazili domů, teta Sally měla takovou radost, že mě vidí, že se smála a brečela zároveň, a objímala mě, a dala mi jeden z těch svejch pohlavků, co nestojej za nic, a řekla, že totéž čeká Sida, až přijde.

A to místo bylo nabitý farmářema a farmářskejma ženama, co přišli na večeři; a tak mele hubou člověk jaktěživ neslyšel. Nejhorší byla stará paní Hotchkissová; jazyk jí jel pořád dokola. Povídá:

„No, sestro Phelpsová, prolezla sem tu chatrč křížem krážem, a myslim, že ten negr byl pomatenej. Povídám sestře Damrellovýa – vidte, sestro Damrellová? – povidám já, von je pomatenej, povidám – přesně tahle slova sem řekla. Všichni ste mě slyšeli: von je pomatenej, povidám já; všecko to ukazuje, povidám já. Podívejte na ten brousek, povidám já; chcete mi *vy* říkat, že nějakej tvor, co je při smyslech, nadrápe takový pomatený věci na brousek, povidám já? Tady že si takovej a takovej člověk zlomil srdce; a tady že si tenhle sedumatřicet let takhle plahočil, a tak dále – nemanželskej syn Ludvíka toho nebo tamtoho, a takový věčný nesmysly. Von je docela pomatenej, povidám já; to sem říkala vod začátku, to sem říkala uprostřed, to říkám naposled a říkám to pořád – ten negr je pomatenej – pomatenej jak Nabukadnezar, povidám já."

„A podívejte na ten žebřík z hadrů, sestro Hotchkissová," povídá stará paní Damrellová; „co u všech dobrých věcí s nim *moh* chtít dě—"

„Zrovna tohle sem říkala před okamžikem sestře Utterbackový, a vona vám to řekne sama. Řikala vona, podívejte na ten hadrovej žebřík, řikala vona; a já na to, jo, *podívejte* na něj, povidám já – co s nim

moh chtít dělat, povidám já. Řikala vona, sestro Hotchkissová, řikala vona –"

„Ale jak u všech čertů kam dostali ten brousek do*vnitř?* A kdo vyhrabal tu *díru?* A kdo —"

„Zrovna tahle *slova*, bratře Penrode! Já sem říkala – podejte mi tu misku s melasou, prosim vás – říkala sem sestře Dunlapový zrovna před chvílí, jak že tam ten brousek dostali, povidám já. Bez *pomoci*, abyste věděli – bez *pomoci!* V tom to *vězí*. Neříkejte *mně*, povidám já; byla tam pomoc, povidám já; a bylo *spousta* pomoci, povidám já; byl jich *tucet*, co tomu negrovi pomáhali, a vsadím se, že bych každýho negra na týhle farmě stáhla z kůže, dokud bych nezjistila, kdo to byl, povidám já; a mimochodem, povidám já –"

„*Tucet*, povídáte! – a *čtyřicet* by nedokázalo udělat všecko, co se tu udělalo. Podívejte na ty pilky z kuchyňskejch nožů a takový věci, s jakým trápením sou udělaný; podívejte, jak byla ta nožka postele s nima uřezaná – šest chlapů by s ní dělalo tejden; podívejte na toho negra ze slámy, co ležel na posteli; a podívejte na –"

„No *to* můžete klidně říct, bratře Hightowere! Zrovna tak sem to říkala bratru Phelpsovi osobně. Von řikal, co *vy* si o tom myslíte, sestro Hotchkissová, řikal von. Co si myslim vo čem, bratře Phelpsi, povidám já? Myslete vo tom, že tahle nožka postele byla takhle uřezaná, řikal von? *Myslet* vo tom, povidám já? Vsadím se, že se neuřezala *sama*, povidám já – někdo ji *uřezal*, povidám já; to je mý mínění, berte ho nebo nechte bejt, možná není k ničemu, povidám já, ale takový jaký je, je to mý mínění, povidám já, a dyž někdo může vymyslet lepší, povidám já, ať to *udělá*, povidám já, to je všechno. Řikám sestře Dunlapový, povidám já –"

„Hergot ať do mě hrom bací, museli tam bejt plný dům negrů každou noc čtyři tejdny, aby to všecko udělali, sestro Phelpsová. Podívejte na tu košili – každej palec přes ní je pokrytej tajným africkým písmem psaným krví! Muselo jich bejt celý houfy, co u toho pořád dřely, skoro

bez přestání. No, dala bych dva dolary, aby mi to někdo přečet; a co se těch negrů, co to psali, týká, bodejť bych je šlehla bičem, až –"

„Lidi, co mu *pomáhali*, bratře Marplesi! No, *myslim*, že byste si to myslel, dybyste tu u nás v tom domě chvíli byl. Dyť voni ukradli všecko, na co moh přijít – a to sme pořád dávali pozor, uvědomte si. Ukradli tu košili rovnou ze šňůry! A co se tej plachty, z kerý udělali ten hadrovej žebřík, týká, kolikrát ji *neukradli* se vůbec nedá spočítat; a mouku, a svíčky, a svícny, a lžíce, a starou ohřívací pánev, a snad tisíc jinejch věcí, co si teď nevzpomenu, a moje nový kartounový šaty; a já a Silas a můj Sid a Tom sme byli neustále na stráži ve dne *i* v noci, jak sem vám povídala, a ani jeden z nás po nich nikdy nenašel ani vlas, ani stopu, ani vobraz, ani zvuk; a tady na poslední chvíli – ejhle – vklouznou rovnou pod naše nosy a napálí nás, a *nejenže* napálí nás, ale i lupiče z Indiánský rezervace, a *vopravdu* s tím negrem *utečou*, zdraví a celí – a to dyž jim bylo šestnáct chlapů a dvaadvacet psů v patách přesně v tu chvíli! Řikám vám, tohle překoná všecko, co sem kdy slyšela. Dyť *duchové* by to líp neuměli a nebyli chytřejší. A myslim, že to museli bejt *duchové* – protože, *vite*, naše psy znáte, lepších není; no, a ty psi na ně nenarazili ani jedinkrát! Vysvětlete mi *tohle*, dyž umíte! – vysvětlete to *někdo* z vás!"

„No, to vopravdu překonává –"

„Ježíš Marjá, já jaktěživ –"

„Tak mi pomáhej pán, nebyla bych –"

„A dyť to byli taky *domácí zloději* –"

„Pane bože na nebesích, bála bych se *bydlet* v takovým —"

„*Bát se bydlet!* – no, byla sem tak vyděšená, že sem si málem netroufala jít do postele, nebo vstát, nebo si lehnout, nebo si *sednout*, sestro Ridgewayová. Dyť voni by ukradli i – no, pane bože, můžete si představit, do jakýho rozčilení sem byla, dyž přišla včera o půlnoci. Přisám bůh, nebála sem se snad, že ukradnou někoho *z rodiny!* Byla sem na tom tak, že sem už neuvažovala rozumně. Teď to zní dost

hloupě, za bílýho dne; ale povidám si, tam jsou moje dva ubohý kluci spát, nahoře v tom vosamělým pokoji, a prohlašuju, že sem byla tak neklidná, že sem se tam vplížila a *zamkla* je! Vopravdu. A to by udělal každej. Protože, víte, dyž se takhle vyděsíte, a vono to tím pokračuje a je to pořád horší a horší, a vám se rozum rozklepe, a začnete dělat samý nerozumný věci, a za chvíli si pomyslíte, dejme tomu, že *bych* byla kluk, a byla bych tam nahoře, a dveře nejsou zamčený, a vy –" Zastavila se, dívala se trochu zaraženě, pak zvolna otočila hlavu, a dyž se jí voči octly na mně – vstal sem a šel se projít.

Povídám si, že líp vysvětlim, jak to přišlo, že sme ráno nebyli v tom pokoji, dyž vyjdu na stranu a trochu si to promyslím. Tak sem to udělal. Ale netroufal sem si jít daleko, nebo by si pro mě poslala. A dyž už bylo pozdě odpoledne, lidi všichni vodešli, a já sem pak přišel a řek jí, že nás ten hluk a střílení vzbudilo, mě i „Sida", a dveře byly zamčený, a chtěli sme vidět tu podívanou, tak sme slezli po hromosvodu, a voba sme se trošku zranili, a už nikdy sme to *nechtěli* zkoušet. A pak sem pokračoval a řek jí všechno, co sem předtím řek strýčkovi Silasovi; a vona řekla, že nám to odpustí, a snad to vlastně nic nebylo, a asi tak nějak se vod kluků dá čekat, páč všichni kluci sou dost potřeštěnej národ, dokud to umí posoudit; a tak, dokud z toho nekoukalo nic zlýho, usoudila, že radši bude vděčná, že sme živí a zdraví a má nás pořád u sebe, než aby litovala, co bylo a je pryč. Pak mě políbila a pohladila po hlavě a propadla jakejmsi hlubokejm myšlenkám; a brzo vyskočí a povídá:

„Pane bože, dyť už je skoro noc, a Sid eště nepřišel! *Co* se s tím klukem stalo?"

Viděl sem svou příležitost; tak sem skočil a povídám:

„Já pro něj hned zaběhnu do města," povídám.

„Ne, nezaběhneš," povídá. „Zůstaneš, kde seš; *jeden* je ztracenej až dost. Dyž tu nebude k večeři, pojede strýček."

No, k večeři nepřišel; tak hned po večeři strýček jel.

Vrátil se asi v deset, trochu znepokojenej; po Tomově stopě nenarazil. Teta Sally byla *hodně* znepokojená; ale strýček Silas povídal, že není důvod – kluci sou kluci, povídal, a ráno uvidíš, že se tenhle objeví zdravej a celej. Tak se tím musela spokojit. Ale řekla, že na něj aspoň chvíli posedí a nechá hořet světlo, aby ho viděl.

A dyž sem šel nahoru spát, přišla se mnou se svou svíčkou, zastrkala mi deku a tak mě hlídala jak matka, že sem si připadal mizerně a jak dybych se jí nemoh podívat do voči; a sedla si na postel a dlouho se mnou mluvila a říkala, jakej nádhernej kluk je Sid, a zdálo se, že vo něm vůbec nikdy nechce přestat mluvit; a každou chvíli se mě ptala, jestli si myslim, že se moh ztratit nebo zranit nebo snad utopit, a leží teď někde a trpí nebo je mrtvej, a vona u něj není, aby mu pomohla, a tak jí tiše ukápla slza, a já sem jí říkal, že Sid je určitě v pořádku a bude ráno doma, jistojistě; a vona mi stiskla ruku a snad mě i políbila, a říkala, ať to opakuju, ať to říkám pořád, protože jí to dělá dobře, a vona je v takový starosti. A dyž odcházela, podívala se mi tak pevně a mírně do voči a povídá:

„Dveře nebudou zamčený, Tome, a tam je okno a hromosvod; ale budeš hodnej, *viď?* A nepůjdeš? Pro *mě*."

Pán bůh ví, že sem *strašně* chtěl jít a podívat se, co je s Tomem, a chystal sem se jít; ale po tomhle bych nebyl šel ani za všechno království světa.

Ale měl sem jí v hlavě, a měl sem Toma v hlavě, a tak sem spal velmi neklidně. A dvakrát sem v noci slez po hromosvodu a vyplížil se dopředu, a viděl sem jí sedět tam u své svíčky v okně, s očima obrácenýma k cestě a se slzama v nich; a přál sem si pro ni něco udělat, ale nemoh sem, jen přísahat, že už nikdy neudělám nic, co by jí zarmoutilo. A potřetí sem se probudil za úsvitu, slez dolů, a vona tam eště byla, svíčka jí dohořívala, a stará šedivá hlava jí spočívala v ruce, a spala.

Kapitola čtyřicátá druhá

Starej pán byl ve městě zase už před snídaní, ale Tomovu stopu nenašel; a voba seděli u stolu a přemejšleli a nic neříkali a tvářili se smutně, a káva jim stydla, a nic nejedli. A za chvíli starej povídá:

„Dal sem ti ten dopis?"

„Jakej dopis?"

„Ten, co sem včera dostal z pošty."

„Ne, žádnej dopis si mi nedal."

„No, musel sem zapomenout."

Tak hrabal po kapsách, pak šel někam, kde ho odložil, přinesl ho a dal jí ho. Vona povídá:

„No, to je z St. Petersburgu – to je od sestry."

Pomyslel sem si, že by mi další procházka prospěla; ale nemoh sem se hnout. Jenže než ho stihla otevřít, upustila ho a rozběhla se – protože něco uviděla. A já taky. Byl to Tom Sawyer na matraci; a ten starej doktor; a Jim, v *jejích* kartounovejch šatech, s rukama svázanejma za zády; a dost lidí. Schoval sem dopis za první věc, co se naskytla, a vyrazil. Vona se vrhla na Toma a brečela a povídala:

„Ach, von je mrtvej, von je mrtvej, já vím, že je mrtvej!"

A Tom trochu otočil hlavou a zamumlal něco, z čeho bylo vidět, že není při smyslech; vona pak zvedla ruce a povídá:

„Von žije, díkybohu! A to stačí!" a ukradla mu polibek a letěla do domu připravit postel, a cestou po každým skoku dávala vlevo i vpravo rozkazy černochům a všem ostatním, jak rychle jen mohla.

Já sem šel za těma chlapama, abych viděl, co udělají s Jimem; a ten starej doktor a strýček Silas šli za Tomem do domu. Chlapi byli hodně rozzlobený, a někerý z nich chtěli Jima pověsit pro výstrahu všem ostatním negrům tam vokolo, aby se nepokoušeli utíkat jako Jim a nedělali takový vopletání a nedrželi celou rodinu půl mrtvou strachy po dny a noci. Ale ostatní řekli, nedělejte to, k ničemu to nepovede; není náš, a majitel se vobjeví a bude po nás chtít, abysme za něj zaplatili, to je jistý. Tím se trochu zchladili, protože lidi, co sou vždycky nejvíc dychtiví pověsit negra, kerej něco provedl, sou vždycky zrovna ti nejmíň dychtiví za něj zaplatit, dyž se nabažili.

Pořádně mu ale vynadali, a sem tam mu jeden přes hlavu plácl, ale Jim nic neříkal a nedal najevo, že by mě znal, a odvedli ho zpátky do tej samý boudy, oblíkli ho do jeho vlastních šatů, zase ho připoutali řetězem, a tentokrát ne k nožce postele, ale k velký skobě vražený do spodního trámu, a připoutali mu i ruce i obě nohy, a řekli, že do příchodu jeho pána, nebo než se v určitý době prodá v dražbě, nedostane nic než chleba a vodu, a zasypali naši díru, a řekli, že pár farmářů s puškama musí každou noc hlídat kolem boudy, a přes den bude u dveří přivázanej buldok; a kolem toho skončili tu práci a dávali tomu konec takovým obecným sbohemovským nadáváním, a tu přichází starej doktor, podívá se a povídá:

„Nebuďte na něj hrubší, než musíte, protože to není špatnej negr. Dyž sem došel tam, kde sem toho kluka našel, viděl sem, že kulku nedokážu vyndat bez pomoci, a von nebyl ve stavu, abych ho moh nechat a šel pro pomoc; a bylo mu trochu hůř a trochu hůř, a po dlouhý době zešílel a mě k sobě nepouštěl a říkal, že dyž mu označím vor křídou, zabije mě, a všelijaký takový bláznivý nesmysly, a viděl sem, že s nim nedokážu nic udělat; tak povidám, musím mít *pomoc* nějakým způsobem; a v tu chvíli, co to řeknu, vylez odnikud ten negr a povídá, že pomůže, a taky to udělal, a udělal to moc dobře. Samozřejmě sem usoudil, že musí bejt uprchlej negr, a tam sem *byl!* a tam sem musel zůstat

natvrdo celej zbytek dne a celou noc. Byla to šlamastyka, to vám povidám! Měl sem u sebe pár pacientů s třesavkou a samozřejmě bych byl rád vyběh do města a podíval se na ně, ale netroufal sem si, protože by ten negr moh utéct, a pak bych byl viníkem; a přesto nikdy nepřišel člun dost blízko, abych na něj zavolal. Tak sem tam musel zůstat natvrdo až do rozednění dnes ráno; a nikdy sem neviděl negra, co by byl lepší ošetřovatel a věrnější, a přitom tím riskoval svou svobodu, a byl taky úplně vyčerpanej, a bylo mi jasný, že musel v poslední době tvrdě dřít. Toho negra sem si za to voblíbil; říkám vám, pánové, negr jako je tenhle má cenu tisíce dolarů – a laskavý zacházení taky. Měl sem všecko, co sem potřeboval, a tomu klukovi se tam dařilo stejně jako by se mu dařilo doma – snad líp, protože bylo takový ticho; ale tam sem *byl*, s voběma na krku, a tam sem musel zůstat natvrdo skoro až do rozednění dnes ráno; pak projížděli kolem nějací chlapi ve člunu, a jak sem měl štěstí, ten negr seděl u lůžka s hlavou opřenou o kolena a tvrdě spal; tak sem na ně tiše pokynul a potichu se k němu připlížili, chytli ho a svázali, než stačil pochopit, co se děje, a neměli sme s nim nejmenší potíž. A ten kluk zrovna byl v jakémsi polobdělým spánku, tak sme umlčeli vesla, přivázali vor a tiše a hezky ho přetáhli, a ten negr ani jednou nezaprotestoval, ani slovo neřek vod začátku. Není to špatnej negr, pánové; to si o něm myslim já."

Někdo povídá:

„No, to zní moc dobře, doktore, to vám musim přiznat."

A pak i ostatní trochu změkli, a já sem byl tomu starýmu doktorovi hrozně vděčnej, že Jimovi tímhle prospěl; a byl sem rád, že to souhlasilo s mým vlastním úsudkem o něm, protože sem si pomyslel, že má v sobě dobrý srdce a je to dobrej člověk, hned jak sem ho uviděl poprvé. Pak všichni souhlasili, že Jim si vedl velmi dobře, a zaslouží si za to nějaký uznání a odměnu. Tak každej z nich okamžitě a od srdce slíbil, že už mu nebudou nadávat.

Pak vyšli a zamkli ho. Doufal sem, že řeknou, že mu můžou jeden nebo dva řetězy sundat, protože byly hrozně těžký, nebo že mu k chlebu a vodě přidaj maso a zeleninu; ale nenapadlo je to, a já sem usoudil, že se do toho radši nemám plést, ale rozhodl sem se, že doktorův příběh dostanu k tetě Sally nějak co nejdřív, jak projdu úskalíma, co leží přede mnou – vysvětlením, chci říct, jak sem zapomněl zmínit, že byl Sid střelenej, dyž sem jim vykládal, jak já a von sme tu zatracenou noc pádlovali kolem a sháněli uprchlýho negra.

Ale měl sem dost času. Teta Sally zůstala u nemocného pokoje celej den a celou noc, a kdykoli sem viděl strýčka Silase, jak se někde potlouká, uhýbal sem mu z cesty.

Druhý ráno sem slyšel, že se Tom má mnohem líp, a prej teta Sally šla si zdřímnout. Tak sem se vplížil do nemocnýho pokoje a dyž ho najdu bdělýho, pomyslel sem si, že si pro rodinu můžem připravit historku, co bude držet. Ale on spal, a spal moc klidně, taky; a byl bledej, ne ohnivě červenej, jak byl, dyž ho přinesli. Tak sem si sed a čekal, až se vzbudí. Asi za půl hodiny vklouzla dovnitř teta Sally, a já tam byl zas v loji! Pokynula mi, ať sem tiše, sedla si vedle mě a začala šeptat, a řekla, že teď už se všichni můžem radovat, protože všechny příznaky sou výborný, a on takhle spí už hrozně dlouho a vypadá líp a klidnějc pořád dál, a sázela deset ku jedný, že se probudí při smyslech.

Tak sme tam seděli a hlídali, a za chvíli se trochu pohnul, otevřel oči úplně přirozeně, podíval se kolem a povídá:

„Nazdar! – no, dyť já sem *doma!* Jak to? Kde je vor?"

„Všecko je v pořádku," povídám.

„A *Jim?*"

„Nápodobně," povídám, ale nedokázal sem to vyklopit zrovna rozmáchle. On si ale ničeho nevšim a povídá:

„Dobrý! Výborně! *Teď* sme všichni v pořádku a v bezpečí! Řekl's tetě?"

Chtěl sem říct ano; ale ona vpadla a povídá: „O čem, Side?"

„No, vo tom, jak se to celý udělalo."

„Co celý?"

„No, *to* celý. Je jen jedna věc; jak sme vosvobodili toho uprchlýho negra – já a Tom."

„Pane bože! Vosvobodili uprch— Co ten kluk zas plete! Jéžiši, jéžiši, zas blázní!"

„*Ne*, já neblázním; vím přesně, o čem mluvim. My sme ho *fakt* vosvobodili – já a Tom. Měli sme to v plánu, a my sme to *udělali*. A udělali sme to i elegantně." Rozjel se, a vona ho nezastavila, jen seděla a civěla a civěla, a nechala ho frčet dál, a já viděl, že nemá smysl, abych *já* se do toho pletl. „No, teto, stálo nás to spoustu práce – tejdny – hodiny a hodiny, každou noc, dyž ste všichni spali. A museli sme krást svíčky, a plachtu, a košili, a vaše šaty, a lžíce, a plechový talíře, a kuchyňský nože, a ohřívací pánev, a brousek, a mouku, a nekonečno dalších věcí, a nedokážete si představit, kolik to bylo práce udělat ty pilky a pera a nápisy a jednu věc za druhou, a nedokážete si představit ani *půlku* zábavy, co z toho byla. A museli sme udělat obrázky s rakvema a takovýma věcma, a *anonymní* dopisy od lupičů, a lízt dolů a nahoru po hromosvodu, a vykopat díru do boudy, a udělat hadrovej žebřík a poslat ho tam zapečenej v koláči, a posílat lžíce a věci k práci v kapse vaší zástěry –"

„Pane na nebi!"

„– a naložit boudu krysama a hadama a tak dále, aby měl Jim společnost; a pak ste Toma držela tak dlouho tady s máslem v klobouku, že ste nám málem celou věc zkazila, protože ty chlapi přišli dřív, než sme byli z boudy ven, a museli sme utíkat, a oni nás slyšeli a vypálili po nás, a já sem schytal svůj díl, a uhli sme z cesty a nechali je projít, a dyž přišli psi, nezajímali se o nás, ale šli za největším hlukem, a my sme sehnali kánoi a vydali se k voru, a byli sme v bezpečí, a Jim byl svobodnej člověk, a všecko sme udělali sami, a *není* to báječný, teto!"

„No, takovou věc sem za celej svůj život neslyšela! Tak to ste *vy* byli, vy malí lumpi, co to tu všecko dělali, a převrátili lidem rozum naruby, a vyděsili nás všecky málem k smrti. Já *bych* vám to teďka tenhle moment klidně nandala, jaktěživ. Pomyslet, že sem tu seděla, noc za nocí, a – ty mi *jen* se uzdrav, ty mladej darebáku, a vsadím se, že vypráskám Starýho Dědka z vás obou!"

Ale Tom byl tak hrdej a radostnej, že se *prostě* neudržel, a jazyk mu jenom jel – vona vskakovala do toho a prskala voheň pořád, a oba si vedli najednou, jak na kočičí schůzi; a vona povídá:

„*No*, užij si teda radost, jak jen můžeš, *teď*, protože mi věř, že dyž tě chytim, že se do něj eště jednou pleteš –"

„Pletu se do koho?" povídá Tom a padá mu úsměv a tváří se překvapeně.

„Do *koho?* No přece do toho uprchlýho negra. A do koho sis myslel?"

Tom se na mě podívá velmi vážně a povídá:

„Tome, cos mi zrovna neřek, že je v pořádku? Nedostal se pryč?"

„*On?*" povídá teta Sally; „ten uprchlej negr? To zrovna. Zase ho mají, zdravýho a celýho, a je zpátky v tej boudě, na chlebu a vodě, a navlečenej do řetězů, dokud si pro něj nepřijde pán nebo než se neprodá!"

Tom se posadil v posteli rovně jak svíčka, voči horký, nozdry se mu rozšiřovaly a stahovaly jako žábry, a vykřik na mě:

„Nemaj žádný *právo* ho zavřít! *Běž!* – a neztrať ani minutu. Pusť ho ven! Není žádnej otrok; je svobodnej jako jakejkoli tvor, co chodí po tej zemi!"

„Co to to dítě *povídá?*"

„Myslim každý slovo, co *řeknu*, teto Sally, a dyž někdo nepůjde, *já* půjdu. Znám ho celej jeho život, a Tom tady taky. Stará slečna Watsonová umřela před dvěma měsícema, a styděla se, že ho vůbec kdy

chtěla prodat po proudu, a *řekla* to; a ve své poslední vůli ho osvobodila."

„Tak proč si ho, pro boha živýho, chtěl osvobodit, dyž už byl svobodnej?"

„No, *to* je ale otázka, to vám povidám; a *typicky* ženská! No, chtěl sem to *dobrodružství*; a byl bych se brodil krví až po krk, abych – pane bože, teta POLLY!"

Dyby tam zrovna za dveřma nestála, a tvářila se tak sladce a spokojeně jak anděl, co je napůl nacpanej koláčem, nemůžu! Teta Sally vyskočila na ni a málem jí hlavu odervala, jak ji objímala, a brečela nad ní, a já sem si našel dost dobrý místo pod postelí, protože *pro nás* se začínalo pěkně připařovat, zdálo se mi. Vykoukl sem, a za chvíli se Tomova teta Polly vymotala a stála tam a dívala se na Toma přes brejle – jako dyby ho zadupávala do země, víte. A pak povídá:

„Jo, radši *otoč* hlavu – já bych to taky udělala, dybych byla ty, Tome."

„Ach, pane bože!" povídá teta Sally; „to se *tak* změnil? Dyť to není *Tom*, to je Sid; Tom je – Tom je – no, kde je Tom? Před chvílí tu byl."

„Myslíš, kde je Huck *Finn* – to myslíš! Snad sem *takovýhle* ničemu nevychovala, jako je můj Tom, všechny ty roky, abych ho nepoznala, dyž ho *vidim*. To by taky bylo pěkný. Vylez zpod tej postele, Hucku Finne."

Tak sem to udělal. Ale rozmáchlej sem se zrovna necejtil.

Teta Sally byla jedna z nejvíc popletenejch osob, co sem kdy viděl – kromě jednej, a to byl strýček Silas, dyž přišel a všecko mu řekli. Jako by ho to opilo, dalo by se říct, a celej zbytek dne vo ničem nevěděl, a večer kázal takový modlitební kázání, které mu vyneslo pořádnou pověst, protože ani nejstarší člověk na světě by ho nebyl pochopil. Tak Tomova teta Polly všecko vypověděla, kdo sem a co; a já sem musel vstát a říct, jak sem byl v takový zapeklitý situaci, že dyž mě paní Phelpsová vzala za Toma Sawyera – vskočila do toho a povídá: „Ale po-

kračuj a říkej mi teto Sally, už sem si na to zvykla, a nemá cenu to měnit" – že dyž mě teta Sally vzala za Toma Sawyera, musel sem to vydržet – nebyla jiná cesta, a věděl sem, že mu to nebude vadit, protože to pro něj bude zajímavý, jako záhada, a vymyslí si z toho dobrodružství a bude úplně spokojenej. A tak to taky dopadlo, a hrál Sida, a udělal mi všecko co nejsnazší.

A jeho teta Polly potvrdila, že Tom má pravdu, co se tej staré slečny Watsonový týká, že Jima ve své poslední vůli osvobodila; a tak, docela určitě, Tom Sawyer se dal do všech těch potíží a oplétaček, aby osvobodil *svobodnýho negra!* a já sem až do tej chvíle a toho rozhovoru nikdy nedokázal pochopit, jak *moh* někomu pomáhat osvobodit negra, při tom, jak byl vychovanej.

No, teta Polly řekla, že dyž jí teta Sally napsala, že Tom a *Sid* dorazili v pořádku a zdraví, řekla si:

„Podívejme! To sem mohla čekat, dyž sem ho pustila takhle bez dozoru. Takže teď musim jet celou cestu po proudu, jedenáct set mil, a zjistit, co ten tvor *tentokrát* vyvádí; dyž sem z tebe o tom nedokázala vymámit žádnou odpověď."

„Dyť já sem od tebe nic neslyšela," povídá teta Sally.

„No, to se divim! Dyť sem ti dvakrát psala a ptala se, co jako myslíš s tím Sidem, že tam je."

„No, nic sem nedostala, sestro."

Teta Polly se pomalu a přísně otočí a povídá:

„Ty, Tome!"

„No – *co?*" povídá, trochu uraženě.

„Nevyvaluj na mě to ‚co', ty drzoune – vytáhni ty dopisy."

„Jaký dopisy?"

„*Ty* dopisy. Vopravdu, dyž tě budu muset dostat do rukou, tak –"

„Sou v kufru. Tam, no. A sou úplně stejný, jako byly, dyž sem je vyzvednul z pošty. Nedíval sem se do nich, nedotkl sem se jich. Ale věděl

sem, že nadělaj problém, a myslel sem, že dyž si nespěcháš, tak bych –"

„No, ty si vopravdu zasloužíš výprask, o tom není pochyb. A napsala sem ti další, abych ti řekla, že přijedu; a asi ten –"

„Ne, ten přišel včera; eště sem ho nečetla, ale *to* je v pořádku, ten mám."

Chtěl sem jí nabídnout sázku o dva dolary, že ho nemá, ale usoudil sem, že snad je stejně bezpečnější nic neříkat. Tak sem nic neřek.

Poslední kapitola

Jak sem Toma poprvé chytil o samotě, zeptal sem se ho, co měl v plánu dělat v době toho útěku? – co by byl plánoval dělat, dyby ten útěk dopadl dobře a jemu se podařilo osvobodit negra, co už dávno byl svobodnej? A on povídal, že měl v hlavě od začátku v plánu, dyž dostanem Jima celýho ven, že ho poženem po řece dolů na voru a budem mít dobrodružství až k ústí řeky, a pak mu řeknem, že je svobodnej, a dovezem ho nahoru zpátky domů parníkem, v parádě, a zaplatíme mu za jeho ztracenej čas, a napíšem dopředu zprávu a sezveme všecky negry vokolo, a necháme ho dovaltzovat do města s pochodňovým průvodem a dechovkou, a pak by byl hrdina, a byli bysme i my. Ale myslím, že to bylo tak nějak stejně dobře, jak to dopadlo.

Jima sme z řetězů dostali v mžiku, a dyž teta Polly a strýček Silas a teta Sally zjistili, jak dobře pomáhal doktorovi ošetřovat Toma, nadělali kolem něj hromadu péče, a vyparádili ho prvotřídně, a dali mu všecko, co chtěl k jídlu, a dobrý časy, a nic na práci. A vzali sme ho nahoru do nemocnýho pokoje a dali se do slavnostního rozhovoru; a Tom dal Jimovi čtyřicet dolarů za to, že byl trpělivě naším vězněm a vedl si tak dobře, a Jim byl potěšenej skoro k smrti, vyhrknul a povídá:

„*Tady* to máš, Huku, co sem ti řikal? – co sem ti řikal tam na Jacksonově ostrově? Řikal sem ti, že mám chlupatý prsa, a co to znamená za znamení; a řikal sem ti, že sem jednou býval bohatej a budu bohatej *zase*; a vono se to splnilo; a tady to *je! Tady* to máš! Neříkej mi nic –

znamení sou znamení, pamatuj si to, co ti povidám; a věděl sem jistě, že budu zase bohatej, zrovna tak jistě jako tady stojim v týhle chvíli!"

A pak si Tom povídá dál a povídá, povídá, pojďme všichni tři jednu noc někdy upláchnout a sehnat výstroj a jít za divokými dobrodružstvími mezi Indiány, tam do Rezervace, na pár tejdnů; a já na to, dobrý, to se mi líbí, ale nemám peníze na tu výstroj, a myslim, že žádný nedostanu z domova, protože je pravděpodobný, že se už táta mezitím vrátil, a všecko to vyždímal ze soudce Thatchera a propil to.

„Ne, nevrátil," povídá Tom; „je to tam všecko eště – šest tisíc dolarů a víc; a tvůj táta se od tý doby nevrátil. Dyž sem já odjížděl, aspoň nebyl."

Jim povídá, jaksi slavnostně:

„Von se už *nevrátí*, Huku."

Já povídám:

„Pročpak, Jime?"

„Nevadí proč, Huku – ale von se už nevrátí."

Ale naléhal sem na něj; tak nakonec řek:

„Nepamatuješ si, jak plul po řece dolů ten dům, a byl tam uvnitř mrtvej, přikrytej, a já sem šel dovnitř a odkryl ho a nenechal sem tě dovnitř? No, tak teda si pro svý peníze můžeš dojít, kdy chceš, páč *to* byl von."

Tom už se skoro uzdravil a nosí si tu kulku na krku na řemínku od hodinek místo hodinek, a pořád se dívá, kolik je hodin, a tak už nic víc není, vo čem bych psal, a jsem tomu zatraceně rád, protože dybych byl býval věděl, jaká je to otrava udělat knihu, nebyl bych se do ní pustil, a už víckrát se do toho nedám. Ale myslim, že to budu muset vzít a vyrazit do Rezervace dřív než vostatní, protože mě chce teta Sally adoptovat a civilizovat, a já to prostě nedám. Tam sem už byl.

KONEC. VÁŠ ODDANÝ, *HUCK FINN*.

Mark Twain: Dobrodružství Huckleberryho Finna

Překlad: Audioknihy CZ. Nový český překlad z originálu, který vznikl pro tento projekt a prošel nezávislou korekturou.

Zdroj originálního textu: Project Gutenberg #76.

Originální text je volné dílo. Překlad a vydání: Audioknihy CZ, licence CC BY 4.0. Můžete jej sdílet a dál používat, pokud uvedete zdroj (Audioknihy CZ, audioknihycz.cz/kniha/huckleberry-finn-twain/).

Audioknihu připravujeme. Další knihy a audioknihy zdarma najdete na audioknihycz.cz/kniha/huckleberry-finn-twain/.